

විනය කිරීම පොත

(නම වන මුද්‍රණය)

මහාචාර්ය

ජේරුකානේ වන්දවීමල

(සාහිත්‍ය චක්‍රවර්තී, පණ්ඩිත, ප්‍රචචිත විශාරද,
අමරපුර මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසන ශෝභන, ශ්‍රී සද්ධර්ම ශිෂ්‍යෝමණි)
මහානායක ස්වාමීපාදයන් වහන්සේ විසින්
සම්පාදිතයි.

2552
2008

Non-commercial distribution

ලේකම්ගේ සටහන්...

ශාසනයේ පැවැත්මට හේතු වන විනය පිටකය හා විශේෂයෙන් හික්ෂුත්වය හා හික්ෂු සමගිය ගොඩ නගන්නා වූ එහි ඇතුළත් 'විනය කර්ම' පිළිබඳව ඇති නොදනුමට හේතු දක්වන පූජ්‍යපාද රේරුකානේ නාහිමියෝ මෙහි ප්‍රස්තාවනාවෙන් වැදගත් කරුණු කීපයක් අපේ අවධානයට ලක් කරති.

සමාජයීය හේතු නිසා හික්ෂු පරමාර්ථ වලින් සංඝයා වහන්සේ ඇත් වීමත්, 'විනය කර්ම ඒකාධිකාර' පිහිටුවීමත් මේ අතර වැදගත් වෙයි. සමකාලීන පඬි රුවනක් වූ පූජ්‍යපාද යක්කඩුවේ ප්‍රඥාරාම නාහිමියෝ ද තම සගිබණ 'සමන්තේසනා, හා වනකතා යන කෘතීන් මගින් මේ පණිවුඩය දුන් බව අපි දනිමු.

හික්ෂුත්වය ආරක්ෂා කර ගනිමින් සංකීර්ණ සමාජයක කටයුතු කිරීම හා ගිහි-පැවිදි වෙනස ගැන තේරුම් ඇතිව ගිහි-පැවිදි සම්බන්ධය වර්ධනය කිරීම අද මහා සංඝ රත්නයෙන් ඉටුවිය යුතු අගනා කාර්ය භාරයකි. ගිහියන් විනය දනුමින් පිරිහී සිටින නිසා නොබියව ප්‍රතිපදව බිඳින හෝ විනය ප්‍රඥප්තිය, තමන්ම නොදැනීම නිසා එය බිඳින හෝ හික්ෂුත් වහන්සේ, අනිකුත් සමයයන් අතර බුදුසමය සිටිනා උත්තරීතර තත්ත්වය හුවා දක්වන්නට අසමත් වෙති. වෙනත් ආගමිකයන් තම අනුගාමිකයන් රඳවා ගැනීම පිණිස ක්‍රියාත්මක කරන ලාමක පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පහත වැටෙනවාට වඩා බෞද්ධ හික්ෂුත් වහන්සේට තම දායකයන් ඇද-බැඳ තබා ගන්නා, ශ්‍රද්ධාව මුවහත් කිරීමේ මඟ, විනය ප්‍රඥප්තිය නොපිරිහෙලා ක්‍රියාත්මක කිරීම බව බොහෝ දෙනා වහන්සේට නොවැටහීම අභාග්‍යකි. බෞද්ධකම ගැන දනුමත්, අභිමානයක් දායකයන් තුළ රඳවන්නට අසමත් උත්වහන්සේලා වෙනත් සමයයන් පිළිගන්නට තම දයකයන්ට මං පාදති.

මහා සංඝරත්නය රැකීම පිණිස යුතුකමක් වශයෙන් ගිහියා පුදන පරිෂ්කාරයන්හි ආගමික අගය ඉතිහාසය විසින් වෙනස් කර ඇති බවත්, ආනිසංඝයන් පැරණි අගයෙන් දුක්විය නොහැකි බවත් බෞද්ධයන්ගේ විචාරයට ලක්ව ඇති බව පෙනේ. විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පෙරමුණ ගත් නව අධ්‍යාපන රටාවෙන් ආගම ගැන ඉහළ තක්සේරුවෙන් සිතන තරුණ පිරිස අඩු කරයි. මේ නිසා නිතැතින් ගිහි මානසිකත්වය ආකර්ෂණය කර ගන්නා බුද්ධාඥාව රැකීම සඳහා හික්ෂු අධ්‍යාපනයේ විශේෂ තැනක් හිමිවිය යුතු බව වගකිව යුතු ගිහි - පැවිදි දෙපිරිසෙහි අවධානයට යොමු විය යුතුව ඇත.

තමන් ඇසුරු කරන හික්ෂුන් වහන්සේ නිසා, දායකයාගේ තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව තහවුරු වන අයුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ නොයෙක් තන්හි දේශනා කර ඇත. එනිසා විරාත් කාලයක් බුදු සසුන රැකීමෙන් ලෝකයාට සැලසෙන යහපත පවත්වා ගැනීම පිණිස වනීමාන මහා සංඝරත්නය සැරියුත් මුගලන් පරම්පරාවට ඇති සම්බන්ධය තහවුරු කර ගැනීම පිණිස විනය පිටකය ගැන අවධානය යොමු කරත්වා.

මේ මුද්‍රණයේදීත් මීට පෙර පූජ්‍ය කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද හිමිපාණන් සහ කුකුල්පනේ සුදස්සී හිමිපාණන් වහන්සේලා කියවූ සෝදුපත් සටහන් ප්‍රයෝජනවත් විය. කලින් මුද්‍රණයේ තිබූ සුළු අඩුපාඩු ද විනය කම් අත්පොතක් වූ මෙහි තිබීම නුසුදුසු බව සැලකූ ධම්මානන්ද හිමිපාණෝ එවැනි තැන් සොයා බලා නැවත සකස් කිරීමට දැඩි අවධානයක් යෙදවූහ. සංශෝධිත පරිගණක වණි සංයෝජනයෙන් දායක වූයේ භොරණ රු-මායා ශ්‍රැතිකස් හි සාලිය ජයකොඩි මහතාය. සිකුරු මුද්‍රණාලයාධිපති ගිහාන් අනුරංග ජයවර්ධන මහතා ප්‍රමුඛ කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වයෙන් මනා ලෙස මුද්‍රණ කටයුතු නිම විය. අප අරමුදල පවත්වන්නට උරදෙන සියලු සැදහැවත්හු මේ පොතෙහි නොකඩවා පැවැත්මටද උපකාර වූහ. සියල්ලන්ට බුදු සසුනේ පැවැත්මට සම්බන්ධ වූහයි ලැබෙන සතුටු සිතින් සැනසීම වේවා.

නිසරණ සරණයි!

සී. තනිජපුලි ආරච්චි
ගරු ලේකම්
ශ්‍රී වන්දවීමල ධර්මපුස්තක
සංරක්ෂණ මණ්ඩලය

2008 ඔක්තෝබර් 20 වන දින,
පොකුණුවිටදී ය.

පටුන

	පිටු
ප්‍රස්තාවනා	xv
පැවිදි කිරීම	21
හඬු කමිය	21
තවපසුවක කමියථානය	24
උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය	28
පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ	29
පැවිදි කළහොත් පැවිද්ද පිහිටන පැවිදි	
නො කළ යුතු පුද්ගලයෝ	33
පැවිදි කිරීමේ වයස	39
උපසම්පද කමිය	42
උපසම්පද කමී වාක්‍යය	47
උපසම්පදව අවසානයේ කරන අනුශාසනය	49
නි:ශ්‍රය සතර	49
අකරණීය සතර	51
දෙකුත් දෙනා එකවර උපසම්පද කිරීම	53
උපසම්පදවට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ	54
උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස	55
උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු ගික්ෂුන් වහන්සේ	56
නි:ශ්‍රය සමාදනය	57
අධිෂ්ඨාන විකප්පන විධි	58
අධිෂ්ඨානය බිදීම	59
පාත්‍ර විකප්පනය	59

පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය	60
විවරාධිෂ්ඨාන	61
සිවුරුවල ප්‍රමාණ	62
අධිෂ්ඨාන නිදීම	62
පරිෂ්කාර වෝලාධිෂ්ඨාන	63
විවර විකප්පනය	64
ඇවැත් දෙසීම	64
සභාගාපත්ති දෙසීම	65
ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන වාක්‍යය	66
නිස දෙසීම	67
පොහෝ කිරීම	69
උපෝසථ නවය	70
සඬු උපෝසථය ගැන දත යුතු කරුණු	71
සඬු උපෝසථය කිරීමේ ක්‍රමය	71
විශේෂ කරුණක්	74
පාරිසුද්ධි උපෝසථය	75
අධිච්ඡාන උපෝසථය	76
වර්ජනීය පුද්ගලයෝ	76
වස් විසීම	78
සත්තාහ කරණියයෙන් යෑම	79
විශේෂ කරුණක්	80
සත්තාහ කරණියයෙන් යායුතු කරුණු	80
පවාරණය	82
තෝවාචික සඬුපවාරණය	83
පවාරණා ඤාත්තිය	86
පවාරණ වාක්‍යය	86
තෝවාචික ගණ පවාරණය	87
තෝවාචික පුග්ගල පවාරණය	88

අධිවිධාන පවාරණය	89
ද්වේවාචිකාදි පවාරණය	89
කඩිනාසථරණ විනය කමය	90
කමී වාක්‍යය	91
කඩින විවරය සමග පිරිනමන පරිඡකාර	94
කඩින විපක්ති	95
කලින් කළ සිවුරෙන් කඩිනග අැතිරීම	97
නවීන පොතක අදහස්	101
කඩින විවාරණය	106
කඩින දුස්සය පැවරීමට සුදුසු පුද්ගලයා	107
පුබ්බ කරණය	107
පවිච්ඡදධාරය හා අධිවිධානය	108
මාතෘකා අට	109
පළිබෝධ දෙක	112
කඩිනෝදධාර විනය කර්මය	113
කඩිනෝදධාර කර්ම වාක්‍යය	113
කඩිනානිසංසය	114
කඩිනත්ථාර කාලය හා ආනිසංස කාලය	116
කඩිනත්ථාරය ලබන නො ලබන හික්ෂුභු	116
චත් මානත්	118
අපට්චන්ත මානක	118
මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	119
මානක දෙන කර්ම වාක්‍යය	119
අබිභාන යාවන වාක්‍යය	121
අබිභාන කර්ම වාක්‍යය	122
ආපක්ති පටිච්ඡාදනය	123
අග්ගසමෝධාන පරිවාසය	125
අග්ගසමෝධානය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	126
අග්ගසමෝධාන පරිවාසදන කර්ම වාක්‍යය	127

පිරිවෙස ආරෝචනය කරන වාක්‍යය	129
අත්සපමෝධාන මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	131
මානන්කදන කර්ම වාක්‍යය	131
මානක ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය	133
අභිභාන යාවන වාක්‍යය	134
අභිභාන කර්ම වාක්‍යය	135
සුද්ධන්ත පරිවාසය	137
සුද්ධන්ත පරිවාස යාවන වාක්‍යය	137
පරිවාසදන කර්ම වාක්‍යය	137
ආරෝචනය කරන වාක්‍යය	139
මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	139
මානක දෙන කර්ම වාක්‍යය	140
මානක ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය	142
සුද්ධන්ත අභිභාන යාවන වාක්‍යය	142
සුද්ධන්ත අභිභාන කර්ම වාක්‍යය	143
වත් මානත් පිරිම ගැන දත යුතු කරුණු	145
වත් පුරන හික්ෂුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය	147
වත් මානත් දීමේදී සැලකිය යුත්තක්	150
තිර්ථක පරිවාසය	150
පිරිවෙස දෙන කර්ම වාක්‍යය	151
කුටි වස්තු දේශන කර්මය	151
සම්මත කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	152
කුටි වස්තු දේශනය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	153
දේශනය කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	153
මහල්ලක විහාර වස්තු දේශනය	154
විහාරවස්තු ඕලෝකන සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය	154
විහාරවස්තු දේශන කර්ම වාක්‍යය	155
සමනුභාෂණ කර්මය	156
කර්ම වාක්‍යය	157

සධ්‍ය හේදකයන්ට පක්ෂවන හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය	158
කර්ම වාක්‍යය	158
දුර්වල හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය	159
කර්ම වාක්‍යය	160
පබ්බාජනීය කර්මය	161
පබ්බාජනීය කර්ම වාක්‍යය	161
සමනුභාෂණ කර්ම වාක්‍යය	163
පබ්බාජනීය කර්මය සංසිද්ධීම	164
කර්මය සංසිද්ධීමේ කර්ම වාක්‍යය	164
අත්‍යවාදකාරෝපන කමය	166
කර්මවාක්‍යය	166
විශේෂකාරෝපන කර්මය	167
කර්මවාක්‍යය	167
පාප දෘෂ්ටිය ගෙන සිටින හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය	167
කර්ම වාක්‍යය	168
මිසද්ධි ගත් සාමණේරයන්ට කරන නිස්සාරණ කර්මය	170
කර්මවාක්‍යය	170
මිසාරණය	171
මිසාරණ කර්මවාක්‍යය	171
බ්‍රහ්ම දණ්ඩය	171
කර්මවාක්‍යය	172
ඉවත් කිරීමේ කර්මවාක්‍යය	172
මෝහාරෝපන කර්මය	172
කර්මවාක්‍යය	173
තප්පනීය කර්මය	174
කම් වාක්‍යය	174

තජ්ජනිය කර්මය කරන ලද හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු අටළොස් වන	177
තජ්ජනිය කර්මය ඉවත් කිරීම	178
ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	178
නියස්ස කර්මය	179
නියස්ස කර්ම වාක්‍යය	180
නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීම	181
නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	182
පට්ඨාරණිය කර්මය	183
පට්ඨාරණිය කර්ම වාක්‍යය	184
දුතයෙකු දීමේ කර්ම වාක්‍යය	185
පට්ඨාරණිය කර්මය ඉවත් කිරීම	186
පට්ඨාරණිය කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	187
පත්තනික්කුජ්ජන කර්මය	188
පත්තනික්කුජ්ජන කර්ම වාක්‍යය	189
පත්තනික්කුජ්ජනය ඉවත් කිරීම	189
පත්ත නික්කුජ්ජනය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	190
ආචෑන් නො පිළිගන්නා හික්ෂුන්ට කරන උක්ඛේපනිය කර්මය	191
කර්ම වාක්‍යය	191
උක්ඛේපනිය කර්මය කරන ලද හික්ෂුව විසින් පිළිපැදිය යුතු නීති	192
ආචෑන් නො පිළිගැනීමේ උක්ඛේපනිය කර්ම ඉවත් කිරීම	194
කර්ම වාක්‍යය	194
ආචතට පිලියම් නො කරනු කැමති හික්ෂුන්ට කරන උක්ඛේපනිය කර්මය	195
කර්ම වාක්‍යය	196

උක්බේපනීය කර්මය ඉවත් කිරීම	197
ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	197
පාප දෘෂ්ටිය නො හරන හික්ෂුන්ට කරන	
උක්බේපනීය කර්මය	199
කර්ම වාක්‍යය	199
හික්ෂුට විසින් පිළිපැදිය යුතු වත් අටළොස	201
උක්බේපනීය කර්මය ඉවත් කිරීම	202
වත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	202
සම්මුති	205
කප්පිය හුම් සම්මුතිය	205
කප්පිය හුමිය සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය	205
සේඛ සම්මුතිය	207
සේඛ සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	207
චීවර පටිභාහක සම්මුතිය	208
චීවර ප්‍රතිග්‍රාහක සම්මුති කර්මවාක්‍යය	209
චීවර නිදහක සම්මුතිය	209
චීවර නිදහක සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	209
භාණ්ඩාගාර සම්මුතිය	210
භාණ්ඩාගාර සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	210
භාණ්ඩාගාරික සම්මුතිය	211
භාණ්ඩාගාරික සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	211
චීවර භාජක සම්මුතිය	211
සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය	212
මතක චීවර දන කර්මය	213
කර්මවාක්‍යය	213
මෘත සාමණේර චීවර දන කර්මවාක්‍යය	214
තිච්චරා විජ්ජවාස සම්මුතිය	215
කර්මවාක්‍යය	215
නවකම්ම සම්මුතිය	216

නවකම්ම සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය	216
සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය	217
කර්මවාක්‍යය	217
සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය	218
කර්මවාක්‍යය	218
භත්තුද්දේසක සම්මුතිය	218
කර්මවාක්‍යය	219
යාගු භාජක සම්මුතිය කරන කර්මවාක්‍යය	219
එල භාජක සම්මුතිය දෙන කර්මවාක්‍යය	220
බජ්ජ භාජක සම්මුතිය දෙන කර්මවාක්‍යය	220
අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය	221
කර්මවාක්‍යය	221
පත්තගාභාපක සම්මුතිය	222
කර්මවාක්‍යය	222
රුපියජඛිඨක සම්මුති කර්මවාක්‍යය	223
සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය	224
කර්මවාක්‍යය	224
ආරාමිකපේසක සම්මුතිය	225
කර්මවාක්‍යය	225
සාමණේරපේසක සම්මුතිය	225
දණ්ඩ සම්මුතිය	226
කම්වාක්‍යය	226
සික්කා සම්මුතිය	227
කම් වාක්‍යය	227
දණ්ඩසික්කා සම්මුතිය	228
කම්වාක්‍යය	228
උම්මත්තක සම්මුතිය	229
කම්වාක්‍යය	229
සීමා බන්ධන විනය කමය	232
සීමා විපත්ති එකොළොස	232

ත්‍රිවිධ සීමා සම්පත්තිය	234
නව සීමා බන්ධනය	239
සීමා භූමි ශුද්ධිය	242
සීමා සමූහනන සීමා සම්මුති පිළිබඳ	
කම් වාක්‍යය	247
තිව්වරෙන අවිච්ඡේදන සීමා සමූහනනය	247
සමාන සංවාස සීමා සමූහනනය	248
සීමා සම්මුතියේදී නිමිත්ත කිහිපය	248
සමාන සංවාස සීමා සම්මුතිය	249
අවිච්ඡේදන සීමා සම්මුතිය	250
කම් කාරක සංඝයෝ	251
කම් සතර	251
කම් විච්ඡේදන	251
අධම් කම් ගැන පිළිපැදිය යුතු අයුරු	256

"සබ්බදානං ධම්මදානං ජිහාති"

දහම් පොත් මුද්‍රණයට සහාය වූ
අතින්ව සාමාජිකයෝ

මාලනී ජෝතිරත්න මිය	බලංගොඩ	රු. 12,500.00
සැදහැවතෙක්	මුල්ලේරියාව	රු. 10,000.00
කමනි නානායක්කාර මිය	කොළඹ - 02	රු. 10,000.00
කලාණි ද සිල්වා මිය	පිළියන්දල	රු. 1,000.00
පී. එච්. ඩබ්ලිව්. ද සිල්වා මිය	පිළිමතලාව	රු. 1,000.00
මධුහානී කළුවැව මිය	මහනුවර	රු. 1,000.00
ඩී. එන්. හෙට්ටිආරච්චි මිය	හෝමාගම	රු. 500.00
මේදිනී එදිරිසිංහ මෙනවිය	බෙලිඅත්ත	රු. 500.00
වීරත්තා එදිරිසිංහ මෙනවිය	බෙලිඅත්ත	රු. 500.00

අනික් පොත් හා සසඳන විට කාලීනව අඩු මිලකට මේ පොත් සැපයිය හැකිව ඇත්තේ ධර්මදානමය කුශලයේ වටිනාකම අවබෝධ කරගත් සැදහැවතුන් නිසාය.

එක් මුද්‍රණයක් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදලත්, ඊළඟ මුද්‍රණයේ මුද්‍රණ වියදමත් අතර පරතරය පියවා ගැනීමට මේ ආධාර උපයෝගී වේ.

මබට ද මේ සඳහා සහභාගී විය හැකිය.

ප්‍රස්තාවනා

"විනයෝ නාම සාසනස්ස ආයු. විනයෙ ධීනෙ සාසනං ධීනං හොති" යන සච්චිකිකාරක මහරහතන් වහන්සේලාගේ වචනය පරිදි කථාගතයන් වහන්සේගේ ආඥා දේශනාව වූ විනය පිටකය, සච්චිකියාසනයේ ජීවය වන බැවින් ද, විනය පවත්නා තෙක් ම බුදු-සස්ත පවත්නා බැවින් ද සකල ශාසනමාමක හික්ෂුන් විසින් ම අත්‍යාදරයෙන් විනය පිටකය පරිශීලනය කළ යුතු ය. සීමාබන්ධනඋපසම්පදාදී විනයපිටකයෙහි එන කර්ම, විනය කර්ම නම් වේ. කුලපුත්‍රයන් උපසම්පදා කොට බුදුසස්තට ඇතුළු කිරීම හා එසේ බුදුසස්තට ඇතුළු වූ කුලපුත්‍රයන්ගේ ශීලය නැවත නැවත සංස්කරණයන් විනයකර්ම මාර්ගයෙන් ම සිදු කළ යුතු බැවින් විනය කර්මය ද බුදු-සස්තෙහි උසස් තැනක් ගන්නකි.

විනය කර්ම කරන කල්හි විනයාගත ක්‍රම නො ඉක්මවා ඉතා පිරිසිදු ලෙස ම එය කළ යුතු ය. වරදවා කරන විනය කර්මය කෙළේ ද නො කෙළේ වේ. නො දැන වුවද විනය කර්ම වරදවා කිරීම ඉතා නපුරෙකි. එයින් බුදු-සස්ත නැසෙන්නේ ය. වරදවා සීමාබන්ධනයක් කළහොත් ගල්කණු සිටවා ඇත ද එය සීමාවක් නො වේ. එහි කරන විනය කර්ම එකකුදු හරියන්නේ නොවේ. එහි උපසම්පදාවක් කෙළේ ද, ඒ උපසම්පදා කරනු ලැබුවෝ උපසම්පන්නයෝ නො වෙති. මතු කාලයේදී ඒ අසීමාවල උපසම්පදා කරනු ලැබුවන් විසින් කරන පැවිදි උපසම්පදා එකකුදු නො හරී යන්නේ ය. සීමාව හොඳ වුව ද උපසම්පදා කර්මය වරදවා කරන ලද්දේ නම්, ඔවුහු ද අනුපසම්පන්නයෝ ම වෙති. මතු කාලයේදී ඔවුන් විසින් පැවිදි කරන ගෝලයෝ ද නො පැවිද්දෝ-අනුපසම්පන්නයෝ ම වෙති. වරදවා විනයකර්ම කිරීමෙන් වන හානියේ බරපතල බව මේ කරුණු වලින් තේරුම් ගත යුතු ය.

විනයකරම ගැන මනා දැනුමක් ඇතිවීමට සම්පූර්ණ විනය පිටකය ම මැනවින් උගත යුතුය. නො එසේ නම්, විනය කරම හෝ වෙන් වශයෙන් උගත යුතුය. මැනවින් විනය කරම කළ හැකි වීමට පොත් පරිශීලනයමත් ප්‍රමාණ නො වේ. ඒ සඳහා විනයකරම කළ පුරුද්ද ද තිබිය යුතුය. අතීතයෙහි විසූ බොහෝ හික්ෂුහු විනය කම් ගැන දැනීම හා කළ පුරුද්ද ඇත්තෝ වූහ. මෙකල හික්ෂුන් අතර විනයකරම ගැන මනා දැනුම හා කළ පුරුද්ද ඇති හික්ෂුන් බහුල නැති බව කිය යුතුය. එයට හේතු කීපයකි.

අතීත හික්ෂුවට ධර්මවිනය පරිශීලනයට තමාගේ මුළු කාලයම යෙදවිය හැකිව තිබිණ. වරතමාන හික්ෂුවට ලෝකයෙහි තත්ත්වයක් ඇතිව වාසය කිරීමට ධර්ම විනය හැර තවත් බොහෝ දේ ඉගෙනගන්නට සිදුවී තිබේ. එබැවින් වරතමාන හික්ෂුවට තමාගේ උගෙනීමේ කාලයෙන් වැඩිතරයක් ධර්මවිනයයෙන් පිටත් දේ උගෙනීම සඳහා යොදවන්නට සිදුවී තිබේ. එයද මෙකල හික්ෂුන්ට ධර්මඥානය හා විනයඥානය මදවීමේ එක් හේතුවකි. පිරිවෙණක උගෙනීම අවසන් කොට සිය අරමට පැමිණියා වූ හික්ෂුවට ද පත්සලේ කටයුතුවලට හා දයකයන්ගේ කටයුතුවලටත්, සඨසයාගේ කටයුතුවලටත්, තමාගේ අඩුපාඩු කම් පිරිමසා ගැනීමේ වැඩවලටත් මුළු කාලයම යොදවන්නට සිදු වේ. එද මෙකල හික්ෂුවගේ ධර්මවිනය ඥානය මදවීමේ එක් හේතුවකි.

ලාභිකික හික්ෂුන්ට විනයකරම නුපුරුදු වීමට ඇති තවත් හේතුවක් නම්, ඒ ඒ නිකායවල උපසම්පද කර්මය එක් එක් පිරිසක් විසින් අයිති කර ගෙන තිබීම ය. උපසම්පද කර්මය තථාගතයන් වහන්සේ විසින් එක් පිරිසකට පමණක් හිමිකර ඇතියක් නො වේ. එය උපසම්පදව ඇති සකල හික්ෂුන්ට ම හිමි ය. මධ්‍ය දේශයෙන් පිටත ඕනෑම ප්‍රදේශයක පිහිටි සීමාවකදී උපසම්පදව ඇති හික්ෂුන් පස් නමක් එක්ව උපසම්පද කර්මය කළ හැකි ය.

බුද්ධකාලයෙහි ඒ ඒ පෙදෙස්වල විසූ උපසම්පදපේක්ෂකයන් උපසම්පද කර තිබෙන්නේ ඒ ඒ පෙදෙස්වල විසූ හික්ෂුන් විසින් ම ය. බුරුමයේ දැනුණ ඒ ඒ පෙදෙස්වල උපසම්පද කර්මය

කරන්නේ ඒ ඒ පෙදෙස්වල හික්ෂුන් විසින් ම ය. උපසම්පද කර්මයට නියමිත විශේෂ පිරිසක් හා විශේෂ තැන් එහි නැත. සෑම තැනම කෙරෙන උපසම්පද කර්ම වෙනසක් නැතිව එහි පිළිගනු ලැබේ. රටේ සියලු පෙදෙස්වල ම උපසම්පද කර්මය එහි කෙරෙන බැවින් ඒවාට සහභාගිවන්නට ලැබීමෙන් සියලුම හික්ෂුන්ට විනය කර්ම කිරීමේ පුරුද්ද ඇතිවේ. ලංකාවේ ද ඒ සිරිත පවතින හොත්, බොහෝ හික්ෂුන්ට විනය කර්ම පිළිබඳ අභ්‍යාසයක් ඉබේම ලැබෙන්නේ ය.

එක් පිරිසකට ම උපසම්පද කර්මය හිමිවී තිබීමේ ගුණාගුණ දෙකම කිය හැකි ය. කොතෙක් ගුණ එහි ඇතත් ඉතාම නපුරු ආදීනවයක් ද එහි ඇත්තේ ය. එනම්:- උපසම්පදව හිමි කරගෙන සිටින පිරිස යම්කිසි ක්‍රමයකින් අශුද්ධ පිරිසක් වී නම්, මුළු නිකායට ම - ඒ නිකායේ සභිඝපරම්පරාවට ම උපසම්පදව නැති වී යාමය. උපසම්පදපේක්ෂකයකුට උපසම්පදව ලබා ගැනීමට ඇති ඉතාම හොඳ ක්‍රමය නම්, තමා හොඳින් දන්නා හඳුනන, නිර්මල උපසම්පදව ඇතියන් සැටියට සැකයක් නැතිව තමාට පිළිගත හැකි පිරිසකගෙන් උපසම්පදව ලබා ගැනීම ය. එසේ උපසම්පදව ලබාගත් හික්ෂුවට තමාගේ උපසම්පදව පිළිබඳ සැකයක් ඇති නො වේ. ඒ නිසැකි බව ආදරයෙන් ශීලය රැකීමටත් කරුණක් වේ. තොරතුරු නොදන්නා නාඳුනන පිරිසකගෙන් උපසම්පදව ලබාගත් තැනැත්තාට තමාගේ උපසම්පදව පිළිබඳ ස්ථිර විශ්වාසයක් ඇති නො වේ. නොයෙක් විට උපසම්පදව ගැන කුකුස් ඇති වේ. එය හොඳින් මහණදම් පුරනු කැමති කුලපුත්‍රයෙකුට මහත් බාධාවෙකි. අධෛර්‍යයට කරුණකි.

උපසම්පද කර්මය එක් පිරිසකට පමණක් හිමිවී තිබීමේ තවත් ආදීනවයක් නම්, උපසම්පදපේක්ෂකයන්ට හා මවුන්ගේ ගුරුවරුන්ට බොහෝ මුදල් සපයන්නට සිදුවීම ය. අද පවත්නා තත්ත්වයේ සැටියට නම්, මුදල් වැය නො කොට උපසම්පදව නො ලැබිය හැකි ය. පැවිද්දන්ට මුදල් පරිහරණය තහනම් කොට සිකපද පැනවූ තථාගතයන් වහන්සේ මුදල් වැය නො කොට නො ලැබිය හැකි උපසම්පදවක් නො පනවන සේක. උන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදව පනවා ඇත්තේ පා-සිවුරු ඇති කවර දුප්පත්

උපසම්පදපේක්ෂකයකුට වුවද ශතයකුදු වැය නො කොට උපසම්පදව ලැබිය හැකි පරිද්දෙනි.

අද උපසම්පදව පිළිබඳව පවත්නේ ඊට ඉඳුරාම වෙනස් ක්‍රමයකි. උපසම්පදව මුදල් වැය කොට ලැබිය යුත්තක් වී ඇති බැවින් ගිහියන් මහල් ලියුම් නැ-මිතුරන්තට යවන්නාක් මෙන් උපසම්පද කර්මයට මුදල් ලබනු පිණිස නැ-මිතුරන්ට දයකයනට ලියුම් යැවීම අද රටේ සිරිතක් වී තිබේ. උපසම්පද කාලවලදී සමහරුන්ට ඒ ගැන එවන ලියුම් එකක් දෙකක් නොව බොහෝ ගණනක් ද ලැබේ. එය රටට කරදරයකි. බොහෝ දෙනාගේ අප්‍රසාදයට ද කරුණකි. එක් එක් නිකායක එක් එක් පිරිසක් විසින් ම උපසම්පද කර්මය කරන කල්හි එහි යම් කිසි වරදක් ගෙන මුළු නිකායටම උපසම්පදව නැතය කියා තවත් කෙනකු විසින් චෝදනා කරන්නට ඉඩ ඇති බැවින් එක් එක් පිරිසකට ම උපසම්පද කර්මය හිමිකර ගෙන තිබීම නිකාය හේදය උග්‍රවීමට ද හේතුවකි. කරුණු මෙසේ හෙයින් එක් එක් පිරිසකටම උපසම්පද කර්මය හිමිවී තිබීමේ සුදුසු නුසුදුසු බව ගැන මහාසඨිසයා වහන්සේ කල්පනා කරන සේකවා!!

විනයකම් පිළිබඳ දත යුතු කරුණු විනය පිටකයෙහි එක් පරිච්ඡේදයකම සඳහන් නො වන බැවින් විනය පොත් කියවා විනයකම් ගැන දත යුතු සියල්ල දැන ගැනීමට ලෙහෙසි නැත. විනය පොත් භාවිතය අඩු හික්ෂුන්ට විනය පොත්වලින් ඒ ඒ විනයකම් ගැන සඳහන්වන කෑන් පවා සොයා ගැනීම අපහසු ය. එබැවින් විනයකම් ගැන පලපුරුදුකම් මද වූ ද, විනය පොත් භාවිතය මද වූ ද හික්ෂුන්ට ඒ ඒ විනය කම් කරන සැටි පහසුවෙන් දත හැකි වනු පිණිස, විනය කම්යන් නිවැරදි ලෙස කර ගත හැකි වනු පිණිස, සම්බුද්ධ ජයන්තිය නිමිත්ත කොට විනයකම් පොත නම් වූ මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කරන ලදී.

මෙහි පැවිදි කිරීම හා උපසම්පදකර්මය ද, උපසම්පන්න හික්ෂුන්ගේ ශීලපාරිශුද්ධිය සඳහා කරන්නට සිදු වන විනය කර්ම බොහෝ ගණනක් ද, වරද කරන හික්ෂුන්ට දඬුවම් පිණිස කරන

පබ්ලිකාසනයකරමාදී කරම බොහෝ ගණනක් ද, ගිහියන්ට දඩුවම් පිණිස කරන පත්ත නික්කුප්පන කරමය ද, සඩ්සයාගේ හා පුද්ගලයන්ගේ පහසුව පිණිස කරන විනයකරම බොහෝ ගණනක් ද, දුෂ්කර විනයකරමයක් වූ සීමා බන්ධන කරමය ද පහසුවෙන් තේරුම් ගත හැකි පරිදි දක්වා ඇත. විනයෙහි අවියක් හික්ෂු පිරිසකට වුව ද මේ පොතේ ආධාරයෙන් නිවැරදි ලෙස උපසම්පද කරමයක් සිදු කළ හැකි වනු ඇත. දැනට හික්ෂුන් අතර කෙරෙන හික්ෂුන්ට යම් යම් අවස්ථාවලදී කරන්නට සිදුවන විනය කරම සියල්ල ම අඩුවක් නැතිව මෙහි ඇතුළත් වී ඇත.

කරමවාකාය කීම ඉතා සැලකිල්ලෙන් කළ යුත්තකි. කීමේ දී වරදක් වුවහොත් කරමය සිදු නො වේ. එබැවින් විනය ගරුකයෝ පොත් බලා ගෙන ම කරමවාකාය කියති. වයෝවෘද්ධ මහාසථවිරයන් වහන්සේලාටත් පහසුවෙන් කියවිය හැකි වනු පිණිස මෙහි කරමවාකායන් ලොකු අකුරෙන් මුද්‍රණය කරවා ඇත.

වර්ග කීපයක අකුරු යොදවන මෙබදු පොතක් මුද්‍රණය කිරීම කල් ගත වන දුෂ්කර වැඩකි. එහෙත් මරදනේ අනුල මුද්‍රණාලයේ කළමනාකාර තැන්පත් ඩබ්ලිව්. ඩී. ජේ. රත්නායක අප්පුහාමි මහතාගේ ක්‍රියා සුරත්වයෙන් මේ පොතේ වැඩ ඉතා කෙටි කලකින් නිමවූ බව ප්‍රීතියෙන් සඳහන් කරමු.

පොතක් මුද්‍රණය කරවීමේ දී ගත්කරුවකුට කරන්නට සිදුවන යෝදුපත් කියවීම් ආදී හැම වැඩක් ම මේ පොත මුද්‍රණයේදී ඉතා සැලකිල්ලෙන් කර දුන් අපගේ ශිෂ්‍ය හේන්ගොඩ කලාණ්ඩම්ම නමට පින්සිදු වේවා.

බුදුසසුන බැබළේවා !

මීට-ශාසනස්ථිතිකාමී,
රේරුකානේ වඤ්චිමල සථවීර

2499
1955 ඔක්තෝම්බර් 10 වැනි දින
පොකුණුවිට
ශ්‍රී විනයාලධිකාරාරාමයේදී ය.

දහම් පොත් සංරක්ෂණ මණ්ඩලයෙන් ප්‍රකාශිත
රේරුකානේ නාහිමියන්ගේ පොත් සහ වෙනත් පොත්

විනය ග්‍රන්ථ

- ශාසනාවතරණය
- විනය කර්ම පොත
- උපසම්පදා ශීලය
- උභය ප්‍රාතිමෝක්ෂය (අනුවාද සහිත)

අභිධර්ම ග්‍රන්ථ

- අභිධර්ම මාර්ගය
- අභිධර්මයේ මූලික කරුණු
- පටිඨාන මහා ප්‍රකරණ සන්තය
- අනුවාද සහිත අභිධර්මාර්ථ සංග්‍රහය

භාවනා ග්‍රන්ථ

- විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය
- පෞරාණික සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය
- වත්තාලීසාකාර මහා විපස්සනා භාවනාව
- සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය හා වෙනත් කෘති

ධර්ම ග්‍රන්ථ

- චතුරායඝී සත්‍යය
- පාරමිතා ප්‍රකරණය
- බෝධිපාක්ෂික ධර්ම විස්තරය
- පටිච්ච සමුප්පාද විවරණය
- ධර්ම විනිශ්චය
- බෞද්ධයාගේ අත් පොත
- මංගල ධර්ම විස්තරය
- පුණ්‍යාපදේශය
- සුච්ඡි මහා ගුණය
- පොහොය දිනය
- කෙලෙස් එක්දහස් පන්සියය
- වඤ්චක ධර්ම හා විත්තෝපක්ලේශ ධර්ම
- බුද්ධනීති සංග්‍රහය
- නිවාණ විනිශ්චය හා පුනරුප්පත්ති ක්‍රමය
- බෝධි පුජාව
- Four Noble Truths (චතුරායඝී සත්‍යය පරිවර්තනය.)

වෙනත්

- මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
- (නාහිමී වර්ත වත හා අනුමෙවෙනි දම් දෙසුම් 15 ක්.)
- සුරාධුර්තය හෙවත් මද්‍යලෝලය (වෛද්‍ය නීල් කෙසල් - පරිවර්තන)
- බුදුසසුන පුබුදු කළ ශ්‍රී ලංකා ශ්වේරීන් නිකාය සියවස (ආස්ත්‍රීය සමරු කලාපය)

විමසීම :- ගරු ලේකම්

- ශ්‍රී චන්දවිමල ධර්ම පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය,
- ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය, පොකුණුවිට.
- දුරකථනය : 034-2263958, (2263979)

විනය කම් පොත

තමා තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

පැවිදි කිරීම

සියල්ල දැන වදලා වූ අප භාග්‍යවත් අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් දුක්-ගිනි වලින් දැවෙමින් සසර සැරිසරණ අසරණ සත්ත්වයන් දුකින් මුද, මොක් පුරයට පමුණුවනු වස් පිහිටුවා වදළ, මේ නෙය්‍යාණික ශාසන වරයට නිවන් පසක් කරනු කැමැති සැදැහැවත් කුලපුත්‍රයන් පැවිදි කිරීම් වශයෙන් ඇතුළු කිරීමේදී, හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් කරන්නට සිදු වන පළමු වන විනය කර්මය 'හණ්ඩුකර්ම' නම් වේ. එය ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයන්ගේ හිසකේ කැපීම පිළිබඳ විනය කර්මයෙකි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩවෙසෙන සමයෙහි, එක් කුලදරුවෙක් මා-පියන් හා කලහ කර-ගෙන ගෙයින් පලා ගොස්, සඩ්සාරාමයකට පැමිණ, එහිදී එක් තෙරුන් වහන්සේ කෙනකුගෙන් පැවිද්ද ලබා ගත්තේය. එය අප්‍රසිධ වශයෙන් සිදු වූවකි. බොහෝ හික්ෂුහු ඒ බව නො දත්හ. පැවිදි වූ දරුවාගේ මා - පියෝ ඔහු සොයා ඇවිදිනාහු ඒ ආරාමයට පැමිණ, හමුවූ හික්ෂුන් වහන්සේලා-ගෙන් "ස්වාමීනි! තුඹ වහන්සේලා මෙබඳු දරුවකු දුටු සේක් ද, මෙබඳු දරුවකු ආගිය තැනක් දන්නා සේක්දැ" යි ඇසූහ. ඒ හික්ෂුන් ඒ දරුවා තුදුටු නිසාම "අපි තුදුටුමිහ" යි ද, නො දන්නා නිසාම ඒ දරුවා ගැන "අපි නො දනුමිහ" යි ද කීහ.

දරුවාගේ මා-පිය දෙදෙනා එපමණකින් සැභීමට පත් නොවී තැනින් තැන ඇවිද සොයන්නා හු, පැවිදිව හුන් දරුවා දැක, හික්ෂුන් කෙරෙහි කිසි "මේ හික්ෂුහු දුටු දේ තුදුටුමිහ" යි ද, "දත්

දෙය නො දකුම්හ" යි ද බොරු කියන්නෝ ය, බොරු කියන්නාවූ මේ හික්ෂුහු 'අලජ්ජීහුය, දුශ්ශීලයෝ ය' යනාදීන් හික්ෂුන්ට ගර්හා කළහ. හික්ෂුහු ඒ කාරණය තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළෝ ය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු එවැන්නක් සිදු නො වනු පිණිස-

"අනුජානාමී හික්ඛවෙ! සධ්දං අපලොකෙතුං හණ්ඩුකම්මාය"
 යි හණ්ඩුකර්මය අනුදැන වදළ-සේක.

එය කළ යුත්තේ දැහැලකට වඩා දික්වූ ඉස-කේ ඇතියකුගේ කෙස්, හික්ෂුවක් විසින් හෝ හික්ෂුවකගේ නියමයෙන් හෝ කපන කල්හි ය. එය කළ යුත්තේ මෙසේ ය:- ආරාමය තුළ වෙසෙන සියලු හික්ෂුන් රැස්කොට පැවිද්ද ලබන තැනැත්තා සධ්දයා ඉදිරියට පමුණුවා, ගුරුවරයා විසින් හෝ අනික් හික්ෂුවක් විසින් හෝ සධ්දයා ඉදිරියෙහි-

"සධ්දං හත්තෙ! ඉමස්ස දරකස්ස හණ්ඩුකම්මං ආපුච්ජාමී"
 යන මේ වාක්‍යය තෙවරක් හෝ දෙවරක් හෝ එක්වරක් හෝ කීමෙනි. හණ්ඩුකර්මය සඳහා **"ඉමස්ස දරකස්ස හණ්ඩුකම්මං ආපුච්ජාමී"** කියා හෝ **"ඉමස්ස සමණ කරණං ආපුච්ජාමී"** කියා හෝ **"අයං සමණො හොතු කාමො"** කියා හෝ කීම ද වටනේ ය.

හික්ෂුන් වහන්සේලා එක් රැස් නො කරවා ඒ ඒ හික්ෂුන් වහන්සේ වෙසෙන තැන්වලට ගොස් හණ්ඩුකම්මය විචාරන්නට වටනේ ය. පැවිදි කරන ගුරුවරයාම හික්ෂුන් වහන්සේ වෙත නො ගොස් අනිකකු යවා හික්ෂුන් ගෙන් විචාරන්නට ද වටනේ ය. සියලු හික්ෂුන් එක් රැස් කරවීමට හෝ වෙන වෙන ම ගොස් ආරෝචනය කිරීමට හෝ අපහසු වන තරමට හික්ෂුන් බහුල අවස්ථාවක ඒ කර්මය කරන්නට සිදුවී ඇතහොත්, බධසීමාවකට හෝ උදකෝක්ෂේප සීමාවකට හෝ ගොස්, එහි රැස්වූ හික්ෂුන් හමුවෙහි ඒ කර්මය කළ යුතු ය.

පැවිදිවන්නකුගේ හිස-කේ කැපීම සැලකිය යුතු කරුණෙකි. පැවිදිවන තැනැත්තා පින් ඇති, ගුණ නුවණ ඇති, මතු බුදුසස්නට

විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවිය හැකි පුද්ගලයකු වේ නම්, එබඳු පුද්ගලයන් ගැන ගුරුවරුන් විසින් විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. එබඳු පුද්ගලයකු පැවිදි කිරීමේදී හිස-කේ කපවා ගෙන නා පිරිසිදු වී එන්නය කියා ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයා පිටත් කර නො යවා, හණ්ඩුකර්මයෙන් පසු ගුරුවරයාම ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයා ජලස්ථානයට කැඳවා ගෙන ගොස්, හිස-කේ කපා දීම හොඳම ක්‍රමය ය.

පැවිදි වන අවස්ථාව කුලපුත්‍රයකු ගේ සිත ඉතා ප්‍රසන්න අවස්ථාවෙකි. ඒ නිසා ඒ අවස්ථාවේදී කියා දෙන දෙය ඔහුගේ සිතට තදින් කා වැදෙන්නේ ය. හිස මුඩු කරන අවස්ථාව පැවිදි වන්නහුට 'තවපඤ්චක කමටහණ' කියාදීමට ඉතාම හොඳ අවස්ථාව ය. නුවණැති ගුරුවරුන් විසින් මේ අවස්ථාවෙහි කියාදුන් තවපඤ්චක කර්මස්ථානය මෙනෙහි කොට, එය අනුව සිත යවා, නාම-රූප ව්‍යවස්ථාව කරගෙන සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍යාදි ලක්ෂණත්‍රය දැක, සිවුසස් අවබෝධ කර-ගෙන උපනිශ්ශ්‍රය සම්පත්තිය ඇත්තාවූ ඇතැම් කුල පුත්‍රයෝ, හිස-කේ කපද්දීම මහඵල පිළිවෙළින් අර්හත්ත්වයට පැමිණ, සවිකෙ-ලෙසුන් නසා නිවන් දකිති. එසේ හිස-කේ කැපීමේදී රහත් වූ පුද්ගලයන් ගැන අපේ පොත-පතෙහි නොයෙක් තැන්වල සඳහන් වී ඇත්තේ ය.

එකෙණෙහිම රහත් වීමට තරම් හේතු සම්පත්තිය නැති කුල පුත්‍රයන්ට ද ඒ මොහොතේදී කියා දෙන දෙය තදින් සිතට වැදෙන බැවින් බොහෝ ප්‍රයෝජන වන්නේ ය. ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයාට මේ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන වනු පිණිස, ගුරුවරයා විසින් තවපඤ්චක කර්මස්ථානය කියා දෙමින් පැවිදිවන්නහුගේ හිස බෑම කළ යුතු ය. ගුරුවරයාට හිස-කේ කැපිය නො හැකි වීමෙන් එය අනිකකු ලවා කරවන හොත්, ගුරුවරයා විසින් සම්පයෙහි සිට, ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයාට තවපඤ්චක කමටහණ කියා දිය යුතු ය. එසේ කරවීමට ගුරුවරයා විසින් අන්‍ය භික්ෂුවක් හෝ යෙදවිය යුතු ය. එය කිරීමේදී පළමුවෙන් කපන හිස-කේ රොද ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයාගේ අතේ තබා, එය හොඳින් බලා, එහි සැටි සිතට ගන්නා ලෙස පැවිදි වන තැනැත්තාට කියා, ඉක්බිති කමටහණ කියා දිය යුතු ය. එය කියා දිය යුත්තේ මෙසේ ය.

තව පඤ්චක කර්මස්ථානය.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ කෙස්: දුගඳ නිසා ද, පින්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදී කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.

ශරීරයෙහි කොටසක් වූ මේ ලොම්: දුගඳ නිසා ද, පින්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදී කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ නිය: දුගඳ නිසා ද, පින්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදී කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ දත්: දුගඳ නිසා ද, පින්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදී කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ සම: දුගඳ නිසා ද, පින්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදී කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.

ධාතු වශයෙන්:-

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ කෙස්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පටවී ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ ලොම්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පටවී ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ නිය: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පයවි ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ දත්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පයවි ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ සම: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පයවි ධාතු කොටසකි.

පැවිදි වන තැනැත්තා විසින් පැවිදි වීමෙන් පසු ද මේ භාවනාව නො හැර කළ යුතු ය.

භිස-කේ කැපීමෙන් පසු ගිහි ගඳ යන පරිදි සබන් ගා හොදින් ඇඟ උලා නා පිරිසිදු විය යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා එසේ කර ගැනීමට නො සමත් තැනැත්තෙක් වේ නම් ගුරුවරයා විසින් ප්‍රවුඡ්‍යාපේක්ෂකයා නාවා පිරිසිදු කළ යුතු ය. එසේ කිරීමේදී පියකු ආදරනීය දරුවකු නාවන්නාක් මෙන් කැත නො සිතා, කරුණාවෙන් කළ යුතු ය. ඉක්බිති පිරිසිදු වත් හඳවා ප්‍රවුඡ්‍යාපේක්ෂකයා පැවිදි කරන තැනට කැඳවා ගෙන යා යුතු ය. පැවිදි වන තැනට පැමිණි පසු පැවිදි වන කුලපුත්‍රයාගේ මා-පියෝ එහි වෙත් නම්, පළමු කොට ඔවුන්ගේ පා වැඳ සමු ගෙන, උපාධ්‍යාවායඝීවරයා ඇතුළු රැස්ව සිටින භික්ෂූන් වහන්සේලාගේද පා වැඳ සිවුරු අතට ගෙන, උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකයෙන් හිඳ, වැඳ-ගෙන පැවිද්ද අයැදිය යුතු ය. ඒ සඳහා කියන වාක්‍යය මෙසේ ය.

මකාස! අහං හත්තෙ! පබ්බජ්ජං යාවාමි.
දුතියමිපි අහං හත්තෙ! පබ්බජ්ජං යාවාමි.
තතියමිපි අහං හත්තෙ! පබ්බජ්ජං යාවාමි.

සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගහෙත්වා පබ්බාජෙථ මං හත්තෙ! අනුකම්පං උපාදය.

දුතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගභෙත්වා පබ්බාජෙථ මං භන්තෙ! අනුකම්පං උපාදය.

තතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගභෙත්වා පබ්බාජෙථ මං භන්තෙ! අනුකම්පං උපාදය.

මේ වාක්‍යය කියා උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ අතට තමාගේ සිවුරු පිළිගන්වා, නැවත ද උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකව හිඳ වැද-ගෙන මේ වාක්‍යය කියනු.

සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය එතං කාසාවං දත්වා පබ්බාජෙථ මං භන්තෙ අනුකම්පං උපාදය. දුතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ -පෙ- උපාදය. තතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ -පෙ- උපාදය.

මේ වාක්‍යය කියා ප්‍රවුඡ්ඡාපේක්ෂකයා සිවුරු ඉල්ලූ කල්හි, ගුරුවරයා විසින් සිවුරුපටිය ප්‍රවුඡ්ඡාපේක්ෂකයා ගේ කරෙහි ලා, හැඳ පොරොවා ගැනීමට තමන් අත තිබෙන සිවුරු ඔහුට දිය යුතු ය. ප්‍රවුඡ්ඡාපේක්ෂකයා විසින් ගුරුවරයාගෙන් ලත් ඒ සිවුරු ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට හැඳ පොරොවා ගත යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා සිවුරු හැඳ පොරොවා ගැනීමට සමත් නොවේ නම්, ගුරුවරයා හෝ අනිකකු හෝ ඒවා හැඳ පොරොවා ගැනීමට උපකාර විය යුතු ය. මෙසේ ගුරුවරයකුගෙන් ලබා නොගෙන ගිහියකු විසින් සිවුරු හැඳීම නො කළ යුතු ය. පැවිද්ද ලබන තැනැත්තා කලින්ම සිවුරු හැඳ පොරොවා ගෙන සිටිය හොත් ඒවා ඉවත් කර සිවුරු දී පැවිදි කළ යුතු ය. එසේ නො කොට සරණ සමාදානය කළේ ද පැවිද්ද නො පිහිටන්නේ ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගේ අණින් අනිකකු විසින් සිවුරු හැඳ වුව ද වටනේ ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් 'මේ සිවුරු මොහුට හඳවන්නය' යි කියා ගිහියකු අතට දුන හොත් උපාධ්‍යායයන්ගේ අණින් ගිහියකු විසින් සිවුරු හැඳවීම ද වටනේ ය. සිවුරු හැඳ පොරොවාගත් පසු ප්‍රවුඡ්ඡාපේක්ෂකයා නැවත ද උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ වෙත ගොස්, පසහපිහිටුවා පා වැඳ උක්කුටිකව වැඳ ගෙන හිඳ, තිසරණ සහිත පැවිදි දසසීලය මේ වාක්‍යය කියා ඉල්ලිය යුතු ය.

මකාස! අහං භන්තෙ තිසරණෙන සද්ධිං පබ්බජ්ජා දසසීලං ධම්මං යාවාමී: අනුග්ගහං කත්වා සීලං දෙථ මෙ භන්තෙ. දුතියමිපි

අහං හත්තෙ -පෙ- මෙ හත්තෙ. තතියමිපි අහං හත්තෙ -පෙ- මෙ හත්තෙ අනුකම්පං උපාදය.

මෙය කී කල්හි උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් "යමහං වදමි තං වදෙහි" යි කියා නමස්කාර පාඨය කියවා ඉක්බිති-

බුද්ධං	සරණං	ගවජාමි.
ධම්මං	සරණං	ගවජාමි.
සධ්දං	සරණං	ගවජාමි.

දුතියමිපි	බුද්ධං	සරණං	ගවජාමි.
දුතියමිපි	ධම්මං	සරණං	ගවජාමි.
දුතියමිපි	සධ්දං	සරණං	ගවජාමි.

තතියමිපි	බුද්ධං	සරණං	ගවජාමි.
තතියමිපි	ධම්මං	සරණං	ගවජාමි.
තතියමිපි	සධ්දං	සරණං	ගවජාමි.

මෙසේ නිශ්චිතාන්ත වශයෙන් වචන එකට සම්බන්ධ කොට හෝ "බුද්ධමි, සරණමි, ගවජාමි" යනාදීන් මකාරාන්ත කොට වචන වෙන් කොට උච්චාරණය කිරීමෙන් හෝ සරණ සමාදනය කරවිය යුතු ය. මේ දෙයාකාරයෙන් ම සමාදන් කරවීම වඩා හොඳ ය. බොහෝ අවයවීවරු එසේ කරති. "පාණාතිපාතා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි" යනාදි සිකපද නො කියේ ද සරණ සමාදනයෙන් ම සාමණේර භාවයට පැමිණීම සිදු වේ. සිකපද කීම මෙහි ප්‍රධාන කරුණක් නො වේ.

හිතියාගේ සරණ ගමනය චේතනාව ප්‍රධාන කරුණක් වන බැවින් කවර බසකින් කවර ආකාරයකින් සිකපද කියේ ද සරණ ගමනය සිදු වේ. සාමණේරයන්ගේ සරණ ගමනය සිදුවන්නේ පාළිභාෂාවෙන් ම වචන නො වරදවා, අකුරු නො වරදවා, සථාන කරණ සම්පත්තිය ඇතිව, අකුරු හොඳාකාර කියැවෙන පරිදි ගුරුවරයා විසින් කියවීමෙන් හා ගෝලයා විසින් එසේ ම නො වරදවා කීමෙන් ය. ගුරු-ගෝල දෙදෙනා ගෙන් එක් අයකු වුව ද මනාකොට උච්චාරණය කිරීමට අසමත් වුවහොත් සරණ ගමනය සිදු නො වේ. දත් නැති මහල්ලන්ට ඒවා සම්පූර්ණ කොට

උච්චාරණය නො කළ හැකි ය. එ බැවින් දත් නැති මහලු තෙරුන් වහන්සේලා විසින් ගෝලයන් මහණ කිරීමේ දී අතිකකු ලවා සරණ සමාදනය කරවා ගත යුතු ය.

උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය.

සාමණේර ශිලය සමාදන් වීමෙන් පසු පැවිද්ද ලැබූ තැනැත්තා විසින් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේට වැදගෙන උක්කුටිකයෙන් හිඳ, "උපජ්ඣායො මෙ හත්තෙ හොහි" යන වැකිය තුන් වරක් කියා උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ යුතු ය. ගෝලයා විසින් එසේ කී කල්හි උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් "පාසාදිකෙන සම්පාදෙහි" යි කියා එය පිළිගත යුතු ය.

"උපජ්ඣායො හික්ඛවෙ! සද්ධිවිහාරිකමිහි පුත්ත වත්තං උපට්ඨපෙස්සති. සද්ධිවිහාරිකො උපජ්ඣායමිහි පිතුචිත්තං උපට්ඨපෙස්සති. එවං තෙ අඤ්ඤදමඤ්ඤං සගාරවා සප්පතිය්සා ඤාගචුත්තිකා විහරන්තා ඉමස්මි. ධම්මචිතයෙ චුද්ධං විරුල්හිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජන්ති" යන බුධ වචනය පරිදි සාමණේර නම විසින් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ තමාගේ පියා ලෙස සලකාගෙන, උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ කෙරෙහි අත්‍යාදර ගෞරවයෙන් යුක්තව, උන් වහන්සේට සඵාකාරයෙන් කීකරුව වාසය කළ යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් ද තමන්ගේ සද්ධිවිහාරික සාමණේරයා පුත්‍රයකු මෙන් සලකා-ගෙන ඔහු කෙරෙහි කරුණාවත් විය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් අහිතව සාමණේර නමට පා-සිච්චුරු දැරීම ආදිය තමන් සමීපයේම වාසය කරවා ගෙන පුහුණු කර විය යුතු ය. ඒවා පුහුණුවන තුරු නිමන්ත්‍රණාදියට නො යවා ළදරුවකු රක්තාක් මෙන් අහිතව සාමණේරයා රැකිය යුතු ය. සාමණේරයකු විසින් රැකිය යුතු ශික්ෂාවන් උගන්වා දිය යුතු ය. සාමණේරයා විසින් ද-

"අනුජානාමි හික්ඛවෙ! දසභවගෙහි සමන්තාගතං සාමණේරං නාසෙතුං. පාණාතිපාති හොති. අදිත්තාදයි හොති. අචුන්මචාරි හොති. මුසුවාදි හොති. මජ්ජපායි හොති. චුදධස්ස අවණණං භාසති. ධම්මස්ස අවණණං භාසති. සධස්ස අවණණං භාසති. මිච්ජාදිට්ඨිකො හොති. හික්ඛුති දුසකො හොති"

යනුවෙන් දැක්වෙන නාසනාඛග දශය අතුරෙන් එකකුදු නො බිඳ, සුවච්ච වාසය කළ යුතුය. එයින් එකකුදු කඩ කළ හොත් සරණ ගමනයේ පටන් සම්පූර්ණ සාමණේර ශීලය බිඳේ. උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය ද නැති වේ. සඛිසාරාමයෙහි ඔහුට ලැබී තුබුණු සෙනසුනට ද හේ අහිමි වේ. සඛිසලාභයට ද අහිමි වේ. ඔහු ආයති සංචරයෙහි පිහිටා, නැවත සරණ සමාදන්‍ය නො කරන හොත් ඒ සාමණේරයා සිවුරු හරවා සහරමින් පහ කළ යුතු ය.

පරාජිකාවට පැමිණි සාමණේරයා තමාගේ වරද පිළිගෙන නැවත සංචරයෙහි පිහිටනු කැමති වුව හොත්, නැවත සරණ සමාදන්‍ය කරවා උපාධ්‍යායග්‍රහණය ද කරවිය යුතු ය. සාමණේරයන්ගේ සරණ ගමනය හික්ෂුන්ගේ උපසම්පද කම්චාකාය වැනිය. උපසම්පද කම්චාකාය කීමෙන් හික්ෂුවගේ වතුපාරිශුද්ධ ශීල සමාදන්‍ය සිදුවන්නාක් මෙන්, සරණ සමාදන්‍යයෙන් ම සාමණේරයන්ගේ දශශීල සමාදන්‍ය ද සිදු වේ. එහෙත් ආයති සංචරයෙහි පිහිටීම පිණිස හා දළ්භිකරණය පිණිස සරණ සමාදන්‍ය කරවීමෙන් පසු සිකපද දශය ද සමාදන් කරවිය යුතු ය. නාසනාඛග දශයට අයත් නොවන වරදක්, සාමණේරයා අතින් සිදු වුව හොත්, ඒ වරදට දිය-දඩුවම්, වැලි-දඩුවම් ආදී යම් කිසි දඩුවමක් කළ යුතු ය. දඩුවම් කර ආයති සංචරයෙහි පිහිටීමෙන් ශීලය පිරිසිදු වේ. නැවත සිකපද සමාදන් ක්‍රවුවාට වරදක් නැත.

පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ

'පැවිදි කරනු ලැබුවාහු ද පැවිද්ද නො පිහිටන, සචාකාරයෙන් පැවිද්දට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ ය, පැවිදි කරනු ලැබුව හොත් පැවිද්ද පිහිටන-පැවිදි බවට නො හොබනා බැවින් පැවිද්ද තහනම් කර ඇති පුද්ගලයෝ ය' යි පැවිද්දට නුසුදුසු පුද්ගලයෝ දෙකොටසකි. නුසුදුස්සන් පැවිදි බවට පත් කිරීමෙන් ගුරුවරයාට දුකුළා ඇවැත් වේ.

පැවිද්දට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙන.

පණ්ඩකො හික්බවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පා-
දෙනබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙබ්බො.

උභතොබ්‍යඤ්ජනකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

ථෙය්‍යසංවාසකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

තිත්ථීයපක්කන්තකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

තිරච්ඡානගතො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

මාතුසාතකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

පිතුසාතකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

අරහන්තසාතකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

ලොහිතුප්පාදකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

සඬි සහෙදකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

භික්ඛුතීදුසකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛිඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛිඛො.

මේ විනය ප්‍රඥප්ති එකොළොසෙහි දැක්වෙන පණ්ඩකය, උභතොබ්‍යඤ්ජනකය, ථෙය්‍යසංවාසකය, තිත්ථීයපක්කන්තකය, තිරච්ඡානගතය, මාතුසාතකය, පිතුසාතකය, අරහන්තසාතකය, ලොහිතුප්පාදකය, සඬිසහෙදකය, භික්ඛුතීදුසකය යන පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙන පැවිද්දටත් උපසම්පද්‍යටත් අභව්‍යයෝ ය. පැවිදි කරනු ලැබුවාහු ද ඔවුනට පැවිද්ද නො පිහිටන්නේ ය. උපසම්පද කරනු ලැබුවාහුද උපසම්පද්‍ය නො පිහිටන්නේ ය.

'පණ්ඩක' යනු ලිඛිතවිකල්පය ඇති පුද්ගලයෝ ය. 'ආසිත්තපණ්ඩකය, උසුයපණ්ඩකය, ඔපක්කමිකපණ්ඩකය, පක්ඛපණ්ඩකය, නපුංසකපණ්ඩකය' යි පණ්ඩකයෝ පස් දෙනෙකි. අනුන්ගේ අභිගජාතය මුච්චිත් ගෙන අසුචිය උරා ගැනීමෙන් කාම පරිලාභය සන්සිඳවා ගන්නා තැනැත්තා ආසිත්තපණ්ඩක නම්. අනුන්ගේ මෛථුන සේවනය බලා සිට එයින් කාම පරිලාභය සන්සිඳවා ගන්නා තැනැත්තා උසුයපණ්ඩක නම්. සුනබ-ගවාදීන්ට කරන්නාක් මෙන් බීජේත්පාටනය කරන ලද තැනැත්තා ඔපක්කමික පණ්ඩක නම්. අකුශල කම්බලයෙන් මාසයේ අවපක්ෂ-යෙහි දී පණ්ඩක බවට පැමිණෙන තැනැත්තා පක්ඛ පණ්ඩක නම්. උත්පත්තියෙන්ම ස්ත්‍රී පුරුෂ ලිඛිගයන් නැති තැනැත්තා නපුංසක පණ්ඩක නම්. මේ පණ්ඩකයන් පස් දෙනා අතුරෙන් ආසිත්ත උසුය පණ්ඩකයන් දෙදෙනාට ප්‍රව්‍රජාව අනිවාරිත ය. ඉතිරි තිදෙනා පැවිද්දට නො නිස්සෝ ය. එයින්පුදු පක්ෂපණ්ඩකයාට පැවිද්ද නිවාරිත වන්නේ පණ්ඩකව වෙසෙන පක්ෂයේදී ය. ඒ පක්ෂයේදී හේ කාම පරිලාභයෙන් උමතු වේ. ආසිත්ත උසුය පණ්ඩකයන් දෙදෙනාට ඇති වන කාම පරිලාභය යෝනිසෝමනස්කාරාදියෙන් සන්සිඳවා ගත හැකි ය. පක්ඛ පණ්ඩකයාගේ කාම පරිලාභය එසේ නො සන්සිඳ විය හැකි ය. ඒ කාලයේ ඔහු පැවිද්දට නුසුදුසු වන්නේ එහෙයිනි.

'උභතො බ්‍යක්ඛජනක' යනු ස්ත්‍රී පුරුෂ නිමිති දෙකම පිහිටා ඇති පුද්ගලයා ය. 'ස්ත්‍රී උභතො බ්‍යක්ඛජනකය, පුරුෂ උභතොබ්‍යක්ඛජනකය ය' යි උභතො බ්‍යක්ඛජනකයෝ දෙදෙනෙකි. ඔවුන්ගෙන් ස්ත්‍රී උභතො බ්‍යක්ඛජනකයා ගැබ් ගැනීමට හා ස්ත්‍රීන්ට ගැබ් ගැන්වීමට ද සමත් වේ. පුරුෂ උභතො බ්‍යක්ඛජනකයා ස්ත්‍රීන්ට ගැබ් ගන්වන නමුත් තෙමේ ගැබ් නො ගනී. කාමරතියේදී ස්ත්‍රී පුරුෂ කෘත්‍ය දෙකම සිදු කිරීමට දෙදෙනා ම සමත් වෙති.

'ලිඛිගඤ්චක ය, සංවාසඤ්චක ය, උභයඤ්චක ය' යි ඵෙය්‍ය සංවාසකයෝ තිදෙනෙකි. ගුරුවරයකු ගෙන් පැවිද්ද නො ලබා, තෙමේ ම සිවුරු හැඳ පොරොවා ගෙන, හික්ෂු වස් ගණනක් නොපවසන්නා වූ, වැඩිමහළු පිළිවෙළින් වන්දනාව

නො ඉවසන්නා වූ, අසුන් ගැනීමෙන් අන් හික්ෂුවකට බාධා නො කරන්නා වූ, විනය කම්වලට සහභාගි නො වන්නා වූ ශ්‍රමණ වේශය පමණක් සොරෙන් ගෙන සිටින තැනැත්තා **ලිචගයෝතක** නම් වේ. හික්ෂුන් අතින් සාමණේර පැවිද්ද පමණක් ලබා විදේශයකට ගොස්, 'මම මෙ පමණ වස් ඇතියෙක්මී' යි බොරු වස් ගණන් කියන්නා වූ ද, වැඩිමහළු පිළිවෙළින් හික්ෂුන්ගෙන් වැදුම් පිළිගන්නා වූ ද, අසුන් ගැනීමෙන් හික්ෂුන්ට බාධා කරන්නා වූ ද, විනය කම්වලට පෙනී සිටින්නා වූ ද තැනැත්තා සංවාසය පමණක් සොරෙන් කරන බැවින් **සංවාසයෝතක** නම්. තමා ම සිවුරු පොරවා ගෙන විහාරයට ගොස් වස් ගණන් කියන්නා වූ ද, හික්ෂුන් ගේ වැදුම් ඉවසන්නා වූ ද, අසුන් ගැනීමෙන් හික්ෂුන්ට බාධා කරන්නා වූ ද, විනය කම් වලට සහභාගි වන්නා වූ ද, තැනැත්තා **උගයයෝතක** නම්. ථෙය්‍යසංවාසකයන් පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් **සමන්තපාසාදිකාවෙහි** ඇත්තේ ය. එය බලාගත යුතු ය.

'**තිත්ථිය පක්කන්තක**' යනු බුදු-සස්තෙහි පැවිදිව හික්ෂුවක්ව සිට පසුව තීර්ථක ප්‍රව්‍රජ්‍යාව හා ඔවුන් ගේ ලබ්ධිය ද ගත් තැනැත්තා ය.

'**තිර්ථජාතගතය**' යන මෙයින් අදහස් කරන්නේ තිරිසනුන් පමණක් නො ව, මනුෂ්‍ය ජාතියට අයත් නො වූ නාග-සුපර්ත-දේව-බ්‍රහ්මාදී සියල්ලන් ය. ප්‍රව්‍රජ්‍යාව මනුෂ්‍යයන්ට පමණක් හිමි දෙයකි.

'**මාතුසාතකයාය**' යනු ආනන්තයඝී කර්මයන්ට අයත් මාතෘඝාත කර්මය කළ තැනැත්තා ය. ඒ කම්ය සිදුවන්නේ මනුෂ්‍ය ජාතියට අයත් දරුවකු විසින් මනුෂ්‍ය ජාතියට ම අයත් වූ මවකගේ ජීවිතය ඕනෑකමින් ම නැසීමෙනි.

'**පිතුසාතකයා**' ගැන කිය යුත්තේ ද එසේ ම ය. මරනු ලබන තැනැත්තා තමාගේ පියා බව නො දැන වුවද මැරීමෙන් ආනන්තයඝී කම්ය සිදුවේ. විස්තර සමන්තපාසාදිකාවෙන් බලා ගත යුතු. '**බොද්ධයාගේ අත්පොතෙහි**' ද ඒ කර්ම ගැන විස්තරයක් ඇත්තේ ය.

'අරහත්තසාතකයා' ද මනුෂ්‍ය රහතුන්ගේ වශයෙන්ම කිය යුතු ය. පැවිදි වූ හෝ නො වූ හෝ මනුෂ්‍ය ජාතික රහත් කෙනකුගේ ජීවිතය මනුෂ්‍යයකු විසින්ම ඕනෑකමින් නැසුව හොත් ආනන්තයා සී කමීය වේ. ඔහුට ප්‍රවුඡ්‍යාව නො ලැබිය හැකි ය. මනුෂ්‍ය නො වන රහත් කෙනකු මැරුව හොත් බරපතල පවක් පමණක් වේ. ආනන්තා සී කර්මයක් නො වේ. කිරිසනෙක් මනුෂ්‍ය ජාතික රහතන් වහන්සේ කෙනකුගේ ජීවිතය නැසුවේ ද ආනන්තයා සී කර්මය සිදු නො වේ. බරපතල පාපයක් පමණක් වේ.

'ලොගිතුප්පාදකයා' යනු දේවදත්ත මෙන් නපුරු සිතින් ජීවමාන බුදුවරයකුගේ ශරීරයෙන් එක් බිංදුවක් පමණ වූ ලේ සෙලවූ තැනැත්තා ය. ඔහුට පැවිද්ද හා උපසම්පදාව වාරිත ය. ආබාධයක් සුව කරනු පිණිස මෙහි සහගත සිතින් බුධ ශරීරයෙන් ලේ බැහැර කරන්නා හට පිනක් මිස පාපයක් නො වේ.

'සඩ්ධසේදකයා' යනු දේවදත්ත මෙන් වතුරවිධ විනය කර්මයන් අතුරෙන් යම් කිසි කර්මයක් කිරීම් වශයෙන් සඩ්ධයා බිදින තැනැත්තා ය. එය උපසම්පන්නයකු විසින් මිස අනුපසම්පන්නයකු විසින් නො කළ හැකි කර්මයෙකි.

'හික්ඛුතිදුසකයා' යනු මාර්ගත්‍රයෙන් එක්තරා මාර්ගයෙක්හි ප්‍රකෘති හික්ඛුණියක් දුෂණය කළ තැනැත්තා ය. ඔහුට ප්‍රවුඡ්‍යාව හා උපසම්පදාව වාරිත ය. කාය සංසර්ගයෙන් හික්ඛුණියක ගේ ශීලය විනාශ කළ තැනැත්තාට ප්‍රවුඡ්‍යාව හා උපසම්පදාව අවාරිත ය.

පැවිදි කලහොත් පැවිද්ද පිහිටන පැවිදි නො කළ යුතු පුද්ගලයෝ.

"න හික්ඛටෙ! අනතුසද්ඤානො මාතා පිතුහි පුත්තො පබ්බාපේතබ්බො. යො පබ්බාපේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් මා පියන් විසින් නො අනුදත් කල පුත්‍රයන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. වරක් මා පියන්ගේ අනුදැනීම ලැබ පැවිදි වූ තැනැත්තා සිවුරු හැර ගොස් නැවත පැවිදි වීමට පැමිණියේ ද, නැවතත් මාපියන් ගේ අනුදැනීම නො ලබා පැවිදි නො කළ යුතු

ය. යම් කිසි දරුවකු "මොහු තුඹවහන්සේලාටම භාර කරමිය, තුඹ-
 වහන්සේලා කැමති වීටෙක මොහු පැවිදි කරන්නට ය" කියා මා
 පියන් විසින් භාරකරන ලද්දේ වේ නම්, කොතෙක් වර සිවුරු
 හැර ගියේ ද ආ ආ වීට මා පියන් නො විචාරා ඒ දරුවා පැවිදි
 කළ යුතු ය. මා පියන් හා කලහකොට විභාරයට අවුත් පැවිද්ද
 ඉල්ලා සිටින කෙනකුට මා පියන්ගේ අවසරය ඉල්ලා ගෙන
 එන්නට ය යි කී කල්හි හේ "මම මා පියන් වෙත නො යමි, මා
 පැවිදි නො කළහොත් ජීවිතය හෝ නසා ගන්නෙමි, තුඹ
 වහන්සේලාට හෝ අනර්ථයක් කරමි" යි කියා නම් ඔහුගේ
 ආරක්ෂාව පිණිස පැවිදි කරන්නට වටනේ ය. එසේ පැවිදි කරනු
 ලැබුවකු ගැන ඔහුගේ මා පියන් අවුත් විවාළ හොත් කාරණය
 ඔවුන්ට දැන්විය යුතු ය.

**"හ භික්ෂවෙ! පඤ්චහි ආබාධෙහි සුචයො පබ්බාපේතබ්බො.
 යො පබ්බාපේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස"** යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින්
 පඤ්චාබාධයන් අතුරෙන් යම් කිසි ආබාධයක් ඇතියෙකු පැවිදි නො
 කළයුතු ය. පඤ්චාබාධයෝ නම්, **කුට්ඨ, ගණ්ඩ, කීලාස, සෝස,
 අපමාර** යන නම්වලින් කියන ආබාධයෝ ය.

'කුට්ඨ' යනු රතුලප, කළුලප, දද ආදී සමෙහි හට ගන්නා
 රෝගයෝ ය. සුළහිල්ලේ නිය පිට කරමි වූ ද වර්ධනය වන
 පක්ෂයෙහි සිටි කුෂ්ඨයක් ඇතියෙකු පැවිදි නො කළ යුතු ය.
 සිවුරුවලට වැසෙන තැනක සුව වන අතට හැරී ඇති නිය පිට
 පමණට කුඩා කුෂ්ඨයක් ඇති තැනැත්තා පැවිදි කිරීම සුදුසු ය.
 කුෂ්ඨ රෝගියකුට පිළියම් කරවා පැවිදි කිරීමෙහිදී ද සමේ ප්‍රකෘති
 පැහැය ඇති වූ කල්හිම පැවිදි කළ යුතු ය. ගොයෙකුගේ පිටෙහි
 සේ අලු මකුවන ශරීරය ඇතියේ ද පැවිදි නො කළ යුතු ය යි
 විනය අටුවාවෙහි කියා ඇත්තේ ය.

'ගණ්ඩ' යනු දෙඹගෙඩි-දෙහිගෙඩි සේ ශරීරයෙහි ඒ ඒ
 තැන හටගන්නා වූ නො පැසෙන්නා වූ ගෙඩි ය. ඒවාට වාසු
 ගෙඩි යයි ද සමහරු කියති. ඩෙබර ගෙඩියක් පමණ වූ ද
 වැඩෙන ගෙඩියක් ඇති තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය.
 ඩෙබර ගෙඩියක් පමණ කුඩා වූ නො වැඩෙන ගෙඩියක් වැසෙන

තැනක ඇති තැනැත්තේ පැවිදි කරන්නට වටනේ ය. මුහුණ ආදී නො වැසෙන තැනක නො වැඩෙන ගෙඩි ඇත්තේ ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. ගෙඩිවලට පිළියම් කොට පැවිදි කිරීමෙහිදී ද, සම ප්‍රකෘතිමත් වුවාට පසුවම පැවිදි කළ යුතු ය. වණය තිබියදී නො පැවිදි කළ යුතු ය.

'කිලාස' යනු රත්-පියුම්, හෙළ-පියුම් පෙති පැහැයට සමෙහි හටගන්නා වියලි කුෂ්ඨ විශේෂයකි. දැනට බොහෝ සෙයින් දක්නට ලැබෙන සුදු කබර රෝගය කිලාසය ය. මේ රෝගය ඇතියන් ගැන ද කුෂ්ඨ රෝගීන්ට කී පරිදි පිළිපැදිය යුතු යි.

'සෝස' යනු දිනෙන් දින මදින් මද ශරීරය ගෙවා වියලවා රෝගියා මරුමුවට පමුණුවන ක්ෂය රෝගය ය.

'අපමාර' යනු මිනිසා සිටි සැටියේම සිහිසන් නැති වී බීම ඇද වැටී, සමහර විට මුවින් සෙම හා ලේ ද පෙරමින් දහලන බීම සැපෙන අපස්මාර රෝගය ය. එය යක්ෂ රෝගයකැ යි කියති.

"න භික්ඛවෙ! රාජහටො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය, ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් රාජහටයා පැවිදි නො කළ යුතු ය. යම් කිසි කායඛියක් කිරීම ගැන රජකෙනකු ගෙන් හෝ රජයකින් හෝ වැටුප් ලබමින් සිටින තැනැත්තා 'රාජහට' නම් වේ. ඒ අය රජසාවෙන් අස් වූ පසු පැවිදි කිරීම වටනේ ය.

"න භික්ඛවෙ! ධජබන්ධො වොරො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යි වදළ බැවින් බරපතල සොරකම් කරන ප්‍රසිද්ධ සොරා පැවිදි නො කළ යුතු ය. කලින් ප්‍රසිද්ධ සොරකු ව සිට පසුව එය අත්-හැර සුමගට බැස සිටින, මහ ජනයා ද ඒ බව දන්නා තැනැත්තා පැවිද්දට සුදුසු ය. සමහර විට සුළු සුළු සොරකම් කළත් සොරකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියක් නැති තැනැත්තාට පැවිද්ද දිය යුතු ය.

"න භික්ඛවෙ! කාරගෙදකො වොරො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති බැවින්

බන්ධනයෙන් පලා-ගිය සොරා ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. සිරගෙයකින් පලාගිය තැනැත්තාය, තැනකින් තැනකට ගෙන යාමේදී ආරක්ෂක පුරුෂයන් අතින් පලා-ගිය තැනැත්තාය, මේ පෙදෙසින් පිට නො යා යුතුය යි නියමයක් කර තිබියදී ඒ පෙදෙසින් පලා-ගිය තැනැත්තා ය යන සෑම දෙනාම පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ ය. දැහැමින් ජීවත් වෙමින් සිටියදී අනුන්ගේ කේලාමි කීම නිසා බන්ධනයට හසු වී එයින් පලා-ගිය තැනැත්තා ඒ පෙදෙසේ ම පැවිදි නො කළ යුතු ය. ඔහු අන් පෙදෙසකදී පැවිදි කළ හැකි ය.

"න භික්ඛවෙ! ලිඛිතකො වොරො පබ්බාජේතබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති බැවින් ඇල්ලීම සඳහා හෝ දඬුවම් කරනු සඳහා රජයෙහි ලියා ඇති සොරා පැවිදි නො කළ යුතු ය.

"න භික්ඛවෙ! කසාහතො කතදණ්ඩකම්මො පබ්බාජේ-තබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති බැවින් කසයෙන් හෝ අනිකකින් හෝ දඬුවම් පිණිස තළනු ලැබූ තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. කී දේ නො කිරීම නිසා තළනු ලැබූ තැනැත්තා පැවිදි කළ හැකි ය. පැවිදි නො කළ යුත්තේ බදු නො ගෙවීම්, ණය නො ගෙවීම් ආදියට දඬුවම් වශයෙන් තළනු ලැබූ තැනැත්තා ය. ඒ තැනැත්තා වුව ද තුවාල සුව වීමෙන් පසු පැවිද්ද ලැබීමට නිසි ය.

"න භික්ඛවෙ! ලක්ඛණාහතො කතදණ්ඩකම්මො පබ්බාජේ-තබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති හෙයින් දඬුවම් වශයෙන් පිලිස්සීම් ආදියෙන් ශරීරයේ ලකුණු තබා ඇති තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ලකුණු තබා ඇති තැනැත්තා නිදහස් පුද්ගලයකු වේ නම්, තුවාල සුව වී වණ කැලැල් මැකී ගිය පසු පැවිදි කළ හැකි ය. තෙමවුළු වසා සිවුරු පෙරවූ කල්හි නො පෙනෙන තැන්වල කැලැල් ඇති තැනැත්තා ද පැවිදි කළ හැකි ය.

"න භික්ඛවෙ! ඉණායිකො පබ්බාජේතබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු වදළ බැවින් ණය කාරයන් පැවිදි

නො කළ යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා ගේ ණය ගෙවීමට ඔහුගේ නෑයෙක් හෝ දයකයෙක් හෝ බාර ගනී නම් පැවිදි කළ හැකි ය. ණය ගෙවීමට ධනයක් ගුරුවරයා වෙත තිබේ නම්, ණය හිමියන්ට ඒවා දී නිදහස් කරගන්නා අටියෙන් ණයකාරයා පැවිදි කළ හැකි ය. පසුව ධනය සපයා ණය ගෙවන්නට සිතා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ණයකාරයකු බව නො දැන පැවිදි කිරීමෙන් ගුරුවරයාට ඇවැත් නො වේ.

"න භික්ඛවෙ! දසො පබ්බාජෙනඛබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස, යනු වදාළ බැවින් දසයා ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. මෙකල දසයන් නො මැනී බැවින් මේ ගැන විස්තරයක් නො කරනු ලැබේ. අටුවාවෙහි මෙය ගැන විශාල විස්තරයක් ඇත්තේ ය.

පැවිදි නො කළ යුත්තෝ දෙතිස් දෙනෙක්.

"න භික්ඛවෙ! භත්ථච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න පාදච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න භත්ථපාදච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න කණ්ණච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න නාසච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, නකණ්ණනාසච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න අධගුලීච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න අලච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න කණ්ඩරච්ඡන්තො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න ඵණභත්ථො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න බුජ්ජො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න වාමනො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න ගලගණ්ඨි පබ්බාජෙනඛබ්බො, න ලක්ඛණාහනො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න කසාහනො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න ලිඛිතකො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න සීපදී පබ්බාජෙනඛබ්බො, න පාපරොගී පබ්බාජෙනඛබ්බො, න පරිසදුසකො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න කාණො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න කුණී පබ්බාජෙනඛබ්බො, න බන්දජො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න පක්ඛහනො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න ඡන්තිරියාපථො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න ජරාදුඛබලො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න අත්ඨො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න මුග්ගො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න බධිරො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න අත්ඨමුග්ගො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න අත්ඨබධිරො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න මුග්ගබධිරො පබ්බාජෙනඛබ්බො, න අත්ඨමුග්ගබධිරො පබ්බාජෙනඛබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විනයෙහි මෙසේ වදරා ඇති බැවින් අත් සුන් තැනැත්තාය, පා සුන් තැනැත්තාය, අත්-පා සුන් තැනැත්තාය, කන් සුන් තැනැත්තාය, නාස් සුන් තැනැත්තාය, කන් නාස් සුන් තැනැත්තාය, මහ ඇහිලි සුන් තැනැත්තාය, සුළහිලි සුන් තැනැත්තාය, මහ නහර සුන් තැනැත්තාය, පෙණ අත් ඇතියාය, කුදය, අභුටුම්චාය, ගෙළෙහි ගෙඩි ඇති තැනැත්තාය, දඬුවම් පිණිස කළ ලකුණු ශරීරයෙහි ඇති තැනැත්තාය, කසයෙන් තැළූ ලකුණු ඇති තැනැත්තාය, අපරාධ කාරයකු වශයෙන් රජයේ ලියා ඇති තැනැත්තාය, බරවා රෝගය ඇති තැනැත්තාය, පාපරෝග ඇති තැනැත්තාය, පරිසදුසකයාය, කණාය, කුදය, කොරාය, ශරීරයෙන් පක්ෂයක් පණ නැති තැනැත්තාය, පිළාය, ජරා දුච්චයාය, අන්ධයාය, ගොලුවාය, බිහිරාය, අන්ධ ගොලුවාය, අන්ධ බිහිරාය, ගොලු බිහිරාය, අන්ධ ගොලු බිහිරාය යන මොවුහු පැවිදි නො කළ යුක්තානුය. පැවිදි කළ හොත් ගුරුවරයාට දුකුළා ඇවැත් වේ.

නියෙන් මදක්වත් ඉතිරි වන ලෙස ඇහිලි අග පමණක් සුන් තැනැත්තා පැවිදි කළ හැකි ය. නිය ඉතිරි නො වන පරිදි එක ඇතිල්ලක් වුවද සුන් තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය.

මහ නහර සුන් තැනැත්තාය යනු නහර සිඳී යාම නිසා පතුල සම්පූර්ණයෙන් බිම තැබිය නො හී, ඇහිලි අග පමණක් හෝ විඵඹ පමණක් හෝ බිම තබමින් ගමන් කරන තැනැත්තා ය.

පෙණ අත් ඇතියාය යි කියනුයේ ඒකාබධ ඇහිලි ඇති තැනැත්තා ය.

පාප රෝගියා යනු ඇදුම-අභීස්-හගඤුරා-කාස ආදී යම් කිසි රෝගයකින් පෙළෙන, ජනයා විසින් පිළිකුල් කරන තැනැත්තා ය.

පරිසදුසකයාය කියනුයේ විරූපත්වයෙන් පිරිස කැන කරන තැනැත්තා ය. අන්‍යයන්ගේ හිස් තමන් ගේ තුනට්‍ය තරමට සිටින ඉතා උස් පුද්ගලයෝ ය, හෙරව රූප බඳු ඉතා මිටි පුද්ගලයෝය,

දැවුණු කොටසක් බඳු ඉතා කළු පුද්ගලයෝය, සුණු බිත්තියක් බඳු ඉතා සුදු පුද්ගලයෝ ය, ඇට සම පමණක් ඇති සේ පෙනෙන ලේ මස් ඉතා මද ප්‍රේතයන් බඳු ඉතා කෘශ ශරීර ඇත්තෝය, පරිහරණය කිරීමට දුෂ්කර වන තරමට ඉතා ස්ඵුල ශරීර ඇත්තෝය, පිශාවයන්ට බඳු මහෝදර ඇත්තෝය, ඔසවා සිටිය නො හෙන පමණට මහත් හිස් ඇත්තෝය යනාදීහු පරිසදුසකයෝ ය. පරිසදුසකයන් ගැන දීඝී විස්තරයක් විනය අඩුවාවෙහි ඇත්තේ ය. පරිසදුසකයන් බොහෝ දෙනෙකුන් එහි දක්වා ඇත්තේ ය.

පැවිදි කිරීමේ වයස

"න භික්ඛවෙ! උාතපණ්ණරසවස්සො දරකො පබ්බා-
 ජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස." යනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වරක් පසළොස් අවුරුද්දකට අඩු වයස් ඇති කුලදරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු බව වදළ සේක.

පසු කාලයේදී ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ උපස්ථායක වූ ඉතා සැදැහැවත් පවුලක් අභිවාතක රෝගයෙන් කාලක්‍රියා කළෝ ය. ඒ පවුලේ ළදරුවෝ දෙදෙනෙක් ඉතිරි වූහ. හික්ෂුන් දක්නා කල්හි පළමු පුරුද්ද නිසා ඔවුහු උත්වහන්සේලා වෙත දුව එති. හික්ෂුහු ඔවුන් එළවා ගනිති. හික්ෂුන්ගෙන් අනුකම්පාවක් නො ලබන්නා වූ ඒ දරුවෝ හඩති. ඔවුන්ගේ දුක ගැන ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ සිත උණු වී, "බුදුන් වහන්සේ විසින් පසළොස් අවුරුද්දට ආයු අඩු දරුවන් පැවිදි නො කරන සේ සිකපද පනවා ඇත්තේ ය. මේ දරුවන් විනාශ නොවීමට කළ යුත්තේ කුමක් දැ" යි සිතා, ඒ කාරණය බුදුන් වහන්සේට සැල කළහ.

එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ 'ආනන්දය! ඒ දරුවෝ කවුඩන් එළවීමටවත් සමත් වන්නාහුදැ' යි විචාරා "එසේ ය" යි පිළිවදන් දුන් කල්හි හික්ෂුන් අමතා, "අනුජානාමී භික්ඛවෙ! උාතපණ්ණරසවස්සං කාකුඨ්ඨෙපකං පබ්බාජෙතුං" යනුවෙන් කවුඩන් පළවා හැරීමට සමත් පසළොස් අවුරුදු වයසට නො පැමිණි දරුවන් ද පැවිදි කිරීමට අනුදැන වදළ සේක. හදිසි

අවස්ථාවේදී ඒ කුලදරුවන් දෙදෙනා විනාශ නො වනු පිණිස කවුඩන් එළවීමට සමත් දරුවන් පැවිදි කිරීමට අනුදැන වදාළේ වී නමුත් බුදුන් වහන්සේගේ අදහස සැටියට සැලකිය යුත්තේ වයසින් පසළොස් වස නො පිරුණු කුලදරුවන් පැවිද්දට නුසුදුසු බව ය. එබැවින් විශේෂ කරුණක් සඳහා මිස, පසළොස් අවුරුදු වයස නො පිරුණු කුලදරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. වයස අවුරුදු පසළොස්වත් විස්සවත් අතර කාලය කුලදරුවන් පැවිදි කිරීමට ඉතා සුදුසු කාලය සැටියට සැලකිය යුතු ය. වයස් ගත වී පැවිදි වන්නවුන්ට පැවිද්දට සුදුසු වන සැටියට සිත-කය සකස් කර ගැනීම අපහසු ය. එබැවින් බුදුන් වහන්සේ විසින්-

"පඤ්චහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො දුල්ලගො බුඩ්ධපබ්බජ්ඣො, කතමෙහි පඤ්චහි? දුල්ලගො හික්ඛවෙ! බුඩ්ධපබ්බජ්ඣො සුචචො, දුල්ලගො සුග්ගහිතගාහි, දුල්ලගො පදක්ඛිණග්ගාහි, දුල්ලගො ධම්මකථිකො, දුල්ලගො විනයධරො."

යනුවෙන් ධම්පසකින් යුක්ත බුඩ්ධපබ්බජිතයන් දුර්ලභ බව වදාරා තිබේ. "මහණෙනි! මේ කරුණු පසින් යුක්ත බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය. කවර කරුණු පසකින් ද යත්? මහණෙනි! සුවච බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, ගුරුන් වෙතින් මැනවින් උගන්නාවූ බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, ගුරුන්ගේ අනුශාසනය දකුණට ගන්නා බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, ධම්කථික බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, විනයධර බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය" යනු එහි තේරුම යි. බුදුන් වහන්සේ විසින් තවත් සූත්‍රයකදී ද "දුල්ලගො ආකල්පසම්පන්නො" යි ආකල්ප- සම්පන්නිය ඇති බුඩ්ධපබ්බජිතයන් දුර්ලභ බව ද වදාරා ඇත්තේ ය.

ධනවත් බව උගත් බව, කුලවත් බව යන මේවා පැවිද්දට සුදුසුකම් නුසුදුසුකම් බැලීමේ දී සැලකිය යුතු බවක් බුධදේශනයෙන් නො පෙනේ. ඉහත දැක්වුණු ප්‍රව්ච්ඡා දෝෂන්ගෙන් මුක්ත වේ නම්, දුප්පත්-පොහොසත් උගත්-නුගත් කවුරුත් පැවිද්දට සුදුස්සෝ ය.

"යෙගුයොන හි කත්තියකුලතො පබ්බජ්ඣා ජාතිං තිස්සාය මානං කරොන්ති. බ්‍රාහ්මණකුලා පබ්බජ්ඣා මත්තෙ තිස්සාය

මානං කරොන්ති. හීනජව්වකුලා පබ්බජිතා අත්තනො විජාතිතාය පතිට්ඨාතුං න සක්කොන්ති. ගහපතිදරකා පන කච්ඡෙහි සෙදං මුක්ඛවත්තෙහි පිට්ඨියා ලොණං පුජ්ඣමානාය ගුමීං කසිත්වා නිගතමානදස්සා හොන්ති, තෙ පබ්බජන්වා මානං වා දස්සං වා අකත්වා බුද්ධවචනං උග්ගහෙත්වා විපස්සනාය කම්මං කරොන්තා සක්කොන්ති අරහත්තෙ පතිට්ඨාතුං."

යන චූලනත්ථිපදෝපම සූත්‍ර අටුවා පාඨය ද මෙහි ලා සැලකිය යුතු ය.

උපසම්පදා කමිය.

උපසම්පදා කමිය බුදු-සස්තෙහි ගරු විනය කමියෙකි. එය පැවිදි කිරීම සේ සෑම තන්හිම කළ හැකි කමියක් නොව සීමාවකදී පමණක් කළ හැකි කමියකි. එය මධ්‍යදේශයේ සිදු කරන හොත් "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! දසවග්ගෙන වා අතිරෙක දස වග්ගෙන වා ගණෙන උපසම්පාදෙතුං" යි වදළ පරිදි දස නමක් වූ හෝ දස නමකට අධික වූ හෝ සඛිඝයා විසින් සිදු කළ යුතු ය. ප්‍රත්‍යන්ත දේශයෙහි සිදු කරනවා නම් "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! සබ්බපච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු විනයධරපඤ්චමෙන ගණෙන උපසම්පාදෙතුං" යි වදළ පරිදි විනයධරයා පස්වෙනි කොට ඇති ගණයා විසින් හෙවත් පස් නමක්වූ හික්ඝු සඛිඝයා විසින් සිදු කළ හැකි ය. ප්‍රත්‍යන්ත ජනපද බුදුන් වහන්සේ විසින් ම නියම කර වදාරා තිබේ.

ඒ මෙසේ ය.:-

"පුරත්ථිමාය දිසාය කජඛිගලං නාම නිගමො, තස්සා පරෙන මහාසාලා, තතො'පරා පච්චන්තිමා ජනපදා, ඔරතො මජ්ඣෙධි. පුරත්ථිමදක්ඛිණාය දිසාය සලලවතී නාම නදී, තතො 'පරා පච්චන්තිමා ජනපදා, ඔරතො මජ්ඣෙධි. දක්ඛිණාය දිසාය සෙතකණ්ණිකං නාම නිගමො, තතො' පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධි. පච්චිමාය දිසාය ඌතං නාම බ්‍රහ්මණ ගාමො, තතො' පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධි. උත්තරාය දිසාය උසිරධජො නාම පබ්බතො, තතො'පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධි.

මධ්‍ය දේශයේ සිට කථාකරන කල්හි නැගෙන හිරිත් කප්පිගල නම් නියමි ගමෙන් ඔබ ද, ගිනි කොණින් සලලවීම් නම් ගඩගාවෙන් ඔබද, දකුණෙන් සේතකණ්ණික නම් නියමි ගමෙන් ඔබ ද, බස්නාහිරින් ධූත නම් බ්‍රාහ්මණ ගමින් ඔබද, උතුරෙන් උසිරද්ධප නම් පච්චයෙන් ඔබ ද, ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයෝ ය. අප රට ද ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයන්ට අයත් බැවින් මෙහි පස්තමකට ද උපසම්පද කමිය කළ හැකි ය. උපසම්පදවක් කිරීමේදී බොහෝ වැඩ කරන්නට ඇත්තේ කම්භාවායඝීවරයාට ය. උපසම්පදපේක්ෂකයා සීමාවට පැමිණි කල්හි පළමුවෙන් කළ යුත්තේ උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ හා උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේගේ නම් යොදා කම්භාකාය කීමට අපහසු නම්, උපසම්පදපේක්ෂකයාට නාග කියා ද උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේට තිස්ස කියා ද නම් සම්මත කිරීම ය. එය කම්භාවායඝීවරයා විසින් මෙසේ කළ යුතු ය.

මේ උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ පුරාණ නාමය අස්කොට ඔහුට නාග යන නාමය ද, උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේගේ පුරාණ නාමය අස් කොට උන් වහන්සේට තිස්ස යන නාමය ද කම්භාකාය කීමේ පහසුව සඳහා සම්මත කරමි. ඒ බව උපසම්පදාපේක්ෂකයා විසින් හා උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ විසින් ද, මහා සච්ඡයා වහන්සේ විසින් ද දත යුත්තේ ය.

නාම සම්මුතියෙන් පසු කම්භාවායඝීයන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදපේක්ෂකයාට මෙසේ කිය යුතු ය.

"පඨමං උපජ්ඣං ගාභාපෙනබ්බො" යි ලෝකනාථයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇති බැවින් 'සංසාර සාගරයෙන් එතර වී තිවන් පුර පැමිණෙනු රිසියෙන් උපසම්පදව ලැබීමට පැමිණ සිටින සාමණේරය! යුෂ්මතා විසින් පළමු කොට උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ යුතු ය..

මෙසේ කී කල්හි උපසම්පදපේක්ෂකයා විසින් උපාධ්‍යායන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකව හිඳ "උපජ්ඣායො මෙ ගන්තෙ හොහි" යන වැකිය තෙවරක් කිය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් "පාසාදිකෙන සම්පාදෙහි" යි කියා එය පිළිගත යුතු ය.

ඉක්බිති කම්මාලායෝග්‍යවරයා විසින් මෙසේ කිය යුතු ය. "පින්වත් සාමනේරයා! "උපජ්ඣං ගාභාපෙත්වා පත්තව්වරං ආවික්ඛිතබ්බං" යි ලෝකස්වාමීවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරා ඇති බැවින් දැන් යුෂ්මතාට පා-සිවුරු පිළිබඳ ශාසනික ව්‍යාවහාරය දැනගනු පිණිස එය කියන්නෙමි. "අයං තෙ පත්තො" පින්වත් සාමනේරයා! කාලවර්ණ වූ මේ මණ්ඩලාකාර භාජනය යුෂ්මතාගේ පාත්‍රය නම් වන්නේ ය. 'අයං සංඝාටී' කඩ කපා දෙපොට කොට මසා පඬු පොවන ලද යුෂ්මතාගේ කරෙහි ඇති මේ සිවුර ශාසන ව්‍යවහාරයෙන් සංඝාටී නම් වන්නේ ය. "අයං උත්තරාසංගො" කඩ කපා එක් පටින් මසා පඬු පොවා ඇති යුෂ්මතාගේ කයෙහි ඇති මේ වීචරය ශාසනව්‍යවහාරයෙන් උත්තරාසංග නම් වන්නේ ය. "අයං අත්තරවාසකො" යුෂ්මතා හැඳ සිටින්නාවූ මේ වීචරය ශාසන ව්‍යවහාරයෙන් අත්තරවාසක නම් වන්නේ ය.

'ගව්ඡ: අනුමිහි මකාසෙ තිට්ඨාහි. පින්වත් සාමනේරයා! "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! එකමන්තං අනුසාසිත්වා සධ්ඤ මජ්ඣෙ අත්තරාසිකෙ ධම්මෙ සුච්ඡිතුං" යනුවෙන් සධ්ඤයා ගෙන් බැහැර කොට යම් කිසි තැනකදී උපසම්පදපේක්ෂකයාට අනුශාසනා කළ යුතුය යි තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇති බැවින් ද, මේ සධ්ඤමධ්‍යයෙහි යුෂ්මතාට අනුශාසනය කිරීම නුසුදුසු බැවින් ද මෙහින් බැහැරට ගොස් අර පෙනෙන තැන සිටිනු මැනවි.'

මෙසේ කී කල්හි උපසම්පදපේක්ෂකයා නැගිට මහා සධ්ඤයා වහන්සේට පිටි නො පා, ඇදිලි බැඳ ගෙනම මඳක් දුර ගොස් සිටිය යුතු ය. කම්මාලායෝග්‍යවරයා විසින් එහි ගොස් උපසම්පද-පේක්ෂකයාට අනුශාසනය කළ යුතු ය. "න හික්ඛවෙ! අසම්මතෙන අනුසාසිතබ්බො. යො අනුසාසෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛටස්ස" යනු වදළ බැවින් සම්මුතිය නො ලබා අනුශාසනයට නො යා යුතු ය. දැන් කම්මාලායෝග්‍යවරයා විසින් මතු දැක්වෙන වැකිය කියා තමා විසින්ම තමා සම්මත කර ගත යුතු ය.

සුණාතු මෙ ගත්තෙ! සධ්ඤො, නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො, යදි සධ්ඤස්ස පත්තකල්ලං අභං නාගං අනුසාසෙය්‍යං.

ඉක්බිති සඩ්සමධ්‍යයෙන් නැගිට උපසම්පදපේක්ෂකයා සම්පයට ගොස්, සිටගෙන ම මෙසේ අනුශාසනය කළ යුතු ය.

සුඤ්ඤි නාග! අයං තෙ සච්චකාලො, භූතකාලො, යං ජාතං තං සඩ්සමප්ඤ්ඤො පුච්චන්තෙ සත්තං අත්ථිති චන්තබ්බං. අසත්තං තත්ථිති චන්තබ්බං. මා බො විඤ්ඤාසී, මා බො මච්චකු අහොසී.

'සංසාරසාගරය තරණය කරනු වස් බුදු සස්තට දිවි පුදු සිටින නාග නම් වූ සාමණේරය! අතිදුර්ලභ වූ මේ සච්චකාල සාසනයෙහි අධිශීලසඩ්ධ්‍යාත අත්‍යුත්තම උපසම්පද ශීලය ලබන්නට යන මේ කාලය, අසන දෙය සැඟවීමක් නො කොට, අවධිකව සත්‍යය ම ප්‍රකාශ කිරීමට කාලය ය, කාරණය සහවන්නට තැත් නො කොට, ඇති සැටියට ම ප්‍රකාශ කිරීමේ කාලයය, තොපගේ ශරීරයෙහි යම් කුෂ්ඨ ගණ්ධාදි රෝගයක් ඇත්තේ නම්, එය සහමැද විචාරන කල්හි ඇති දෙය එසේ ම ඇතය යි කිය යුතු ය. නැති දෙය නැතය යි කිය යුතු ය. සහමැද ප්‍රශ්න කරන කල්හි මාහට නපුරක් කිරීමට විචාරකු යි බියෙන් නො තැනී ගනුව. තිත්ද කරනු පිණිස නැති දේවල් ඇති දැයි විචාරකි යි සිතා නො සතුටුව මුහුණ නො හකුළුවා ගත යුතු ය.'

"එවං තං පුච්චස්සන්ති, සන්ති තෙ එවරුපා ආබාධා, කුට්ඨං, ගණ්ඨො, කිලාසො, සොසො, අපමාරො, මනුස්සොසී, පුරිසොසී, භුජස්සොසී, අතණොසී, තසී රාජගටො, අනුඤ්ඤාතොසී මාතා පිතුහි, පරිපුණ්ණවිසතිචස්සොසී, පරිපුණ්ණං තෙ පත්තච්චරං, කිං නාමොසී, කො නාමො තෙ උපප්ඤ්ඤාසොති."

'සුපිනවත් සාමණේරය! "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! උපසම්පා-දෙන්තෙන තෙරස අත්තරාසිකෙ ධම්මෙ පුච්චතුං" යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදපේක්ෂකයා ගෙන් තෙළෙස් අත්තරාසික ධම්මයන් විචාරන්නට අනුදැන වදරා ඇති බැවින්, උපසම්පද කිරීමට පුච්චාගය වූ මේ කාලයෙහි සහ මැදදී තොප අතින් මෙසේ විචාරන්නාහු ය. යුෂ්මතා ගේ ශරීරයෙහි ලාදුරු-පරංගි-කඩුවේග-ආදී නම් වලින් කියැවෙන කුෂ්ඨරෝගයන් අතුරෙන් යම් කිසි රෝගයක් ඇත්තේ ද; දෙශී ගෙඩි-දෙහි ගෙඩි මෙන් ශරීරයෙහි තැන්

තැන්වල හටගන්නා වූ ගණ්ඩ රෝගය ඇත්තේ ද; සමෙහි පැතිර ශරීරය විරූප කරන්නාවූ සුදු කබර රෝගය ඇත්තේ ද; ක්‍රමයෙන් ශාරීරික සප්තධාතුන් ක්ෂය කර දිවි නසන්නා වූ ක්ෂය රෝගය ඇත්තේ ද, සිටි සැටියේ සිහිසන් නැති වී බීම ඇද වැටෙන අපස්මාර රෝගය ඇත්තේ ද, ඔබ මනුෂ්‍යයෙක් ද, පුරුෂයෙක් ද, නිදහස් කෙනෙක් ද, ණය නැතියෙක් ද, රාජ හටයෙක් නොවන්නෙහිද, මා පියන් විසින් අනුදක්නා ලද්දෙහි ද, පිරුණු විසිවස් වයස ඇත්තෙහි ද, ඔබට පා-සිවුරු සම්පූර්ණ ද, ඔබගේ නම කුමක් ද, ඔබ උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගේ නම කුමක් ද? මෙසේ සහ මැද දී විචාරන්නාහ.

මෙසේ අනුශාසනය කොට උපසම්පදපේක්ෂකයාට එහි ම සිටින්නට හැර කම්මාලායඝීවරයා සහමැදට ගොස්-

"සුණාතු මෙ ගත්තෙ සංඝො, නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො අනුසිට්ඨො සො මයා යදි සංඝස්ස පත්තකල්ලං නාගො ආගච්ඡෙය්‍ය"

යන වාක්‍යය කියා සංඝයාගෙන් අවසරය ගෙන උපසම්පදපේක්ෂකයා සහමැදට ගෙන්වා ගත යුතු ය. ඉක්බිති "න භික්ඛවෙ! අයාවිතෙන උපසම්පාදෙනඛබ්බො, යො උපසම්පාදෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යි වදන ඇති බැවින් උපසම්පදපේක්ෂකයා ලවා උපසම්පදව ඉල්ල විය යුතුය. මේ අවස්ථාවේදී උපසම්පද-පේක්ෂකයා විසින් සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා හික්ෂුන් වහන්සේගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ ඇදිලි බැඳ-

"සංඝං ගත්තෙ උපසම්පදං යාවාමී, උල්ලුම්පතු මං ගත්තෙ සධ්ඝො අනුකම්පං උපාදය, දුතියම්පි ගත්තෙ සධ්ඝං උපසම්පදං යාවාමී, උල්ලුම්පතු මං ගත්තෙ සධ්ඝො අනුකම්පං උපාදය, තතියම්පි ගත්තෙ සධ්ඝං උපසම්පදං යාවාමී, උල්ලුම්පතු මං ගත්තෙ සධ්ඝො අනුකම්පං උපාදය." යන වාක්‍යය කියා උපසම්පදව ඉල්ලිය යුතු ය.

ඉක්බිති කම්මාලායඝීයන් වහන්සේ විසින් **"සුණාතු මෙ ගත්තෙ සධ්ඝො, අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො, යදි සධ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අහං නාගං අත්තරාසිකෙ ධම්මෙ සුච්ඡෙය්‍යං"**

යන කම්වාක්‍යයෙන් අන්තරායික ධම් විචාරීමේ සම්මුතිය ලබා ගෙන මතු දැක්වෙන පරිදි අන්තරායික ධම් විචාල යුතු ය.

සුණ්ඩි නාග! අයං තෙ සච්චකාලො, භුතකාලො, යං ජාතං තං පුච්චාමි. සත්තං අත්ථිති චත්තබ්බං. අසත්තං නත්ථිති චත්තබ්බං. සත්ති තෙ ඵචරුපා ආබාධා, භුච්චං? (නත්ථි හත්තෙ) ගණ්ඛො? (නත්ථි හත්තෙ) කීලාසො? (නත්ථි හත්තෙ) සොසො? (නත්ථි හත්තෙ) අපමාරො? (නත්ථි හත්තෙ) මනුස්සොසි? (ආම හත්තෙ) පුරිසොසි? (ආම හත්තෙ) ගුප්ඤ්ඤොසි? (ආම හත්තෙ) අතණොසි? (ආම හත්තෙ) නසි රාජාහටො? (ආම හත්තෙ) අනුඤ්ඤාතොසි මාතාපිතුති? (ආම හත්තෙ) පරිපුණ්ණ වීසති චස්සොසි? (ආම හත්තෙ) පරිපුණ්ණං තෙ පත්තච්චරං? (ආම හත්තෙ) කීං නාමොසි? (අනං හත්තෙ නාගො නාම) කො නාමො තෙ උපජ්ඣායො? (උපජ්ඣායො මෙ හත්තෙ ආයස්මා තිස්සත්ථෙරො නාම) අන්තරායික ධර්ම විචාරීමෙන් පසු ශ්‍රේණි වතුර්ථ කර්ම වාක්‍යයෙන් උපසම්පද කළ යුතු ය.

උපසම්පද කම් වාක්‍යය

"සුණාතු මෙ භනෙන සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙකෙඛා පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙහි ධම්මෙහි, පරිපුණ්ණස්ස පත්තච්චරං, නාගො සධස්ස උපසම්පදං යාවතී, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන, යදි සධස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා නාගං උපසම්පාදෙය්‍ය, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. එසා ඤාතනී.

සුණාතු මෙ භනෙන සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙකෙඛා, පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙහි ධම්මෙහි, පරිපුණ්ණස්ස පත්තච්චරං, නාගො සධස්ස උපසම්පදං යාවතී, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සධෙසා නාගං උපසම්පාදෙති, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන.

යසායසමතො ඛමති නාගසා උපසමපද ආයසමතා
තිසෙත උපජ්ඣායෙන. සො තුණහසා. යසා
නකඛමති සො භාසෙය්.

දුතිසමපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ හතෙත
සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිසසසා උප-
සමපදපෙකෙඛා, පරිසුද්ධො අත්තරාසිකෙහි ධමෙමහි.
පරිසුණණසා පත්තවිවරං. නාගො සධසං උපසමප-
දං යාවති, ආයසමතා තිසෙත උපජ්ඣායෙන.
සධෙසා නාගං උපසමපාදෙති, ආයසමතා තිසෙත
උපජ්ඣායෙන. යසායසමතො ඛමති නාගසා
උපසමපද, ආයසමතා තිසෙත උපජ්ඣායෙන, සො
තුණහසා. යසා නකඛමති සො භාසෙය්.

තතිසමපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ හතෙත
සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිසසසා
උපසමපදපෙකෙඛා, පරිසුද්ධො අත්තරාසිකෙහි
ධමෙමහි. පරිසුණණසා පත්ත විවරං. නාගො
සධසං උපසමපදං යාවති, ආයසමතා තිසෙත
උපජ්ඣායෙන. සධෙසා නාගං උපසමපාදෙති,
ආයසමතා තිසෙත උපජ්ඣායෙන. යසායසමතො
ඛමති නාගසා උපසමපද, ආයසමතා තිසෙත
උපජ්ඣායෙන, සො තුණහසා. යසා නකඛමති
සො භාසෙය්.

උපසමපනො සධෙසන නාගො ආයසමතා
තිසෙත උපජ්ඣායෙන. ඛමති සධසසා, තසා
තුණහි, එවමෙනං ධාරයාමි..

උපසම්පදව අවසානයේ කරන අනුශාසනය

තාවදෙව ජායාමෙතබ්බා. උතුප්පමාණං ආචික්ඛිතබ්බං දිවසභාගො ආචික්ඛිතබ්බො. සධගිති ආචික්ඛිතබ්බා. චත්තාරො තිස්සයා ආචික්ඛිතබ්බා. චත්තාරි අකරණියාති ආචික්ඛිතබ්බාති.

'සකලදෙය පාරගත මහා කාරුණික වූ අප භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුධයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදුරා ඇති බැවින් සුප්‍රතිපත්තකාදී ගුණගණෝපේත මහා සධ්‍යයා වහන්සේ විසින් පරම නිර්මල උපසම්පදවෙන් අභිෂේක කරන ලද ආයුෂ්මතා හට මේ සීමාමාලකයෙහිදී ම උපසම්පදව ලැබූ වේලාවේ ජායා ප්‍රමාණයය, සාකු ප්‍රමාණයය, දිවසභාගයය, ඒ සියල්ලය, නි:ශ්‍රය සතරය, අකරණිය සතරය යන මේවා කියා දීමට අනුදැන වදුරා ඇති බැවින් අපගේ කීමට ආදරයෙන් ඇහුම් කන් දුන මැනවි.

පරම පරිශුධෝපසම්පද ශීලයෙන් අභිෂේක ලත් ආයුෂ්ම තාණෙනි! ඔබ ශ්‍රී බුධ වජ්‍රයෙන්.....වැන්නෙහි..... මස.....තිථිය ලත්.....දිනක්‍රියතු වජ්‍ර..... වැන්නෙහි.....මසවෙනි.....දිනට.....සීමා මාලකයේදී.....ප්‍රමුඛ මහා සධ්‍යයා වහන්සේ විසින් සාමණේර භූමියෙන් නභා උපසම්පද හික්ෂුභාවයට පමුණුවන ලද්දෙහි ය. ඒ බව දිවිහිමියෙන් මතක තබාගෙන ඉතා කුඩා සිකපදයකුදු නො කඩකොට ජීවිතය සේ දැන් ලත් උපසම්පද ශීලය රක්තෙහි ය.

සසර බිය දැක නිවන් පසක් කරනු රිසියෙන් බුදුසසුන් වන් ආයුෂ්මතාණෙනි! පැවිදි ජීවිතය පවත්වාගනු සඳහා මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ අනුදැන වදුරා ඇති නි:ශ්‍රය සතර අසනු මැනවි.

(1) "පිණ්ඩියාලොප ගොජනං තිස්සයා පබ්බප්පා. තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාගො කරණියො. අතිරෙක ලාගො සධ්‍යගත්තං. උද්දෙසගත්තං. නිමත්තණං. සලාකගත්තං. පක්ඛිකං. උපොසථිකං. පාථපදිකං."

ඇවැත්නි! මේ පැවිද්ද පාත්‍රය ගෙන ගෙදරක් පාසා ඇවිද පිඩ පිඩ බැගින් ලබාගන්නා හෝජනය නිසා පවත්නේ ය. කොප

විසින් පිණ්ඩියාලෝප හෝජනයෙන් දිවිපැවැත්වීමෙහි දිවිහිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. සකල සධ්‍යයා හට දෙන දනයය, දෙතුන් නම බැගින් සහිත් නිමන්ත්‍රණය කොට දෙන දනයය, පෞද්ගලික වශයෙන් නිමන්ත්‍රණය කොට දෙන දනයය, සලාක දනයය, පක්ෂයකට වර බැගින් දෙන දනය ය, පොහෝදිනයෙහි දෙන දනයය, පැළවිය දිනයෙහි දෙන දනයය යන මේවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් පිළිගත යුතු ය.

(2) "පංසුකුල වීවරං නිස්සාය පබ්බජ්ජා. තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාහො කරණීයො. අතිරේක ලාභො බොමං. කජ්ජාසිකං. කොසෙය්‍යං. කම්බලං. සාණං. හධිගං."

පැවිද්ද පංසුකුල වීවරය නිසා පවත්නේ ය. ඔබ විසින් පංසුකුල වීවරයෙන් දිවි පැවැත්වීමෙහි දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. පූච්ඤා කුශලානුභාවයෙන් ඔබට කොමු පිළිය, කපු පිළිය, පට පිළිය, කම්බිලිය, සණ පිළිය, මුසු පිළිය යන මේවා ලැබෙන හොත් අතිරේක ලාභ වශයෙන් පරිභෝග කළ යුතු ය.

(3) "රුක්ඛමූලසේනාසනය නිස්සාය පබ්බජ්ජා. තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාහො කරණීයො. අතිරේක ලාභො විහාරො. අධිඨයොගො. පාසාදෙ. හම්මියං. ගුහා"

පැවිද්ද වෘක්ෂමූල සේනාසනය නිසා පවත්නේ ය. ඔබ විසින් වෘක්ෂමූල සේනාසනය ඇසුරු කරමින් දිවිපැවැත්වීමෙහි දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. ඉදින් පූච්ඤා කුශලානුභාවයෙන් ලැබෙනොත් දෙ-පල ඇති ගෙවල් ය, එක් පල ඇති ගෙවල්ය, සතර පල ඇති ගෙවල්ය, සොල්දර ගෙවල්ය, ගුහාය යන මේවා ද පරිභෝග කළ යුතු ය.

(4) "සුනිමුත්තහෙසජ්ජං නිස්සාය පබ්බජ්ජා. තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාහො කරණීයො. අතිරේක ලාභො සජ්ජි. නවනීතං. තෙලං. මධු. ථානීතං"

පැවිද්ද අරඵ ගෝමුත්‍රයෙහි ලා සම්පාදනය කරන පුනිමුත්ත හෙෂජාය නිසා පවත්නේ ය. පුනිමුත්ත හෙෂජායෙන් දිවි

පැවැත්වීමෙහි ඔබ විසින් දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. ඉදින් ඔබට පුළු කෘත කුශලානුභාවයෙන් ලැබෙතොත් ගිනෙල්ය, වෙඩරුය, තලතෙල්ය, මී පැණිය, උක් සකුරුය යන මේවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් පරිභෝග කළ යුතු ය.

දැන් අකරණිය සතර අසනු මැනවි.

(1) "උපසම්පන්නෙත භික්ඛුනා මෙටුනො ධමමො න පතිසෙව්තඛිබො, අන්තමසො තිරවජාන ගතායපි. යො භික්ඛු මෙටුනං ධමමං පතිසෙවති, අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසො සීසව්ඡින්නො අභඛිබො තෙන සරිර ඛන්ධනෙන ජීවිතං. එවමෙව භික්ඛු මෙටුනං ධමමං පතිසෙව්ත්වා අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජීවං අකරණියං"

උපසම්පද හික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් තිරිසන් සත්ත්වයකු සමග ද මෙටුන සේවනය නොකළ යුත්තේය. යම් හික්ෂුවක් මෙටුන සේවනය කෙරේ නම්, එයින් ඒ හික්ෂු තෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුධපුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ හිසසුන් පුරුෂයෙක් ඒ හිස කය හා සම්බන්ධ කොට නැවත ජීවත්වීමට අභව්‍ය වේද, එමෙන්ම මහණ තෙමේ මෙටුන සේවනය කොට අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධපුත්‍රයෙක් වේ. එබැවින් තොප විසින් ඒ මෙටුන සේවනය දිවිහිමියෙන් නො කළ යුතුය.

(2) "උපසම්පන්නෙත භික්ඛුනා අදින්තං ථෙය්‍ය සඛ්ඛාතං න ආදතඛිබං අන්තමසො තිණසලාකං උපාදය. යො භික්ඛු පාදං වා පාදරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්තං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදියති අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම පණ්ඩුපලාසො ඛන්ධනා පමුත්තො අභඛිබො හරිතත්ථාය. එවමෙව භික්ඛු පාදං වා පාදරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්තං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදියිත්වා අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජීවං අකරණියං "

උපසම්පන්න හික්ෂුව විසින් අන්තිම වශයෙන් තණපතෙහි පටන් හිමියන් විසින් නුදුන් දෙය සොර සිතින් නොගත යුතු ය. යම් හික්ෂුවක් පාදයක් වූ ධනය හෝ පාදයක් අගතා වස්තුවක් හෝ පාදයකට අධික වස්තුව හෝ සොරසිතින් ගනී ද, හෙතෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුධ පුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ නටුවෙන් ගැලවුණු

පඩුවන් පත නැවත නිල්පතක් වීමට අභව්‍ය වේ ද, එමෙන් හික්ෂු තෙමේ පාදයක් වූ ධනය හෝ පාදයක් අගතා දෙයක් හෝ පාදයකට අධික ධනය හෝ සොර සිකින් ගැනීමෙන් අශ්‍රමණයක් වේ. අබුධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවිහිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

(3) "උපසම්පන්නෙහි හික්ෂුතා සංචිට්‍ව පාණො ජීවිතා න චොරොපෙනඛබො අත්තමසො කුන්ඵ කිපිලිලිකං උපාදය. යො හික්ෂු සංචිට්‍ව මනුස්සචිග්ගහං ජීවිතා චොරොපෙනි. අත්තමසො ගඛග පාතනං උපාදය. අස්සමණො හොති අසකාසුත්තියො. සෙය්‍යථාපි තාම පුච්ඡසිලා ද්විධා හිත්තා අප්පට්ඨසත්ඨිකා හොති. එවමෙව හික්ෂු සංචිට්‍ව මනුස්ස චිග්ගහං ජීවිතා චොරොපෙන්වා අස්සමණො හොති අසකාසුත්තියො. තං තෙ යාවජ්චං අකරණීයං"

උපසම්පන්න හික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් සිතා මතා කුහුඹුවෙකුදු නො මැරිය යුතුය. යම් හික්ෂුවක් ගැබ් හෙලීමෙන් වුව ද මිනිසකු මරා නම්, ඒ හික්ෂුව අශ්‍රමණයෙක් අබුධපුත්‍රයෙක් වේ. දෙකට පැලුණා වූ ගල යම් සේ නැවත සන්ධි කළ නොහේද, එමෙන් හික්ෂු තෙමේ සිතා මතා මිනිසකු මැරීමෙන් අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවි හිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

(4) "උපසම්පන්නෙහි හික්ෂුතා උත්තරිමනුස්ස ධම්මො න උල්ලපිතඛබො අත්තමසො සුඤ්ඤාභාරෙ අගිරමාමීති. යො හික්ෂු පාපිට්ඨපො ඉච්ඡාපකතො අසත්තං අගුතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති ඤාතං වා විමොක්ඛං වා සමාධිං වා සමාපත්තිං වා මග්ගං වා එලං වා, අස්සමණො හොති. අසකාසුත්තියො. සෙය්‍යථාපි තාම තාලො මත්ඵකච්ඡන්තො අභබ්බො සුත වීරුල්ලියා. එවමෙව හික්ෂු පාපිට්ඨපො ඉච්ඡාපකතො අසත්තං අගුතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපිත්වා අස්සමණො හොති. අසකාසුත්තියො. තං තෙ යාවජ්චං අකරණීයං"

උපසම්පන්න හික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් "මම ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි" යි කියා ද උත්තරි මනුෂ්‍යධර්මය ප්‍රකාශ නො කළ යුතු ය. යම් හික්ෂුවක් ලාමක වූ ආශා ඇත්තේ, ලාමක ආශාවෙන් මධ්‍යාලද්දේ, මට ධ්‍යානයක්

හෝ විමෝක්ෂයක් හෝ සමාධියක් හෝ සමාපත්තියක් හෝ මාර්ගයක් හෝ ඵලයක් හෝ ඇතය යි තමා කෙරෙහි නැති උත්තරී මනුෂ්‍යධර්මය ප්‍රකාශ කෙරේ ද, එයින් හෙතෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ, අබුධපුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ මුදුන සුන් තල්ගස නැවත වැඩීමට අහව්‍ය වේද, එමෙන් මහණ ලාමක ආශා ඇතිව ලාමකාශාවෙන් මඬනා ලදුව තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ උත්තරී මනුෂ්‍ය ධර්මය ප්‍රකාශ කොට අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය කොප විසින් දිවි හිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

දෙනුන් දෙනා

එකවර උපසම්පද කිරීම

එසමයෙහි උපසම්පදපේක්ෂකයන් අතර පළමු වෙන් උපසම්පද වීම ගැන විවාද ඇති විය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැලකළ කල්හි "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ ද්වෙ තයො එකානුසාවනෙ කාතුං. තඤ්ච බො එකෙන උපජ්ඣායෙන, තත්චෙව නානුපජ්ඣායෙන" යනුවෙන් සමාන උපාධ්‍යායයන් ඇති දෙතුන් දෙනා එක් අනුශ්‍රාවණයෙන් උපසම්පද කිරීමට අනුදැන වදළ-සේක. එහෙත් එය කරන කර්මවාක්‍යය විනය පාළියෙහි නැත්තේය. බුරුම රට කර්මවාක්‍ය පොත්වල එය මෙසේ දක්වා තිබේ.

"සුණාතු මෙ භනෙන සධෙසා, අයං ව නාගො අයං ව දනො ආයසමතො තිය්‍යස්ස උපසම්පදපෙකඛා, පරිසුද්ධා අනතරායිකෙහි ධමෙමහි, පරිසුණණීමෙසං පත්තව්වරං. නාගො ව දනො ව සධ්‍යං උපසම්පදං යාවනති, ආයසමතා තිය්‍යෙන උපජ්ඣායෙන. යදි සධ්‍යස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා නාගං ව දනං ව උපසම්පාදෙය්‍ය ආයසමතා තිය්‍යෙන උපජ්ඣායෙන. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ භනෙන සධෙසා, අයං ව නාගො අයං ව දනො ආයසමතො තිය්‍යස්ස උපසම්පද

පෙකබා, පරිසුද්ධා අන්තරායිකෙහි ධම්මෙහි, පරිසුඤ්ඤාමෙසං පත්තච්චරං, නාගො ච දනො ච සධ්ධං උපසම්පදං යාවන්ති, ආයසමනා තියෙසන උපජ්ඣධායෙන. සධෙසා නාගං ච දන්තං ච උපසම්පාදෙති, ආයසමනා තියෙසන උපජ්ඣධායෙන. යසසායසමනො ඛමති නාගස්ස ච දන්තස්ස ච උපසම්පද, ආයසමනා, තියෙසන උපජ්ඣධායෙන. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමන්ථං වදමී. -පෙ-
 තතියමපි එතමන්ථං වදමී. -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

උපසම්පන්නා සධෙසන නාගො ච දනො ච ආයසමනා තියෙසන උපජ්ඣධායෙන. ඛමති සධ්ධස්ස. තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමී..

උපසම්පදවට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ

ඉහත දැක්වූ පණ්ඩිතාදී පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙනය, පාරාජිකාවට පත් කැනැත්තාය, විසිවයස නො පිරුණු කැනැත්තාය යන තෙළෙස් දෙනා උපසම්පදවට අභව්‍යයෝ ය. උපසම්පද කර්මය කරන ලද්දේ ද ඔවුන්ට උපසම්පදව නො පිහිටන්නේ ය. සෙසු දෙස් ඇතියන් උපසම්පද කළහොත් කාරක සධ්ධයාට දුකුලා ඇවැත් වේ. උපසම්පදව ඔවුන්ට පිහිටයි. පැවිද්දට නුසුදුස්සන් වශයෙන් දක්වා ඇති සෑම දෙනාම උපසම්පදවට ද නුසුදුස්සෝ ය. එහෙත් හත්ඵච්ඡින්නාදීන් උපසම්පද කළහොත් ඔවුන්ට උපසම්පද පිහිටන්නේ ය. එයින් කාරක සධ්ධයාට හා ආචාර්යෝපාධ්‍යායයන්ට ඇවැත් වේ. එහෙයින් සමන්තපාසාදිකා නම් වූ විනය අටුවාවෙහි "යෙසං ච පඛඛප්පා පටික්ඛිත්තා උපසම්පදපි තෙසං පටික්ඛිත්තා ච. සචෙ පන සධ්ධො උපසම්පාදෙති සඛඛෙපි හත්ඵච්ඡින්නාදයො සුචුපසම්පන්නා, කාරකසධ්ධො පන ආචාර්යුපජ්ඣධායා ච ආපත්තිනො ත මුච්චති" යි කීහ.

උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස

උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස විශේෂයෙන් සැලකිය යුත්තකි. "යො පත හික්ඛු ජාතං උභව්වසති වස්සං චුග්ගලං උපසම්පාදෙය්‍ය සො ච චුග්ගලො අනුපසම්පන්නො. තෙව හික්ඛු ගාරස්භා ඉදං තස්මිං පාවිත්තියං" යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විසි වසක් නො පිරුණු පුද්ගලයකු උපසම්පද කරන උපාධ්‍යාවායඝීවරයාට පවිති ඇවැතක් පනවා තිබේ. අනිකුත් නුසුදුස්සන් උපසම්පද කිරීමේ වරදට දුකළා ඇවත මිස පවිති ඇවතක් පනවා නැත. එයින් උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස විශේෂයෙන්ම සැලකිය යුතු බව කිවු. උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස ගණන් ගත යුත්තේ ප්‍රසූතියේ පටන් නොව ප්‍රතිසන්ධියේ පටන් ය. ඒ බව:-

"යං හික්ඛවෙ! මාතුකුච්ඡස්මිං පයමං චිත්තං උප්පන්නං. පයමං විඤ්ඤාණං පාතුගුතං. තදුපාදය සාවස්ස ජාති. අනුජානාමී හික්ඛවෙ ගබ්ගවිසං උපසම්පාදෙතං"

යන විනය දේශනයෙන් දත යුතු ය. මවුකුස දස මසක් විසූ කෙනකු උත්පත්තියෙන් එකුන්විසි වසකුත් දෙමසක් ගත වූ කල්හි උපසම්පද කළ හැකි ය. නව මසක් මවුකුස විසූ තැනැත්තා උත්පත්තියෙන් එකුන් විසි වසකුත් තෙමසක් ගතවූ පසු උපසම්පද කළ හැකි ය. විසිවස් වයස නො පිරුණු කෙනකු පිරුණු කෙනකුයි සිතා වැරදීමකින් උපසම්පද කිරීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එහෙත් වයස වරදවා තේරුම් ගෙන සිටි උපසම්පදපේක්ෂකයාට උපසම්පදව නොපිහිටයි. ඔහු දසවස් පිරුණු පසු උපාධ්‍යාය වී ගෝලයකු උපසම්පද කළ හොත්, ඔහු හැර කර්මයට සෑහෙන පමණට හික්ඛුහු එහි වුවාහු නම් ගෝලයාට උපසම්පදව පිහිටයි. විසිවස් වයස නො පිරී උපසම්පද වූ බව නො දැන, මහණකම් කරන්නා වූ ඒ තැනැත්තාට එසේ විසීම ස්වර්ග- මෝක්ෂ දෙකට අන්තරායකර නො වේ. මහළු වයසට පැමිණි පසු වුව ද තමා අඩුවයසින් උපසම්පද වූ බව නිසැකව දැනගත හොත් නැවත උපසම්පද විය යුතු ය. දැන ගැනීමෙන් පසු උපසම්පන්නයකු සැටියට පෙනී සිටීම වැරදිවන බැවින් ඔහුට එය අන්තරායකර වේ.

"අතාපත්ති උත්තවිසතිවස්සං. පරිසුඤ්ඤාවිසති සන්දන්දිති ඵන්ථ කිඤ්චාපි උපසම්පාදෙන්තස්ස අතාපත්ති. සුඤ්ඤා පන අනුපසම්පන්නොව හොති. සචෙ පන සො දසවස්සච්චයෙන අන්දන්දං උපසම්පාදෙති. තං චෙ මුඤ්චිත්වා ගණො සුරති. සුපසම්පන්නො. සො පි ච යාව න ජානාති. තාවස්ස තෙව සග්ගන්තරායො න මොක්ඛන්තරායො. ඤත්වා පන සුත උපසම්පජ්ජිතඛං" යනු විනය අටුවායි.

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ

උපාධ්‍යාය වී ගෝලයන් මහණ කිරීමට හා උපසම්පද කිරීමට සියල්ලෝ සුදුස්සෝ නො වෙති. සුදුසුකම් නැතිව උපාධ්‍යාය වී ගෝලයන් මහණ කරන උපසම්පද කරන නිසා දෙන හික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ.

"ත හික්ඛවෙ! ඛාලෙන අඛන්තෙන උපසම්පාදෙනඛබ්බො. අනුජානාමී හික්ඛවෙ! ඛන්තෙන හික්ඛුතා පට්ඨලෙන දසවස්සෙන වා අතිරෙක දසවස්සෙන වා උපසම්පාදෙතුං" යනු බුධ වචනයයි.

"මහණෙනි! බාලවූ අව්‍යක්තවූ හික්ෂුව විසින් උපසම්පද නො කළ යුතු ය. මහණෙනි! දසවස් ඇත්තාවූ ද, දසයකට අධික වස් ඇත්තා වූ ද, ව්‍යක්ත වූ ද, ප්‍රතිබල වූ ද හික්ෂුව විසින් උපසම්පද කිරීම අනු දනීමය, යනු එහි තේරුම ය.

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ 'පරිසුපසායා යක බහුග්‍රන්' නම් වෙති, පරිසුපසායක බහුග්‍රන්තයාගේ අභිග මෙසේ ය:-

විනයෙන් හික්ෂු හික්ෂුණි විහඬිග දෙක ප්‍රගුණ වීමය, කම්මාකම් විනිශ්චය දැන ගැනීමය, වත්තක්ඛන්ධකය දැන ගැනීමය, මජ්ඣිම නිකායයෙන් මූලපණ්ණාසකය හෝ දීඝනිකායයෙන් මහාවර්ගය හෝ සංයුක්ත නිකායයෙන් හෙට්ඨිම වර්ග තුන හෝ මහාවර්ගය හෝ අභිගුත්තර නිකායයෙන් අධික් හෝ බුද්දක නිකායයෙන් අටුවාව සහිත ධම්මපදය හෝ ජාතක පොත හෝ ප්‍රගුණ කරගෙන තිබීමය, උපසම්පදවෙන් දසවස් ඇත්තකු වීම යන මේවා පරිසුපසායක බහුග්‍රන්තයාගේ අභිගයෝ ය.

උපසම්පදවෙන් පසු:

අඑක උපසම්පද වූ හික්ෂුව පස් වසක් ගත වන තුරු උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ ඇසුරු කෙරෙමින් උන් වහන්සේ වෙසෙන තැනක ම විසිය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගෙන් වෙන්ව වාසය කරන, නවක හික්ෂුවට එයින් අරුණක් පාසාම දුකලා ඇවැත් වේ. තමා උපාධ්‍යාය වී අන්‍යයන් උපසම්පද කොට ඔවුන් හැර දමන්නා වූ උපාධ්‍යායයාට ද වත්කහේදයෙන් දුකලා ඇවැත් වේ. 'නි:ශ්‍රය මුක්තක බහුශ්‍රැතයතු' නුවුවහොත්, හික්ෂුව දිවිහිමියෙන් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ වෙත හෝ ආවායඝීවරයකු වෙත හෝ විසිය යුතුය.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ දෙක පාඩම් තිබීමය, සූත්‍ර පිටකයෙන් බණවර සතරක් ප්‍රශුණ වීමය, තමා වෙත පැමිණෙනවුන්ට කියා දීමට යම්කිසි කථාමාර්ගයක් පුහුණු කර ගෙන තිබීමය, මඩගලා-මඩගලයන්හි අනුමෝදනාව පිණිස බණ තුනක් පුහුණු කරගෙන තිබීමය, උපෝසථපවාරණාදී විනය කර්ම ගැන දැනගෙන තිබීමය, යම් කිසි භාවනා මාර්ගයක් පුහුණු කරගෙන තිබීමය, උපසම්පදවෙන් පස්වසක් පිරීමය යන මේවා නි:ශ්‍රය මුක්තක බහුශ්‍රැතයාගේ අඩගයෝ ය.

නි:ශ්‍රය සමාදනය.

උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ අපවත් වීම් ආදී යම්කිසි කරුණකින් නි:ශ්‍රය මුක්තක නො වූ හික්ෂුවට, උපාධ්‍යායයාගේ නි:ශ්‍රය නැතිවුව හොත්, ඒ හික්ෂුව පරිසුපසථායක බහුශ්‍රැත සථවීර නමකගෙන් නි:ශ්‍රය ග්‍රහණය කොට විසිය යුතු ය. නි:ශ්‍රය ගන්නා වූ හික්ෂුව විසින් නි:ශ්‍රයාවායඝීවරයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංසකොට පෙරවා, උක්කුටියෙන් හිඳ වැදගෙන "ආචාර්යො මෙ හත්තෙ හොගී. ආයස්මනො නිස්සාය වච්ඡාමී" යන වැකිය තුන්වරක් කීමෙන් නිස ගත යුතු ය. නි:ශ්‍රයාවායඝීයා විසින් "පාසාදිකෙන සම්පාදෙථ" යි කියා එය පිළිගත යුතු ය. සාහු, ලහු, ඔපායිකං, පතිරූපං යන වචන ද ඒ සඳහා සුදුසු ය.

වස් බොහෝ ගණනක් වී නිස මිදීමට තරම් උගත් කමක් නැත්තා වූ හික්ෂුව, නිස ගැනීමට වැඩිමහල්ලකු සොයා ගත

හැකි නො වේ නම්, තමාට බාලවූ පරිපූර්ණත්වයක බහුශ්‍රීතයකුගෙන් නිස ගත යුතු ය. තමාට බාල වුව ද ගුරුවරයාට වැදිය යුතු ය. එහෙත් බාලයකුට "ගන්තෙ" යන වචනය ව්‍යවහාර නො කළ යුතු ය. වැඩිමහලු හික්ෂුවක් විසින් බාල හික්ෂුවකගෙන් නිස ගැනීමේදී නි:ශ්‍රයාවායාචාරයා ඉදිරියේ සිවුරු ඒකාංසකොට පෙරවා උක්කුවිකයෙන් හිඳ වැද-ගෙන "ආචාරියො මෙ ආවුසො හොහි. ආයස්මනො නිස්සාය වච්ඡාමී" යි කෙවරක් කිය යුතු ය. ගම් වැදීමට විවාරන කල්හි ද උක්කුවිකයෙන් හිඳ වැදගෙන "ගාමප්පවෙසනං ආපුච්ඡාමී ආචාරිය" යි කිය යුතු ය. පැන විවාරීමේදී ද එසේ පිළිපැදිය යුතු ය.

උපාධ්‍යාවායාචාරී, නි:ශ්‍රයාවායාචාරී දෙදෙනාගෙන් උපාධ්‍යාවායාචාරී වරයා ප්‍රධාන වේ. නිස ගත යුත්තේ උපාධ්‍යාවායාචාරීවරයාගෙන් වෙන් වූ අවස්ථාවලදී ය. උපාධ්‍යාවායාචාරීවරයා අන් පෙදෙසක වෙසෙන අවස්ථාවක අන් තෙර කෙනකුන්ගෙන් නිස ගෙන වෙසෙන කල්හි, නැවත උපාධ්‍යාවායාචාරීවරයා එහි පැමිණියහොත් අන්තේ-වාසිකයා විසින් උපාධ්‍යායයා දුටු කෙණෙහි ගන්නා ලද නිස සන්ධිදෙයි. (අහෝසි වෙයි) උපාධ්‍යාවායාචාරීවරයා නැවත ගිය හොත්, පළමු ගත් නිස අභාවයට ගිය බැවින් නැවතත් නිස ගත යුතු ය. උපසම්පද වීමේදී උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ තැනැත්තාට එය සෑම කල්හි ම පවත්නේ ය. නැවත ගැනීමක් නුවුවමනාය. නිස වනාහි බිඳුණු බිඳුණු අවස්ථාවලදී නැවත නැවත ගත යුතු ය.

අධිෂ්ඨාන විකප්පන විධි

"දසාහපරමං අතිරෙක පත්තො ධාරෙතබ්බො. තං අතික්කාමයතො නිස්සන්ගියං පාවිත්තියං" යි වදාරා ඇති බැවින් අතිරේක පාත්‍රය දසදිනකට වඩා කල් තබා ගන්නා හික්ෂුවට නිසගි පවිති වේ. එබැවින් පාත්‍රය අධිෂ්ඨාන හෝ කළ යුතු ය. විකප්පනය හෝ කළ යුතු ය. අතිරේක පාත්‍රය යයි කියනුයේ එසේ නො කළ පාත්‍රය ය. පාත්‍රයක් වශයෙන් අධිෂ්ඨාන කළ යුත්තේ ද ඉතා කුඩා ද නො වූ, ඉතා මහත් ද නො වූ පරිභෝගයට සුදුසු වන සැටියට මට්ටම් කොට වර්ණවත් කළ පාත්‍රය යි. එසේ නො වන පාත්‍රය භාජනයක් හැටියට පාවිච්චි කිරීමෙන් වරදක් නො වේ.

උපසම්පදාවට ගත් පාත්‍රය දස දිනක් ඇතුළත අධිෂ්ඨාන කරගත යුතු ය. එක් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර ගෙන ඉන්නා අතර අලුත් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර ගන්නට මිනැකරන හොත්, එක් හික්ෂුවකට පාත්‍ර දෙකක් නො ඉටිය හැකි බැවින් පරණ පාත්‍රය අතිකකුට හෝ දිය යුතු ය, පව්වුද්ධරණය හෝ කළ යුතු ය. පව්වුද්ධරණය කිරීමේදී පාත්‍රය ළඟ තිබේ නම්, එය අතට ගෙන හෝ අතින් ස්පර්ශ කිරීමෙන් හෝ "ඉමං පත්තං පව්වුද්ධරාමි" යි කෙවරක් කිය යුතු ය. පාත්‍රය දුර තිබේ නම්, ඇති තැන සලකා ගෙන "එතං පත්තං පව්වුද්ධරාමි" යි කෙවරක් කිය යුතු ය. අධිෂ්ඨාන කිරීමේදී පාත්‍රය ළඟ තිබේ නම්, "ඉමං පත්තං අධිධානමි" යි ද, දුර තිබේ නම් ඇති තැන සලකා ගෙන, එතං පත්තං අධිධානමි, යි ද කෙවරක් කිය යුතු ය.

අධිෂ්ඨානය බිඳීම.

**"අවිජේද දත ගාගෙහි-විබගමා මරණුදධටා
ලිඛිත සික්ඛාහි ජ්ඤෙසු-පත්තොධිධාන මුජ්ඣති."**

යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි සොරුන් විසින් පැහැර ගැනීමය, අනුන්ට දීමය, විශ්වාසිකයන් විසින් ගැනීමය, සිවුරු හැරීමය, මරණයට පැමිණීමය, පව්වුද්ධරණය කිරීමය, ලිඛිත පරිවර්තනය වීමය, උපසම්පදාව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය, බත්භුළු පිට වෙන තරමට සිදුරුවීමය යන කරුණු නවයෙන් පාත්‍රාධිෂ්ඨානය අභාවයට යේ. සිදුරු වීමෙන් අධිෂ්ඨානය බිඳුණු කල්හි පිළියම් කර නැවත අදිටත් කළ යුතු ය. එසේ නො කළ හොත් දසදින ඉක්මිමෙන් නිසගි පවිති වේ.

පාත්‍රවිකප්පනය

එක් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර-ගෙන වෙසෙන හික්ෂුව තවත් පාත්‍ර ලැබී ඒවාත් තමාගේ අයිතියෙහි තබා ගනු කැමති නම්, විකප්පනය කොට තබා ගත යුතු ය. නිකම්ම තබා ගත හොත් දස දින ඉක්මිමෙන් නිසගි පවිති වේ. විකප්පනය කළ යුත්තේ මෙසේය. පාත්‍රය වාක්ත හික්ෂුවක් වෙත ගෙන ගොස්, උක්කුට්ඨකයෙන් හිඳ, "ඉමං පත්තං තුය්ගං විකප්පෙමි" යන වැකිය කෙවරක් කියා

ඒ හික්ෂුවට දිය යුතු ය. විකප්පනය යනු දීමක් හෝ පූජාවක් නොව, විනය කම්යකි. එබැවින් ඒ හික්ෂුව විසින් "මස්භං සත්තකං පරිගුඤ්ජ වා විස්සප්පේහි වා යථාපච්චයං කරොහි" යන වැකිය තුන්වරක් කියා ආපසු දිය යුතු ය. එසේ කිරීමට පච්චුද්ධාරය යි කියනු ලැබේ.

පච්චුද්ධාරයෙන් පසු ඒ පාත්‍රය කැමති කලක් තබා ගැනීමෙන් හා පරිභෝග කිරීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ. වැඩි ගණනක් පාත්‍ර විකප්පනය කිරීමේදී "ඉමේ පත්තෙ තුස්භං චිකප්පෙමී" යි ද පච්චුද්ධාරයේ දී "මස්භං සත්තකෙ පරිගුඤ්ජ වා විස්සප්පේහි වා යථා පච්චයං කරොහි" යි ද කිය යුතු ය. විකප්පනය කිරීමට පාත්‍රය සම්පයෙහි නැති නම්, මාගේ පාත්‍රය අසවල් තැන ඇත ය යි අනික් හික්ෂුවට කියා, තිබෙන තැන සලකාගෙන "එතං පත්තං තුස්භං චිකප්පෙමී" යි ද, පාත්‍ර බොහෝ නම් "එතෙ පත්තෙ තුස්භං චිකප්පෙමී" යි ද කියනු.

පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය.

"තයො පත්තස්ස චණ්ණො උක්කච්චො පත්තො මජ්ඣධම්මො පත්තො ඔමකො පත්තො. උක්කච්චො නාම පත්තො අධිධාල්භකොදනං ගණ්හාති. චතුගාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං. මජ්ඣධම්මො නාම පත්තො නාලිකොදනං ගණ්හාති. චතුගාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං. ඔමකො නාම පත්තො පත්ථොදනං ගණ්හාති. චතුගාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං" මෙය පාරාජිකාපාලියෙහි පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය දැක්වුණු පාඨයෙකි.

මේ විනය දේශනයෙන් උත්කෘෂ්ට පාත්‍රයය, මධ්‍යම පාත්‍රයය, ඕමක පාත්‍රය යයි පාත්‍ර තුනක් දැක් වේ. උත්කෘෂ්ට පාත්‍රය නම්:- එකල මගධ-රට භාවිත කළ නැළියෙන් සහල් දෙ නැළියකින් මැනවින් පිසූ බත හා ඒ බතින් සතරෙන් කොටසක් පමණ වූ අතට ගත හැකි පදමට පිසූ මුංඇට මාළුව ද, ඒ බතට ප්‍රමාණ වන අනිකුත් ව්‍යඤ්ජන ද යන සියල්ල බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය. මධ්‍යම පාත්‍රය නම්:- මගධ නැළියෙන් එක් නැළියක සහලින් පිසූ බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුව ද, ඒ බතට සෑහෙන අනිකුත් ව්‍යඤ්ජන ද බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය. ඕමක පාත්‍රය නම්:- මගධ

නැලියෙන් අඩක් සහලින් පිසූ බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුවක් අනිකුත් ව්‍යඤ්ජනත් බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය.

මගධ නැලියෙන් දෙ නැලියක බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුවක් අනිත් ව්‍යඤ්ජනත් බහා-ලු කල්හි පාත්‍ර ගැටියේ යටි මට්ටමේනුත් පහළින් සිටී නම්, ඒ පාත්‍රය උත්කෘෂ්ට පාත්‍රයට මහත් බැවින් අපාත්‍රයෙකි. ඕමක පාත්‍රයට නියමිත ආහාර රාසිය බහා-ලු කල්හි ගැටියෙන් උඩටත් ආහාර මතු වී සිටින පාත්‍රය, ඉතා කුඩා බැවින් අධිෂ්ඨානයට අයෝග්‍යය ය, එය ද අපාත්‍රයෙකි. විනය අටුවාවෙහි උත්කෘෂ්ටෝත්කෘෂ්ටය, උත්කෘෂ්ට ය, උත්කෘෂ්ටොමක ය, මධ්‍යමෝත්කෘෂ්ටය, මධ්‍යමය, මධ්‍යමොමකය, ඕමකෝත්කෘෂ්ටය, ඕමකය, ඕමකොමකය යි පාත්‍ර නවයක් දක්වා උත්කෘෂ්ටෝත්කෘෂ්ට පාත්‍රය හා ඕමකොමක පාත්‍රය අපාත්‍රය යි ද, ඉතිරි සත අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය පාත්‍රයයි ද කියා තිබේ.

මගධ නැලිය ගැන නොයෙක් මත තිබේ. එය සාමාන්‍යයෙන් දැනට මෙහි භාවිත කරන සේරුව තරමේ එකකැයි සිතිය හැකි ය.

"අනුජානාමි හික්ඛවෙ! ද්වෙ පත්තෙ අයොපත්තං මත්තිකා-පත්තං" යි වදරන ලද යකඩ පාත්‍රය හා මැටි පාත්‍රයක් හැර, අනික් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨානයට නුසුදුසු බව ද සැලකිය යුතු ය.

විවරාධිෂ්ඨානය.

"නිට්ඨිතවිවරස්මිං පන හික්ඛුතා උබ්ගතස්මිං කඨිනෙ දසාහපරමං අතිරෙක විවරං ධාරෙතඛබං. තං අතික්කාමයතො තිස්සග්ගියං පාවිත්තියං" යනු විනය නීති බැවින් අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය හෝ නො කොට සිවුරු තබා ගැනීමට නිදහස ඇති විශේෂ කාල හැර, අන් දිනකදී අතිරේක විවරයක් දසදිනකට වඩා තබා ගත හොත් නිසඟි පවිති වේ. 'අතිරේක විවරය ය' යි කියනුයේ අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කළ සිවුරුවලට ය. සංඝාටිය, උත්තරා සඨගය, අන්තර වාසකය, වස්සිකසාටිකය, නිසීදනය, පච්චත්ථරණය, කණ්ඩුපට්ච්ඡාදිකය, මුඛපුඤ්ජන චෝළකය, පරික්ඛාර චෝළය යි සිවුරු නවයෙකි, එයින් සඨඝාටි-උත්තරාසඨග-අන්තරවාසක යන තුන ප්‍රධාන ය.

සච්ඡාටි යනු දෙපට සිවුරය, උත්තරාසච්චග යනු තනිපට සිවුරය, අත්තරවාසක යනු අඳනය ය. ඒවා අධිෂ්ඨාන කරන්නට කලින් පඬු පොවා කප්බිත්දු තැබිය යුතු ය. කප්බිත්දුව සිවුරේ කොන් සතරෙහි ම හෝ තුනක හෝ දෙකක හෝ එක්කොණක හෝ මොනරකුගේ ඇස පමණ මහතට නිල් පැහැයෙන් තැබිය යුතු ය. සංඝාටිය "ඉමං සච්ඡාටිං අධිට්ඨාමි" කියා ද, උත්තරාසච්චගය "ඉමං උත්තරාසච්චගං අධිට්ඨාමි" කියා ද, අත්තරවාසකය "ඉමං අත්තරවාසකං අධිට්ඨාමි" කියා ද ඉටාගත යුතු ය. ඒවා අත්පසින් බැහැර කිබියදී අදිටන් කරන හොත් ඇති තැන සලකාගෙන, එතං සච්ඡාටිං අධිට්ඨාමි, එතං උත්තරාසච්චගං අධිට්ඨාමි, එතං අත්තරවාසකං අධිට්ඨාමි, යි අදිටන් කළ යුතු ය.

සිවුරුවල ප්‍රමාණ.

ප්‍රමාණයට වඩා කුඩා වූ හෝ මහත් වූ හෝ සිවුරු සච්ඡාටි උත්තරාසච්චග අත්තරවාසක යන නම් වලින් නො ඉටිය හැකි ය. අන්තිම පරිච්ඡේදයෙන් සච්ඡාටිය හා උත්තරාසච්චගය, අදිටන් කරන භික්ෂුවගේ අතින්, දිගින් සතර රියනක් හා මිටි-රියනක් ද, පුළුලින් දෙරියනක් හා මිටි-රියනක් ද කිබිය යුතු ය. අත්තරවාසකය දිගින් සතර රියනක් හා මිටි-රියනක් ද පුළුලින් දෙරියනක් ද කිබිය යුතු ය. ඒ ප්‍රමාණවලට කුඩා නම් කිව්වරාධිෂ්ඨානයට නො ගත හැකි ය. මහත් වුවාට වරදක් නැත. එහෙත් හැම සිවුරක් ම සුගතච්චරයට වඩා කුඩා විය යුතු ය.

අධිෂ්ඨානය බිඳීම.

පාත්‍රාධිෂ්ඨානය බිඳීමට කී කරුණු නවයෙන් කිව්වරාධිෂ්ඨානය ද බිඳේ. සිවුරු වීමෙන් අධිෂ්ඨානය බිඳෙන්නේ සච්ඡාටි උත්තරාසච්චග දෙකෙහි දිග අනේ දෙ-කෙළවරින් වියකින් මොබ ද, පලල් අනේ දෙ-කෙළවරින් අහල් අටකින් මොබ ද, සුළඟිලි නිය පිට පමණ වූ ද සිවුරක් වීමෙනි. අත්තරවාසකයෙහි දික් අනේ දෙ-කෙළවරින් වියකකට මොබ ද, පලල් අනේ දෙ-කෙළවරින් සතර අඟුල්කින් මොබ ද කියන ලද ප්‍රමාණ සිවුරක් වීමෙනි. සිවුරු මැද එක් තුල්-පටකුදු ඉතිරිවී නැති නම් අධිෂ්ඨානය නො බිඳේ.

එසේ අධිෂ්ඨාන බිඳුණු විවරය මසා ප්‍රතිසංස්කරණය කොට දස දිනකින් මොබ නැවත ඉටාගත යුතු ය.

පරික්කාරවෝලාධිෂ්ඨානය.

සඬිසාටි, උත්තරාසඬිග, අන්තරවාසක යන නම් වලින් එක් හික්ෂුවකට එක් විවරය බැගින් මිස, එක ජාතියකින් දෙක තුන අධිෂ්ඨාන නො කළ හැකි ය. එබැවින් වැඩි සිවුරු පරිභෝග කරනු කැමතියන් විසින් ඒවා පරික්කාරවෝල වශයෙන් ඉටිය යුතු ය. එක් සිවුරක් අදිටන් කිරීමේදී " ඉමං විවරං පරික්ඛාර වොළං අධිට්ඨාමි " යි තුන් වරක් කියා අදිටන් කළ යුතු ය. සිවුරු එකකට වැඩි ගණනක් වේ නම්, සියල්ල එක්කොට තබා " ඉමානි විවරානි පරික්ඛාර වොළානි අධිට්ඨාමි " යි කිය යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු අදිටන් කිරීමේදී " එතං විවරං පරික්ඛාර වොළං අධිට්ඨාමි " යි ද, " එතානි විවරානි පරික්ඛාර වොළානි අධිට්ඨාමි " යි ද කිය යුතු ය.

"නිට්ඨිතවිවරස්මිං පන හික්ඛුතා උබගතස්මිං කඨිනෙ. එකරත්තං පි වෙ හික්ඛු තිව්වරෙන විප්පවසෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර හික්ඛු සම්මුතියා. තිස්සග්ගියං පාවිත්තියං"

යන සිකපදයෙන් ඇවැත් නො වන සැටියට තුන් සිවුර යන යන තැනට ගෙන යමින් පරිහරණය කිරීම අපහසු හික්ෂුන් විසින්, සඬිසාටි-උත්තරාසඬිග-අන්තරවාසක යන නම්වලින් එකකුදු අදිටන් නො කොට, සියල්ල ම පරික්ඛාර වෝල නාමයෙන් ම ඉටා ගැනීමෙන් ද වරදක් නොවේ. දැනට බොහෝ හික්ෂුන් සිවුරු පරිහරණය කරන්නේ ඒ ක්‍රමයෙනි.

කොට්ටඋර-ඇකිරිලි ආදි සේනාසන පරික්කාර වන වස්ත්‍ර හැර, දිගින් රියනටක් පුළුලින් වියකටක් කුඩා නො වන, වස්ත්‍ර ජාති වලින් කවරක් වුවත් අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කොට, අකාලයේදී දස දිනකට වඩා තබා ගත හොත් නිසඟි පවිති වන බැවින්, එවික-ලේන්සු අංසකඩ හා තවත් ලැබෙන රෙදි කැලි සියල්ල 'පරික්කාර වෝල' වශයෙන් ඉටා ගන්නට හෝ විකප්පනය කරගන්නට හෝ පුරුදු කර ගත යුතු ය.

විවර විකප්පනය.

විකප්පනය කරන සිවුර ගෙන හික්ෂුවක් සමීපයේ උක්කුවිකව හිඳ, "ඉමං විවරං කුශ්භං විකප්පෙමි" යි තුන්වරක් කියා අනික් හික්ෂුවට සිවුර දිය යුතු ය. එසේ කිරීම විකප්පනය ය. පිළිගත් හික්ෂුව විසින් " මශ්භං සන්තකං පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි" යි තුන් වරක් කියා එය ආපසු දිය යුතු ය. එය පච්චුද්ධාරය යි. සිවුරු එකකට වැඩි කල්හි " ඉමානි විවරානි කුශ්භං විකප්පෙමි " යි කිය යුතු ය. පච්චුද්ධාරයේ දී " මශ්භං සන්තකානි පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි" යි කිය යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු විකප්පනය කිරීමේදී ඇති තැන කියා " එතං විවරං කුශ්භං විකප්පෙමි " යි ද, සිවුරු බොහෝ නම් " එතානි විවරානි කුශ්භං විකප්පෙමි" යි ද කිය යුතු ය. පච්චුද්ධාරය පෙර සේ ම ය.

කොට්ට-උර, ඇතිරිලි ආදිය නො ඉටීමෙන් ඇවැත් නො වේ. පරික්ඛාර වෝළ සැටියට ඉටීමේදී එකක් නම්, "ඉමං විවරං පරික්ඛාරවොළං අධිට්ඨාමි" කියා ද, වැඩි ගණනක් නම්, "ඉමානි විවරානි පරික්ඛාරවොළානි අධිට්ඨාමි" කියා ද අදිටත් කළ යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු ඉටීමේදී "එතං විවරං පරික්ඛාර-වොළං අධිට්ඨාමි" කියා ද "එතානි විවරානි පරික්ඛාරවොළානි අධිට්ඨාමි" කියා ද අදිටත් කළ යුතු ය.

ඇවැත් දෙසීම.

'ඇවැත් දෙසීමය' යනු ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වනු පිණිස ආරෝචනය කිරීම ය. හික්ෂුවක් සැටියට පෙනී නො සිටීම, හික්ෂුභාවය අත හැර සාමණේර බවට හෝ ගිහිබවට පැමිණීම පාරාජිකාපත්ති දේසනාව ය. වත් මානත් පුරා අබිභාන කම්ය කර ගැනීම සධ්ඤාදිසේසාපත්ති දේසනාව ය. එක් හික්ෂුවක් වෙත දෙසීමෙන් ජුල්ලච්චය පාවිත්ති ආදී ඇවැත් වලින් පිරිසිදු විය හැකි ය. මෙහි ඇවැත් දෙසීම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ ජුල්ලච්චයාදී ඇවැත් දෙසීම ය. හික්ෂුන්ට සිකපද ඉතා බොහෝ බැවින් ද, අවිත්තක සිකපදක් ඇති බැවින් ද, හික්ෂුහු නොයෙක්

විට ඇවැත්වලට පැමිණෙති. සමහර විට තමන් දන්නේ ම නැතිව ද ඇවැත්වලට පැමිණෙති.

සුක්කවිස්සට්ඨි-කායසංසග්ග යන ගරුකාපත්ති දෙකට ද පහසුවෙන් පැමිණිය හැකි ය. ගරුකාපත්තියෙන් පිරිසිදු වීමට විනය කම් කිරීමේදී, පැමිණි ඇවැත් හික්ෂුවකට ආරෝචනය නො කර, ගත කළ දිනගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු වේ. ඇවැත්ට පැමිණි දිනයේ ම එය අත් හික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ හික්ෂුවට, සදිනක් මානන පුරා අඛිභාන කම්ය කර ගැනීමෙන් පිරිසිදු විය හැකි ය. ගරුකාපත්ති සඳහා වත් පුරන්තට නො වීමටත්, වත් පිරිමේ දින ගණන අඩුකර ගත හැකි වීමටත් ඇවැත් දෙසන සියලු ම අවස්ථාවලදී ගරුකාපත්ති ආරෝචනය කිරීම හොඳ ය. එසේ කිරීමේදී තමා පැමිණි ගරුකාපත්තිය නිශ්චය වශයෙන් ම දන්නේ නම්, ඒ ඇවැත් නම ම ගෙන ආරෝචනය කිරීම හොඳ ය. තමා කොතෙක් ගරුකාපත්තීන්ට පැමුණුනේ ද යන බව නිශ්චය වශයෙන් නො දන්නා තැනැත්තා විසින්, 'තමා පැමිණි සියලුම ඇවැත් ආරෝචනය කරමි' ය යන අදහසින්-

"සබ්බාපත්තියො ආවිකරොමි" කියා හෝ **"සබ්බාපත්තියො ආරොචයාමි"** කියා හෝ පළමුවෙන් ආපත්ති ආරෝචනය කොට, පසුව අනික් ඇවැත් දෙසීම කළ යුතු ය.

සභාගාපත්ති දෙසීම

"න හික්ඛට්ඨො! සභාගාපත්ති දෙසෙතබ්බා. යො දෙසෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස. න හික්ඛට්ඨො! සභාගාපත්ති පටිග්ගභෙතබ්බා. යො පටිග්ගණ්ඨෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස."

යන බුදු ප්‍රඥප්තිවල සැටියට සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් හා පිළිගැනීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ. "සභාගාපත්තිය" ය යනු දේශක ප්‍රතිග්‍රාහක දෙදෙනා ම පැමිණ සිටින ඇවැත් ය. විකාල භෝජනාදී යම් කිසි ආපත්තියකට පැමිණි හික්ෂුවක්, ඒ ඇවැත්ට ම පැමිණ සිටින හික්ෂුවක් සමීපයෙහි, ඒ ඇවැත් දෙසීම සභාගාපත්ති දේශනය ය. විකාල භෝජනාපත්තියට පැමිණි හික්ෂුවක් ඒ ඇවැත් හා අනිකුත් ඇවැත් ද ගෙන, විකාල භෝජනාපත්තියට පැමිණ

සිටින හික්ෂුවක් සමීපයෙහි "අහං ගන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හ මූලෙ පට්ඨෙසෙමී" යි ඇවැත් දෙසුව හොත් දෙසු සියලු ඇවැත්වලින් ඒ හික්ෂුව පිරිසිදු වේ.

සභාගාපත්තිය නො දෙසිය යුතුය යන නීතිය ඇති නිසා, ඒ ඇවැත්වලින් පිරිසිදු නො වන්නේ නො වේ. එයින් වන්නේ කලින් පැමිණ සිටි ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වී අලුත් දුකුලා ඇවැත්කට පැමිණීම ය. ඒ හික්ෂුවගේ ඇවැත් පිළිගත් හික්ෂුව විසින්, පසුව ඒ හික්ෂුව කෙරෙහි ම විකාලභෝජනාපත්තියත්, සභාගාපත්ති පිළිගැනුමෙන් වූ ආපත්තියත්, තවත් ආපත්තිත් එක්කොට "සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හ මූලෙ පට්ඨෙසෙමී" යි ඇවැත් දෙසුව හොත්, පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව විකාලභෝජනාපත්තියෙන් පිරිසිදු වී සිටින බැවින් සභාගාපත්ති දෙසීමේ වරදට අසු නො වේ. එසේ දෙසීමෙන් ඒ හික්ෂුව සියලු ම දේසනා ගාමිනී ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වේ. පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුවට ඊට පසු දෙවනුව ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව කෙරෙහි ම සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් වූ ඇවැත්, දෙසා පිරිසිදු විය හැකි ය. එබැවින් ඔවුනොවුන් ඇවැත් දෙසා ගන්නා කල්හි සභාගාපත්ති ඇති නම්, පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව විසින් නැවත වරක් ද ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන වාක්‍යය.

පළමුවෙන් නවකයා විසින් ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

- නවකයා - අහං ගන්තෙ! සම්බාපත්තියො ආචිකරොමී.
(මේ ගරුකාපත්ති ආරෝචනය යි)
- වැඩිමහල්ලා - සාධු. සාධු!
- නවකයා - අහං ගන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හ මූලෙ පට්ඨෙසෙමී.
- වැඩිමහල්ලා - පස්සසි ආචුසො! තා ආපත්තියො?
- නවකයා - ආම ගන්තෙ! පස්සාමී.
- වැඩිමහල්ලා - ආයතීං ආචුසො! සංවරෙය්‍යාසී.
- නවකයා - සාධු සුච්ඡුං ගන්තෙ! සංවරීස්සාමී
(මහඵ හික්ෂුවගේ ඇවැත් දෙසීම)

- මහළු - අහං ආවුසො! සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි.
- නවක - සාධු ගත්තෙ! සාධු.
- මහළු - අහං ආවුසො! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං, තා තුස්සමුලෙ පට්ඨෙසෙමි.
- නවක - පස්සථ ගත්තෙ! තා ආපත්තියො?
- මහළු - ආම ආවුසො! පස්සාමි.
- නවක - ආයතිං ගත්තෙ! සංචරෙය්‍යාථ.
- මහළු - සාධු සුට්ඨ අහං ආවුසො! සංචරස්සාමි.
- නවක - සාධු ගත්තෙ! සාධු.

මෙසේ ඔවුනොවුන්ට ඇවැත් දෙසු කල්හි, පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව කෙරෙහි සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් වන දුකුලා ඇවක ඉතිරි වේ. සභාගාපත්ති බොහෝ වී නම්, ඒ ආපත්ති ගණනට ම දුකුලා ඇවැත් ඇති විය හැකි බැවින් මෙසේ දෙවෙනි වරටත් ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

- නවක - අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං, තා තුම්හමුලෙ පට්ඨෙසෙමි.
- මහළු - පස්සසි ආවුසො! තා ආපත්තියො?
- නවක - ආම ගත්තෙ! පස්සාමි.
- මහළු - ආයතිං ආවුසො! සංචරෙය්‍යාසි.
- නවක - සාධු සුට්ඨ ගත්තෙ! සංචරස්සාමි.
- මහළු - සාධු සාධු.

ගරුකාපත්ති ආරෝචනය පළමුවර ඇවැත් දෙසීමේදී කළ බැවින් දෙවෙනි වර ඇවැත් දෙසීමේදී එය නැවත කිරීමෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැත.

නිස දෙසීම.

අධිෂ්ඨානාදිය නො කිරීමෙන් නිසගි වූ පාත්‍රවිවරාදිය ඇතිනම්, ඒවා නිස්සර්ජනය නො කොට ඇවැත් දෙසුව ද පාරිසුඛිය

නො ලැබේ. එබැවින් ඒ ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වනු පිණිස, නිසගි වූ දෙය නිස්සජ්ජනය කොට ඇවැත් දෙසා ගත යුතු ය. නිගසි වූ විවරාදිය නිස්සජ්ජනය නො කොට පරිභෝග කරන්නා වූ හික්ෂුවට පරිභෝග කරන වාරයක් පාසාම දුකුළා ඇවැත් වේ. නිස්සජ්ජනය දීමක් හෝ පුජාවක් නොව, විනය කමියක් බව සැලකිය යුතුය. නිස්සග්ගිය වස්තුව සඳිසයාට හෝ සණයාට හෝ පුද්ගලයකුට හෝ නිස්සජ්ජනය කොට ඇවැත් දෙසා ගත හැකි ය. පුද්ගලයකුට නිස්සජ්ජනය කිරීම පහසු බැවින් මෙහි පුද්ගලයකුට නිස්සජ්ජනය කරන ක්‍රමය පමණක් දක්වනු ලැබේ.

නො ඉටා, නො විකපා දසදින ඉක්මිමෙන් නිසගි වූ සිවුර එක් හික්ෂුවක් වෙත ගෙන ගොස්, උක්කුටිකව හිඳ, සිවුර අතින් ගෙන "ඉදං මෙ භත්තෙ! විවරං දසාභාතික්කන්තං නිස්සග්ගියං, ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි" යන වාක්‍යය කියා සිවුරු දී ඇවැත් දෙසිය යුතු ය. ඇවැත් දෙසු පසු පිළිගත් හික්ෂුව විසින් "ඉමං විවරං ආයස්මතො දමිමි" යි කියා පෙරළා දිය යුතු ය. සිවුරු බොහෝ නම් "ඉමානි මෙ භත්තෙ විවරානි දසාභාතික්කන්තානි, නිස්සග්ගියානි ඉමානාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි" යි කිය යුතු ය. දීමෙහිදී "ඉමානි විවරානි ආයස්මතො දමිමි" යි කිය යුතු ය

අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු නිස්සජ්ජනයේදී "එතං මෙ ආවුසො! විවරං දසාභාතික්කන්තං නිස්සග්ගියං, එතාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි" යි කිය යුතු ය. දෙන කල්හි "එතං විවරං ආයස්මතො දමිමි" යි කිය යුතු ය. සිවුරු එකකට වැඩිකල්හි "එතානි මෙ භත්තෙ! විවරානි දසාභාතික්කන්තානි නිස්සග්ගියානි එතානාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි" යි ද "එතානි විවරානි ආයස්මතො දමිමි" යි ද කිය යුතු.

රත්තිවිජ්ජනිතං වීමෙන් නිසගි වූ සිවුර "ඉදමිමෙ භත්තෙ! විවරං රත්ති විජ්ජනිතං අඤ්ඤා භික්ඛු සම්මුතිසා නිස්සග්ගියං, ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි" යි නිස්සජ්ජනය කළ යුතු ය.

දස දිනකට වඩා තබාගත් අතිරේක පාත්‍රය, "අසමිමෙ පත්තො දසාභාතික්කන්තො නිස්සග්ගියො, ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි" යි නිස්සජ්ජනය කළ යුතු ය. අනිකුත් නිස්සග්ගිය වස්තූන් නිස්සජ්

ජනය කරන සැටි විනය පොත්වලින් බලාගත යුතු ය. ඒවා තුදුසිකෙන් පහසුවෙන් බලාගත හැකි ය.

පොහෝ කිරීම.

හේමන්තය, ගිම්හානය, වස්සානය' යි එක් වර්ෂයක සෘතු තුනක් ඇත්තේ ය. එක් එක් සෘතුවකට මාස සතර බැගින් ඇත්තේ ය. එක් මාසයකට දින තිසක් ඇත්තේ ය. ඇතැම් මාසයකට ඇත්තේ දින විසි නවයෙකි. පුරය අවය කියා මසකට පක්ෂ දෙක බැගින් ඇත්තේ ය. එක් එක් පක්ෂයකට දින පසළොස් බැගින් ඇත්තේ ය. දින තුදුස ඇති පක්ෂ ද ඇත්තේ ය. ඉල්මස ය, උදුවප් මසය, දුරුතු මසය, නවම් මසය, මැදින් මසය, බක් මසය, වෙසක් මසය, පොයොන් මසය, ඇසළ මසය, නිකිණි මසය, බිතර මසය, වජ් මසය යි වර්ෂයකට මාස දෙළසක් ඇත්තේ ය. එක් එක් මසකට පෝය දෙක බැගින් ඇත්තේ ය. 'පෝය' යයි කියනුයේ පක්ෂයේ අවසාන දිනයට ය. මාස දෙළොස් සෘතුවලට බෙදෙන සැටි මෙසේ ය.

**"කත්තිකස්ස ච කාලම්භා
යාච එග්ගණපුණ්ණමා
හෙමන්තකාලො විඤ්ඤෙයො
අට්ඨ හොත්ති උපොසථා."**

ඉල්මස අව පෑළවිය පටන් මැදින්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති සාරමස හේමන්ත සෘතුව ය. එහි පොහෝ දින අටෙකි.

**"එග්ගණස්ස ච කාලම්භා
යාච ආසල්හපුණ්ණමා
ගිම්හකාලොති විඤ්ඤෙයො
අට්ඨ හොත්ති උපොසථා"**

මැදින් මස අව පෑළවියෙහි පටන් ඇසළමස පසළොස්වක දක්වා ඇති කාලය ගිම්හාන සෘතුව ය, එහි පොහෝ දින අටෙකි.

**"ආසල්හස්ස ච කාලම්භා
යාච කත්තිකපුණ්ණමා
වස්සකාලොති විඤ්ඤෙයො
අට්ඨ හොත්ති උපොසථා."**

ඇසළ මස අව පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති සිවු මස වස්සාන සෘතුව ය. එහි පොහෝ දින අටෙකි.

"උතුනං පන තිණ්ණං
පක්ඛෙ තතිය සත්තමෙ
වාතුද්දසොති පාතිමොක්ඛං
උද්දිසන්ති නයඤ්ඤතො."

තුන් සෘතුවෙහි ම තුන්වන සත්වන පෝයවල් වාතුද්දසීහුය. වම්සකට, ඇති පොහෝදින සුවිස්සෙන් සයක් වාතුද්දසීහු ය. අටළොසක් පණ්ණරසීහු ය.

'පොහෝ කිරීමය' යනු පොහෝ දිනයෙහි හික්ෂුන් විසින් කළ යුක්ත කිරීම ය. එනම්:- සතර නමක් හෝ සතරනමකට වැඩි ගණනක් හෝ හික්ෂුන් රැස්වුව හොත් පාමොක් උදෙසීමක්, තුන්නමක් හෝ දෙනමක් වුව හොත් පාරිශුචිය ආරෝචනය කිරීමක්, එක් නමක් වුව හොත් "අද පොහෝ දිනය ය" යි ඉටා ගැනීමක් ය.

උපෝසථ නවය.

වාතුද්දසී උපෝසථයය, පණ්ණරසී උපෝසථයය, සාමග්ගි උපෝසථය යයි දිනයන්ගේ වශයෙන් උපෝසථ තුනෙකි.

සඬිස උපෝසථයය, ගණඋපෝසථයය, පුග්ගල උපෝසථය ය යි කාරක පුද්ගලයන් ගේ වශයෙන් උපෝසථ තුනෙකි.

සුත්තුද්දේස උපෝසථය ය, පාරිසුඬි උපෝසථයය, අධිච්ඨාන උපෝසථය යයි කර්තව්‍යාකාරයෙන් උපෝසථ තුනෙකි. මෙසේ උපෝසථ නවයක් වේ.

නව වැදෑරුම් උපෝසථයන් අතුරෙන් "වාතුද්දසී උපෝසථය" යනු පක්ෂයේ තුදුස් වන දිනයේ කරන උපෝසථය ය. එය කරනුයේ (පසළොස් දිනයක් නැති) සෘතුවල තුන්වන, සත්වන, පක්ෂවල ය. 'පණ්ණරසී උපෝසථය' යනු පක්ෂයේ පසළොස් වන දිනයෙහි කරන උපෝසථය ය. 'සාමග්ගි උපෝසථය' යනු හේද වී සිටි සඬිසයා සමගි කළ දිනයෙහි ඒ සමගිය නිමිත්තෙන් කරන පොහොය ය. 'සඬිසඋපෝසථය' යනු සතරනමක් හෝ සතර

නමකට වැඩි ගණනක් වූ හෝ හික්ෂුන් විසින් කරන පොහොය ය. 'ගණ උපෝසථය' යනු තුන්තමක් විසින් කරන පෝය ය. 'පුග්ගල උපෝසථය' යනු දෙනමක් හෝ එක් තමක් විසින් කරන පෝය ය. 'සුත්තද්දේස උපෝසථය' යනු පාමොක් උදෙසීමි වශයෙන් කරන පෝය ය. 'චාරිසුද්ධි උපෝසථය' යනු චාරිශුද්ධිය ආරෝචනය කිරීම් වශයෙන් කරන පෝය ය.

**සධස උපෝසථය ගැන
දතයුතු කරුණු**

"ත භික්ඛවෙ! සධසමජ්ඣෙ අතජ්ඣධිවයෙන පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතඛඛං. යො උද්දිසෙය්‍ය. ආපත්ති දුක්කටස්ස" යි වදාරා ඇති බැවින් සීමාවට සධසයා රැස්වූ පසු පාමොක් උදෙසීම සඳහා, සම්මුතිය ලත් හික්ෂුවක් විසින් සධසස්ථවිරයන් වහන්සේට හෝ අන්‍ය විනයධර තෙරනමකට හෝ ආරාධනය කළ යුතු ය. ආරාධනය ලැබූ තෙරුන් වහන්සේ විසින් පාමොක් උදෙසීමට කලින්, ආරාධනය කළ හික්ෂුවගෙන් විනය විචාල යුතු ය. එසේ කළ යුත්තේ ද සම්මුතිය ලබා ගෙන ය. ආරාධනා කළ හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් විනය ප්‍රශ්න විසඳිය යුත්තේ ද සම්මුතිය ලබා ගෙන ය. 'විනය පුච්ඡක සම්මුතිය හා විස්සජ්ජක සම්මුතිය' තම තමා විසින් ම ද කර ගත හැකි ය. තමන් විසින් ම කර ගැනීම දැනට පවත්නා වාරිත්‍රය ය. ආරාධනාදිය කරන සැටි මතු දක්වනු ලැබේ. එහිදී තිස්ස, දත්ත යන නම් යොදා වාක්‍යවල් දක්වනු ලැබේ. පෝය කිරීමේදී ඒ තැන්වලට ඒ ඒ අයගේ නම් යොදා ගත යුතු ය.

**සධස උපෝසථය කිරීමේ ක්‍රමය
ආරාධනය කිරීම.**

" සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ! සඛිසො. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මන්තං (තිස්සං) පාතිමොක්ඛුද්දෙසං අජ්ඣෙධසෙය්‍යං." මෙසේ සම්මුතිය ලබා ගෙන මතු දැක්වෙන වාක්‍යය තුන් වරක් කියා ආරාධනය කළ යුතු.

සධසො භන්තෙ! ආයස්මන්තං (තිස්සං) පාතිමොක්ඛුද්දෙසං අජ්ඣෙධසති. උද්දිසතු ආයස්මා (තිස්සො) පාතිමොක්ඛං.

පිළිවදන් දීම

ආම උද්දීසිස්සාමහං ආවුසො.

විනය පුවචක සම්මුතිය.

සුඤ්ඤාන මෙ භත්තෙ! සධ්දසො, යදි සධ්දසස්ස පත්තකල්ලං, අහං ආයස්මන්තං (දත්තං) විනයං පුච්චෙස්සං.

විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

සුඤ්ඤාන මෙ භත්තෙ! සධ්දසො, යදි සධ්දසස්ස පත්තකල්ලං, අහං ආයස්මනා (නිස්සෙත) විනයං පුච්චො විස්සජ්ජෙස්සං.

විනය විචාර්ම

"සම්මජ්ජනී පදිපො ච
උදකං ආසනෙන ච
උපොසථස්ස ඵතානී
පුබ්බකරණන්ති චුවචති"

යනුවෙන් දැක්වෙන උපෝසථාගාරයට සඛිසයා රැස්වීමට කලින් කළ යුතු වන උපෝසථාගාරය හැමදීමය, පහන් දල්වීමය, පැන් තැබීමය, අසුන් පැනවීමය යන සතර කීස කොට නිමවීද?

පිළිතුර:- දැනට සුයභිලෝකය ඇති බැවින් පහන් දල්වීමෙන් ප්‍රයෝජන නැත. සෙසු වත් තුන කොට නිමවී ය.

"ජන්දපාරිසුද්ධි උතුක්ඛානං
භික්ඛු ගණනා ච ඔවාදෙ
උපොසථස්ස ඵතානී
පුබ්බකච්චන්ති චුවචති"

යනුවෙන් දැක්වෙන පූර්වකාන්තයන් සම්පූර්ණ වනු පිණිස ගෙනෙන ලද ජන්දපාරිසුද්ධීන් සඛිසයාහට ආරෝචනය කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:-සීමස්ථක සියලු භික්ෂූන් වහන්සේ ම මෙහි රැස්වී ඇති බැවින් ගෙනෙන ලද ජන්දපාරිසුද්ධියක් නැත්තේ ය.

ප්‍රශ්නය:-සෘතුව වනාහි හේමන්තය, ගිම්හානය, වස්සානය යි තුන් වැදෑරුම් වේ. එයින් දැනට පැමිණ ඇති සෘතුව කවරේ ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- එක් එක් සෘතුචක පක්ෂ අට බැගින් ඇත්තේ ය. පැමිණ ඇත්තා වූ මේ සෘතුවෙහි ඉක්ම ගිය පක්ෂ කෙනෙක් ද? ඉදිරියට ඇති පක්ෂ කෙනෙක් ද? මේ පැමිණ තිබෙන පක්ෂය කීවෙහි පක්ෂය ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- දැනට මේ සීමාවෙහි රැස්ව ඉන්නා හික්ෂුණින් වහන්සේලා කොතෙක් වන්නාහු ද?

ගණන කියනු.

ප්‍රශ්නය:- අවවාද ලබා ගැනීම සඳහා හික්ෂුණින් විසින් කර ඇති ආයාචනය සභිඝයාහට සැල කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- මෙකල හික්ෂුණින් නැති බැවින් එබඳු ආයාචනයක් නැත්තේ ය.

ප්‍රශ්නය:- මේ සතර, සභිඝයා සීමාවට රැස් වූ පසු පාමොක් උදෙසීමට පළමුවෙන් කළ යුතු බැවින් පූර්ව කෘත්‍යය ය යි කියනු ලැබේ.

**"උපොසථො යාවතිකා ච භික්ඛු
කම්මප්පත්තා සභාගාපත්තියො ච
න විජ්ජත්ති වජ්ජනියා ච පුග්ගලා
තස්මිං න හොත්ති පත්තකල්ලන්ති වුව්චති" යි**

අර්ථකථාවායභීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, උපෝසථකර්මයට සුදුසු කාලය වතුරඬිගයකින් යුක්ත විය යුතු ය. උපෝසථය සාමාන්‍ය ලක්ෂණයෙන් එකක් වුවද වාතුද්දසී-පණණරසී-සාමග්ගීය' යි දින වශයෙන් තුනක් ද, සභිඝ-ගණ-පුග්ගලය' යි කාරක පුද්ගලයන් ගේ වශයෙන් තුනක් ද, සුත්තුද්දෙස පාරිසුද්ධි අධිවිධානය' යි කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් තුනක් ද වේ, එයින් මේ කරනු ලබන උපෝසථය දින වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- කාරකපුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- සුත්තද්දේස උපෝසථය යි කියෙහි, එයට සතර තමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් එක් සීමාවෙක්හි අත්පස නොපිරිහෙලා වැඩසිටිය යුතු ය. එපමණ හික්ෂු මෙහි වැඩසිටින්නාහු ද?

"එසේය" යි පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- පැමිණ සිටින හික්ෂුහු වස්තුසහාගාපත්ති වලින් මිදුණාහු ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- ගෘහස්ථාදි එක්විසි වර්ජනීය පුද්ගලයන් සච්ඤාගේ අත්පසින් බැහැර කොට නිමවී ද?

"එසේය" යි පිළිතුරු දෙනු.

ඉක්බිති පාමොක් උදෙසන ස්ථවිරයන් විසින් මෙසේ කිය යුතු ය.

මේ වතුරභිගයෙන් යුක්ත කර්මයට 'පත්තකල්ලය' යි කියනු ලැබේ. පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චාති සමාපෙත්වා දේහිනා-පත්තිකස්ස සමග්ගස්ස හික්ඛුසච්ඤස්ස අනුමතියා පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං ආරාධනං කරොම.

මෙය කී කල්හි සච්ඤා විසින් සාධුකාර දිය යුතු ය. ඉක්බිති ඤාත්තිය කියා පාමොක් උදෙසිය යුතු ය.

විශේෂ කරුණක්

"පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චාති සමාපෙත්වා"- යනාදි පාඨය ප්‍රාතිමෝක්ඛයෙහි මිස, විනය පෙළෙහි හෝ අටුවාවෙහි දක්නට

නැත. ප්‍රාතිමෝක්ෂය වර්ණනා කරන කඩබාවිතරණී අටුවාවෙහි ද ඒ පාඨය ගැන කිසිවක් සඳහන් කර නැත. එයින් සිතා ගන්නට තිබෙන්නේ ඒ පාඨය ප්‍රාතිමෝක්ෂයට පසු කාලයේදී ඇතුළු කරන ලද්දක්ය කියා ය. එහි මුල් කොටස ඒ ඒ පිටපත්වල "පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චාති සමාපෙත්වා" යි ද "සමාදපෙත්වා" යි ද දක්නා ලැබේ.

"පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං ආරාධනං කරොම" යන මෙහි අර්ථය බොහෝ දෙනා වරදවා තේරුම් ගනිති. එය පාමොක් උදෙසීමට ආරාධනා කරන හික්ෂුව විසින් කියන්නක් නොව, පාමොක් උදෙසන ස්ථවිරයන් විසින් කියන්නකි. එබැවින් "ආරාධනං කරොම" යන්නෙහි අර්ථය පාමොක් උදෙසීමට 'උත්සාහ කරම්' ය කියා ගතයුතු ය. 'පාමොක් උදෙසන ලෙස ඉල්ලමු' ය යි නො ගත යුතු ය. විනයාලංකාර ටිකාවායඪියෝ ඒ පාඨයට නො කැමැත්තක් දක්වති. "පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චාති සම්මා තිට්ඨාපෙත්වා පත්තකල්ලවගෙ සමානිතෙ සවිසස්ස අනුමතියා පාතිමොක්ඛං උද්දිසිස්සාම" යි කිය යුතු බව විනයාලංකාර ටිකාවායඪියෝ පවසති. මෙය කෙසේ කිව ද විනය කර්මයට හානියක් නො වන බව සැලකිය යුතු.

පාරිසුද්ධි උපෝසථය.

ඉහත කී සඬ්ඝ උපෝසථය හෙවත් සුත්තුද්දේස උපෝසථය කිරීමට සෑහෙන පමණ හික්ෂුන් සීමාවට රැස් නො වී, තෙනමක් හෝ දෙනමක් සීමාවට රැස්වූ අවස්ථාවලදී කරන උපෝසථය පාරිසුද්ධි උපෝසථය ය. සීමාවට තෙනමක් රැස්වූව හොත් පූර්වකරණ පූර්වකෘත්‍යයන් කොට, එක් හික්ෂුවක් විසින් "සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තා අප්පුපොසථො (පණණරසො, වාතුද්දසො) යදයස්මන්තානං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං පාරිසුද්ධි උපොසථං කරෙය්‍යාම" යි ඤාත්තිය තුබා, පළමු කොට ස්ථවිර හික්ෂුව විසින් ඒකාංස කොට සිටුර පෙරවා උක්කුටිකව හිඳ වැඳ ගෙන "පරිසුද්ධො අහං ආවුසො පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ" යි තුන්වරක් කිය යුතු ය. ඉතිරි දෙනම විසින් ද එසේ ම- "පරිසුද්ධො අහං හත්තෙ පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ" යි තුන්වරක් කිය යුතු ය.

සීමාවට රැස් වූ හික්ෂුන් දෙනමක් වෙත් නම් පූර්ව කෘත්‍ය සියල්ල සම්පාදනය කොට ඤාතිය නො තබා, කියන ලද පරිදි පාරිසුද්ධිය ඔවුනොවුන්ට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

තවද, මහාපචාරණ දිනයෙහි පෙර වස් විසූ හික්ෂුන් වහන්සේලා පචාරණය කරන කල්හි, පසු වස් විසූ හික්ෂුන් විසින් හා වස් නො වැසූ හික්ෂුන් විසින් ද, වස් බිඳුණු හික්ෂුන් විසින් ද කායසාමාග්‍රිය දීම් වශයෙන් පචාරණ කර්මයට සහභාගි වී, "පරිසුද්ධො අභං භන්තෙ පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ" යි කියා පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් විසූ හික්ෂුන් පචාරණය කරන කල්හි පෙර වස් විසූවන් හා වස් නො විසූවන් විසින් ද වස් බිඳුනවුන් විසින් ද කියන ලද පරිදි පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතුය. පාමොක් උදෙසා අවසන් වූ පසු ඒ හික්ෂුන් සීමාවෙන් බැහැර යන්නට පෙර පැමිණි හික්ෂුන් විසින් ද, සුත්තුද්දේස උපෝසථය කළ හික්ෂුන්ට පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

අධිට්ඨාන උපෝසථය.

පොහෝ දිනයෙහි එක් හික්ෂුවක් පමණක් වුව හොත් සීමාවට ගොස්, සියලු පූර්වකෘත්‍යයන් කොට පොහෝ කිරීමට තවත් හික්ෂුන් නො පැමිණෙන බව සලකා, එය තුදුස්ථක දිනයක් නම්, "අප්ප මෙ වාතුද්දසො උපොසථොති අධිට්ඨාම්" යි ද පසළොස්වක දිනයක් වේ නම්, "අප්ප මෙ උපොසථො පණ්ණරසොති අධිට්ඨාම්" යි ද තුන්වරක් කිය යුතු ය. එය අධිට්ඨාන උපෝසථ නම් වේ.

වර්ජනීය පුද්ගලයෝ.

ශිභියාය, හික්ෂුණියය, ශික්ෂමානාවය, සාමණේරයාය, සාමණේරියය, ශික්ෂාව ප්‍රතික්ෂේප කළ තැනැත්තාය, පරිච්ඡිද්ධතව පැමිණි තැනැත්තාය, ඇවත නො දැකීමෙන් උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, ඇවතට පිළියම් නො කිරීමෙන් උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, පාපදාෂ්ටිය නො හැරීම නිසා උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, පණ්ඩකයා ය, ථේය්‍යසංචාසකයාය, තිත්ථීයපක්කන්තිකයාය, තිරච්ඡානගතයාය, මාතුසාතකයාය, පිතුසාතකයාය, අරහන්තසාතකයාය, හික්ෂුණි

දූෂකයාය, සඩ්සහේදකයාය, ලෝහිකුප්පාදකයාය, උහතෝ-
 බ්‍යක්ෂනකයාය යන මේ විසිඑක්දෙන පොහෝ කිරීමේදී අත්පසින්
 බැහැර කළ යුත්තෝ ය.

'අත්පසය' යි කියනුයේ දෙරියන් හමාරට ය. පොහෝ කරන
 සඩ්සයාගේ අත්පසින් ඒ පුද්ගලයෝ බැහැර කළ යුත්තාහු ය. ඒ
 පුද්ගලයන් විසිඑක් දෙනාගෙන් උක්ඛිත්තකයන් තිදෙනා අත්පසෙහි
 සිටියදී පෝය කිරීමෙන් සියලුම හික්ෂුන්ට පවිති ඇවැත් වේ.
 සෙස්සන් සිටියදී පෝය කිරීමෙන් දුකුලා ඇවැත් වේ.

වස් විසීම

පෙර වස් විසීමය, පසු වස් විසීමය යි වස් විසීම් දෙකකි. ගිම්හාන සෘතුවේ අටවන පෝයවූ ඇසළ මස පුර පසළොස්වක දිනයේ පෝය කොට, අව පැළවිය දිනයේ පෙරවස් එළඹිය යුතු ය. වස්සාන සෘතුවේ දෙවන පෝයවූ තිකිණි මස පුරපසළොස්වක දිනයෙහි පෝය කොට, අව-පැළවිය දිනයේදී පසු වස් එළඹිය යුතු ය. ඒ දෙදිනෙන් එක් දිනක වස් විසීම නො කළ හික්ෂුවට "න හික්ඛවෙ! වස්සං න උපගන්තබ්බං, යො න උපගච්ඡෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස" යන බුධ ප්‍රඥප්තියේ සැටියට දුකුලා ඇවැත් වේ.

වස් එළඹෙන දිනයෙහි තමා වස් වසන විහාරය පිළිදැගුම් කර-ගෙන සවස් කාලයේදී මල්-පහන් පුද රත්නත්‍රය වැද, පිරිත් කියා දෙවියන්ට පින් දී, "ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වස්සං උපෙමි" යි එක් වරක් හෝ දෙවරක් හෝ තුන් වරක් හෝ කියා වස් එළඹිය යුතු ය.

"මෙහි වස් වසමි ය" යන අදහසින් යම්කිසි විහාරයක වෙසෙන හික්ෂුවකට දහම් දෙසීම් ආදී කටයුතුවල යෙදීම නිසා "ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වස්සං උපෙමි" යන වාක්‍යය කියා වස් ඉටා ගැනීමට අමතක වූයේ ද, වස් විසීමේ බලාපොරොත්තුව ඇති බැවින් වස් විසීම සිදු වේ. වස කඩා නොගෙන විසුව හොත් ඒ හික්ෂුවට පවාරණය කිරීමට බාධාවක් නැත්තේ ය.

"න හික්ඛවෙ! අසෙනාසනිකෙන වස්සං උප ගන්තබ්බං, යො උපගච්ඡෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස, යි වදරන ලද බැවින් වහලක්

ඇති, දෙරක් ඇති, සෙනසුනක් සොයා ගෙන ම වස් එළඹිය යුතු ය. ඉදින් වස් විසීමට සෙනසුනක් නැති නම්, කරවා දෙන දයකයකු ද නැති නම්, උපකාරකයන් සොයා ගෙන හෝ සෙනසුනක් කරවා ගත යුතු ය. උපකාරකයන් ද සොයා-ගත නො හැකි වේ නම්, තමා විසින් ම හෝ කර ගත යුතු ය. සෙනසුනක් නැතය කියා වස් නො වැස, ඇවිත් නො මිදිය හැකි ය.

සත්තාහකරණියයෙන් යාම.

සත්තාහකරණියයෙන් වස්වසන තැනින් බැහැර යන කල්හි, වස් විසූ සීමාව තුළදීම "සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු කාරණය සිතා, මේ කාරණයට මම බැහැර ගොස් සන්දින ඇතුළත ආපසු එමි" යි සිතා ගෙන යා යුතු ය. යාමට පළමු එසේ සිතා-ගෙන විසූ හික්ෂුවට යන කල්හි අමතක වී ගියේ ද වරදක් නැත. සර්වාකාරයෙන් එය නො සිතා යන්නහුට වස්සවිචේදය වේය යි ආචාර්යයෝ කියති. පිටත යාමට ආරාධනාදී කරුණක් නැතිව, "සතිය තුළ ආපසු එමි" යි සිතා, බැහැර යන්නහුට 'ඇවැත්ක' වේය, වස්සවිචේදය නොවේ ය' යි ද ආචාර්යවරයෝ පවසති.

"අත්තො උපචාර සීමායං ධීතෙනෙව සත්තාහ කරණිය නිමිත්තං සල්ලක්ඛෙන්වා. ඉමිතා නිමිත්තෙන ගත්ත්වා. අත්තො සත්තාහෙ ආගමීස්සාමිති ආගොගං කත්වා ගත්තුං වට්ටති. පුරිමක්ඛණේ ආගොගං කත්වා ගමනක්ඛණේ විස්සරිත්වා ගතෙපි දෙසො තත්ථී. සකරණියො පක්කමතිති චුත්තත්තා සබ්බථා පත ආගොගං අකත්වා ගතස්ස වස්සවිචේදෙති වදන්ති. යො පත සත්තාහකරණිය නිමිත්තාගාවෙපි සත්තාහබ්ගත්තරෙ ආගමීස්සාමිති ආගොගං කත්වා ගත්ත්වා සත්තාහබ්ගත්තරෙ ආගච්ඡති තස්ස ආපත්තියෙව වස්සවෙච්චෙ තත්ථී. සත්තාහස්ස සත්තිවත්තත්තාති වදන්ති. එමංසිත්වා ගහෙනබ්බං" යනු විමති විනෝදනී ටීකා පාඨයෙකි.

සත්තාහකරණියයෙන් බැහැර ගිය හික්ෂුව සන්දින නො ඉක්මවා සත්වන දින අරුණට පළමුව, වස් වැසූ තැනට පැමිණිය යුතුය. ඉදින් ඉරිද වස් විසූ සීමාවෙන් පිට වී නම්, ඊට පසු ඉරිදට එළිවන්නට පළමු සෙනසුරාද ආපසු පැමිණිය යුතු ය. ඉරිද වන තෙක් පිටත විසූවහොත් වස්සවිචේදය

වේ. සත්තාහකරණීයයෙන් පිටත ගිය හික්ෂුවට අවසර ඇත්තේ පිටත සත්දින ඉක්මවීමට නො ව, සත් දින ඇතුළත ආපසු පැමිණීමට ය. පචාරණ දිනය සත්වන දිනය වී තිබියදී, සත්තාහ කරණීයයෙන් බැහැර ගිය හික්ෂුව යම්කිසි තැනකදී පචාරණය කොට, වස් විසූ තැනට ආපසු නායේ ද වස්සව්ජේදය නො වේ. එසේ ගිය හික්ෂුවට සත්වන දිනයෙන් ඔබ වස් කාලය නැති බැවිනි.

විශේෂ කරුණක්.

පචාරණය ඒ දිනයෙහි කිරීමට නියමිත විනය කමියක් මිස, වස් අවසන් කිරීමක් නො වේ. පචාරණය කරන පොහෝ දිනය ද වස් කාලයට ම අයත් බැවින් 'පචාරණයෙන් වස ඉවරවිය' යි සිතා එදින වස් විසූ තැනින් නොයා යුතු ය. එදිනක් එහි ම විසිය යුතු ය. එදින වුව ද වස් විසූ තැන ගැන අපේක්ෂාව හැර ගියහොත් වස්සව්ජේදය විය හැකි ය.

සත්තාහකරණීයයෙන් යායුතු කරුණු.

විනෝද ගමන්, වන්දනා ගමන්, ඥාති දඹන, මිත්‍ර දඹනාදී ඕනෑම කරුණකට සත්තාහකරණීයයෙන් යා යුතු බවක් විනයෙන් නො පෙනේ. " ධම්මසවනඝරාය අනිමන්තිතෙන ගන්තුං න වට්ටති උද්දෙස පරිපුච්ඡාදීනං අඝරායපි ගන්තුං න ලහති" යනුවෙන් විනය අටුවාවෙහි දහම් ඇසීම, උගෙහීම, පිළිවිසීම යන මේවාටත් ආරාධනයක් නැතුව නො යා යුතු බව දක්වා තිබේ. "ආචරියං පස්සිස්සාමීති ගන්තුං ලහති" යි ගුරුවරයා දක්නට යා හැකි බව කියා තිබේ.

අනුජානාමී හික්ඛවෙ! සත්තන්තං සත්තාහකරණීයෙන අප්පහිතෙ'පි ගන්තුං, පගෙව පහිතෙ. හික්ඛුස්ස හික්ඛුනියා සික්ඛමානාය සාමණෙරස්ස සාමණෙරියා මාතුයා ච පිතුස්ස ච. අනුජානාමී හික්ඛවෙ ඉමෙසං සත්තන්තං සත්තාහකරණීයෙන අප්පහිතෙ'පි ගන්තුං, පගෙව පහිතෙ. සත්තාහං සන්නිවත්තො කාතබ්බො.

යනුවෙන් හික්බුවය, හික්ෂුණියය, හික්ෂමානාවය, සාමණේර-
යාය, සාමණේරියය, මවය, පියාය යන මේ සත් දෙනා උදෙසා,
ආරාධනාවක් නැත ද සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු බව
තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අනුදැන වදරා තිබේ.

"අනුජානාමී හික්බවෙ! සඩ්ඝකරණියෙත ගත්තුං සත්තාහං
සත්තිවත්තො කාතබ්බො" යි සඩ්ඝකරණියයෙන් ද නිමන්ත්රණයක්
නැතිව වුව ද සතියක් නැවතීමට යා හැකි බව වදරා තිබේ.
සඩ්ඝකරණිය යනු විහාර-වෛත්‍ය-සඩ්ඝාවාසාදියේ ප්‍රතිසංස්කරණාදී
වැඩ ය. ඒවාට කම්කරුවන් සෙවීමි-ද්‍රව්‍ය සෙවීමි ආදිය ය. සෑම
හික්ෂුවක් ම සඩ්ඝයාට ඇතුළත් කෙනකු වන බැවින් හික්ෂුන්ගේ
පෞද්ගලික සේනාසන වල කටයුතු සඳහා යාම ද සඩ්ඝකරණිය
පිණිස යාමම ය. ඉහත කී පුද්ගලයන්ගෙන් අන්‍යයන්ගේ වැඩ
සඳහා සතිකරණයෙන් යා යුත්තේ ආරාධනාවක් ඇතහොත් ය.
අන්තරායක් ඇති කල්හි වස් විසූ නැත හැර යාමෙන් වස්සවිජේදය
වුව ද ඇවැත් නො වේ. ගුරුවරයා දක්නට ගිය අවස්ථාවකදී,
ගුරුවරයාගේ කීම පරිදි එහි නැවතීමෙන් වස් බිඳීමෙන් ද
ඇවැත් නො වේ.

පවාරණය.

'ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය, ආරාධනා කිරීමය' යි පවාරණය දෙවැදෑරුම් වේ. "යො පත භික්ඛු භුත්තාච්ච පචාරිතො අතතිරිත්තං බාදතීයං වා භොජතීයං වා බාදෙය්‍ය වා භුඤ්ඤෙය්‍ය වා පාවිත්තීයං" යන මේ සිකපදයෙහි දැක්වෙන පවාරණය ප්‍රතික්ෂේපය ය. වස් අවසන් වන පෝයෙහි කරන්නට නියමිතවූ මේ පවාරණය උපාසකෝපාසිකාවන්ගේ සිල් පවාරණය බඳු ප්‍රතික්ෂේපයක් නොවේ. දැකීමය, අනුන් කියනු ඇසීමය, සැක ඇතිවීමය යන මේ කරුණු තුනෙන්ම වරද ගැන, තමාට අවවාද අනුශාසනා කරන ලෙස සභිසයාගෙන් හෝ ගණයාගෙන් හෝ පුද්ගලයාගෙන් හෝ ඉල්ලීම මෙහි අදහස් කරන පවාරණය ය. මෙය වස් අවසන් කිරීමය යි වරදවා නො ගත යුතු.

පවාරණය වනාහි දින වශයෙන් වාතුද්දසී පවාරණයය, පණ්ණරසී පවාරණය ය, සාමග්ගි පවාරණය යයි තෙවැදෑරුම් වේ.

සභිසපවාරණයය, ගණපවාරණයය, පුත්ගලපවාරණය යි කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් තෙවැදෑරුම් වේ.

තේවාචික පවාරණයය, ද්වේවාචික පවාරණයය, ඒකවාචික පවාරණය යයි කතීවාහකාරයෙන් තෙවැදෑරුම් වේ. මෙසේ පවාරණය නව වැදෑරුම් වේ.

වස් අවසන් වන පෝය වස්සාන සෘතු වේ සවන පෝය බැවින් එය සැමකල්හි ම පණ්ණරසී දිනයක් වේ. බොහෝ සෙයින් පවාරණය කෙරෙන්නේ ඒ දිනයේ ය. වුවමනාවක් ඇති නම්

සඬිසයා හට ඒ දිනයෙහි පවාරණය නො කොට වස්සාන සෘතුවේ සත්වන පෝයට හෝ අටවන පෝයට තබා ගත හැකි ය. වාතුද්දසී පවාරණයක් වන්නේ වස්සාන සෘතුවේ සත්වන පෝයෙහි පවාරණය කරන හොත් ය. වස්සාන සෘතුවේ අටවන පෝයෙහි කරන පවාරණයත් පණණරසී පවාරණය ම ය.

සාමග්ගී උපෝසථයට සුදුසු කරුණක් වෂ්මස අව පෑළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති එකුත් තිස් දිනය තුළ සිදු වී නම්, සාමග්ගීපවාරණය කළ යුතු ය. අනික් කලෙක එය නො කරනු ලැබේ. සඬිස උපෝසථයට සේ සඬිසපවාරණයට සතර නමක්වූ හික්ෂුහු ප්‍රමාණ නො වෙති. සඬිසපවාරණය කළ හැකි වීමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුත් පස්නමක් එක්විය යුතු ය.

තේවාචික සඬිස පවාරණය.

සීමාවට සඬිසයා රැස්වූ පසු එක් හික්ෂුවක් විසින් "සුණාතු මෙ ගත්තෙ සධ්ඝො, යදි සධ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මන්තං (තිස්සං) පවාරණා ඤත්තිධපතං අප්ඤ්ඤෙසෙය්‍යං" යන වාක්‍යයෙන් අප්ඤ්ඤෙසක සම්මුතිය ලබාගෙන "සධ්ඝො ගත්තෙ ආයස්මන්තං (තිස්සං) පවාරණා ඤත්තිධපතං අප්ඤ්ඤෙසති, ධපෙතු ගත්තෙ ආයස්මා (තිස්සො) පවාරණා ඤත්තිං" යි තුන් වරක් කියා සඬිසස්ථවිරයන් වහන්සේට හෝ අන් වියක් තෙර නමකට හෝ පවාරණාඤ්ඤානිය තැබීමට ආරාධනා කළ යුතු ය.

ඉක්බිති ආරාධනා ලත් තෙරුන් වහන්සේ විසින් "ආම ධපෙඹී ආචුසො" යි පිළිවදන් දී: "සුණාතු මෙ ගත්තෙ සධ්ඝො, යදි සධ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මන්තං (නාගං) චිනයං පුච්චෙය්‍යං" යන වැකිය කියා චිනය පුච්චක ඤ්ඤානිය තැබිය යුතු ය.

ආරාධනා කළ හික්ෂුව විසින් "සුණාතු මෙ ගත්තෙ සධ්ඝො, යදි සධ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මතා (තිස්සෙන) චිනයං පුච්චො වීස්සජ්ජෙය්‍යං" යි චිනය විස්සජ්ජක ඤ්ඤානිය තැබිය යුතු ය. ඉක්බිති මතු දැක්වෙන පරිදි චිනය විචාරීම් හා පිළිතුරු දීම කළ යුතු ය.

ප්‍රශ්නය:-

"සම්මප්පති පදිපො ච - උදකං ආසනෙන ච
පචාරණාය එතාති - සුඛබ්බරණන්ති චූච්චති" යි

අර්ථකථාවායඝීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, පචාරණයට සඬිසයා රැස්වීමට පළමු කළයුතු වූ හැමදීම ය, පහන් දැල්වීම ය, බොන පැන් - පරිභෝග පැන් එළවීම ය, අසුන් පැනවීම ය යන මේ කෘත්‍ය සතර කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- දැනට සුයඝීලෝකය ඇති බැවින් පහන් දැල්වීම තුළුවමනා ය. සෙස්ස කොට නිමවී ය.

ප්‍ර: "ඡන්දපචාරණා උතුක්ඛාතං - හික්ඛු
ගණනා ච ඔවාදෙ
පචාරණා ය එතාති - සුඛබ්බිච්චන්ති චූච්චති" යි

අර්ථකථාවායඝීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, ගෙනෙන ලද ඡන්දපචාරණයන් සඬිසයා හට සැලකොට නිමවී ද?

උ: සීමප්පක සියලු හික්ඛුන් වහන්සේලා මෙහි රැස්ව අත්පස නො පිරිහෙලා කායසාමාග්‍රිය දී වැඩ සිටින බැවින් ඡන්දපාරිසුද්ධීන් ගෙන ඒමක් නැත්තේ ය.

ප්‍ර: සෘතුව වනාහි හේමන්තය-ගිම්හානය-වස්සානය යි තෙවැදෑරුම් වේ. ඒ සෘතූන් අතුරෙන් දැන් පැමිණ ඇති සෘතුව කිනම් සෘතුවක් ද?

උ: දැනට පැමිණ ඇති සෘතුව වස්සාන සෘතුව ය.

ප්‍ර: එක් එක් සෘතුවක පක්ෂ අට බැගින් ඇත්තේ ය. දැන් පැමිණ ඇත්තාවූ මේ වස්සාන සෘතුවෙන් කොතෙක් පක්ෂ ඉක්ම ගියේ ද? කොතෙක් පක්ෂ ශේෂව ඇත්තේ ද? මේ පැමිණ ඇති පක්ෂය කීවැනි පක්ෂය ද?

උ: මේ වස්සාන සෘතුවෙන් පක්ෂ පසක් ඉක්ම ගියේ ය. පක්ෂ දෙකක් ශේෂව ඇත්තේ ය. දැනට පැමිණ තිබෙන්නේ සවන පක්ෂය වේ.

ප්‍ර: දැන් මේ සීමාවට රැස්ව සිටින හික්ෂුන්ගේ සඬ්ඛ්‍යාව කොපමණ වන්නේ ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍ර: අවවාද ලබාගැනීම සඳහා හික්ෂුණින් විසින් කරන ලද ආයාචනය සඬ්ඝයාට සැලකොට තිමිවී ද?

උ: මෙකල හික්ෂුණින් නොමැති බැවින් ආයාචනයක් නැත්තේ ය.

ප්‍ර: "පවාරණා යාවතිකා ච හික්ඛු කම්මප්පත්තා සභාගාපත්තියො ච න විජ්ජති වජ්ජනියා ච සුග්ගලා තස්මිං න භොත්ති පත්තකල්ලන්ති වුවිචති" යි

අර්ථකථාවායඝීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, පවාරණය සාමාන්‍යයෙන් එකක් වුව ද, විශේෂ ලක්ෂණ වශයෙන් 'වාතුද්දඝී-පණණරඝී-සාමග්ගී' ය යි දින වශයෙන් තුනක් ද, 'සඬ්ඝ-ගණ-සුග්ගල' ය යි කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් තුනක් ද, 'තේවාචික-ද්වේවාචික-ඵකවාචික' ය යි කර්තව්‍යාකාරයෙන් තුනක්ද වන බැවින් නව වැදෑරුම් වේ. දැනට කරන්නට යන මේ පවාරණය දින වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?

උ: පණණරඝී පවාරණය යි.

ප්‍ර: කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?

උ: සඬ්ඝපවාරණය යි.

ප්‍ර: කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?

උ: තේවාචික පවාරණය යි.

ප්‍ර: තේවාචික පවාරණය යි කියෙහි, එයට යටත් පිරිසෙයින් පස්තමක් හෝ පස්තමකට අධිකවූ හෝ හික්ෂු පිරිසක් වුවමනාය. එපමණ හික්ෂුහු දැනට මෙහි රැස්ව ඉන්නාහු ද?

උ: එසේ ය.

ප්‍ර: සියලුම හික්ෂුහු සභාගාපත්තින්ගෙන් මිදුණාහු ද?

උ: හික්ෂුහු මවුනොවුන් ඇවෑත් දෙසා ගැනීමෙන් පිරිසිදු වූහ.

ප්‍ර: එක්විසි වර්ෂනීය පුද්ගලයන් සඛිසයාගේ අත්පසින් බැහැර කොට තිමිවී ද?

උ: එසේ ය.

ඉක්බිති විනය පුවිෂක තෙරුන් වහන්සේ විසින් "සුඛබකරණ සුඛබක්ඛිව්වාති සමාපෙත්වා දෙසිතාපත්තිකස්ස සමග්ගස්ස හික්ඛුසඛිසස්ස අනුමතියා පචාරණා ඤත්තීං යපෙනුං ආරාධනා කරොම" යි කිය යුතු ය. රැස්ව සිටින හික්ඛුන් වහන්සේලා විසින් සාධුකාර දීමෙන් එයට පිළිවදන් දිය යුතු ය.

පචාරණා ඤත්තිය.

"සුණාතු මෙ ගත්තෙ සඛිසො, අප්ප පචාරණා පණ්ණරසී, යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං සඛිසො තෙචාවිකං පචාරෙය්‍ය."

මෙසේ ඤත්තිය තැබූ පසු සඛිසස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් ඒකාංසකොට සිවුර පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැදගෙන:-

"සඛිසං අවුසො පචාරෙමී, දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී, දුතියමිපි ආවුසො සඛිසං පචාරෙමී -පෙ- තතියමිපි ආවුසො සඛිසං පචාරෙමී -පෙ- පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී,"

මෙසේ පචාරණය කළ යුතු ය. සඛිසස්ථවිරයන් වහන්සේ පචාරණය කරන කල්හි සෙස්සන් අසුන්වල නො හිඳ, උක්කුටිකයෙන් හිඳිය යුතු ය. මහ තෙරුන් වහන්සේ පචාරණය කළ පසු වැඩිමහලු පිළිවෙළින් සෙසු හික්ඛුන් විසින් පචාරණය කළ යුතු ය. වැඩිමහල්ලන් පචාරණය කරන තුරු බාලයන් විසින් උක්කුටිකයෙන් ම හිඳිය යුතු ය. තමතමන් පචාරණය කළ පසු අස්තෙහි හිඳ ගැනීමට අවසර ඇත්තේ ය. නවකයන් විසින් මෙසේ පචාරණය කළ යුතු ය.

සඛිසං ගත්තෙ පචාරෙමී, දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී, දුතියමිපි ගත්තෙ සඛිසං -පෙ- තතියමිපි ගත්තෙ සඛිසං -පෙ- පටිකර්ස්සාමී.

පවාරණය කරන සභිසයා අතර, පසු වස් වැසු හෝ වස් නො වැසු හෝ වස් බිඳුනාවූ හෝ හික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් විසින් පාරිසුඛිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් විසු හික්ෂුන් පවාරණය කරන තැනක පෙර වස් විසු හික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් විසින් ද පාරිසුඛිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

මහාපවාරණ දිනයෙහි සීමාවකට රැස්වූ හික්ෂුන් අතර පසුවස් විසුවෝ බහුල වෙත් නම්, පවාරණාඤ්ඤානිය නො තබා පාමොක් උදෙසිය යුතු ය. ඉන් පසු ඤාත්තියක් නො තබා ම පෙරවස් විසුවන් විසින් ඒ හික්ෂුන් කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය. දෙ පිරිස සම වෙත් නම් පවාරණාඤ්ඤානිය තබා පෙරවස් විසුවන් පවාරණ කළ යුතු ය. පසුවස් විසුවන් ඒ හික්ෂුන් කෙරෙහි පාරිසුඛිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් පවාරණ දිනයෙහි පිළිපැදිය යුත්තේ ද එසේ ම ය. මහා පවාරණය කරන දිනයෙහි පෙරවස් හා පසු වස් විසු හික්ෂුන් දෙනමක් පමණක් එක් සීමාවකට එක් වූවාහු නම්, පෙරවස් විසු හික්ෂුව අනිත් හික්ෂුවට පවාරණය කළ යුතු ය. පසු වස් විසු හික්ෂුව පාරිසුඛිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

තෝවාචික ගණ පවාරණය.

පවාරණා දිනයෙහි සීමාවට රැස්වූ පිරිස සතර නමක් වේ නම්, එක් එක් නම ඉතිරි තෙතම කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය. එය ගණපවාරණය ය. එය ඤාත්තිය තබා කළ යුතු ය. ඤාත්තිය මෙසේ ය.

සුණන්තු මෙ ආයස්මත්තො අප්ප පවාරණා (පණ්ණරසී) යදයස්මත්තානං පත්තකල්ලං මයං අනද්දංඤ්ඤං පවාරෙය්‍යාම.

මෙසේ ඤාත්තිය තබා වැඩි මහලු හික්ෂුව විසින් සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැඳ ගෙන -

"අහං ආවුසො ආයස්මත්තෙ පවාරෙමී. දිට්ඨෙන වා සුතෙන වා පරිසඨිකාය වා වදන්තු මං ආයස්මත්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී. දුතියම්පි අහං ආවුසො -පෙ- තතියම්පි අහං ආවුසො ආයස්මත්තෙ පවාරෙමී -පෙ- පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී" යි

පවාරණය කළ යුතු ය. නවක හික්ෂුන් විසින්-

"අභං භන්තෙ ආයස්මන්තෙ පචාරෙම්. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසධකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාම්. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකර්ස්සාම්" මෙසේ පවාරණය කළයුතු.

තේවාචික පුග්ගල පවාරණය.

හික්ෂුන් තුන් නමක් හෝ දෙනමක් හෝ වූ කල්හි කරන පවාරණය, පුද්ගල පවාරණය ය. සීමාවට රැස්වූ හික්ෂුහු තුන් නමක් නම් ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් විසින්-

සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තා අප්ප පවාරණා පණ්ණරසී යදයස්මන්තාතං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං පචාරෙය්‍යාම."

මෙසේ ඤත්තිය තැබිය යුතු ය. ඉක්බිති ස්ඵට්ඨර හික්ෂුව විසින් උක්කුට්ඨයෙන් හිඳ ඇදීලී බැඳ-

අභං ආවුසො ආයස්මන්තෙ පචාරෙම්. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසධකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තා අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාම්. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකර්ස්සාම්.

මෙසේ ඉතිරි හික්ෂුන් දෙදෙනා කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය. නවක හික්ෂුන් විසින් "අභං භන්තෙ" යනාදීන් කියා පවාරණය කළයුතු.

"ආයස්මන්තො-ආයස්මන්තා" යන මේ වචන දෙක ගැන විශේෂයෙන් මතක තබා ගත යුතු ය. ආයස්මන්තො යනු බහු වචනය යි. ආයස්මන්තා යනු ද්විවචනය යි. බුදුසස්තෙහි ද්විවචනයක් වශයෙන් ව්‍යවහාර වන්නේ "ආයස්මන්තා" යන වචනය පමණෙකි.

හික්ෂුන් දෙදෙනෙක් පමණක් වුවාහු නම් ඤත්තිය තැබීමක් නො කොට ස්ඵට්ඨර හික්ෂුව විසින් සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුට්ඨව හිඳ ඇදීලී බැඳ "අභං ආවුසො ආයස්මන්තං පචාරෙම්. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසධකාය වා වදන්තු මං ආයස්මා අනුකම්පං උපාදය. පස්සන්තො පටිකර්ස්සාම්. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

පටිකරස්සාමී" යි අතික් හික්ෂුවට සැලකළ යුතු ය. නවක හික්ෂුව විසින් ඒ වාක්‍යය ම 'හත්තේ' යනු යොදා ස්ඵටීර හික්ෂුව කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය.

අධිට්ඨාන පවාරණය.

ඉදින් පවාරණ දිනයෙහි එක් හික්ෂුවක් පමණක් වී නම්, ඒ හික්ෂුව විසින් සීමාවට ගොස්, හැමද, පැත් එළවා තබා, අසුන් පනවා, පහන් දල්වා, එහි හිඳිය යුතු ය. එසේ හිඳිනා කල්හි තවත් හික්ෂුහු ආවාහු නම්, ඒ හික්ෂුන් සමග පවාරණය කළ යුතුය. නො ආවාහු නම් "අප්ප මෙ පවාරණා (පණ්ණරසිති) අධිට්ඨාමී" යි තෙවරක් කිය යුතුය. එය අධිට්ඨාන පවාරණය ය.

ද්වේවාචිකාදී පවාරණා

පවාරණ වාක්‍යය එක් වරක් කීමෙන් කරන පවාරණය 'ඒකවාචික පවාරණය' ය. පවාරණ වාක්‍යය දෙවරක් කියා කරන පවාරණය 'ද්වේවාචික පවාරණය' ය. සමාන වස් ඇති හික්ෂුන් සමූහ වශයෙන් එක් වර පවාරණය කිරීම 'සමාන වස්සික පවාරණය' ය, ඒ ක්‍රමවලින් පවාරණය කරන්නට සිදු වන්නේ බොහෝ හික්ෂුන් ඇති කාලවල ය. මෙකල එපමණ හික්ෂුන් නැති බැවින් ඒ පවාරණා කරන්නට අවස්ථා නො පැමිණේ. එබැවින් ඒවා මෙහි නො දක්වනු ලැබේ. දනු කැමතියන් මහාවග පවාරණාක්-වන්ධකයෙන් බලා ගත යුතු ය.

කඩිනාස්තරණ විනය කමිය.

සඩ්කාවි-උත්තරාසච්ච-අත්තරවාසක යන නම් වලින් තුන් සිවුරු ඉටා, පරිභෝග කරන්නා වූ හික්ෂුන් වහන්සේට එක් රාත්‍රියකුදු තුන් සිවුරෙන් වෙන්ව විසුව හොත් නිසඟි පවිත්‍රී ඇවෑත් වේ. එබැවින් එසේ තුන් සිවුරු පරිහරණය කරන හික්ෂුන් වහන්සේට යන යන තැනට තුන් සිවුරු ගෙන යාමට සිදුවේ.

එය හික්ෂුන් වහන්සේට තරමක කරදරයකි. කොසොල් රජතුමාගේ සොහොයුරු වූ තිස් නමක් වූ 'හද්දවග්ගිය' තෙරුන් වහන්සේලාට එයින් වූ කරදරය දුටු, මහාකාරුණික වූ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් හික්ෂුන් වහන්සේට තරමක පහසුවක් ඇති කර දෙනු වස් 'අනුජානාමී භික්ඛවෙ! වස්සං චූත්ථානං භික්ඛුනං කඩිනං අත්ථරීභං' යි හික්ෂුන් වහන්සේට පඤ්චානිසංසයක් ලැබෙන්නා වූ 'කඩිනාස්තරණ විනය කර්මය' අනුදැන වදළ සේක.

එය සිදු කරන්නේ මෙසේ ය:-

ගිහිවූ හෝ පැවිදි වූ හෝ යම් කිසි සැදැහැවතකු විසින් කඩිනක්ථාරයට නියමිත කාලය තුළදී, පෙර වස් වැස පවාරණය කළ හික්ෂුන් විෂයෙහි "ඉමං කඩිනවිවරං සධ්ධස්ස දෙම" යි විවරයක් සහසතු කොට පිදු කල්හි, මහා සධ්ධියා වහන්සේ විසින් එය ගෙන සීමාවට රැස්ව, කඩිනාස්තරණ විනය කර්මය කරනු සඳහා, එය දීමට සුදුසු හික්ෂුවක් තෝරා, මතු දැක්වෙන කර්මවාක්‍යය කියා, කඩින වස්ත්‍රය ඒ හික්ෂුවට ප්‍රදානය කළ යුතු ය.

කම්චාකෂය මෙසේ ය :-

සුණාතු මෙ හත්තෙ! සධෙසා, ඉදං සධසස්ස කඨිනදුස්සං උප්පන්නං, යදි සධසස්ස පනතකලුං, සධෙසා ඉමං කඨිනදුස්සං (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො දදෙය්‍ය කඨිනං අත්ථරිතුං, එසා තදත්ති.

සුණාතු මෙ හත්තෙ! සධෙසා, ඉදං සධසස්ස කඨිනදුස්සං උප්පන්නං, සධෙසා ඉමං කඨිනදුස්සං (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො දෙනි කඨිනං අත්ථරිතුං, යස්සායසමනො ඛමති ඉමස්ස කඨිනදුස්සස්ස (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො දනං කඨිනං අත්ථරිතුං, යො තුණහස්ස, යස්ස නකඛමති යො භාසෙය්‍ය.

දින්නං ඉදං සධෙසන කඨිනදුස්සං (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො කඨිනං අත්ථරිතුං, ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණහී, එවමෙතං ධාරයාමී.

මෙසේ සච්ඡයා විසින් එක් හික්ෂුවකට දෙන ලද ඒ කඨින වස්ත්‍රය, පුජාකළ පින්වතුන් විසින් ම කපා මසා-පඬුපොවා, අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය වන පරිදි පිළියෙල කර තිබෙන වස්ත්‍රයක් හෙවත් සිවුරුක් වේ නම්, වස් වැසු සීමාව තුළ හිඳ, එහි කප් බිත්දු තබා, එය දෙපොට සිවුරක් නම්, තමාගේ පරණ සච්ඡාවිය පව්වුධරණය කොට "ඉමං සච්ඡාවිං අධිට්ඨාමී" යි තුන් වරක් කියා, එය ඉටා ගත යුතු ය. තනි පොට සිවුරක් වී නම්, පරණ උත්තරාසච්ඡය පව්වුද්ධරණය කොට "ඉමං උත්තරාසච්ඡයං අධිට්ඨාමී" යි තුන්වරක් කියා එය ඉටා ගත යුතු ය. අදනයක් නම්, පරණ අත්තරවාසකය පව්වුද්ධරණය කොට, "ඉමං අත්තරවාසකං අධිට්ඨාමී" යි තුන්වරක් කියා එය ඉටා ගත යුතු ය.

ඉක්බිති ඒ චීවරය අතට ගෙන එය සච්ඡාවිය නම්, "ඉමාය සච්ඡාවියා කඨිනං අත්ථරාමී" යි තුන් වරක් කිය යුතු ය.

උත්තරාසඨගය නම්, "ඉමිනා උත්තරාසඨගෙන කඨිනං අත්ථරාමි"
 යි ද, අත්තරවාසකය නම් "ඉමිනා අත්තරවාසකෙන කඨිනං අත්ථරාමි"
 යි ද කිය යුතු ය. එසේ කීම කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය ය. එය
 කළ කල්හි ඒ හික්ෂුන් වහන්සේට බුධාඥාව වූ පරිදි අනාමන්තචාරාදී
 පඤ්චානිසංසය ලැබෙන්නේ ය. ඉක්බිති ඒ හික්ෂුව විසින්
 කඨිනාස්තරණ කර්මය අනුමෝදන් කරවිය යුතු ය.

එය කරන්නේ මෙසේ ය:-

ඒ හික්ෂුව විසින් සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා ඇදිලි බැඳ,
 සඨිසයානට තමා සඨිසස්ථවිර නම් "අත්ථනං ආවුසො සඨිසස්ස
 කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදථ" යි තුන් වරක් කිය
 යුතු ය. තමාට වැඩිමහල්ලෝ එහි වෙක් නම් "අත්ථනං ගන්තෙ
 සඨිසස්ස කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදථ" යි කිය
 යුතු ය. අනුමෝදන් වන හික්ෂුන් විසින් "අත්ථනං ගන්තෙ සඨිසස්ස
 කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමෝදමි" යන වැකිය, ඒකාංස
 කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ ඇදිලි බැඳගෙන කියා,
 කඨිනත්ථාරය අනුමෝදන් විය යුතු ය. ඉන් පසු අනුමෝදන් වූ
 හික්ෂුන්ට ද පඤ්චානිසංසය හිමි වේ. කඨින වස්ත්‍රය වැඩ නො තිම
 වූ වස්ත්‍රයක් වේ නම්-

**"පුබ්බකරණං සත්තහි ධමේමෙහි සධගහිතං; ධොවනෙන
 වීචාරණෙන ජෙදනෙන බන්ධනෙන සිබ්බනෙන රජනෙන
 කප්පකරණෙන"**

යනුවෙන් දැක්වෙන සේදීමය, තුල්ගසා කඩ වෙන් කිරීමය,
 කැපීමය, බොරුතැල් දැමීම ආදියෙන් කඩ එකතු කිරීමය, මැපීමය,
 පඬුපෙවීමය, කප් බිත්දු තැබීමය යන පුච්ඤාත්‍ය සන එදින ම
 කොට නිමවා, එදින ම කඨිනත්ථාරය කළ යුතු ය.

"කඨිනං කෙන දිත්තං වට්ඨති? යෙන කෙනවී දෙවෙන වා
 මනුස්සෙන වා පඤ්චන්තං වා සහධම්මිකානං අඤ්ඤතරෙන
 දිත්තං වට්ඨති" යනු අටුවා හෙයින් යම් කිසි මනුෂ්‍යයකු විසින්
 හෝ දෙවියකු විසින් හෝ හික්ෂුවක විසින් හෝ හික්ෂුණියක
 විසින් හෝ සාමණේරයකු විසින් හෝ සමාණේරියක විසින්

හෝ ශික්ෂමානාවක විසින් හෝ දෙන ලද වස්ත්‍රය කඨිනයට සුදුසු වන්නේ ය.

කඨිනය දිය යුතු සැටි නො දන්නා පින්වතකු විසින් එය කෙසේ දිය යුතුදැයි හික්ෂුන්ගෙන් විචාළ හොත්, තුන් සිවුරු අතුරෙන් එක්තරා සිවුරකට පොහෝනා වස්ත්‍රයක් ඉර උදවන වේලෙහි "කඨින දුස්සං දෙම" කියා දිය යුතු බවත්, එය කිරීමට ඉදිකටු-තුල් හා පඬුත්, එයට සහභාගි වන හික්ෂුන්ට දනයක් දිය යුතු බව, ඒ පින්වතාට කිය යුතු ය. ඒ බව විනය අටුවාවෙහි දක්වා තිබේ. කඨිනය සඳහා වස්ත්‍රයක්ම දිය යුතුය කියා හෝ කොට නිමවූ සිවුරක් දිය යුතුය කියා හෝ විනය පාළියෙහි කඨිනය දීම පිළිබඳ වචන මාත්‍රයකුදු සඳහන් කොට නැත. අටුවාවෙහි 'තුන් සිවුරෙන් එකකට පොහෝනා වස්ත්‍රයක් දිය යුතුය' යි දක්වා තිබෙන්නේ වැඩ නිම කළ සිවුරක් නො දිය යුතු නිසා නොව ඒ කාලයේ පැවති සිරිත අනුව ය. අතීත කාලයේ සිවුරු මසා ගැනීම කරන ලද්දේ හික්ෂුන් විසිනි. දයකයෝ සිවුරු පිණිස වස්ත්‍ර ම පිදුහ.

"සධසෙන පන තස්ස දතබ්බං? යො ජණ්ණ විචරො හොති. සචෙ බහු ජ්නත්චිට්ඨා. බුඩ්ධස්ස දතබ්බං. බුඩ්ධෙසුපි යො මහාපරියො තදහෙව චිට්ඨං කත්වා අත්ථරිතුං සක්කොති. තස්ස දතබ්බං. සචෙ බුඩ්ධො න සක්කොති නචකතරො සක්කොති. තස්ස දතබ්බං. 'අපි ච සධසෙන මහාථෙරස්ස සධගහං කාතුං වට්ඨති. තස්මා තුමිහෙ හත්තෙ ගණ්හථ. මයං කත්වා දස්සාමීති වත්තබ්බං"

යනුවෙන් අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි, යම්කිසි දයකයකු විසින් කඨිනය පිණිස පුදන ලද වස්ත්‍රය සඬිඝයා විසින්, ඒ පිරිසෙහි වූ හික්ෂුන් අතුරෙන් දිරාගිය සිවුරු ඇති හික්ෂුවට දිය යුතු ය. දිරාගිය සිවුරු ඇත්තෝ නැත්තාහු හෝ බොහෝ දෙනෙක් අත්තාහු හෝ වෙත් නම්, ඒ වස්ත්‍රය වෘද්ධයාට දිය යුතු ය. වෘද්ධයන් අතුරතුදු එදින ම කපා-මසා-පඬුපොවා සිවුර කොට නිමවා, කඨිනය ඇතිරීමට සමත් මහපිරිස් ඇති තැනැත්තකුට දිය යුතු ය. ඉදින් වෘද්ධයා එසේ කිරීමට සමත් නො වී නවකයෙක් සමත් වේ නම්, නවකයාට කඨින වස්ත්‍රය දිය

යුතු ය. සඨසයා විසින් මහ තෙරුන් වහන්සේට සඬග්‍රහ කිරීම වටනේ ය. එබැවින් "නුඹ වහන්සේ පිළිගනු මැනව, අපි එය නුඹ වහන්සේට කර දෙන්නෙමු" යි සඬසයා විසින් මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේට කිය යුතු ය.

කඨින විවරය සමග පිරිනමන පරිඡකාර.

කඨින විවරයක් පුදන කල්හි දයකයෝ එහි පරිවාර පරිඡකාර වශයෙන් තවත් විවරාදි බොහෝ වස්තූන් පුදති. ඒවා 'කඨිනානිසංස පරිඡකාර' නම්. ඒවා ගැන පිළිපැදිය යුතු අන්දම විනය අටුවාවෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

එවං අත්ථතෙ පන කඨිනෙ, සවෙ කඨින විවරෙන සද්ධිං ආහතං ආනිසංසං දයකා යෙන අම්භාකං කඨිනං ගහිතං තස්සෙව දෙමාති දෙන්ති, හික්ඛුසඛිසො අනිස්සරො. අථ අව්චාරෙත්ථාව දඤ්චා ගච්ඡන්ති, හික්ඛුසඛෙසා ඉසාරො. තස්මා සවෙ කඨිනත්ථාරකස්ස සෙසව්චරානිපි දුබ්බලානි හොන්ති. සඛසෙන අපලොකෙත්ථා තෙසම්පි අත්ථාය වත්ථානි දනබ්බානි, කම්මචාචා පන එකාව වට්ටති. අවසෙසෙ කඨිනානිසංසෙ බලවචත්ථානි වස්සාචාසිකඨිතිකාය දනබ්බානි. ධීතිකාය අභාවෙ ථෙරාසනතො පට්ඨාය දනබ්බානි. ගරුභණ්ඩං න භාජෙතබ්බං.

එහි තේරුම මෙසේ ය.:-

'මෙසේ කඨිනය අතුළු කල්හි ඒ කඨින විවරය සමඟ ගෙන ආ ආනිසංස පරිඡකාරයන් දයකයෝ "අප්ථෙ කඨිනය ගන්නා තෙරුන් වහන්සේට ම දෙමුය" කියා දෙත් නම්, ඒවා හික්ඛු සඬසයාට අයිති නැත. දයකයෝ ඒවා ගැන කිසිවක් නො කියා ගියාහු නම්, ඒ පිරිකර සඬසයාට අයිතිය. එබැවින් කඨිනය ලැබූ හික්ඛුචගේ අත් සිවුරුත් දුබලවී ඇත් නම්, සංඝයාට දන්වා ඒ සිවුරු පිණිස ද කඨිනත්ථාරකයාට වස්ත්‍ර දිය යුතු ය. කර්මවාකාය කියයුත්තේ කඨින විවරය සඳහා පමණෙකි. ඉතිරි කඨිනානිසංසයන්ගෙන් බලවත් වස්ත්‍ර (ශක්තිමත් හොඳ වස්ත්‍ර) වස්සාචාසිකඨිතිකාවෙන් දිය යුතු ය. ධීතිකාවක් නැතහොත්,

මහතෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් දිය යුතු ය. ගරුභාණ්ඩ නො බෙදිය යුතුය.

බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා වාසය කරන තැන් වලට සාඨිසික වශයෙන් ලැබෙන සිවුරු වැඩිමහලු පිළිවෙලින් ලැබෙන ලැබෙන සැටියට බෙද දෙනු ලැබේ. එය කරන්නේ මෙසේය:- අද සිවුරු පසක් ලද හොත් මහතෙරුන්වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් පස් නමකට ඒ සිවුරු දෙකි. ඊට පසු ලැබෙන සිවුරු සවෙනි තෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් දෙනු ලැබේ. "ධීතිකාවය" යි කියනුයේ සිවුරු දීම නැවතුණු තැන ය. පිළිවෙලින් සිවුරු දිගත අවුත් නැවතුණු තැනක් ඇති නම්, කඨිනානිසංස වස්ත්‍ර ඒ ධීතිකාවේ පටන් බෙදෙනු ලැබේ.

කඨින විපත්ති.

කඨිනය අතුළේ වී නමුත් කඨිනාස්තරණ විනය කමිය සිඬියට නො පැමිණීමේ කරුණු සුවිස්සක් මහා වග්ගපාලියෙහි වදරා තිබේ. ඒ සුවිස්ස සංග්‍රහ කොට ගත හොත් කරුණු කීපයෙකි.

අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය සිවුරක් වන පරිදි සිවුර පිළිබඳව කළයුතු දෑ සම්පූර්ණ නො කළ සිවුරකින් කඨිනය අතුළේ ද එය සිඬියට නො පැමිණේ. මහා වග්ගයෙහි දේශික සුවිසි විපත්තීන් ගෙන් බොහෝ ගණනක් කියන ලද කරුණෙහි සඬිග්‍රහ වේ.

"න නිමිත්ත කතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං. න පරිකථා කතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං" (මහා වග්ගපාලි) මේ වස්ත්‍රය හොඳය, මෙය කඨින විවරයකට සුදුසුය යනාදීන් නිමිති ඇති කිරීමෙන් ලබාගත් වස්ත්‍රයෙන් කඨිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ. "කඨින දීම හොඳ පින්කමෙකි, වෙන අවුරුදුවල නම්, මේ කාලයේ කඨින දෙනවාය, මේ අවුරුද්දේ ඒ ගැන සුදුනමක් නො පෙතේය" යනාදීන් වටින් පිටින් කථා කොට උපදවා ගත් වස්ත්‍රයෙන් කඨිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ. මේ කරුණු දෙක විශේෂයෙන් භික්ෂූන් විසින් මතක තබා ගත යුතු කඨින විපත්ති දෙකකි.

මෙය විස්තර කරන විනය අටුවාවෙහි "කඨිනං නාම අති උක්කට්ඨං වට්ටති, මාතරංපි විසද්දාපෙතං න වට්ටති. ආකාසතො මතිණ්ණ සද්ධිමෙව වට්ටති" යි කියා තිබේ. එහි තේරුම 'කඨින ඉතා උත්කෘෂ්ඨ වූයේ ම වටතේ ය, මවටවත් කියා ලබා ගන්නට නො වටතේය, හික්ෂුවක ගේ කිසිම නිමිත්ත කරණයක් හෝ පරිකථාවක් හෝ ඉල්ලීමක් හෝ නැතිව, අහසින් වැටුණාක් මෙන් ලද වස්ත්‍රයක් ම කඨිනය පිණිස වටතේය' යනු යි.

මෙහි අහසින් වැටීමේ උපමාව දක්වා තිබෙන්නේ ඉහත දැක්වූ ඉල්ලීම්, නිමිති පහළ කිරීම්, වටින් පිටින් කථා කිරීම් වලින් තොරව, දයකයකුගේ කැමැත්තෙන් ම පුදන ලද්දක් විය යුතු බව දැක්වීම පිණිස ය.

ඇතැම්හු "ආකාසතො මතිණ්ණ සද්ධිමෙව වට්ටති" යන අටුවා පාඨය වරදවා තේරුම් ගෙන කඨිනය කලින් හික්ෂුන්ට දැනුම් දීමක් නො කොට හදිසියෙන් දිය යුත්තකැ යි කියති. කඨිනයක් දෙන බව කලින් හික්ෂුන්ට දැන්වීමෙන් වන කඨින විපත්තියක් නැත. කඨිනය දීම සම්බන්ධයෙන් නො දන්නා දෙයක් හික්ෂුන්ගෙන් අසා ගැනීමෙන් හෝ එසේ අසන කෙනකුට ඒ කාරණය කියා දීමෙන් හෝ වන කඨින විපත්තියක් ද නැත. කඨිනයක් දෙනු කැමති දයකයාගේ ඉල්ලීම පිරිදි හික්ෂුවක් විසින් ඒ කටයුත්තට වුවමනා පමණ හික්ෂුන් වහන්සේලා පමුණුවා දීමෙන් වන කඨින විපත්තියක් ද නැත.

"න කුක්කුකතෙන අඤ්ඤාං හොති කඨිනං" යනු වදළ බැවින් තාවකාලික වශයෙන් දෙන වස්ත්‍රයකින් කඨිනය අතුළේ ද සිටියට නො පැමිණේ.

"න සන්තිධිකතෙන අඤ්ඤාං හොති කඨිනං" යි වදළ බැවින් සන්තිධි කළ විවරයෙන් අතුළේ ද කඨිනාස්තරණය සිදු නො වේ. 'කරණසන්තිධිය, නිවයසන්තිධිය' යි සන්තිධිය දෙ-වැදෑරුම් වේ. සඨිසයා විසින් හික්ෂුවකට කඨින වස්ත්‍රය දුන් පසු, එදිනම සිවුරක් නො කොට, එය තබා ගෙන සිට, පසුදිනකදී සිවුරක් කිරීම 'කරණසන්තිධි' නම්. එබඳු සිවුරකින් කඨිනය අතුළේ ද කඨිනාස්තරණ විනය කම්ය සිද්ධ නො වේ. කඨිනය පිණිස ලද වස්ත්‍රය එදින

ම යම්කිසි හික්ෂුවකට නොදී පසු දිනක දීම 'නිවසයන්තිධී' නම්. එබඳු සිවුරකින් කඩිනය අතුළේ ද සිටියට නො පැමිණේ.

"න නිස්සග්ගියෙන අභ්භංගං හොති කඩිතං" යි වදළ බැවින් සිවුර කර ගෙන යන කල්හි නිමවන්නට කලින් අරුණ නැගීම වූ සිවුරෙන් කඩිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

"න අඤ්ඤත්‍රසඛිසාටියා අභ්භංගං හොති කඩිතං" යනාදිය වදළ බැවින් සඛිසාටිය - උත්තරාසඛිගය - අන්තර වාසකය යන මේ තුන හැර අනිකකින් කඩිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

කලින් කළ සිවුරෙන් කඩිනය ඇතිරීම.

"න අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චකෙන වා අතිරෙක පඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්චන්තෙන සමණ්ඛලිකතෙන අභ්භංගං හොති කඩිතං" යනු වදළ බැවින් කඩිත වස්ත්‍රය ලැබූ ඒ දිනයෙහි ම පස්කඩක් කොට හෝ පස්කඩකට වැඩි කඩ ගණනකට හෝ කපා, මහාමණ්ඩල අර්ධ මණ්ඩල දක්වා නො කළා වූ, කඩ නො කැපූ හෝ කඩ දෙක තුනකට කපා කළා වූ හෝ සිවුරකින් කඩිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

බොහෝ දෙනා 'කලින් කර තිබෙන සිවුරකින් කඩිනය ඇතිරීම වරදය' යි ගන්නේ ඉහත කී පාඨය වරදවා තේරුම් ගැනීමෙනි. ඒ පාඨයෙන් දක්වන ප්‍රධාන කාරණය කඩ නො කැපූ හෝ පසකට අඩු කඩ ඇත්තා වූ හෝ චීවරය කඩිනාස්තරණයට නුසුදුසු බව ය. "තදහෙව" යන වචනය ඒ පාඨයට යොද තිබෙන්නේ ඉහත දැක්වූ සන්නිධිය හා නිස්සග්ගිය සම්බන්ධයෙනි. කලින් කඩිත වස්ත්‍රයෙහි කර තුබූ දෙයක් සම්බන්ධයෙන් සන්නිධියක් නො වේ. එය වන්නේ සඛිසයා විසින් වස්ත්‍රය ලැබූ පසු එදින ම සියල්ල නිම කොට කඩිනය නො ඇතිරීමෙනි.

කඩිත වස්ත්‍රය ලැබ එය සඛිසයා විසින් සුදුසු හික්ෂුවකට දුන් පසු කළ යුතු සත්වැදැරුම් පූර්විකාත්‍යය කළ යුතු ය. කළ යුතු පූර්වකාත්‍යයන් අතුරෙන් යම් යම් කාත්‍යයක් ඒ වස්ත්‍රයෙහි කලින් කෙරී තිබේ නම්, ඒවා නැවත කරන්නට වුවමනාවක් නැත.

පූර්වකෘත්‍යයන් කළ යුතු වන්නේ ඒවා කෙරී නැතහොත් ය. මසා පඩුපොවා ඇති වස්ත්‍රයක් ලද හොත් එහි පූර්වකෘත්‍ය වශයෙන් කරන්නට ඉතිරි වී ඇත්තේ කප්බිත්දු තැබීම පමණෙකි. එය කොට, ඉටා, එයින් කඩිනය අතුළ කලහි කඩිනාස්තරණ සිද්ධිය වේ.

"එවඤ්ච පන භික්ඛවෙ පබ්බාජෙනබ්බො, උපසම්පා- දෙනබ්බො, පයමං කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා එකංසං උත්තරාසභිගං කාරාපෙත්වා භික්ඛුනං පාදෙ වන්දපෙත්වා" යනාදීන් මභාවග්ගපාළියෙහි පැවිදි කරන සැටි වදරා තිබේ. යම් කිසිවකු කලින් කෙස්-ඳවුල් බා-ගෙන පැවිදි- වන්නට පැමිණිය හොත් ඉහත කී දේශනය අතුරට ම පිළිපදින්නට, ඔහුගේ හිස නැවත කෙස් සිටවා කපන්නට හෝ කපා පැවිදි කර වීමට, නැවත කෙස්-ඳවුල් වැඩෙන තුරු බලා සිටින්නට හෝ වුවමනා නැත. කෙස්-ඳවුල් පහ කිරීම සිදුවී තිබෙන බැවින් සිවුරු හදවා, ඔහු පැවිදි කළ යුතු ය.

එමෙන් පූර්වකෘත්‍යයන් සිදුවී තිබෙන කඩිනවස්ත්‍රයක් ලදහොත් එහි නැවත පූර්වකෘත්‍යයන් කරන්නට වුවමනා නැත. ඇත්තේ නො නිමි පූර්වකෘත්‍යයක් වේ නම්, එය කොට කඩිනය ඇතිරීමට ය. කලින් කෙස්-ඳවුල් කපා ගෙන උන්නහුගේ පැවිදිද සිදුවන්නාක් මෙන් කලින් පූර්වකෘත්‍ය නිම වී ඇති සිවුරෙන් කරන කඩිනාස්තරණය ද සිදු වේ. කලින් කර තිබීමෙන් එයට වන බාධාවක් නැත. එබැවින් විනය අටුවාවෙහි-

"එවං දිත්තෙ පන කඨිනෙ සවෙ තං කඨින දුස්සං නිට්ඨිතපරිකම්මමෙව හොති. ඉච්චෙතං කුසලං ච නො වෙ නිට්ඨිතපරිකම්මං අහං ථෙරොති වා බහුස්සුනොති වා එකෙනා පි අකාතුං න ලගති. සබ්බෙහෙව සත්තිපතිත්වා ධොවනසිබ්බත- රජනාති නිට්ඨාපෙනබ්බාති."

මෙසේ කඩිනය දුන් කල්හි ඉදින් ඒ කඩින වස්ත්‍රය වැඩ ඉවරවූවක් වේ නම් එසේ ම හොඳ ය. ඉදින් වැඩ ඉවර වූවක් නොවේ නම් 'මම සථවිර වෙමි ය., මම බහුශ්‍රැත වෙමිය'යි එක් භික්ෂුවක් විසිනුදු නො කරන්නට නො ලබයි. හැමදෙනා ම රැස්ව, සේදීම්- මැසීම්-පඩුපෙවීම් නිමකළ යුතුය' යනු එහි තේරුම යි.

ත්‍රිපිටකධාරී ශාරීපුත්‍රසථවීරයන් වහන්සේ ගේ පාළු මුත්තක විනය විනිවිජයෙහි ද ඒ පාඨය එසේ ම සඳහන් වේ. ඒ පාඨය විනයාලංකාර ටීකාවෙහි වර්ණනා කර ඇත්තේ මෙසේ ය:-

"සවෙ තං කඨිනදුස්සං නිට්ඨිතපරිකම්මමෙව හොතිති ඉමිතා කඨිනදුස්සං නාම න කෙවලං පකති සාටකමෙව: අථ බො පරිනිට්ඨිතසත්තවිධපුබ්බකිච්චං විවරමපි හොතිති දස්සෙති (තස්මා නිට්ඨිත විවරමපි හොතිති දස්සෙති.) තස්මා නිට්ඨිත-විවරස්මිං දිත්තෙ සත්තවිධපුබ්බකිච්චකරණෙන අත්ථො තත්ථි. කෙවලං පච්චුද්ධරණාදිති යෙව කාතබ්බාති. සවෙ පත තිඤ්චි අපරිනිට්ඨිතා හොති. අත්තමසො කප්ප බිත්ඳුමත්තමපි. තං නිට්ඨාපෙන්වා පච්චුද්ධරණාදිති කාතබ්බාති."

එහි තේරුම මෙසේ ය:- "සවෙ තං කඨිනදුස්සං නිට්ඨිත-පරිකම්මමෙව හොති" යන මේ පාඨයෙන් කඨිත වස්ත්‍රය නම්, හුදෙක් 'ප්‍රකෘති වස්ත්‍රයක්ම නොවේ ය. නිමියාවූ සත් වැදෑරුම් පුඵකෘත්‍යය ඇති විවරයක් වේය' යි දක්වයි. එ බැවින් වැඩ නිමවූ සිවුරක් (කඨිනය සඳහා දුන් කල්හි) සත් වැදෑරුම් පුඵකෘත්‍යයෙන් වුවමනාවක් නැත. හුදෙක් පච්චුද්ධරණාදිය පමණක් කළ යුතු ය. ඉදින් කිසි පුඵකෘත්‍යයක් නිම කොට නැත්තේ නම්, යටත් පිරිසෙයින් කප්බිත්ඳු තැබීම් මාත්‍රය පමණක්වත් ඉතිරිව ඇත්තේ නම්, එය නිම කොට පච්චුද්ධරණාදිය කළ යුතු ය.

දයකයා විසින් කලින් කපා, මසා, පඬුපොවා, දුන් සිවුරෙන් කඨිනය අතුළ යුතු බව වර්තමාන ටීකාවෙහි මෙසේ දැක් වේ.

පරිනිට්ඨිතපුබ්බකරණමෙව වෙ දයකො සධ්දස්ස දෙති. සම්පට්ච්ඡන්වා තම්මවාචාය දතබ්බං. තෙන ට තස්මිං යෙව සිමා-මණ්ඩලෙ අධිට්ඨතින්වා අත්ථරන්වා සධ්දො අනුමොදපෙනබ්බො. කතපුබ්බකරණස්ස පුත කත්තබ්බාභාවතො.

ඉදින් දයකයා කරන ලද පුඵකරණ ඇති වස්ත්‍රයක් ම සංඝයාට දේ නම්, සධ්දයා විසින් පිළිගෙන කම් වාක්‍යයෙන් කඨිනත්ථාරකයාට දිය යුතු ය. කඨිනත්ථාරකයා විසින් (සීමා මණ්ඩලය වස් වැසූ සීමාවට ද අයත් නම්) ඒ සීමා මණ්ඩලයේදී ම ඉටා කඨිනය අතුරා සධ්දයාට අනුමෝදන් කරවිය යුතු ය.

එසේ කළ යුත්තේ කරන ලද පුච්ඡාකාරය ඇති වස්ත්‍රයෙහි නැවත කළ යුත්තක් නැති නිසා ය, යනු එහි තේරුම ය.

තවද "තදහෙව සඤ්ජන්තෙනාති සධිසෙන කඨිනත්ථාරකස්ස කම්මවාචං වත්වා දිත්තෙනෙව තදහෙව සඤ්ජන්තෙන සමණ්ඨලිකතෙන ගච්ඡති" -පෙ- න දයකෙන දියමානං" යි වජිරබුද්ධි ටීකාවෙහි ම මහාවග්ගපාළියෙහි එන "තදහෙව සඤ්ජන්තෙන සමණ්ඨලිකතෙන" යනාදි පාඨය සඨිසයා විසින් කඨිනත්ථාරකයාට කම්මාකාරය කියා දුන් කඨින වස්ත්‍රය පිළිබඳ වුවක් මිස, දයකයා අතේ තිබෙන වස්ත්‍රය පිළිබඳ වුවක් නො වන බව දක්වා තිබේ. දයකයා කොතෙක් කල් තබාගෙන මැසීම් ආදිය කළත් එය දයකයාගේ සන්තිධියක් මිස, හික්ෂු සඨිසයාගේ සන්තිධියක් නොවන බැවින් කලින් මසා තිබූ සිවුර, කඨිනය ඇතිවීමට නො ගත යුත්තක් නො වේ. කඨිනය ගැන 'මාතිකට්ඨ කථාවෙහි' දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය:-

"සචෙ පුරිමවස්සං වුත්ථානං ගහට්ඨපබ්බතීකෙසු යො කොච්ච ධම්මෙන සමෙන චීවරං දෙති, ඉමිනා කඨිනං අත්ථරථාති, තං ඛන්ධකෙ වුත්තාය ඤන්තිදුතියකම්මවාචාය කඨිනත්ථාරාරහස්ස හික්ෂුනො දතබ්බං. තෙන තදහෙව පඤ්ච වා අතිරෙකාති වා බණ්ඩාති ඡිත්දිත්වා සඨිසාචී වා උත්තරාසඨිගො වා අත්තර-වාසකො වා කාතබ්බො. සෙසහික්ෂුහි තස්ස සභායෙහි හච්ඡතිබ්බං. සචෙ කතච්චරමෙව උප්පජ්ජති සුන්දරමෙව. අච්ඡින්නා සිබ්බිතං පන න වට්ටති.,

එහි තේරුම මෙසේ ය:- ඉදින් පෙරවස් වැස නිමකළ හික්ෂුන්ට හිහිපැවිද්දන් අතුරෙන් යම්කිසිවෙක් 'මෙයින් කඨිනය අතුරත්වා'යි දැහැමින් සෙමින් සිවුරක් දේද, එය ඛන්ධකයෙහි කියන ලද ඤන්තිදුතියකම්මවාචාවෙන් කඨිනාස්තරණයට සුදුසු හික්ෂුවකට දිය යුතු ය. ඒ හික්ෂුව විසින් එදින ම පසක්වූ හෝ අධික වූ හෝ කඩ කපා සඨිසාචීයක් හෝ උත්තරාසඨිගයක් හෝ අත්තර වාසකයක් හෝ කළ යුතු ය. සෙසු හික්ෂුන් විසින් ඒ හික්ෂුවට සභාය විය යුතු ය. ඉදින් කළ සිවුරක් ම උපන්නේ නම්, යහපත් ම ය. කඩ නො කැපූ නො මැසූ සිවුර වනාහි නො වටනේ ය.

මෙසේ අටුවා-ටීකා වල නොයෙක් තැන්වල දයකයන් විසින් කලින් කපා,මසා, පඩුපොවා, පුදන ලද චීවරය ද කඩිනායට සුදුසු බව දක්වා තිබෙන්නේ "න අක්කත්‍ර පක්ඛකෙන වා අතිරෙක පක්ඛකෙන වා තදහෙව සක්ඡින්නෙන සමණ්ඩලිකතෙන අත්ථතං හොති කඩිනං" යන බුධවචනය තේරුම් ගන්නට තුළුඵවත් වීමෙන් හෝ වරදවා තේරුම් ගැනීමෙන් හෝ නොව, එහි අර්ථය බුදුන් වහන්සේගේ අදහසේ හැටියට හරියට ම තේරුම් ගැනීමෙනි.

මේ අටුවාටීකාවන් ලියා තිබෙන්නේ ද මෙකල මෙන් හික්ෂුන් විනයට එතරම් ගෞරවයක් නො දක්වන, විනය පොත-පත භාවිත නො කරන කාලයකදී නොව, ඉතා ආදරයෙන්-ගෞරවයෙන් විනය සිකපද අකුරට ම පිළිපදින, විනය උගෙනීම - උගැන්වීම ආදරයෙන් කරන හික්ෂුන් විසූ කාලයේදී ය. ඒ කාලයේදී ද කඩිනාස්තරණය සඳහා තිකම්ම වස්ත්‍රය පමණක් නොව, දයකයන් විසින් කලින් වැඩ නිම කොට පිදු චීවරයන් ද ගත් බවට කිසිදු සැකයක් නැත. එබැවින් කලින් කරන ලද සිවුරුවලින් කඩිනාය ඇතිරීම අද ඊයේ පටන් ගත් අලුත් දෙයක් නො වන බව ද දත යුතුය.

"කඩිනාය සඳහා කලින් මැසූ සිවුරු ගතයුතු බවක් බුධදේශනාවේ නැත. එය අටුවා මතයකැ" යි ඇතැම් කෙනෙක් කියති. විනය පිළිබඳව අටුවා මතය ය - බුධමතය ය කියා දෙකක් නැත්තේ ය. විනය අඩු-වැඩි කිරීමේ හෝ වෙනස් කිරීමේ බලයක් අටුවාවාරීන් වහන්සේලාට නැත. උන් වහන්සේලා බුධ-මතයට විරුද්ධ දෙයක් නො පවසන්නාහ. අටුවාවෙන් කරන්නේ ඒ ඒ කරුණු පිළිබඳ වූ බුධ-මතය පැහැදිලි කිරීමය. එබැවින් කඩිනාය පිණිස කලින් මැසූ සිවුර ගැනීමය, වස්ත්‍රය ගැනීමය යන දෙක ම බුධමතය ම බව දත යුතු ය.

නවීන පොතක අදහස්.

දයකයන් විසින් කපා, මසා, පඩුපොවා පුදන කඩිනාය අවලංගු වන සැටියට අටුවාපාඨ තෝරන්නට මහෝත්සාහයක් ගෙන තිබෙන එක්තරා මහාස්ථවීර නමකගේ නවීන පොතක, දයකයා ගෙන් ලද වස්ත්‍රය, සඨිසයා විසින් ම සිවුරක් කොට

කඨිනය අතුරන හික්ෂුවට දීම ය, ලද ප්‍රකාර වස්ත්‍රය දීමය. යි දෙයාකාර දීමක් ඇති බව කියා:

"එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ සවෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති ඉච්චෙතං කුසලං. නො වෙ නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති සබ්බභෙව සන්තිපතිත්වා ධොවනසිබ්බනරජනානි නිට්ඨාපෙනබ්බාති"

යන අටුවා පාඨයෙන් සඨිසයා විසින් අත්ථාරක හික්ෂුවට පැවරූ කඨිත වස්ත්‍රය නිම කළ පරිකර්ම ඇත්තේ නො වේ නම්, සියල්ලන් ම එකතුව සේදීම මැසීම පඩුරැදීම නිම කළ යුතු යයි දක්වන බව කියා තිබේ. ඒ අටුවා පාඨයෙන් පෙනෙන්නේ ද කඨිත වස්ත්‍රය සඨිසයා විසින් හික්ෂුවකට පැවරීමෙන් පසු සේදීම් ආදියට සියලු හික්ෂුන් සහභාගි විය යුතු බව ය. එහෙත් අර නවීන පොතෙහි "පවරා සිවුරු කිරීම ද, සිවුරු කොට පැවරීම ද යන දෙකේ ම සඨිසයා එක්විය යුතු ම වේ. අහක් වී නම් දුකුලා ඇවුත් වේය" යි කියා තිබේ.

අටුවාවෙහි නො කී පැවරීමට කලින් සිවුරු කිරීමට එක් නො වීමෙන් දුකුලා ඇවුත් වීම ඒ තෙරුන් වහන්සේ විසින් කොහිත් සොයා ගත්තේ දැයි නො දනිමු. අටුවාවාරීන් වහන්සේගේ අදහස "එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ" යනාදි පාඨයෙන් කඨිත සිවුර නිමවීමට හැමදෙනා වහන්සේ ම එක්විය යුතු බව දැක්වීම නම්, ඒ සඳහා එපමණ දිග වගන්තියක් කීමට වුමවනා නැත. එසේ නම් කිය යුත්තේ "එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ සබ්බභෙව සන්තිපතිත්වා ධොවන සිබ්බන රජනානි නිට්ඨාපෙනබ්බා" කියා ය. එසේ කී කල්හි වචන බොහෝ ගණනකුත් නැතිව, කිසි අවුලකුත් නැතිව, කවර අවස්ථාවකදී වුව ද කඨිතචීවරකරණයට එක්විය යුතු බව ප්‍රකාශ වේ.

චීවරකරණයට එක්විය යුතු බව දක්වන්නට කියන වාක්‍යය මැදට, ඒ සඳහා ම නම්, "සවෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති ඉච්චෙතං කුසලං නො ව නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති" යනු යෙදීම නිෂ්ඵලය. එය යෙදූ කල්හි හික්ෂුවකට දීමට කලින් කඨිත චීවරය කරනවා නම්, එයට සඨිසයා එක්විය යුතු බව ද නො කිය වේ. ග්‍රන්ථ කරණයෙන් අතිශයින් ව්‍යක්තවූ තියුණු බුද්ධිය ඇත්තාවූ-

අටුවාචාරීන් වහන්සේ එබඳු අවුලක් කරගනිත් ද? අටුවාචාරීන් වහන්සේ "සවෙ තං නිව්ඨිතපරිකම්මං හොති" යි කියා තිබෙන්නේ සඨිසයා විසින් කළ සිවුරක් ගැන නොව, දයකයා විසින් කොට පුදන ලද විවරයක් ගැන ය. එසේ අර්ථය ගත් කල්හි කිසිදු අවුලක් නැත්තේ ය.

සඨිසයා විසින් කඨින විවරය කොට පසුව කඨිනත්ථාරක හික්ෂුවට පැවරීමේ සිරිතක් ඇති බව නවීන පොතෙහි දැක්වෙන නමුත්, පාළියෙහි හෝ අටුවාවකාවල හෝ කිසි තැනක හික්ෂුවකට කඨින වස්ත්‍රය සඨිසයා විසින් දීමට කලින්, පූර්වකරණය සිදු කිරීමේ සිරිතක් ඇති බව දක්වා නැත. එය ඒ තෙරුන් වහන්සේගේ හැඟීම් මාත්‍රයෙකි. කඨිනදුස්සයක් උපන් කල්හි සඨිසයා විසින් පිළිපැදිය යුතු ආකාරය පරිවාර පාළියෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

"සවෙ සධ්දස්ස කඨිනදුස්සං උපන්නං හොති. සධ්දසෙන කථං පට්ඨප්ප්ඵතබ්බං? අභ්ථාරකෙන කථං පට්ඨප්ප්ඵතබ්බං? අනුමොදකෙන කථං පට්ඨප්ප්ඵතබ්බං? සධ්දසෙන ඤත්තිදුතියකම්මෙන කඨිනත්ථාරකස්ස හික්ඛුනො දතබ්බං. තෙන කඨිනත්ථාරකෙන හික්ඛුනා තදහෙව ධොවිත්වා විමප්ප්ඵත්වා විචාරෙත්වා ඡන්දිත්වා සිබ්බෙත්වා රජ්ඵත්වා කප්පං කත්වා කඨිනං අත්ථරිතබ්බං."

'ඉදින් සඨිසයා හට කඨිනදුස්සයක් උපන් හොත් සඨිසයා විසින් කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? අත්ථාරකයා කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? අනුමෝදකයා කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? සඨිසයා විසින් ඤත්තිදුතියකර්මයෙන් අත්ථාරක හික්ෂුවට දිය යුතු ය. ඒ කඨිනත්ථාරක හික්ෂුව විසින් එදින ම සෝද, මිරිකා, විවාරා, කඩ කපා මසා, පඬු රඳවා, කප් බිංදු තබා කඨිනය අතුළු යුතුය යනු එහි තේරුම ය.

නිකම්ම වස්ත්‍රය කඨිනත්ථාරක හික්ෂුවට සඨිසයා විසින් පැවරීමක් මිස සිවුරක් කොට පැවරීමක් එහි නො කියැවේ. පූර්ව කරණය සඨිසයාට නොව කඨිනත්ථාරකයාට අයත් වැඩක් බව ද, කියන ලද පරිවාර පාඨයෙන් පෙනේ. කඨිනත්ථාරයට සුදුසු හික්ෂුවගේ අඩග දක්වීමේදී "පුබ්බකරණං ජානාති" යි පුච්චකරණය දනගැනීම පළමු වන අඩිගය වශයෙන් දේශනය කර තිබෙන්නේ

ද, පූර්ව කරණය කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව අයත් කායඝීයක් වන නිසා ය. සඨිසයාට අයත් කායඝීය නම්, කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව හට පූර්ව කරණය සඳහා සභාය වීම ය.

භික්ෂුවකට පැවරීමට කලින් සඨිසයා විසින් කඨින විවරය කිරීම "කඨිනස්ස පුබ්බකරණං ආදී. කීරියා මජ්ඣේ. අත්ථාරො පරියොසානං." යන පරිවාර පාඨයට ද විරුද්ධ ය. පූර්ව කරණය කඨිනය පැවරීමට කලින් කරනවා නම්, විවරය පැවරීම කඨිනයාගේ මැදට යා යුතුය. පරිවාරයෙහි කඨිනයාගේ මැද වශයෙන් දැක්වෙන්නේ පච්චුද්ධාර - අධිච්ඨාන කීරියා දෙක ය. කරුණු මෙසේ හෙයින් සඨිසයා විසින් සිවුරක් කොට කඨිනත්ථාරකයාට දීමේ ක්‍රමය -

"එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ" යනාදි අටුවා පාඨයේ අර්ථය අවුල් කරනු සඳහා, ඒ මහ තෙරුන් වහන්සේ විසින් මවා ගත් කඨිනය පැවරීමේ ක්‍රමයක් බව කිය යුතු ය. එසේ කිරීමේ වාරිත්‍රයක් විනයෙහි සඳහන් නො වනුදු එයින් කඨින විපත්තියක් වන බවක් නම් නො කිය හැකි ය.

"කරණවිපත්තං නාම තදහෙව ඡිත්තීත්වා අකතං" යන අටුවා පාඨයත් ඒ පොතෙහි දයකයන් විසින් කර දෙන විවරය කඨිනයට නුසුදුසු බව දැක්වීමට ගෙන හැර දක්වා තිබේ. මෙය විනය නො දන්නවුන් මුළා කරනු පිණිස ගෙනහැර දැක්වීමට කදිම අටුවා පාඨයෙකි. කඨිනක්ඛන්ධකයෙහි කඨිනය පිළිබඳව කියා ඇති කරුණු නො දන්නාවූ ද, කඨින විපත් තුන ගැන ම නො දන්නාවූ ද, ඕනෑම කෙනකු ඒ පාඨය දක්වා මුළා කළ හැකි ය. "කරණ විපත්තං නාම තදහෙව ඡිත්තීත්වා අකතං" යන අටුවාපාඨයේ අදහස නිවැරදිව තේරුම් ගත හැක්කේ කඨින විපත් තුන ම එක් තැන් කොට බැලීමෙනි.

"වත්ථුච්චත්තය. කාලච්චත්තය. කරණවිපත්තය" යි කඨිනත්ථාර විපත් තුනක් පරිවාර පාලියෙහි දැක් වේ. එයින් "වත්ථුච්චත්තය" යනු කඨින වස්ත්‍රය අකප්පිය වස්ත්‍රයක් වීම ය. කඨින වස්ත්‍රය විවරයකට නුසුදුසු අකප්පිය වස්ත්‍රයක් වී නම්,

පූර්ව කරණාදිය කොට එයින් කඩිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

"කාලවිපත්තං නාම අප්ප දයකෙහි දිත්තං ස්වෙ සට්ඨො කඩිනත්ථාරකස්ස දෙනි" යි අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි, "අද ලද කඩිනදුස්සය සඩ්ඝයා කඩිනත්ථාරකයාට අදම නො දී සෙට දේ නම්" කඩින විවරය කාලවිපත්ත වේ. කාලවිපත්ත විවරයෙන් කරන කඩිනත්ථාරය ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

"කරණවිපත්තං නාම තදගෙව ජන්දිත්වා අතතං" යි අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි සඩ්ඝයා විසින් කඩිනත්ථාරකයාට වස්ත්‍රය දුන් ඒ දිනයෙහි ම පූර්වකරණය නො කොට පසු දිනක පූර්වකරණය සම්පූර්ණ කළ විවරය කරණ විපත්ත නම් වේ. එයින් කරන කඩිනත්ථාරය ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

කඩිනය පිළිබඳව ඇත්තාවූ සියළුම නීති-රීති ඇත්තේ සාප්පුවල හෝ දයකයන් ළඟ හෝ තිබෙන වස්ත්‍රය හෝ සිවුරු පිළිබඳව නො ව, සඩ්ඝයා හට පුදන ලද වස්ත්‍ර හෝ සිවුරු පිළිබඳව ය. කඩිනය පිණිස දයකයකු විසින් නිකම්ම වස්ත්‍රයක් මිස, සිවුරක් නො පිදිය යුතුය කියා හෝ සිවුරක් දුන හොත් එය නො පිළිගත යුතුය, එයින් කඩිනය නො අතුළ යුතුය කියා හෝ විනය නීතියක් නැත. ඉදින් දයකයකු විසින් වැඩ නිම කළ සිවුරක් ම කඩිනය පිණිස පූජාකරන ලද්දේ නම්, එය පිළි-ගෙන සඩ්ඝයා විසින් කඩිනත්ථාරක හික්ෂුවට දිය යුතු ය.

කැපීම් මැපීම් ආදී පූර්වකරණය එහි කෙරී තිබෙන බැවින් කඩිනත්ථාරක හික්ෂුව විසින් 'පූර්ව කරණය සම්පූර්ණ කරන්නට ය' කියා, එහි පඩු සෝද හැර නැවත එය කපා මසා පඩුපොවා ගැනීමට වුවමනාවක් නැත. ඒවා ඒ සිවුරෙහි කෙරී ඇති බැවින් නැවත නො කළාට කරණවිපත්තියක් නැත. එය කරණ සම්පත්තියෙන් යුක්ත ය. කපා, මසා පඩුපොවා ඇති සිවුරක්, කරණසම්පත්තිය ඇති කර ගැනීමට ය කියා විනාශ කරනවා නම් එය මහ විහිළුවකි. එබඳු නිෂ්ඵල වැඩ කරන්නට, බුදුන් වහන්සේ තියම නො කරන සේක. එබැවින් කලින් දයකයකු විසින් කරන

ලද විවරයෙන් කඩිනය ඇතිරීමෙන්, කරණවිපන්න කඩිනයක් නො වන බවත්, අද ලැබුණු වස්ත්‍රයෙහි පූර්වකරණය පසු දිනක කිරීමෙන් ම විවරය කරණවිපන්න වන බවත් තේරුම් ගත යුතු ය. කඩින විචාරණය.

උපෝසථ, පචාරණ විනය කර්මයන්හි මෙන් ම කඩිනය පැවරීමේදී ද කළ යුතු විනය විචාරණයක් ඇත්තේ ය. එය විනයාලඪකාරයෙහි මෙසේ දැක් වේ.

"කඩිනදුස්සං ලභිතවා සඨිසෙ සීමාය සන්තිපතිනෙ එකෙන භික්ඛුනා භත්තෙ! සඨිසස්ස ඉදං කඩිනදුස්සං උප්පන්නං, සඨිසො ඉදං කඩිනදුස්සං ඉත්ථං නාමස්ස භික්ඛුනො දදෙය්‍ය කඩිනං අත්ථරිතුන්ති චුත්තේ, අඤ්ඤෙන යො ජිණ්ණවීවරො තස්සාති වත්තඛිබං. පුන පුරිමෙන බහු ජිණ්ණවීවරාති වා නත්ථි ඉධ ජිණ්ණවීවරොති වා චුත්තෙ, අපරෙන තෙනහි චුඩිඨස්සාති වත්තඛිබං. පුන පුරිමෙන කො එත්ථ චුඩිඨොති චුත්තෙ, ඉතරෙන ඉත්ථං නාමො භික්ඛුති වත්තඛිබො. පුන පුරිමෙන යො භික්ඛු තදභෙව විවරං කත්වා අත්ථරිතුං සක්කොතීති චුත්තෙ, අපරෙන යො සක්කොති වා සඨිසො මහාථෙරස්ස සඨිගහං කරස්සතීතිවා වත්තඛිබො. පුන පුරිමෙන යො මහාථෙරො අට්ඨහි අඨිගෙහි සමන්තාගතොති චුත්තෙ ඉතරෙන ආම සමන්තාගතොති වත්තඛිබො. තතො සාධු සුචුට්ඨ තස්ස දතඛිබන්ති චුත්තෙ බ්‍යත්තෙන භික්ඛුනා පටිබලෙන සඨිසො ඤාපෙතඛිබො."

තේරුම මෙසේ ය:-

කඩිනදුස්සය ලැබ සඨිසයා සීමාවට රැස්වූ කල්හි එක් භික්ෂුවක් විසින් ස්වාමීනි! සඨිසයාහට මේ කඩින දුස්සය උපන්නේය, සංඝයා මේ කඩිනදුස්සය කඩිනය ඇතිරීම පිණිස මෙනම් භික්ෂුවට දෙන්නේයයි කී කල්හි අනික් භික්ෂුවක් විසින් 'යමෙක් දිරා-ගිය සිවුරක් ඇත්තේ ද ඒ භික්ෂුවටය' යි කිය යුතුය. නැවත පළමු භික්ෂුව විසින් 'දිරු සිවුරු ඇත්තෝ බොහෝ ය කියා හෝ මෙහි දිරු සිවුරු ඇති භික්ෂුවක් නැත ය'යි හෝ කී කල්හි,

අනික් හික්ෂුව විසින් 'එසේ නම් වෘද්ධියටය'යි කිය යුතුය. පළමු හික්ෂුව විසින් 'මේ පිරිසෙහි වෘද්ධිය කවරේදැ' යි කී කල්හි, අනික් හික්ෂුව විසින් 'මෙතම් ඇති හික්ෂුව ය' යි කිය යුතු ය. නැවත පළමු හික්ෂුව විසින් "ඒ වෘද්ධ හික්ෂුව අද ම සිවුරු කොට කඨිතය අතුරන්තට සමත් වේ දැ'යි කී කල්හි, අනික් හික්ෂුව විසින් 'ඔහුට එසේ කළ හැක්කේය' කියා හෝ 'සංඝයා මහතෙරුන් වහන්සේට සංග්‍රහ කෙරේය' කියා හෝ කිය යුතුය. නැවත පළමු හික්ෂුව විසින් 'ඒ මහාස්ථවිර තෙමේ අෂ්ටාංගයෙන් යුක්තවේදැ' යි කී කල්හි, අනික් හික්ෂුව විසින් 'එසේ ය; අෂ්ටාංගයෙන් යුක්තය' යි කිය යුතු ය. ඉන්පසු, 'යහපති; ඒ හික්ෂුවට දිය යුතුය' යි කී කල්හි, ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් විසින් කර්මවාක්‍යය කියා ඒ හික්ෂුවට කඨිතදුස්සය පැවරිය යුතු ය.

කඨිතදුස්සය පැවරීමට

සුදුසු පුද්ගලයා.

කඨිත දුස්සය පැවරීමට සියල්ලෝ ම සුදුසු නො වෙති. "අවිධිමත්ව සමන්තාගතො පුත්‍රගලො හබ්බො කඨිතං අත්ථරිතං. කතමෙහි අවිධිමත්ව? පුබ්බකරණං ජානාති. පච්චුද්ධාරං ජානාති. අධිධාතං ජානාති. අත්ථාරං ජානාති. මානිකං ජානාති. පලිබොධං ජානාති. උද්ධාරං ජානාති. ආනිසංසං ජානාති. ඉමෙහි අවිධිමත්ව සමන්තාගතො පුත්‍රගලො හබ්බො කඨිතං අත්ථරිතං"

යනුවෙන් පරිවාරපාලියෙහි පුබ්බකරණය දැනීමය, පච්චුද්ධාරය දැනීමය, අධිධාතය දැනීමය, අත්ථාරය දැනීමය, මානිකාව දැනීමය, පලිබොධය දැනීමය, උද්ධාරය දැනීමය, ආනිසංසය දැනීමය යන අංග අටින් යුක්ත වන හික්ෂුව ම කඨිතත්ථාරයට සුදුසු වන බව වදාරා තිබේ. කඨිතයක් ගැනීමට සුදුසු පුද්ගලයකු වනු පිණිස කියන ලද කරුණු අට හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් උගත යුතුය.

පුබ්බකරණය.

පුබ්බකරණය දැනීමයයි කියනුයේ පුබ්බකරණය ගැන විනය පොතේ එන වාක්‍ය දැන ගැනීම නො ව, සංඝාටී-උත්තරාසංග-

අන්තර්වාසක යන මේ සිවුරු තුන තුල් ගසා කපා-ගෙන මසා ගැනීමටත් සමත් වීම ය.

පච්චුද්ධාරය හා අධිට්ඨානය.

මේ කරුණු දෙක ද කඨිනය අතුරන හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් විශේෂයෙන් දැනගත යුතු ය. මේ කඨින කථාවෙහි අදහස් කරන පච්චුද්ධාරය පරිවාරයෙහි දැක්වෙන්නේ 'පච්චුද්ධාරො තිහි ධම්මෙහි සධගහිතො. සධසාටියා උත්තරාසධගෙන අන්තර්වාසකෙන' යි සඬ්ඝාටි-උත්තරාසඬග-අන්තර්වාසක යන තුන් සිවුර පිළිබඳ වූ පච්චුද්ධාරය ය කියා ය.

මෙකල නිව්වරාධිට්ඨානයෙන් සිවුරු ඉටාගෙන පරිහරණය කරන හික්ෂුහු අල්ප වෙති. බොහෝ හික්ෂුහු පහසුව සඳහා පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් සිවුරු ඉටාගෙන පරිභෝග කෙරෙති. එසේ පරිභෝග කරන හික්ෂුවට කඨින වීචරය ඉටා ගැනීමට පෙර, පච්චුද්ධාරයක් කරන්නට සඬ්ඝාටියක් හෝ උත්තරාසඬගයක් හෝ අන්තර්වාසකයක් හෝ නැත. පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් ඉටා ගත් සිවුරු පච්චුද්ධරණය කිරීම මේ කාරණයට ප්‍රමාණ නොවේ. එසේ ඇති කල්හි කඨිනය අතුළු හැකිවීමට හික්ෂුව විසින් කළ යුත්තේ කුමක් ද යන බව විනයාලංකාර ටිකාවේ දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය:-

නිව්වරාධිට්ඨානස්ස දුප්පරිභාරියත්තා සබ්බඳ ධාරෙතුං අසක්කොත්තො හුත්වා පරික්ඛාරවොලචසෙන ධාරෙත්තො' පි තං පච්චුද්ධාරීත්වා ආසන්නෙ කාලෙ නිව්වරාධිට්ඨානෙන අධිට්ඨගත්තො' පි කඨිනං අත්ථරීතුං ලහති යෙව.

'සෑම කල්හි නිව්වරාධිට්ඨානයෙන් ඉටා සිවුරු පරිහරණය අපහසු බැවින් පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් ඉටා සිවුරු පරිභෝග කරන හික්ෂුව ද පරික්ඛාර වෝළ වශයෙන් ඉටාගෙන පරිහරණය කරන සිවුරු පච්චුද්ධරණය කොට, කඨිනය ඇතිරීමට සම්පකාලයේදී නිව්වරාධිට්ඨාන විධියෙන් අධිෂ්ඨාන කරගත් කල්හි කඨිනය ඇතිරීමට සුදුසු වේය.' යනු එහි අදහසයි.

එබැවින් පරික්ඛාරවෛල අධිධානයෙන් සිවුරු, ඉටා පරිභෝග කරන භික්ෂුවකට කඨිත විවරයක් ගන්නට සිදුවුවහොත්, ඒ භික්ෂුව විසින් තමා පරික්ඛාරවෛල වශයෙන් පරිභෝග කරන සිවුරු වලින්, දෙපොට සිවුරක් හා තනිපොට සිවුරක් ද අදනයක් ද ගෙන "ඉමානි විවරානි පරික්ඛාරවෛලානි පච්චුඤ්චාරාමි" යි කියා ඒවා පච්චුද්ධරණය කොට, නැවත ඒවා තිච්චරාධිධාන විධියෙන් එකින් එක ඉටා-ගෙන ඒ තුන් සිවුරෙන් එකක් පච්චුද්ධරණය කොට එය වෙනුවට කඨිත විවරය ඉටා කඨිතය ඇතිරීම කළ යුතුය. පච්චුද්ධාර - අධිෂ්ඨාන කර්ම දෙක සම්පූර්ණ වන්නේ එසේ කළ කල්හිය.

මාතෘකා අට

කඨිතය ඇතිරීම එක් භික්ෂුවක් විසින් කරන්නක් වුව ද අනුමෝදන් වන්නාවූ භික්ෂුන්ට ද එය අයත් වේ. එබැවින් පරිවාර පාළියෙහි "ද්වින්නං පුග්ගලානං අත්ථකං හොති කඨිතං, අත්ථාරකස්ස ච අනුමොදකස්ස ච" යනුවෙන් 'අස්තාරකයා ය, අනුමෝදකයා ය යන දෙදෙනාට ම කඨිතය අතුරන ලද්දේ වේ' ය යි වදරන ලදී.

අත්ථාරක අනුමෝදක දෙපක්ෂයට ම අයත් වන්නාවූ ඒ කඨිතාස්තරණ කර්මය සන්සිඳී යන, එහි බලය නැති වී යන, කඨිතාස්තරණය අවලංගු වී යන කරුණු අටක් ඇත්තේ ය. කඨිතාස්තරණය අවලංගුවී යාමට 'කඨිතධාරය' යි ද 'කඨිතඛිභාරය' යි ද කියනු ලැබේ. කඨිතධාරය වීමෙන් කඨිතාස්තරණයෙන් ලැබෙන පඤ්චානිසංසය ද නැති වන්නේ ය.

"අට්ඨිමා භික්ඛටෙ මානිකා කඨිතස්ස උබ්භාරාය, පක්ක-මනන්තිකා, නිට්ඨානන්තිකා, සන්තිට්ඨානන්තිකා, නාසනන්තිකා, සචනන්තිකා, ආසාචවජෙදිකා, සිමානික්කන්තිකා, සහුබ්භාරාති'

යනුවෙන් මහාවග්ගපාළියෙහි කඨිතක්ඛන්ධකයෙහි කඨිතෝද්ධාරය පිළිබඳවූ මාතෘකා අටක් වදරා තිබේ. කඨිතාස්තරණයට සුදුසු පුද්ගලයාගේ අධිගවල 'මානිකං ජානාති' යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ ඒ මාතෘකා අට දැන ගැනීම ය. මාතෘකා මෙසේ දත යුතු ය.

1. පක්කමනන්තිකා.

යම් භික්ෂුවක් වැඩ නිමවූ තමාගේ සිවුර ගෙන, වස් විසු ස්ථානයට නැවත නො එන බලාපොරොත්තුවෙන් ඒ ස්ථානයෙන් බැහැර ගියේ නම්, ඒ භික්ෂුවට උපචාර සීමාව ඉක්මවනු සමග ම කඩිනුද්ධාරය වේ. ඉන් පසු ඒ භික්ෂුව කඩිනය ඇතිරීම නිසා ලැබෙන පඤ්චානිසංසයට අහිමි වේ. මේ කඩිනෝද්ධාරය විහාරයෙන් පිටවී යාම අවසන් කොට ඇති බැවින් 'පක්කමනන්තික' නම් වේ.

2. තිට්ඨානන්තිකා.

වස්විසු ස්ථානයේදී තමා ලත් වස්ත්‍ර ගෙන, අන් විහාරයකට ගිය භික්ෂුව වස්සාවාසික සීමාවෙන් බැහැරදී "මම නැවත වස් විසු විහාරයට නොයමි" යි සිතා ගත හොත්, ඒ භික්ෂුවට කඩිනත්ථාරයේ බලය ඇත්තේ ගෙන ගිය වස්ත්‍රයෙන් සිවුර කොට නිමවන තුරු පමණි. සිවුරේ වැඩ නිමවෙනු සමග ඒ භික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. මේ කඩිනෝද්ධාරය සිවුරේ වැඩ නිමවීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් 'තිට්ඨානන්තික' නම් වේ.

3. සන්තිට්ඨානන්තිකා.

වස් විසු තැනින් තමා ලත් වස්ත්‍රය ගෙන, විහාරයෙන් බැහැර ගිය පසු භික්ෂුව විසින් "මම වස් විසු තැනට ද නැවත නොයමි ය. මේ වීචරය ද නොකරමි" යි සිතා ගත හොත් එයින් ඒ භික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. නිශ්චය කර ගැනීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ඒ කඩිනෝද්ධාරය 'සන්තිට්ඨානන්තික' නම් වේ.

4. නායනන්තිකා.

වස් විසු තැනදී ලත් සිවුරු පිළිගෙන, බැහැර ගිය භික්ෂුව එහි දී "මම මෙහි ම මේ වීචරය කරමි" නැවත වස්විසු තැනට නො යමි ය, යි සිතා ගෙන ඒ සිවුර කරන කල්හි වීචරය සොරු ගැනීමෙන් හෝ අන් ආකාරයකින් හෝ නැති වී නම්, එයින් ඒ

හික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. නැතිවීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ඒ කඩිනෝද්ධාරය 'නාසනන්තික' නම් වේ.

5. සවනන්තිකා.

අතුරන ලද කඩිනස ඇති හික්ෂුව තමා ලත් වස්ත්‍රය ගෙන, පසුව විහාරයට එන අදහසින් බැහැර යයි. එහිදී ඒ හික්ෂුවට 'මෙහි ම මේ විවරය කරමි' යි සිතෙයි. හික්ෂුව එහිදීම සිටුවර කරයි. සිටුවරේ වැඩ අවසන් කර ගෙන ඉන්නාවූ ඒ හික්ෂුවට 'විහාරස්ථ සඬ්ඝයා විසින් කඩිනස උදුරන ලදය' යන ආරංචිය සැලවෙයි. එයින් ඒ හික්ෂුවට ද කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය ආරංචිය ඇසීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් 'සවනන්තික' නම් වේ.

6. ආසාවච්ඡේදිකා.

අතුරන ලද කඩිනස ඇත්තාවූ හික්ෂුව වස් විසූ තැනදී සිටුවරු නො ලැබ, සිටුවරු ගැන බලාපොරොත්තුවෙන් බැහැර යයි. ඒ හික්ෂුවට වස් විසූ විහාරයෙන් බැහැරදී "මම වස් විසූ තැනට නැවත නොයමිය, මෙහිම හිඳ සිටුවරු බලාපොරොත්තුව වෙමිය" යි සිතෙයි. ඒ හික්ෂුව එහි වෙසෙමින් සිටුවරු බලාපොරොත්තුව වන තැනට එළඹෙයි. ඉදින් බලපොරොත්තුව තැනින් සිටුවරු නො ලැබී ඒ හික්ෂුවගේ බලාපොරොත්තුව සුන්වී නම්, එයින් ඒ හික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය ආශාව සිදීමෙන් වන නිසා 'ආසාවච්ඡේදික' නම්.

7. සීමාතික්කන්තිකා

අතුරන ලද කඩිනස ඇති හික්ෂු කෙමේ විවර වස්ත්‍රය ගෙන, විහාරයට ආපසු එන බලාපොරොත්තුවෙන් බැහැර යයි. හේ එහිදී සිටුවර කරයි. 'සිටුවරේ වැඩ ඉවරවූ පසු ඒ හික්ෂුව විහාරයට එමිය' යන අදහස ඇතුව එහිම කඩිනෝද්ධාර කාලය අවසන්වන තෙක් වෙසෙයි. ඒ හික්ෂුවට කාලය ඉක්මිමෙන් කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය විවර කාලයාගේ අන්තිම දිනයවූ සීමාව ඉක්මිමෙන් වන නිසා 'සීමාතික්කන්තික' නම් වේ.

8. සහුබිහාරා.

අතුරන ලද කඩිනය ඇත්තාවූ හික්ෂුව නැවත ඒ විහාරයට එන බලාපොරොත්තුවෙන් සිවුර ගෙන බැහැර යයි. හේ වීචරය කොට නිමවා නැවත එන බලාපොරොත්තුවෙන් එහිම කල් යවා, විහාරයේ හික්ෂුන් කඩිනය උදුරන අවස්ථාවෙහි නැවත විහාරයට පැමිණේ. ඒ හික්ෂුවට විහාරයේ හික්ෂුන්ට කඩිනෝද්ධාරය වනු සමගම කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය විහාරයෙහි හික්ෂුන්ට වනු සමග ම වන බැවින් 'සහුබිහාර' නම් වේ. කඩිනෝද්ධාරයන් පිළිබඳ විස්තරය කඩිනක්බන්ධයෙන් දත යුතුය.

පළිබෝධ දෙක.

"ආවාසපළිබෝධය, වීචරපළිබෝධය" යි කඩිනය සම්බන්ධයෙන් දතයුතු පළිබෝධ දෙකකි. කඩිනාස්තරණය කළ විහාරයෙහි ම වාසය කළ යුතු බව හා එයින් බැහැර හියේ ද නැවත ඒමේ බලාපොරොත්තුව තබා ගත යුතු බව ආවාස පළිබෝධය ය. හික්ෂුවගේ වීචරය නොකළ බව හෝ නො නිම කරන ලද බව හෝ සිවුරක් ලබාගැනීමේ බලාපොරොත්තුව ඇති බව හෝ වීචර පළිබෝධය ය.

"කතමෙ ච භික්ඛවෙ! ද්වෙ කඨිනස්ස පළිබොධා? ආවාසපළිබොධො ච, වීචරපළිබොධො ච. කථංදච භික්ඛවෙ! ආවාසපළිබෝධො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛු වසති වා යස්මිං ආවාසෙ සාපෙක්ඛා වා පක්කමති පච්චෙස්සති එවං බො භික්ඛවෙ! ආවාසපළිබොධො හොති. කථං ච භික්ඛවෙ! වීචරපළිබොධො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛුනො වීචරං අකතං වා හොති විජ්ජකතං වා වීචරාසා වා අනුපච්ඡින්නා එවං බො භික්ඛවෙ! වීචරපළිබොධො හොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ! කඨිනස්ස ද්වෙ පළිබොධා."

යනුවෙන් කඩිනක්බන්ධයෙහි පළිබෝධ දෙක වදුරා ඇත්තේ ය. කඩිනාස්තරණය කළ විහාරයේ විසීම ගැන බලාපොරොත්තුව ඇති තාක් ආවාස පළිබෝධය පවතී. විහාරය ගැන අපේක්ෂාව හැර දැමීමෙන් ආවාස පළිබෝධය නැති වේ. සිවුරක් කර ගැනීමේ

හෝ ලබා ගැනීමේ ආශාව පවත්නා තුරු විවරපළිබෝධය පවතී. සිවුර කර ගැනීමෙන් හෝ වස්ත්‍රය විනාශ වීමෙන් ද බලාපොරොත්තු වන සිවුර නො ලැබී බලාපොරොත්තු කඩවීමෙන් ද විවර පළිබෝධය නැති වේ. අට වැදෑරුම් මාතෘකාවන්ගේ වශයෙන් ඉහත කී කඨිනෝදධාරයන් වන්නේ මේ පළිබෝධ දෙක සිදී යාමෙනි. ආවාස පළිබෝධය සිදු, විහාරයෙන් බැහැරවූ හික්ෂුවට විවර පළිබෝධය සිදෙන තුරු කඨිනාස්තරණයේ බලය පවතී. විවර පළිබෝධය සිදුණු පසු ඒ බලය කෙළවර වේ. ඉන්පසු ඒ හික්ෂුවට පඤ්චානිසංසය නැත. විවර පළිබෝධය සිදී ඇති හික්ෂුවට විහාරය ගැන අපේක්ෂාව හැර දැමීම සමගම කඨිනෝදධාරය වේ.

කඨිනෝදධාර විනය කර්මය.

යම්කිසි විහාරයක කඨිනය අතුළු හොත් හේමන්ත සෘතුවේ අවසානය තෙක් ඒ විහාරයෙහි උපදනා සිවුරු සියල්ල කඨිනය අතුළු හික්ෂුන්ටම හිමි වේ. සෙස්සන්ට හිමි නොවේ. එබැවින් යම් කිසි සැදැහැවතකුට අන්‍ය හික්ෂුන්ට ද හිමිවන ලෙස බොහෝ සිවුරු සඨිසයාහට පුදන්නට වුවමනා වී කඨිනෝදධාරය කරන ලෙස සඨිසයාගෙන් ඉල්ලා සිටියහොත් සඨිසයා විසින් කඨිනෝදධාරය කළ යුතු ය. ඉන් පසු ඒ විහාරයට ලැබෙන සිවුරු සියලු ම හික්ෂුන්ට සමසේ බෙද දිය යුතු ය.

කඨිනෝදධාර කර්මවාක්‍යය මෙසේ ය.'

"සුණාතු මෙ භත්තෙ! සඨිසො, යදි සඨිසස්ස පත්තකල්ලං සඨෙසා කඨිනං උදධරෙස්ස, එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භත්තෙ! සඨෙසා, සඨෙසා කඨිනං උදධරති, යස්සායසමතො බමති කඨිනස්ස උබහාරො, සො තුණහස්ස. යස්ස නකබමති සො භාසෙස්ස. උබහතං සඨෙසන කඨිනං, බමති සඨිසස්ස, තස්මා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි."

කඨිනත්ථාරමූලක ආනිසංසයට වඩා උද්ධාරමූලක ආනිසංසය මහත් වේ නම් කඨිනෝද්ධාරය කළ යුතු ය. උද්ධාරමූලක ආනිසංසය අල්ප වේ නම් නො කළ යුතුය. දයකයාගේ ශ්‍රද්ධාව රකිනු පිණිස ආනිසංසය සමචන කල්හි ද කඨිනය උදුළ යුතුය. ධාර්මික කඨිනෝද්ධාරයට විරුද්ධ වීමෙන් ඇවැත් වේ.

කඨිනානිසංසය.

කඨිනය අතුළ හික්ෂුන්ට ඒ විනයකර්මය නිසා බුද්ධාඥාව පරිදි ලැබෙන අනුසස් පසක් ඇත්තේ ය. එයට 'කඨිනානිසංසය' යි කියනු ලැබේ. තවද කඨින විචරය නිසා ලැබෙන විචරාදි පරිෂ්කාරයන්ට ද කඨිනානිසංසය ය යි කියනු ලැබේ. කඨිනදයකයාට ඒ පිනෙන් ලැබෙන විපාකයට ද ඒ නම කියනු ලැබේ. කඨිනත්ථාරය කළ හික්ෂුන්ට බුද්ධාඥාව පරිදි ලැබෙන ආනිසංස පස, ඒ පිනෙන් ලැබෙන ඵලයක් නො වන බව දක යුතු ය. හික්ෂුවට ලැබෙන ආනිසංස පඤ්චකය කඨිනත්ථාරයකයෙහි මෙසේ වදාරා තිබේ,

අත්ථතකඨිනාතං. වො හික්ඛවෙ! පඤ්චකප්පිස්සන්ති අනාමන්තවාරො, අසමාදන්තවාරො, ගණභෝජනං. යාවදන්ථවිචරං. යො ච තත්ථ විචරුප්පාදෙ සො තෙසං හවිස්සති.

මෙයින් කඨිනය අතුළ හික්ෂුන්ට ඒ හේතුවෙන් කරුණු පසක් කැප වන බව ප්‍රකාශිතය, ඒවා මෙසේ ය:-

1. අනාමන්තවාරො.

"යො පන හික්ඛු තිමන්තිතො ස හත්තො සමානො සත්තං හික්ඛුං අනාපුච්චා පුරෙහත්තං වා පච්චාහත්තං වා කුලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජෙය්‍ය අඤ්ඤතු සමයා පාවිත්තියං. තත්‍රායං සමයො විචරදන සමයො, විචරකාරසමයො, අයං තත්ථ සමයො."

මෙය ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ අවේලක වග්ගයේ සචන ශික්ෂාපදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට විභාරයෙහි වෙසෙන හික්ෂුවකගෙන් නො විචාරා ගෙවල්වලට යාමෙන් වන ඇවක කඨිනය ඇතුළ

හික්ෂුන්ට නොවේ. කඩින ය ඇතිරීමෙන් පසු නො විවාරා කුලවල හැසිරීමට නිදහස ලැබේ.

2. අසමාදනවාරෝ.

"නිට්ඨිතවිවරස්මී. පන හික්ඛුනා උබහතස්මී. කඩිනෙ. එකරත්තං'පි වෙ හික්ඛු නිව්වරෙන විප්පවසෙය් අඤ්ඤත්ත හික්ඛු සම්මුතියා. නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං."

මෙය ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ නිසග්ගි-පච්චිවල දෙවන සිකපදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට අධිෂ්ඨාන කරගෙන සිටින තුන් සිවුරෙන් වෙන්ව, රාත්‍රිය ඉක්මවීමෙන් වන ඇවත කඩින ය අතුළ හික්ෂුන්ට නො වේ.

3. ගණභෝජනං.

"ගණභෝජනෙ අඤ්ඤත්ත සමයා පාවිත්තියං. තත්ථායං සමයො. ගිලානසමයො විවරදනසමයො විවරකාරසමයො අද්ධානගමනසමයො නාවාහිරුහතසමයො මහාසමයො සමණ-ගත්තසමයො අයං තත්ථ සමයො."

මේ ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ භෝජන වග්ගයේ දෙවන සික-පදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට ගණභෝජනය වැළඳීමෙන් වන ඇවත කඩින ය අතුළ හික්ෂුන්ට නො වේ.

4. යාවදත්ත විවරං.

"නිට්ඨිතවිවරස්මී. පන හික්ඛුනා උබහතස්මී. කඩිනෙ දසාහපරමං අතිරෙකවිවරං ධාරෙතබ්බං: තං අතික්කාමයනො නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං."

මේ නිසග්ගි-පච්චිවල පළමුවන සික පදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට දසදිනකට වඩා කල් අතිරේක විවර තබාගැනීමෙන් වන ඇවත කඩින ය අතුළ හික්ෂුන්ට නොවේ.

5. යො ච තත්ථ විවරුප්පාදෙ යො නෙසං ගච්ඡස්භි.

කඩින ය අතුළ සීමාව තුළ මතකවස්ත්‍ර වගයෙන් හෝ සැදැහැවතුන් විසින් සහ සතු කොට පිදීමෙන් හෝ ඒ ඉඩමේ

උපදනා දෙයින් හෝ අන් ආකාරයකින් හෝ සහ සතු සිවුරු උපනහොත් කඨිනානිසංස කාලය තුලදී, ඒ සියල්ල කඨිනය අතුළ හික්ෂුන්ට හිමි වේ. සාංඝික වශයෙන් ලැබෙන සිවුරු හැර, අන් වස්තු කඨිනත්ථාරයේ බලයෙන් හිමි නොවේ. ඒවා සැමට ම හිමි ය. මේ ආනිසංස පස ලැබීම කඨිනත්ථාරයෙන් හික්ෂුන්ට වන විශේෂ ප්‍රයෝජනය ය.

කඨිනත්ථාර කාලය හා ආනිසංස කාලය

"කඨිනස්ස අත්ථාරමාසො ජාතිතබ්බොති. වස්සානස්ස පච්ඡමො මාසො ජාතිතබ්බො." යනු පරිවාර පාළි හෙයින් වස්සාන සෘතුවේ අවසාන මාසය කඨිනත්ථාර කාලය සැටියට දක යුතුය. එනම්:- වස් මස අව-පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර-පසළොස්වක දක්වා ඇති එකුන්තිස් දිනය යි. කඨිනාස්කරණ විනය කර්මයේ බලය කඨිනය අතුළ දිනයේ පටන් හේමන්ත සෘතුවේ අවසාන දිනය වූ, මැදින් මස පුර පසළොස්වක් පොහෝ දිනය දක්වා පවත්නේ ය. එකෙක් කඨිනය අතුළ හික්ෂුන්ට කියන ලද පඤ්චානිසංසය ඇත්තේ ය.

අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කළ අතිරේක සිවුරු ඇත්තේ නම්, ඒ දිනයෙහි ඒවායේ අධිෂ්ඨානාදිය කරගත යුතු ය. කඨිනය අතුළ නො අතුළ සියලු හික්ෂුන්ට වස්සාන සෘතුවේ අවසාන මාසය වූ එකුන් තිස් දිනය වීචර කාලය ය. කඨිනය අතුළ හික්ෂුන්ට වස්මස අව-පැළවියෙහි පටන් මැදින් මස පුර-පසළොස්වක දිනය දක්වා ඇති පස් මස ම වීචර කාලය වන්නේ ය. වීචර කාලයේ අතිරේක වීචරයන් තබා ගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

කඨිනත්ථාරය ලබන නො ලබන හික්ෂුහු.

"කඨිනත්ථාරං කෙ ලහන්ති? කෙ න ලහන්ති? ගණනවසෙන තාව පච්ඡමකොට්ඨා පඤ්චජනා ලහන්ති. උද්ධං සතසභස්සමපි. පඤ්චත්තං හෙට්ඨා න ලහන්ති. චූත්ථවස්සවසෙන පුර්මිකාය වස්සං උපගත්තවා පඨමපචාරණාය පචාරිතා ලහන්ති. ජිත්තවස්සා වා පච්ඡමිකාය උපගතා වා න ලහන්ති."

යනුවෙන් විනය අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි කඨිතාස්තරණ විනය කර්මය සිදු කිරීමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුන් වහන්සේලා පස් නමක් සිටිය යුතු ය. කඨිතය අතුරන්තේ එක් හික්ෂුවක් විසිනි. එය කළ හැක්කේ සඨිසයා විසින් හික්ෂුවකට දෙන ලද සිවුරකිනි. ඒ නිසා සිවුරු දීමට එය පිළිගන්නා හික්ෂුව හැර තවත් සතර නමක් සිටිය යුතු ය. කඨිතයක් ඇතිරිය හැකි වීමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුන් පස්නමක් සිටිය යුත්තේ එහෙයිනි. කඨිතය අතුළු හැක්කේ පෙර වස් වැස ප්‍රථම පචාරණයෙන් පචාරණය කළ හික්ෂුවට පමණෙකි. කඨිත වස්ත්‍රය පැවරීමට කවර හික්ෂුවකට වුවද සහාය විය හැකි ය. කඨිතානිසංසය ලබන්නේ ද පෙරවස් වැස පචාරණය කළ හික්ෂුහුම ය. සෙස්සෝ නො ලබති. එක් විභාරයක අතුළු කඨිතයේ අනුසස් අන්‍ය විභාරයක වස් වැස පචාරණය කළ හික්ෂුහු ද නො ලබති. යම් කිසි තැනක පෙරවස් වැස පචාරණය කළ එක් හික්ෂුවකුදු වේ නම්, අන්‍ය හික්ෂුන්ගේ සහාය ලබා ඒ හික්ෂුවට එතැන කඨිතය අතුළු හැකි ය.

අපට්ච්ඡන්න මානන.

ගරුකාපත්තියකට පැමිණි හික්ෂුව විසින් එදින ම අන්‍ය හික්ෂුවකට ඒ බව ආරෝචනය කළ යුතු ය. රාත්‍රිකාලයේදී ඇවතට පැමිණියේ ද පසුදින අරුණු නැගීමට පෙර ඒ රාත්‍රියේදී ම අන්‍ය හික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ යුතු ය. ආරෝචනය කිරීමට අන්තරායාදියක් නැතිව, එදින ම ආරෝචනය නො කෙළේ නම්, අතිරේක වශයෙන් දුකුළා ඇවතක් ද වේ. ආරෝචනය කරන හික්ෂුව විසින් එක් හික්ෂුවක් වෙත ගොස්, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, ඇදිලි බැඳ, "තුය්භං සන්තිකෙ එකං ආපත්තිං ආචිකරොමි" කියා හෝ "ආචික්ඛාමි" කියා හෝ "ආරොවෙමි" කියා හෝ "මම එකං ආපත්තිං ආපන්නභාවං ජානාහි" කියා හෝ ආරෝචනය කළ යුතුය. දැනට ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන පරිදි "අභං භන්තෙ සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි" කියා හෝ ආරෝචනය කළ යුතු ය.

අරුණට පළමුව නැගීම තුනුරුවන් වැඳ දිනපතා ඇවැත් දෙසා ගන්නා හික්ෂුන්ට ආපත්ති පටිච්ඡන්තයක් නො වේ. අපට්ච්ඡන්ත ගරුකාපත්තිවලින් නැගී සිටීමට සදිනක් මානක් පුරා, අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. ඇවැත් කොතෙක් ඇතත් සියල්ලේම ශුඬිය පිණිස එකවර ම මානන පිරිය හැකි ය. එය කරන කල්හි සීමාවකට සවිසයා රැස්කරවා මානන ලබා-ගෙන පිරිය යුතු ය. එය කළ යුත්තේ මෙසේ ය.

අප්‍රවීච්ඡන්ත මානන
ඉල්ලීමේ වාක්‍යය

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං.
අප්‍රවීච්ඡන්තායො. සො'හං හත්තෙ සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං අප්‍රවීච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවාමී.

සීමාවේදී සධ්‍යායා ඉදිරියේ ඒකාංස කොට පෙරවා
උක්කුටිකයෙන් හිඳ අදිලි-බැඳ ඉහත කී වාක්‍යය තුන්වරක් කියා
මානන ඉල්ලිය යුතු ය.

මානන දෙන කර්මවාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ හතෙහ සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං,
අප්‍රවීච්ඡන්තායො. සො සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං අප්‍රවීච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං
යාවති. සධෙසා (නිසෙසස) භික්ඛුනො තාසං
සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්‍රවීච්ඡන්තානං ජාරත්තං
මානත්තං දදෙසා. එසා ඤාතී.

සුණාතු මෙ හතෙහ! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං,
අප්‍රවීච්ඡන්තායො. සො සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං අප්‍රවීච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං
යාවති. සධෙසා (නිසෙසස) භික්ඛුනො තාසං
සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්‍රවීච්ඡන්තානං ජාරත්තං
මානත්තං දෙති. යසායසමනො ඛමති, (නිසෙසස)
භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්‍රවීච්ඡ-
න්තානං ජාරත්තං මානත්තසා දනං, සො තුණහසා.
යසා තකඛමති සො භාසෙසා.

දුකියමපි එතමභවං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන!

-පෙ- සො භාසෙය්‍ය

තතියමපි එතමභවං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන!

-පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දිත්තං සධෙසන (නිය්‍යසා) හිතඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං. බමති සධසසා තසමා තුණහී. එවමෙන ධාරයාමී."

නම යොද කර්මවාක්‍යය කිය යුතු.

සධසයාගෙන් මානන ලබා ගත් හික්ෂුව විසින් එතැනදී ම සධසයා ඉදිරියේ දී මානන සමාදන් විය යුතු ය. මානත් සමාදන් වීමේ වාක්‍යය මෙසේ ය:-

"මානත්තං සමාදියාමී. චත්තං සමාදියාමී."

සිච්චර ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ, සධසයාට වැඳ-ගෙන ඉහත කී වාක්‍යය තුන් වරක් කීමෙන් මානත්තසමාදනය සිදු වේ.

සමාදනයෙන් පසු සධසයා හට මානන ආරෝචනය කළ යුතු ය. ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය මෙසේ ය:-

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපච්ඡං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සොහං හත්තේ සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සධසො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදසී. සොහං මානත්තං වරාමී. වෙදයාමහං හත්තෙ! වෙදයතීති මං සධසො ධාරෙතු.

මෙසේ තෙවරක් මානන සධසයා හට ආරෝචනය කළ යුතු. එසේ එක්වරක් සධසයාගෙන් සීමාවකදී මානන ලබාගත් හික්ෂුවට කැමති විටෙක එය නික්ෂේප කළ හැකිය. නැවත සධසයාගෙන්

නො ගෙන සමාදන් විය හැකිය. මානක හෝ පිරිවෙස හෝ සමාදන් වී පුරන කාලයේදී හමුවන සියලු ම හික්ෂුන්ට එය ආරෝචනය කළ යුතු ය. නො කළ හොත් රත්තිවිජේදය හා වත්තභේදයෙන් දුකුලා ඇවතක් ද වේ. රත්තිවිජේදය යනු ඒ දවස නැතිවීම ය. මානක පුරන අතර දුර යන හික්ෂුවක් වුව ද දැක, ඒ හික්ෂුවට ආරෝචනය කර ගත හො හැකි වී නම්, ඒ දිනය අහෝසි වේ. ඒ දිනය වෙනුවට තවත් දිනයක් මානක පිරිය යුතු වේ. සෑම තැනම සිට ගෙන වත්-මානත් පිරීම පහසු නො වන බැවින් සුදුසු තැනකට වී එය පුරන්නට පටන් ගන්නා තුරු මානක නික්ෂේප කළ යුතුය. මානකගත් සීමාවේදී ම සමාදන් වී සඩ්සයාට ආරෝචනය කොට-

"මානත්තං නික්ඛිපාමි, වත්තං නික්ඛිපාමි."

යි තුන්වරක් කියා නික්ෂේප කරනු. ඉන්පසු නැවත සමාදන් වන තුරු ඒ හික්ෂුව ප්‍රකෘති හික්ෂුවකි. මානක පුරන හික්ෂුවක් විසින් පිරිය යුතු ප්‍රතිපත්ති පිරිය යුතු වන්නේ මානක සමාදන් වී ඉන්නා කාලයේදී ය.

මානක පිරු පමණින් ශුද්ධිය නො ලැබේ. ශුද්ධිය ලැබීමට සදිනක් මානක පුරා නැවත අබිභාන කර්මය කළ යුතු ය. අබිභාන කර්මයක් කිරීමට විසි නමකට නො අඩු හික්ෂුන් පිරිසක් සීමාවකට රැස් කර ගත යුතු ය. එය වහා කර ගත හැකි කායඝීයක් නො වන බැවින් දින සම්පූර්ණවූ පසු මානක නික්ෂේප කොට වාසය කළ යුතුය. අබිභාන කර්මයට සුදුසු වන්නේ මානක සමාදන් වී සිටින හික්ෂුව ය. එබැවින් සඩ්සයා රැස් කර-ගෙන අබිභාන කර්මයට සැරසෙන කල්හි, ඒ සීමා මාලකයේදී නැවතත් මානක සමාදන් වී සඩ්සයාට ආරෝචනය කොට, ඊට පසු මතු දැක්වෙන වාක්‍යයෙන් අබිභාන කර්මය කරන ලෙස සඩ්සයාගෙන් ඉල්ලිය යුතු ය.

අබිභාන යාවන වාක්‍යය.

අහං ගන්නෙ! සම්බගුලා සධ්සාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. අප්පට්චජන්තාසො. සො'හං ගන්නෙ සධ්සං තාසං සම්බගුලාතං

ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවිං. තස්ස මෙ සධ්දසො තාසං සමබහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදසී. සො'හං හත්තෙ විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබහානං යාවාමි.

මෙසේ තුන්වරක් කියනු.

අබහාන කර්ම වාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ හතොත! සධ්දසො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු සමබහුලා සධ්දසාදිසෙසා ආපපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සධ්දසං තාසං සමබහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවි. සධ්දසො (නිස්සසු) භික්ඛුතො තාසං සමබහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදසී. සො විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබහානං යාවති. යදි සධ්දසසු පත්තකල්ලං සධ්දසො (නිස්සං) භික්ඛුං අබෙහය්‍ය. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධ්දසො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු සමබහුලා සධ්දසාදිසෙසා ආපපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සධ්දසං තාසං සමබහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවි. සධ්දසො (නිස්සසු) භික්ඛුතො තාසං සමබහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදසී. සො විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබහානං යාවති. සධ්දසො නිස්සං භික්ඛුං අබෙහති.

යසායසමනො ඛමති (නියසායස) භික්ඛුනො
අබ්භානං, සො තුණ්හසස, යසස තකඛමති
සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඛං වදමි. සුණාතු මෙ
-පෙ- භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඛං වදමි. සුණාතු මෙ
-පෙ- භාසෙය්‍ය.

අඛතො සධෙසන (නියසො) භික්ඛු. ඛමති
සධසසස තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි"

ආපත්ති පටිච්ඡාදනය

ගරුකාපත්තියට පැමිණි තැනැත්තා එදින ම ඒ බව අන්‍ය
භික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ යුතුය. එසේ ආරෝචනය නො කොට
යම් පමණ දින ගණනක් ඇවත සභවා ගෙන විසුවේ වේ නම්,
භික්ෂුව විසින් මානත් පිරිමට පෙරාතුව ඒ දින ගණනට පිරිවෙස්
පිරිය යුතු ය. පිරිවෙස් නුපුරා මානක පමණක් පුරා අබ්භානය
කෙළේ ද පටිච්ඡන්තාපත්තීන් පිළිබඳ ශුද්ධිය නො වේ.

"ආපත්ති ව හොති ආපත්තියද්දි ව, පකතත්තො ව හොති
පකතත්තසද්දි ව, අත්තරායිකො ව හොති අත්තරායිකසද්දි ව,
පහු ව හොති පහුසද්දි ව, ජාදෙතුකාමො ව හොති ජාදෙති ව"

යනුවෙන් දශාකාරයකින් ආපත්ති පටිච්ඡාදනය දක්වා
තිබේ. ගරුකාපත්තියක් වී ගරුකාපත්තියක් වීය යන හැඟීම
ඇතුව එදින ම භික්ෂුව ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ආපත්තිය
පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. ආපත්තියට පැමිණියේ ද ඒ බව නො
දැන ආරෝචනය නො කිරීමෙන් පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ.
ගරුකාපත්තිය ලභුකාපත්තියකැයි සිතා ආරෝචනය නො කළේ ද
පටිච්ඡන්ත නො වේ. ගරුකාපත්තියකට පැමිණ තමා පැමිණි
ඇවත ගරුකාපත්තියක් ද ලභුකාපත්තියක් දැයි නො දැන

ඇවත සැඟවීමේ අදහසින් ආරෝචනය නො කෙළේ ද පටිච්ඡන්ත වේ.

සධස්සයා විසින් උක්ෂේපනීය කර්මය කොට බැහැර නො කරන ලද ප්‍රකෘති හික්ෂුවක්ව, තමා ප්‍රකෘති හික්ෂුවක යන හැඟීම ඇතිව ඇවත ආරෝචනය නො කෙළේ නම් පටිච්ඡන්ත වේ. 'මා හට සධස්සයා විසින් උක්ෂේපනීය කර්මය කර ඇත. මම ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් නො වෙමි ය'යි සිතා ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් නො වී ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් වෙමිය යන හැඟීම ඇතිව ආරෝචනය නො කෙළේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ.

හික්ෂුවක් වෙත ගොස් ආපත්තිය ආරෝචනයට බාධා වන දශවැදැරුම් අත්තරායන් අතුරෙන් එකකුදු නැතිව අත්තරායක් නැතය යන හැඟීම ද ඇතිව ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත වේ. අත්තරාය දශයය යනු රාජාන්තරායය, වෝරා-න්තරායය, අග්‍යන්තරායය, උදකාන්තරායය, මනුස්සාන්තරායය, අමනුස්සාන්තරාය ය, වාළාන්තරායය, සිරි-සපාන්තරායය, ජීවිතාන්තරාය ය, බ්‍රහ්මවරියාන්තරායය යන මොහු ය. තමා වෙසෙන තැන සිට ආරෝචනය කළ යුතු හික්ෂුව වෙසෙන තැනට යන අතරමග අත්තරායයන් ඇති කල්හි, ගොස් ආරෝචනය නො කළේ ද ආපත්තිය පටිච්ඡන්ත නො වේ.

ඇවත ආරෝචනය කරනු සඳහා හික්ෂුවක් කරා යා හැකි ශක්තිය තිබියදී, ඒ බව දැන, ගොස් ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ආපත්තිය සහවන ලද්දේ වේ. යා හැකි ශක්තිය නැති කමින් ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. යා හැකි ශක්තිය ඇත ද අල්පාබාධයක් නිසා යා නො හැකිය යන හැඟීමෙන් ආරෝචනය නො කෙළේ ද පටිච්ඡන්ත නො වේ.

ආපත්තිය සහවන අදහස ඇතිව ආරෝචනය නො කෙළේ නම්, ආපත්තිය පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. සහවන අදහස කලින් ඇති වී පසුව එය වෙනස් වී ඇරුණට පළමු ආරෝචනය කරන ලද්දේ නම්, පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ. හික්ෂුන් නැති තැනකදී ඇවැතට පැමිණ ආරෝචනය කිරීමට හික්ෂුවකගේ පැමිණීම

බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නා තැනැත්තාට දින ගත වූයේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. ආරෝචනය කිරීම සඳහා සහාග හික්ෂුවක් වෙත යන්නහුට දින බොහෝ ගත වූයේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නොවේ. ඇවත ආරෝචනය කිරීමට හික්ෂුවක් බලාපොරොත්තු වන තැනැත්තාට, පළමු හමුවන හික්ෂුව තමාගේ ආවායච්චරයාය-උපාධ්‍යාවායච්චරයාය යි ලජ්ජාවෙන් ආරෝචනය නො කළේ ද ආපත්ති පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. ආරෝචනය කළ කල්හි තැන තැන කියා අවමන් කරන සතුරු පුද්ගලයන්ට ආරෝචනය නො කෙළේ ද, ආපත්ති පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ.

**"ආපත්තිනුක්ඛිතමනන්තරාය
පහුත්තතායො තථා සඤ්ඤිතා ව.
ජාදෙතුකාමො අථ ජාදනාති
ජන්තා දසධගෙහරුණුග්ගමමිහි."**

ගරුකාපත්තියක් වීමය, උක්ෂේපනීය කමීය නො කරන ලද හික්ෂුවක් වීමය, අන්තරායක් නැති බවය, හික්ෂුවක් කරා යා හැකි ශක්තිය ඇති බවය, ඒ හැඟීම් සතර ඇති බවය, ඇවත සහචනු කැමති බවය, සැහවීමය යන අඩිග දශයෙන් පසුදින අරුණු නැඟීමේදී ඇවත සහචන ලද්දේ වේය. යනු එහි තේරුම යි.

අග්‍රසමාජවාදී පරිවාසය.

තෙළෙස් සහවෙසෙස් ඇවුත් අතුරෙන් පළමුවන දෙවන ඇවුත් දෙක ලෙහෙසියෙන් පැමිණිය හැකි ඇවුත් දෙකකි. සමහර විට ඒ ඇවුත් වලට පැමිණත් ඒ බව නො දැන තිබිය හැකිය. ඒ නිසා පැරණි තෙරුන් වහන්සේලා වර්ෂයකට වරක් හෝ වර්ෂ දෙකකුනකට වරක් හෝ තමන්ගේ ශුද්ධිය පිණිස වත්-මානත් පුරා අබිභාන කර ගත්හ. පෘථග්ජන හික්ෂුවකට ඇවතකට නො පැමිණ සැම කල්හිම විසීම පහසු කායච්චයක් නො වේ. එබැවින් එක් එක් හික්ෂුවකට බොහෝ සහවෙසෙස් ඇවුත් විය හැකි ය. විනය හොදින් නො දන්නා හික්ෂුන්ට වඩාත් ඒ ඇවුත් සිදුවිය හැකිය.

එක් හික්ෂුවකට අප්පටිච්ඡන්ත ඇවුත් ද බොහෝ තිබිය හැකි ය. එක් දිනක් වූ පටිච්ඡන්ත ඇවුත් ද බොහෝ තිබිය

හැකි ය. දෙ දින-තුන් දින-සතර දින-පස් දින-සදින-සක් දින-අට දින-නව දින-දශ දින එකොළොස් දින-දෙළොස් දින-තෙළෙස් දින-තුදුස් දින පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ද බොහෝ කිබිය හැකි ය. අරුණට පළමුව දිනපතා නැගීම තුණුරුවත් වැද, ඇවැත් දෙසා ගන්නා හික්ෂුන්ට පටිච්ඡන්ත ඇවැත් නො කිබිය හැකි ය. සවස තුනුරුවත් වැද දිනපතා ඇවැත් දෙසා ගන්නා හික්ෂුන්ට එක් දවසකට වඩා පටිච්ඡන්ත ඇවැත් නො කිබිය හැකි ය.

නො වරදවා පොහෝ කරන හික්ෂුන්ට තුදුස් දිනකට වඩා පටිච්ඡන්ත ඇවැත් නො කිබිය හැකිය. ඒ එකකුත් නො කරන්නාවූ හික්ෂුන්ගේ ඇවැත් පටිච්ඡන්ත වී ඇති කාලය ප්‍රමාණ කිරීම ද පහසු නැත. පටිච්ඡන්තාපටිච්ඡන්ත ආපත්ති දෙවරගය ම ඇති හික්ෂුව විසින් ඒවායින් ශුඛ වීම පිණිස, පළමු කොට පටිච්ඡන්තාපත්තීන් සඳහා පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. ඊට පසු පටිච්ඡන්තාපටිච්ඡන්ත ආපත්ති දෙවරගය ම එක්කොට සියල්ල සඳහා සදිනක් මානක් පිරිය යුතු ය. එක් දින පටිච්ඡන්ත ඇවැත්ය, දෙ දින පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ය යනාදි වශයෙන් බොහෝ ඇවැත් ඇත්තාවූ හික්ෂුව විසින්, ඉතා වැඩි ගණනක් දින සභවන ලද ඇවැත්වලට, එයට අඩු දින ගණන් සැඟවූ ඇවැත් එක් කොට, වැඩි ගණනක් දින පටිච්ඡන්තවූ ඇවැත්වල දින ගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. එසේ කළ කල්හි සියල්ලෙන් ම ශුද්ධිය ලැබේ. ඉතාම වැඩි දින ගණනක් පටිච්ඡන්ත වූ ඇවැත්වලට අඩු දිනගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් එක්කොට සමාදන් වන්නාවූ පිරිවෙස 'අත්සසමෝධාන පර්වාස' නම් වේ.

එය පිරිමේ ක්‍රමය මෙසේ ය:- දස දිනක් පටිච්ඡන්තවූ ඇවැත්වලට ඉතිරි ඇවැත් එක්කොට පිරිවෙස් පිරීම මෙහි දක්වනු ලැබේ. එය අනුව අඩු වැඩි දින ගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් මුල් කොට පිරිවෙස් පුරන සැටි තේරුම් ගත යුතු ය.

අත්සසමෝධාන පර්වාසය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං ගන්නෙ ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාගපටිච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො ද්විහපටිච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො තිහපටිච්ච-

ජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපට්චජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො පඤ්චාහ පට්චජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො ජාහපට්චජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො සත්තාහපට්චජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො අච්චාහපට්චජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො නවාහපට්චජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහ-පට්චජන්තායො. සො 'හං හත්තෙ ! සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො. තාසං අග්ගෙත සමෝධානපර්වාසං යාවාමී.

සීමාවේදී සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ, සඩ්දසයාට වැඳ ගෙන, මේ වාකාය තුන් වරක් කියා පිරිවෙස ඉල්ලනු.

අග්‍රසමෝධාන පරිවාසදන
කමී වාකෂය.

“සුණාතු මෙ හන්තො! සමෙඤ්ඤා, අයං (නිසෙසා) හික්ඛු සම්බහුලා සමඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො ච්චිහපට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො තීහපට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො පඤ්චාහ පට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො ජාහපට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො සත්තාහ පට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො අච්චාහපට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො නවාහ පට්චජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො, සො සමඤ්ඤා නාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො. තාසං අග්ගෙත සමෝධානපර්වාසං යාවති. යදි සමඤ්ඤා පතන-කලං සමෙඤ්ඤා (නිසෙසා) හික්ඛුනො තාසං

ආපනනිනං යා ආපනනියො දසාහපට්ඨජනනායො,
තාසං අග්ගෙත සමොධානපරිවාසං දදෙය්‍ය.
එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සමබහුලා සධසාදිසෙසා ආපනනියො
ආපජ්ජි, සමබහුලා ආපනනියො එකාහ
පට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො ද්වීහ-
පට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
තීහපට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
චතුහපට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
පකදාහපට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
ජාහපට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
සතනාහපට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
අධ්‍යාහ පට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
නවාහපට්ඨජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
දසාහපට්ඨජනනායො, යො සධසං තාසං ආපනනිනං
යා ආපනනියො දසාහ පට්ඨජනනායො, තාසං
අග්ගෙත සමොධාන පරිවාසං යාවති, සධෙසා
(නිසසසස) භික්ඛුනො තාසං ආපනනිනං යා
ආපනනියො දසාහපට්ඨජනනායො තාසං අග්ගෙත
සමොධාන පරිවාසං දෙති, යස්සායසමතො ඛමති,
(නිසසසස) භික්ඛුනො තාසං ආපනනිනං යා
ආපනනියො දසාහපට්ඨජනනායො, තාසං අග්ගෙත
සමොධාන පරිවාසසස දනං, යො තුණ්හසස,
යසස නකඛමති, යො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමන්ට වදුම්. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො හාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමන්ට වදුම්. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො හාසෙය්‍ය.

දිනොනා සමෙසන (තිසසසස) හිකඛුනො
තාසං ආපතනීනං යා ආපතනීයො දසාහ
පටිච්ඡන්තායො තාසං අග්ගෙත සමොධාන
පරිවාසො, ඛමති සමසස තසමා තුණ්හී.
එවමෙතං ධාරයාමි”

පිරිවෙස ගත් පසු එහිදී ම සමාදන්ව සධි සයාහට ආරෝචනය
කළ යුතු.

සමාදන් වීමේ වාක්‍යය.

පරිවාසං සමාදියාමි. වත්තං සමාදියාමි.

තුන්වරක් කියනු.

පිරිවෙස ආරෝචනය කරන වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා සධිසදිසෙයො ආපත්තියො ආපජ්ජං.
සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්ඨිජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො
ද්විහපට්ඨිජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො තිහපට්ඨිජන්තායො.
සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපට්ඨිජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො
පඤ්චාහ පට්ඨිජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො ජාහපට්ඨිජන්තායො.
සම්බහුලා ආපත්තියො සත්තාහපට්ඨිජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො
අට්ඨාහපට්ඨිජන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො නවාහපට්ඨිජන්තායො.
සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිජන්තායො. සො'හං ගත්තෙ!
සධිසං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහ පට්ඨිජන්තායො
තාසං අග්ගෙත සමොධාන පරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධිසො තාසං
ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිජන්තායො තාසං අග්ගෙත
සමොධානපරිවාසං අදසි. සො'හං පරිවසාමි. වෙදයාමහං ගත්තෙ!
වෙදයතීති මං සධිසො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉක්බිති පිරිවෙස
නික්ෂේප කොට සුදුසු තැනකට ගොස් සමාදන් වෙමින් දින

සම්පූර්ණ වන තෙක් පුරනු. නික්ෂේප කිරීමේ වාක්‍යය "පරිවාසං නික්ඛිපාමී. චන්තං නික්ඛිපාමී" යනුයි. තුන් වරක් කියනු. චන් මානන් නික්ෂේප කිරීම වනාහි එක් හික්ෂුවක් වෙත ද කළ හැකි ය. සීමාවේදී සඬිසයා ඉදිරියේ වන හෝ මානන නික්ෂේප කිරීම අමතක වී ගියහොත්, එක් හික්ෂුවක් වෙත ගොස්, නික්ෂේප කළ යුතුය. ඉදින් ඒ හික්ෂුව කලින් ආරෝචනය නො කළ හික්ෂුවක් නම් ආරෝචනය කොට නික්ෂේප කළ යුතු ය. සීමාවේ ආරෝචනය කරද්දී සිටි හික්ෂුවක් වේ නම්, ආරෝචනය නො කොට ම නික්ෂේප කළ යුතු ය.

වන හෝ මානන ආරෝචනය කිරීමේදී එක් හික්ෂුවකට ආරෝචනය කරන කල්හි "වෙදයතීති මං ආයස්මා ධාරෙතු" යි ද, දෙනමකට ආරෝචනය කිරීමේදී "වෙදයාමහං ආයස්මන්තා ධාරෙත්තු" යි ද, තෙනමකට ආරෝචනය කිරීමේදී "වෙදයතීති මං ආයස්මන්තො ධාරෙත්තු" යි ද කිය යුතු.

වත්-මානන් ඉල්ලීමේදී හා කර්මවාක්‍ය කීමේදී ද ආරෝචනය කිරීමේදී ද, එකොළොස් දිනය පටන් තුදුස් දින දක්වා පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන "එකාදසාහපටිච්ඡන්තායො ද්වාදසාහපටිච්ඡන්තායො තෙරසාහ පටිච්ඡන්තායො චූද්දසාහපටිච්ඡන්තායො" යි යොදා කියනු. පසළොස් දිනක් පටිච්ඡන්ත ආපත්ති ගැන "පක්ඛපටිච්ඡන්තායො" යි යොදනු. සොළොස් දින පටන් එකුත් නිස් දින දක්වා ඇති දින ගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන "අතිරෙකපක්ඛපටිච්ඡන්තායො" යි යොදනු. මසක් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන "මාසපටිච්ඡන්තායො" යි යොදනු. ඉන් ඔබ්බට ද "අතිරෙකමාසපටිච්ඡන්තායො ද්වෙමාසපටිච්ඡන්තායො අතිරෙක ද්වෙමාසපටිච්ඡන්තායො" යනාදීන් යොදා කියනු. වර්ෂයක් පටිච්ඡන්ත ඒවා ගැන 'එකසංචච්ඡර පටිච්ඡන්තායො' යි යොදනු. ඉන් ඔබ්බට 'අතිරෙක එකසංචච්ඡර ද්විසංචච්ඡර අතිරෙක ද්විසංචච්ඡර' යනාදීන් යොදා ගත යුතු.

පිරිවෙස පුරා අවසන්වූ පසු පිරිවෙස පිරු ඇවැත් වලට හා අස්පටිච්ඡන්ත ඇවැත් වලට ද මානන ගත යුතු ය. මානන ගැනීමේදී පිරිවෙස නික්ෂේප කොට විසුයේ නම් සීමාමාලකයේදී නැවත සමාදන්ව සඬිසයා හට ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානන

ලැබීමට සුදුසු වන්නේ පිරිවෙස් සමාදන්ව ඉන්නා තැනැත්තා ය. පිරිවෙස් නික්ෂේප කොට සිටින අතර මානක ගත්තේ ද එය ලැබුයේ නො වේ. එබැවින් එසේ ගෙන පුරන මානක නිෂ්ඵල ය. පිරිවෙස් පිරු දිනවල් ද සමහර විට යම් යම් කරුණු වලින් රත්තිවිචේදය වීමෙන් නිෂ්ඵල වී තිබිය හැකි ය. නියමිත දින ගණනින් එක් දිනයකදු පිරිවෙස් පිරීම අඩුවී තුබුණහොත් ඒ තැනැත්තා ද මානක ලැබීමට සුදුසු නො වේ. පිරිවෙස් සම්පූර්ණ නො කොට මානක ගෙන පිරුයේ ද නිෂ්ඵල ය. එබැවින් පිරිවෙස් පිරීම ද පරෙස්සමෙන් කළ යුතු ය. රත්තිවිචේදය වීම ගැන සැක ඇති දින වී නම්, ඒ දින වෙනුවට නැවත වක පුරා නිසැකවූ කල්හි ම මානක ගත යුතු ය.

අත්සසමෝධාන මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං ගන්නෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්චජන්තායො -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො. සෝ'හං ගන්නෙ! සධ්‍යං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො තාසං අග්ගෙත සමෝධාන පරිවාසං යාවිං. තස්ස මෙ සධ්‍යො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො තාසං අග්ගෙත සමෝධාන-පරිවාසං අදසී. සෝ'හං ගන්නෙ! පරිවුඤ්ච පරිවාසො. අහං ගන්නෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං අප්පට්චජන්තායො. සෝ'හං ගන්නෙ! සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්චජන්තානද්ධව අප්පට්චජන්තානද්ධව ජාරත්තං මානත්තං යාවාමී.

තුන් වරක් ඉල්ලනු.

මානත්ත දන කර්මවාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ ගන්නෙ! සධ්‍යො, අයං (නියෙසා) හික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්චජන්තායො -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො. සො සධ්‍යං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො

දසාහපට්ඨජනායො තාසං අග්‍රෙසන සමොධාන-
පර්වාසං යාචී. සධෙසා (තිස්සස්ස) හික්ඛුතො තාසං
ආපනතීතං යා ආපනතියො දසාහපට්ඨජනායො
තාසං අග්‍රෙසන සමොධානපර්වාසං අදසී. සො
පර්වුඤ්ච පර්වාසො. අයං (තිස්සො) හික්ඛු සමඛහුලා
සධ්දාදිසෙසා ආපනතියො ආපජ්ජී අප්පට්ඨජනායො.
සො සධ්දං තාසං සමඛහුලාතං ආපනතීතං
පට්ඨජනාතකද්ව අප්පට්ඨජනාතකද්ව ජාරතතං
මානතතං යාවතී. යදි සධ්දස්ස පනතකලලං, සධෙසා
(තිස්සස්ස) හික්ඛුතො තාසං සමඛහුලාතං ආපනතීතං
පට්ඨජනාතකද්ව අප්පට්ඨජනාතකද්ව ජාරතතං
මානතතං දදෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ හන්තෙ! සධෙසා, අයං (තිස්සො)
හික්ඛු සමඛහුලා සධ්දාදිසෙසා ආපනතියො
ආපජ්ජී. සමඛහුලා ආපනතියො එකාහපට්ඨජ-
නායො, -පෙ- සමඛහුලා ආපනතියො දසාහ-
පට්ඨජනායො, සො සධ්දං තාසං ආපනතීතං යා
ආපනතියො දසාහපට්ඨජනායො. තාසං අග්‍රෙසන
සමොධානපර්වාසං යාචී. සධෙසා (තිස්සස්ස)
හික්ඛුතො තාසං ආපනතීතං යා ආපනතියො
දසාහපට්ඨජනායො, තාසං අග්‍රෙසන සමොධාන-
පර්වාසං අදසී. සො පර්වුඤ්ච පර්වාසො, අයං
(තිස්සො) හික්ඛු සමඛහුලා සධ්දාදිසෙසා ආපනතියො
ආපජ්ජී. අප්පට්ඨජනායො. සො සධ්දං
තාසං සමඛහුලාතං ආපනතීතං පට්ඨජනාතකද්ව
අප්පට්ඨජනාතකද්ව ජාරතතං මානතතං යාවතී.

සධෙසා (නියසසස) හිකුනො තාසං සමබහුලානං ආපතතීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පටිච්ඡන්තානකඳව ජාරතනං මානතනං දෙනි. යස්සායසමතො බමති (නියසසස) හිකුනො තාසං සමබහුලානං ආපතතීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පටිච්ඡන්තානකඳව ජාරතනං මානතනසස දනං. සො තුණහසස, යසස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමහථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමහථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දිනනං සධෙසන (නියසසස) හිකුනො තාසං සමබහුලානං ආපතතීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පටිච්ඡන්තානකඳව ජාරතනං මානතනං. බමති සධසසස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී."

මානන ලැබීමෙන් පළමු සමාදන් වී තුබූ පරිවාසය අභාවප්‍රාප්ත විය. දැන් සීමාවේදී ම ලැබූ මානන සමාදන් වී සධිසයාට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

සමාදන් වීමේ වාක්‍යය

මානන්තං සමාදියාමී. වන්තං සමාදියාමී.

තුන් වරක් කියනු.

මානන ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ සම්බහුලා සධිසාදිසෙයා ආපත්තියො ආපච්ඡං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො ද්විහපටිච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො තිහපටිච්ඡන්තායො.

සම්බන්ධතා ආපත්තියො චතුහපට්චන්තායො, සම්බන්ධතා ආපත්තියො පඤ්චාහපට්චන්තායො. සම්බන්ධතා ආපත්තියො ඡාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධතා ආපත්තියො සත්තාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධතා ආපත්තියො අට්ඨාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධතා ආපත්තියො නවාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධතා ආපත්තියො දසාහ පට්චන්තායො, සො'හං හන්තෙ! සඛිසං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චන්තායො තාසං අග්ඝෙන සමොධාන පරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සඛිසො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහ පට්චන්තායො තාසං අග්ඝෙන සමොධානපරිවාසං අදස්සි. සො'හං හන්තෙ! පරිචුක්ථං පරිවාසො. අහං හන්තෙ! සම්බන්ධතා සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. අප්පට්චන්තායො සො'හං හන්තෙ! සඛිසං තාසං සම්බන්ධතා ආපත්තීනං පට්චන්තානඤ්ච අප්පට්චන්තානඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සඛිසො තාසං සම්බන්ධතා ආපත්තීනං පට්චන්තානඤ්ච අප්පට්චන්තානඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං අදස්සි. සො'හං මානත්තං චරාමි. වෙදයාම'හං හන්තෙ! වෙදයතීති මං සඛිසො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන්වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉන්පසු නික්ෂේප කරනු. කැමති නම්, "මානත්තං නික්ඛිපාමි. චත්තං නික්ඛිපාමි." යි තුන්වාරයක් කියා නික්ෂේප කරනු. පිරිවෙස එක් හික්ෂුචක් වෙසෙන තැනදී ද පිරිය හැකිය. මානක පිරිමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුත් සතර නමක් සිටිය යුතු ය. එබැවින් සඛිසයා ඇති තැනකට ගොස් දින සයක් සම්පූර්ණ වන තුරු මානක පිරිය යුතු ය. දිනපතාම එය සඛිසයාට ආරෝචනය කළ යුතුය. මානක සදිනක් පුරා අවසන් කළ පසු විසි නමකට නො අඩු හික්ෂුත් පිරිසක් සීමාවට රැස් කරවා අබිභාන කර්මය කර ගත යුතු ය. එසේ කරන කල්හි මානක නික්ෂේප කොට සිටියේ නම්, සඛිසයා ඉදිරියේදී නැවත සමාදන්ව ආරෝචනය ද කොට අබිභානය ඉල්ලිය යුතු ය.

අබිභානසාවන වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බන්ධතා සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. සම්බන්ධතා ආපත්තියො එකාහපට්චන්තායො. -පෙ- සම්බන්ධතා

ආපතතියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො. සො'හං භනෙන! සඛ්ඤා තාසං ආපතතීනං යා ආපතතියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො. තාසං අග්ගෙත සමොධානපරිවාසං යාවිං. තස්ස මෙ සඛ්ඤො තාසං ආපතතීනං, යා ආපතතියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො තාසං අග්ගෙත සමොධානපරිවාසං අදසී. සො'හං භනෙන පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං භනෙන සම්බහුලා සඛ්ඤාදිසෙසා ආපතතියො ආපජ්ජිං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො'හං භන්තෙ! සංඝං තාසං සම්බහුලානං ආපතතීනං පට්ච්ඡන්තානකඤ්ඤ අප්පට්ච්ඡන්තානකඤ්ඤ ඡාරතතං මානතතං යාවිං. තස්ස මෙ සඛ්ඤො තාසං සම්බහුලානං ආපතතීනං පට්ච්ඡන්තානකඤ්ඤ අප්පට්ච්ඡන්තානකඤ්ඤ ඡාරතතං මානතතං අදාසී. සො'හං භනෙන! විණ්ණමානතො සඛ්ඤං අබ්භානං යාවාමි.

මෙසේ තුන් වරක් ඉල්ලනු.

අබිභාන කර්ම වාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (තිස්සො) හිකඛු සම්බහුලා සධ්ඤාදිසෙසා ආපතතියො ආපජ්ජි. සම්බහුලා ආපතතියො එකාහපට්ච්ඡන්තායො, -පෙ- සම්බහුලා ආපතතියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො, සො සධ්ඤං තාසං ආපතතීනං යා ආපතතියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො තාසං අග්ගෙත සමොධාන- පරිවාසං යාවි. සධෙසා (තිස්සස්ස) හිකඛුතො තාසං ආපතතීනං යා ආපතතියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො තාසං අග්ගෙත සමොධානපරිවාසං අදසී. සො පරිවුත්ථ පරිවාසො, අයං (තිස්සො) හිකඛු සම්බහුලා සධ්ඤාදිසෙසා ආපතතියො ආපජ්ජි, අප්පට්ච්ඡන්තායො, සො සධ්ඤං තාසං සම්බහුලානං ආපතතීනං පට්ච්ඡන්තානකඤ්ඤ අප්පට්ච්ඡන්තා- නකඤ්ඤ ඡාරතතං මානතතං යාවි. සධෙසා (තිස්සස්ස) හිකඛුතො තාසං සම්බහුලානං ආපතතීනං

පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පටිච්ඡන්තානකඳව ජාරතතං මානතතං අද්දසී. සො විණ්ණමානතො සධ්දං අබ්භානං යාවතී. යදි සධ්දස්ස පත්තකලලං, සධ්දො (තිය්සං) භික්ඛුං අබ්භෙය්‍ය. එසා කදන්තී.

සුණාතු මෙ හතො! සධ්දො, අයං (තිය්සො) භික්ඛු සමබ්භුලා සධ්දාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජ්. සමබ්භුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්ඡන්තායො, -පෙ- සමබ්භුලා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො, සො සධ්දං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො, තාසං අග්ගෙත සමොධාන පරිවාසං යාවී. සධ්දො (තිය්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො තාසං අග්ගෙත සමොධානපරිවාසං අද්දසී. සො පරිචුත්ථ පරිවාසො, අයං (තිය්සො) භික්ඛු සමබ්භුලා සධ්දාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජ්, අප්පටිච්ඡන්තායො. සො සධ්දං තාසං සමබ්භුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පටිච්ඡන්තානකඳව ජාරතතං මානතතං යාවී. සධ්දො (තිය්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සමබ්භුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පටිච්ඡන්තානකඳව ජාරතතං මානතතං අද්දසී. සො විණ්ණමානතො සධ්දං අබ්භානං යාවතී. සධ්දො (තිය්සං) භික්ඛුං අබ්භෙය්‍ය. යස්සායසමනො ඛමතී (තිය්සස්ස) භික්ඛුනො අබ්භානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමතී, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමන්ට වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමන්ට වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො භාසෙය්‍ය.

අබ්භිතො සධෙසන (නියෙසා) භික්ඛු. බමනි
සධසස්ස තසමා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී..
සුද්ධන්තපරිවාසය.

තමාට සිදුවූ ඇවැත්වල ප්‍රමාණයත්, සැහවූ දින ප්‍රමාණයත්
නො දන්නාවූ බොහෝ ඇවැත් ඇති හික්ෂුව, 'සුද්ධන්තපරිවාසය'
ගෙන පිරිය යුතු ය. ඇවැත් ආරෝචනය නො කර විසූ කාල-
ප්‍රමාණය සලකා, එපමණ දින ගණනක් ඒ පිරිවෙස පුරා මානන
ගෙන සදිනක් පුරා අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය.

උපසම්පදාවෙන් පසු කවදවත් ආපත්ති ආරෝචනයක් කර
නැති නම්, ඇවැත් ද වී නම්. උපසම්පද වී ගත වූ කාල ප්‍රමාණයට
ම වත පිරිය යුතු ය.

සුද්ධන්තපරිවාසයාවන වාක්‍යය.

අහං ගන්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී.
ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. රත්ති පරියන්තං නස්සරාමී.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං
ගන්තෙ! සධ්‍යං තාසං ආපත්තිතං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවාමී.

තුන් වරක් කියනු.

පරිවාසදන කම් වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා)
භික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො
ආපජ්ජී. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්ති
පරියන්තං න ජානාති. ආපත්ති පරියන්තං නස්සරති.

රත්තිපරියනතං නසසරති, ආපනතිපරියනෙන
 වෙමතිකො, රත්තිපරියනෙන වෙමතිකො. සො
 සධසං තාසං ආපනතීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවති.
 යදි සධසස්ස පන්තකලලං සධෙසා (තිස්සස්ස)
 භික්ඛුනො තාසං ආපනතීනං සුද්ධන්තපරිවාසං
 දදෙය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (තිස්සො)
 භික්ඛු සමබහුලා සධසාදිසෙසා ආපනතියො ආපජ්ජී.
 ආපනතිපරියනතං න ජානාති. රත්තිපරියනතං න
 ජානාති. ආපනතිපරියනතං නසසරති. රත්තිපරි-
 යනතං නසසරති. ආපනතිපරියනෙන වෙමතිකො.
 රත්තිපරියනෙන වෙමතිකො. සො සධසං තාසං
 ආපනතීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවති. සධෙසා
 (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපනතීනං සුද්ධන්ත
 පරිවාසං දෙති. යස්සායසමනො බමති (තිස්සස්ස)
 භික්ඛුනො තාසං ආපනතීනං සුද්ධන්තපරිවාසස්ස
 දනං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකබමති,
 සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය.

තතියම්පි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය.

දිනෙනා සධෙසන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං
 ආපනතීනං සුද්ධන්තපරිවාසො. බමති සධසස්ස
 නසමා තුණ්හී. එවමෙන ධාරයාමී.

පරිවාස සමාදන වාක්‍යය.

පරිවාසං සමාදියාමී. චන්තං සමාදියාමී.

තුන් වරක් කියා සමාදන් විය යුතු.

ආරෝචනය කරන වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. ආපත්ති පරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හත්තෙ! සධ්‍යං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවිං. තස්ස මෙ සධ්‍යො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසී. සො'හං පරිවසාමී වෙදයාමහං හත්තෙ වෙදයතීති මං සධ්‍යො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වාරයක් ආරෝචනය කරනු. එක් නමට දෙනමට තුන් නමට ආරෝචනයේදී සුදුසු පරිදි වාක්‍යය යොදගත යුතු ය. නික්ෂේප කිරීමේදී "පරිවාසං නික්ඛිපාමී. චන්තං නික්ඛිපාමී" යි තුන්වරක් කියනු. ඒ දෙ පදයෙන් එක් පදයකිනුදු නික්ෂේපය වේ. "එකපදෙනාපි වෙඤ්ච නික්ඛිත්තො හොති පරිවාසො. ද්විති පන සුනික්ඛිත්තො සෙව" යනු අටුවා යි. මෙසේ ගන්නා ලද පිරිවෙස විවේකසථානයකට ගොස්, තමාගේ අතීතය කල්පනා කොට සැකයක් ඉතිරි නො වන පරිදි සෑහෙන දින ගණනක් හොදින් පුරා මානන ගත යුතු ය. බොහෝ ඇවැත් ඇති තැනැත්තාට අපට්ච්ඡන්ත ඇවැත් ද තිබිය හැකි බැවින් මානන ගැනීමේදී පිරිවෙස් පිරු පටිච්ඡන්ත ආපත්තිවලට, අපට්ච්ඡන්ත ආපත්ති ද එක්කොට, සියල්ලට ම මානන ගත යුතු ය. මානන ගැනීමේදී පිරිවෙස නික්ෂේප කොට සිටියේ නම් සීමාවේදී පළමු කොට පිරිවෙස සමාදන් වී ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානන සධිසයාගෙන් ඉල්ලිය යුත්තේ ඊට පසුව ය..

මානන ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. ආපත්ති- පරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හත්තෙ!

සධසං තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවී. තස්ස මෙ සධසො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසී. සො'හං හත්තෙ! පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො'හං හත්තෙ! සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පට්ච්ඡන්තානකඳව ජාරත්තං මානත්තං යාවාමී.

තුන් වරක් කියනු.

මානත දෙන කම් වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) භික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී. ආපත්තිපරියනං න ජානාති. රත්තිපරියනං න ජානාති. ආපත්තිපරියනං නසසරති. රත්තිපරියනං නසසරති. ආපත්තිපරියනෙන වෙමතීකො. රත්තිපරියනෙන වෙමතීකො. සො සධසං තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්ත පරිවාසං යාවී. සධෙසා (නිසෙසා) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසී. සො පරිවුත්ථ පරිවාසො. අයං (නිසෙසා) භික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පට්ච්ඡන්තානකඳව ජාරත්තං මානත්තං යාවතී. යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං. සධෙසා (නිසෙසා) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානකඳව අප්පට්ච්ඡන්තානකඳව ජාරත්තං මානත්තං දදෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) භික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී.

ආපනතිපරිසන්නං න ජානාති. රත්තිපරිසන්නං න ජානාති. ආපනතිපරිසන්නං නසසරති. රත්තිපරිසන්නං නසසරති. ආපනතිපරිසන්නෙ වෙමතිකො. රත්තිපරිසන්නෙ වෙමතිකො. සො සධස්සං තාසං ආපනතිනං සුද්ධත්තපරිවාසං යාවි. සධෙසා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපනතිනං සුද්ධත්තපරිවාසං අදසී. සො පරිචුත්ථපරිවාසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමබහුලා සධස්සාදිසෙසා ආපනතියො ආපජ්ජී අප්පට්චජ්ජනායො. සො සධස්සං තාසං සමබහුලානං ආපනතිනං පට්චජ්ජනානකද්ඨ අප්පට්චජ්ජනානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං යාවති. සධෙසා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතිනං පට්චජ්ජනානකද්ඨ අප්පට්චජ්ජනානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං දෙති. යස්සායසමතො ඛමති, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතිනං පට්චජ්ජනානකද්ඨ අප්පට්චජ්ජනානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තස්ස දනං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එනමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමපි එනමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දිත්තං සධෙසන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතිනං පට්චජ්ජනානකද්ඨ අප්පට්චජ්ජනානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං. ඛමති සධස්සස්ස, තසමා තුණ්හී. එවමෙන ධාරයාමී.

මානක ලැබීමෙන් පසු සීමාවෙහිදී ම සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුටිකව හිඳ සඩ්සයාට වැඳ-ගෙන "මානන්තං සමාදියාමී. චන්තං සමාදියාමී" යි තෙවරක් කියා මානක සමාදන්ව සඩ්සයාට ආරෝචනය කළුපුතු.

මානක ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්ති පරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හන්තෙ! සධ්‍යං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධ්‍යො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසී. සො'හං හන්තෙ! පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං හන්තෙ සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං අප්පට්ඨපන්නායො. සො'හං හන්තෙ! සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ව අප්පට්ඨපන්නානකද්ව ජාරත්තං මානන්තං යාචිං. තස්ස මෙ සධ්‍යො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ව අප්පට්ඨපන්නානකද්ව ජාරත්තං මානන්තං අදසී. සො'හං මානන්තං වරාමී. වෙදයාම'හං හන්තෙ වෙදයතීති මං සධ්‍යො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉක්බිති "මානන්තං නික්ඛිපාමී. චන්තං නික්ඛිපාමී" යි සඩ්සයාට වැඳ-ගෙන තුන්වරක් කියා මානක නික්ෂේප කොට ගොස්, සතර නමකට නො අඩු හික්ෂුන් ඇති විහාරයක වෙසෙමින් සදිනක් මානක පුරා, අඛිභාන කර්මය කර ගත යුතු ය. අඛිභාන කර්මය කරවා ගැනීමේදී, විසි නමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් සීමාවකට රැස්කරවා ගෙන තමා මානක නික්ෂේප කොට විපුයේ නම්, සීමාවේදී නැවත මානක සමාදන් වී සඩ්සයාහට ආරෝචනය කොට අඛිභානකර්මය කරවා ගත යුතු ය.

සුද්ධන්ත අඛිභාන යාවන වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං තස්සරාමී.

ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හන්තෙ! සධසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධසො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසි. සො'හං හන්තෙ පරිචුත්ථපරිවාසො. අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො අපජ්ජි අප්පට්ඨපන්නායො. සො'හං හන්තෙ! සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සධසො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං අදසි. සො'හං හන්තෙ! විණ්ණමානත්තො සධසං අබ්භාතං යාචාමි.

සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ සඩ්ඝයාට වැද-ගෙන මේ වාක්‍යය තුන් වරක් කියා අබ්භාතය ඉල්ලනු.

සුද්ධන්ත අබ්භාත කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හන්තෙ! සධෙසා, අයං (තිසෙසා) භික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්ති-පරියන්තං න ජානාති. ආපත්තිපරියන්තං නසාරති. රත්තිපරියන්තං නසාරති. ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො සධසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචි. සධෙසා (තිසෙසා) භික්ඛුතො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසි. සො පරිචුත්ථපරිවාසො, අයං (තිසෙසා) භික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්ඨපන්නායො. සො සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං යාචි. සධෙසා (තිසෙසා) භික්ඛුතො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං අදසි. සො විණ්ණමානත්තො

සධස්සං අබහානං යාවති. යදි සධස්සස්ස පත්තකල්ලං. සධෙසා තිස්සං භික්ඛුං අබෙහය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමබහුලා සධස්සාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං න ජානාති. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති. රත්තිපරියන්තං නස්සරති. ආපත්තිපරියන්තො වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තො වෙමතිකො. සො සධස්සං තාසං ආපත්තීනං සුදධන්තපරිවාසං යාවී. සධෙසා (තිස්සස්ස) භික්ඛුන්තො තාසං ආපත්තීනං සුදධන්තපරිවාසං අදසී. සො පරිවුත්ථපරිවාසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමබහුලා සධස්සාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්චජනනායො. සො සධස්සං තාසං සමබහුලානං ආපත්තීනං පට්චජනනානඤ්ඤා අප්පට්චජනනානඤ්ඤා ජාරන්තං මානන්තං යාවී. සධෙසා (තිස්සස්ස) භික්ඛුන්තො තාසං සමබහුලානං ආපත්තීනං පට්චජනනානඤ්ඤා අප්පට්චජනනානඤ්ඤා ජාරන්තං මානන්තං අදසී. සො විඤ්ඤාමානන්තො සධස්සං අබහානං යාවති. සධෙසා (තිස්සං) භික්ඛුං අබෙහති. යස්සායසමන්තො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුන්තො අබහානං. සො තුඤ්ඤස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුඤ්ඤාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුඤ්ඤාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

අබහිතො සධෙසන (තියෙසා) හිකඛු. බමනි සධසසා තසමා තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමි.

ගරුකාපත්තීන්ගෙන් ශුද්ධිය ලැබීමේ ක්‍රම රාශියක් විනයෙහි ඇත්තේය. මෙහි දක්වා ඇත්තේ ක්‍රම තුනයි. දූතට හිකඛුන් අතර භාවිතා වන්නේ ද ඒ ක්‍රම තුනයි. ඒ ක්‍රම තුනෙන් සකල ගරුකාපත්තීන්ගෙන්ම ශුද්ධිය ලැබිය හැකි ය. මෙහි කර්මවාක්‍යයන් දක්වා ඇත්තේ 'තිස්ස' යන නාමය සමග ය. හික්ෂුවකට විනය කර්ම කිරීමේදී කර්මවාක්‍යයෙහි 'තිස්ස' යනු යෙදී ඇති තැන්වලට ඒ හික්ෂුවගේ නම යොදා කර්ම වාක්‍යය කිය යුතු ය. එසේ අපහසු කමක් ඇත්තේ නම් කර්මවාක්‍යය කියන හිකඛුව විසින් කර්මාපේක්ෂකයාගේ නම තාවකාලික වශයෙන් 'තිස්ස' ය කියා සම්මත කොට, මෙහි ඇති සැටියට ම කර්මවාක්‍යය කිය යුතු ය. නාම සම්මුතිය කොට කර්මවාක්‍යය කියනු කැමති නම් කර්මාවායච්චරයා විසින් -

"ස්වාමීනි! මහා සඨසයා වහන්ස! කර්මවාක්‍යය කීමේ පහසුව සඳහා කර්මාපේක්ෂක වූ..... හික්ෂුවගේ පුරාණ නාමය ඉවත් කොට ඒ හික්ෂුවට 'තිස්ස' යන නාමය සම්මත කරමි. ඒ බව මහා සඨසයා වහන්සේ දැන වදරන සේකවා. කර්මාපේක්ෂකයා විසින් ද දැන ගනු ලැබේවා"

මෙසේ නාමය සම්මත කළ යුතු ය. නාම සම්මුතිය කළ හොත් පොතේ ඇති සැටියට ම කර්මවාක්‍යය කිය යුතු ය.

වත්මානත් පිරිම ගැන දතයුතු කරුණු.

ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයේ සැටියට පැය සුවිස්සක් එක් දිනයෙකි. නක්ෂත්‍ර ක්‍රමයේ සැටියට සැට පැයක් එක් දිනයකි. ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයේ සැටියට දිනයේ පටන් ගැනීම හා අවසානය වන්නේ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහිය. නක්ෂත්‍ර ක්‍රමයේ සැටියට සුයඹාගේ උදවෙන් දිනයේ පටන් ගැනීම සලකනු ලැබේ. විනය ක්‍රමයේ සැටියට අරුණෝදයෙන් දිනයේ පටන් ගැනීම සලකනු ලැබේ.

"සුරස්සොදයතො පුබ්බවට්ඨිතරංසි සියාරුණො"

යනුවෙන් අභිධානපද්දීපකාවෙහි උදවන සුය්ඛියාගේ පළමු නැගී එන රශ්මිය 'අරුණය' යි දක්වා තිබේ. අරුණ යනු මදරක් පැහැයට ද නමකි. ඒ නම පළමුවෙන් උදවන හිරු-රැසට තබා ඇත්තේ, ඒ හිරු-රැසත් මද රක් පැහැය ඇති බැවිනි. ඒ රශ්මිය සුර්යෝදයට පැය බාගයකට කලින් නැගෙනහිරදිග අභසෙහි දක්නා ලැබේ. ඒ ආලෝකය අභසෙහි දාශාමානවීමෙන් විනය ක්‍රමයේ සැටියට අතිත දිනයේ ඉක්මිමත්, වර්තමාන දිනයේ පටන් ගැනීමත් සලකනු ලැබේ.

වත්-මානත් පිරිමේදී දිනය ගණන් ගනුයේ, දිනයට අයත් සම්පූර්ණ පැය ගණන ම වත සමාදන්ව විසීමෙන් නොව, අරුණෝදයේදී සමාදන්ව විසීමෙනි. දවසේ පැය සුවිස්සෙන් කවර පැයකදී වත සමාදන් වුව ද අරුණෝදය තෙක් එය රැකියහොත් එක් දිනයක් ලැබුණු සැටියට සලකනු ලැබේ. උදයේ වත සමාදන්වූ හික්ෂුව අරුණෝදයට මොහොතකට වුව ද කලින් වත නික්ෂේප කළේ නම්, ඒ හික්ෂුවට දිනය නො ලැබේ. මෙහි දින ගණන් ගැනීම කරනුයේ අරුණෝදයෙනි.

වත්-මානත් සමාදන්ව වෙසෙන කාලයේදී දුර යන හික්ෂුවක් වුවත් දුටහොත්, හික්ෂුවකගේ හඩක් හෝ ඇසුණ හොත්, ඒ හික්ෂුවට ආරෝචනය කළ යුතු ය. නො කළහොත් රත්තිච්ඡේදය වේ. වත්ත හේදයෙන් දුකුළා ඇවතකුදු වේ. රත්තිච්ඡේද විමය යන්නෙහි තේරුම ඒ දිනය ගණන් ගැනෙන දිනයක් නො වීම ය. ආරෝචනය කරන්නට උත්සාහ කොට නො කළ හැකි වී නම් ඇවුත් නො වේ. රත්තිච්ඡේදය වේ. එබැවින් බොහෝ හික්ෂුන් යන-එන තැන්වල හා දුර යන හික්ෂුන් පෙනෙන තැන්වලද වත් පිරිම අපහසු ය. දුර යනෙන හික්ෂුන් ඇති බැවින් හා පෙනෙන බැවින් ද දඟවල් කාලයේ වත පිරිම ද අපහසු ය.

කොහෙත් ම හික්ෂුන් නැති කැන ද වත නො පිරිය හැකි ය., පිරිවෙස පිරිය හැකි විමට යටත් පිරිසෙයින් එක් හික්ෂුවක්වත් සිටිය යුතු ය. මානක පිරිය හැකි විමට සතර නමකට නොඅඩු හික්ෂු පිරිසක් සිටිය යුතු ය. එබැවින් තමා වෙසෙන විහාරයෙහි

තවත් හික්ෂුන් නො මැති නම්, හික්ෂුන් ඇති විහාරයකට යා යුතුය. තමා වෙසෙන විහාරයට හෝ හික්ෂුන් පමුණුවා ගත යුතු ය. නිතර රථවාහන ගමන් කරන මහා මාර්ගාසන්නයේ පිහිටි විහාරවල ද වත් පිරිම අපහසු ය. වාහනවලින් යන-එන හික්ෂුන් දුටු විට, ඔවුනට ආරෝචනය කරන්නට නො ලැබෙන හෙයිනි. වත් පුරන හික්ෂුව තමා වෙසෙන විහාරය එයට සුදුසු තැනක් වේ නම්, එහි ම වත පිරිය යුතු ය. එසේ නො වේ නම්, සුදුසු විහාරයකට ගොස් වත පිරිය යුතු ය. දුර යන හික්ෂුන් දැක ආරෝචනය කර ගත නො හැකි වී නම්, රත්තිච්ඡේදය වන බැවින් රාත්‍රිකාලයේ වත සමාදන් වී අරුණෙන් පසු නික්ෂේප කළ යුතු ය. දින ගණන පිරෙන තුරු එසේ කළයුතු ය.

වත් පුරන හික්ෂුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය.

පිරිවෙස් හා මානක් පුරන හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු කරුණු රාශියකි. ඒවායින් සමහරක් කඩවීමෙන් රත්තිච්ඡේදය හා දුකුළා ඇවැත් වේ. සමහරක් කඩ කිරීමෙන් දුකුළා ඇවැත් පමණක් වේ. ඒවායින් වඩාත් සැලකිය යුත්තේ රත්තිච්ඡේදය වන කරුණු ය. වත් පිරුයේ ද නො දැන වුවද රත්තිච්ඡේදය වීමෙන් දින සම්පූර්ණ නො වී අඛණ්ඩ කරන ලද්දේ ද ශුඛියට නො පැමිණේ. එබැවින් රත්තිච්ඡේදය නො වීමට විශේෂයෙන් පරෙස්සම් විය යුතු ය.

"තයො බො උපාලි! පාරිවාසිකස්ස හික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද සභවාසො, විජ්ජවාසො, අනාරොචනා ඉමෙ බො උපාලි! තයො පාරිවාසිකස්ස හික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද"

යනුවෙන් සභවාසයය, විජ්ජවාසයය, අනාරෝචනය යි පාරිවාසික හික්ෂුවට රත්තිච්ඡේදය වන කරුණු තුනක් මූලවග්ගපාලියෙහි වදාරා තිබේ. 'සභවාසය' යනු ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් සමග හෝ වත්මානක් පුරන හික්ෂුවක් සමග හෝ එක් ගෙයක එක් පියැස්සක් යට ශයනය කිරීම ය. ශයනය කිරීමය යනු නින්ද යාම ම නො වන බව ද සැලකිය යුතුය. නින්ද ගියේ හෝ වේවා නො ගියේ හෝ වේවා නිදන ඉරියව්වෙන් විසීම ම මෙහි අදහස් කරන

ශයනය ය. වාඩි වී කණුවකට හෝ බිත්තියකට හෝ හේත්තු වී සිටීමේදී නින්ද ගියේ ද ශයනය කෙළේ නො වේ. හික්ෂුන් දෙනමක් එක් ගෙයක වෙසෙන කල්හි එක නමක් ශයනය කරද්දී අනෙක් නම අන් ඉරියව්වකින් විසුච්භොක් රත්තිච්ඡේදය නො වේ. දෙදෙනා ම එකවර ශයනය කළහොත් රත්තිච්ඡේදය වේ. දෙදෙනා ම පිරිවෙස් පුරන්තෝ වෙත් නම්, දෙදෙනාට ම රත්තිච්ඡේදය වේ. වත් සමාදන්වූ හික්ෂුවක් ශයනය කරන ගෙට ඒ නමගේ දැනුමක් නැතිව අන් හික්ෂුවක් රාත්‍රියේ වැද, ශයනය කෙළේ ද පාරිවාසිකයාට රත්තිච්ඡේදය වේ. නො දන්නා බැවින් ඇවැත් නො වේ.

'විජ්ජවාසය' යනු හික්ෂුන්ගෙන් වෙන්ව හික්ෂුන් නැති කැනක අරුණ ඉක්මවීමය. 'අනාරෝචනය' යනු හික්ෂුවක් දැක හෝ හික්ෂුවකගේ හඬ අසා හෝ ආරෝචනය නො කිරීම ය. ගහකින් මෙතෙර සිටින පාරිවාසික හික්ෂුවක් විසින් ගහින් එතෙර හික්ෂුවක් දුට ද ආරෝචනය කර ගත නො හැකි වීනම් රත්තිච්ඡේදය වේ.

"වත්තාරො බො උපාලි! මානත්තවාරීකස්ස ගික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද. සභවාසො, විජ්ජවාසො, අනාරෝචනා, උානෙ ගණේ වරණං. ඉමෙ බො උපාලි! වත්තාරො මානත්තවාරී කස්ස ගික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද"

යනුවෙන් සභවාසයය, විජ්ජවාසයය, අනාරෝචනය ය, අඩු පිරිසෙහි මානක පිරීමය යන කරුණු සතර මානත් පුරන හික්ෂුවගේ රත්තිච්ඡේද කාරණ වශයෙන් වදාරා තිබේ. අඩු පිරිසෙහි මානක පිරීමය යනු සතර නමකට අඩු පිරිසෙහි මානක පිරීම ය.

පාරිවාසිකයා විසින් ද, මානත් පුරන්නා විසින් ද වත්-මානත් සමාදන්ව සිටින කාලය තුලදී තමා උපාධ්‍යාය වී උපසම්පද නො කළ යුතු ය. කර්මවාක්‍යය හෝ නො කිය යුතු ය. ඒවා කළ යුතු ම අවස්ථාවක් පැමිණිය හොත් වත නික්ෂේප කොට කළ යුතුය. නිස නො දිය යුතු ය. තමාගෙන් නිස සමාදන් වී සිටින අන්තේවාසිකයෝ වෙත් නම්, "මම විනය කර්මයක් කරමිය. මාහට වත් නො කළ යුතු ය. ගම් වැදීම් ආදිය සඳහා මගෙන් නො විවාළ යුතු ය" යි ඒ හික්ෂුන්ට කිය යුතු ය. සාමණේරයන්ට ද උපාධ්‍යාය

නො විය යුතු ය. කලින් තමාගෙන් උපාධ්‍යාය ගත් සාමාජිකයන්ගේ වෙත් නම්, ඔවුන්ට ද එසේම කිය යුතු ය. එසේ කී පසුත් ගුරු ගෞරවයෙන් වත් කරත් නම්, පිළිගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ. යම් ආපත්තියකට වක සමාදන් වූයේ නම් ඒ ඇවැත්වීමට හෝ එවැනි ඇවැත්වීමට හෝ නො පැමිණිය යුතු ය.

විහාරයේ ප්‍රධානයකු වශයෙන් ක්‍රියා නො කළ යුතු ය. පොහෝ දිනයන්හි පාමොක් උදෙසීම හෝ පාමොක් උදෙසීමට ආරාධනය හෝ නො කළ යුතු ය. හික්ෂුන්ට වෝදනා නො කළ යුතු ය. තමා මහලු වුව ද ප්‍රකෘති හික්ෂුන්ගේ ඉදිරියෙන් ගමන් නො කළ යුතු ය. ආසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. දයකයන්ගේ ආරාධනා පිළිගෙන හික්ෂුන් කැඳවා ගෙන නො යා යුතු ය. සඬ්ඝයා සමග යන කල්හි දෙළොස් රියනක් උපචාරය හැර එකලාව යා යුතු ය. දන ශාලාදියෙහි හිඳින කල්හි ද අන්තිම කෙළවරේ අසුන ගත යුතුය. ප්‍රකෘති හික්ෂුන් බිම ඉන්නා කල්හි ආසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. ප්‍රකෘති හික්ෂුන් නිවාසනයෙහි ඉන්නා කල්හි තමා උච්චාසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. විහාරයෙහි වාසය පිණිස සියල්ලට ලාමක සෙනසුන ගත යුතු ය. පොහෝ කිරීමට පචාරණය කිරීමට සඬ්ඝයා රැස්වූ කල්හි ද වක ආරෝචනය කළ යුතු ය. ඒ කාලයේදී වත්මානක් පුරන ඇවැත්වීමට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය. එවැනි අන් ඇවැත්වීමට ද නො පැමිණිය යුතු ය. වක සමාදන්ව ඉන්නා අවස්ථාවේදී නැවත ගරුකාපත්තියකට පැමිණිය හොත් මුල පටන් නැවත වත්මානක් පුරන්නට සිදු වේ. ඒ ගැන විස්තර මූලවග්ග පාළියෙන් හා චිතය අටුවාවෙන් දැන ගත යුතු ය.

පිරිවෙස නික්ෂේප නො කොට ම පුරනවා නම් ආරෝචනය කළ හික්ෂුන්ට නැවත ආරෝචනය නො කළාට වරදක් නැත. ආගන්තුකයකු මුණ ගැසුණහොත් ආරෝචනය කළ යුතු ය. දිනපතා නික්ෂේප කරමින් රාත්‍රී කාලයෙහි පමණක් සමාදන් වේ නම්, සමාදන් වන වාරයක් පාසා දිනපතා ම ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානක වනාහි නික්ෂේප නො කෙළේ ද, දිනපතා ම සඬ්ඝයාට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

වත්-මානත් දීමේදී සැලකිය යුත්තක්.

සමහර අවස්ථාවලදී හික්ෂුන් මඳවීම නිසා කලින් පිරිවෙස්-මානත් ගත් හික්ෂුන් ම ඒවා දීමටත් සහභාගි කරවා ගන්නට සිදු වේ. එබඳු අවස්ථාවලදී පිරිවෙස හෝ මානත නික්ෂේප කොට මිස, සමාදන්වී සිට ගෙන ම තවත් හික්ෂුවකට පිරිවෙස හෝ මානත දීමට සහභාගි නො විය යුතු ය. පිරිවෙස්-මානත් සමාදන්ව වෙසෙන හික්ෂුව ද සඬිසයාට ගණන් ගෙන, දෙන පිරිවෙස හෝ මානත සිඬියට නො පැමිණේ. එය අකර්මයක් වේ. අඛ්‍යාත කර්මය කිරීමේදී ද එය එසේ ම ය.

පාර්වාසික වතුණො වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අඛ්‍යෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. මූලාය පටිකස්සතාරග වතුණො වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අඛ්‍යෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. මානත්තාරග වතුණො වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අඛ්‍යෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. මානත්තවාර්තවතුණො වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අඛ්‍යෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. අඛ්‍යාතාරග වතුණො වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අඛ්‍යෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං.

මෙය මහාවග්ග පාළියේ වම්පෙය්‍ය ඛන්ධකයේ එන දේශනයකි.

තිථික පර්වාසය.

බුදුසස්නෙහි පැවිද්ද හා උපසම්පදව ලැබීමට නග්ත කීථිකයෙකු පැමිණියහොත් ඔහු පැවිදි කොට සාර මසක් පිරිවෙස් දිය යුතු ය. ඔහු උපසම්පද කළ යුත්තේ සාරමස පිරිවෙස් පුරා සම්පූර්ණ කළ පසුව ය. අන්‍යකීථික පුච්ඡකයා විසින් සඬිසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ, වැද-ගෙන, මෙසේ පිරිවෙස් ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ! (තීස්සො) අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඬ්ඛාමී උපසම්පදං. සො'හං හත්තෙ! සධ්දං වත්තාරො

මාසෙ පරිවාසං යාවාමි. දුතියමපි අභං භන්තෙ -පෙ- තතියමපි අභං භන්තෙ -පෙ- පරිවාසං යාවාමි.

පිරිවෙස දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙත! සධෙසා, අයං (නියෙසා) අකඤ්ඤතිර්ථියපුබ්බො ඉමසමීං ධම්මචිනයෙ ආකඛති උපසම්පදං. සො සධසං වන්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවති. යදි සධසස්ස පත්තකලුං, සධෙසා (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිර්ථියපුබ්බස්ස වන්තාරො මාසෙ පරිවාසං දදෙය්‍ය, එසා ඤාතති.

සුණාතු මෙ භන්තෙ! සධෙසා, අයං (නියෙසා) අකඤ්ඤතිර්ථිය පුබ්බො ඉමසමීං ධම්මචිනයෙ ආකඛති උපසම්පදං. සො සධසං වන්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවති. සධෙසා (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිර්ථිය පුබ්බස්ස වන්තාරො මාසෙ පරිවාසං දෙති, යස්සායසමන්තො ඛමති (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිර්ථිය පුබ්බස්ස වන්තාරො මාසෙ පරිවාසස්ස දන්, සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති සො භාසෙය්‍ය. දිනෙතා සධෙසන (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිර්ථිය පුබ්බස්ස වන්තාරො මාසෙ පරිවාසො. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණහී. එවමෙතං ධාරයාමි.

සාරමස පිරිවෙස් පුරා හික්ෂුන් සතුටු කළ පසු අන්‍යකීර්තික පූජිකයා උපසම්පද කළ යුතු ය. විස්තර මහාඛන්ධකයෙන් දත යුතු ය.

කුට්ටස්තු දේශන කර්මය.

කුට්කාරක හික්ෂුව විසින් කුටිය කරන බිම පිරිසිදු කොට සවිසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩිමහලු

හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ, ඇදිලි බැඳ, මෙසේ තුන් වරක් සඩ්ඝයාගෙන් ඉල්ලුම් කළ යුතු ය.

"අහං භත්තෙ! සඤ්ඤාවිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො'හං භත්තෙ! සඩ්ඝං කුට්චත්ථුමලොකනං යාවාමි."

මෙසේ කුටිකාරක හික්ෂුව විසින් අයැදි කල්හි සඩ්ඝයා වහන්සේ එහි ගොස්, ගෙබිම බලනු රිසි සේක් නම්, එසේ කිරීම යහපති. නො එසේ නම්, ගෙබිම පරීක්ෂා කිරීමට යැවීම සඳහා උපද්‍රව ඇති-නැති බව හා උපචාරය ඇතිනැති බව තේරුම් ගැනීමට සමත් වූ ක්ෂණික හික්ෂුන් වහන්සේ සඩ්ඝයා විසින් සම්මත කොට යැවිය යුක්තානු ය.

සම්මත කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සඤ්ඤාවිකාය කුටිං ක තතුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඩ්ඝං කුට්චත්ථු මලොකනං යාවති. යදි සඩ්ඝස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ඤා ධම්මරකඛිතඤ්ඤා) භික්ඛු සමමනනස්ස (නියෙසස්ස) භික්ඛුනො කුට්චත්ථුං මලොකෙතුං; එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සඤ්ඤාවිකාය කුටිං ක තතුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඩ්ඝං කුට්චත්ථු මලොකනං යාවති. සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ඤා ධම්මරකඛිතඤ්ඤා) භික්ඛු සමමනනති (නියෙසස්ස) භික්ඛුනො කුට්චත්ථුං මලොකෙතුං. යස්සායසමනො ඛමති (බුද්ධරකඛිතස්ස ච ධම්මරකඛිතස්ස ච) භික්ඛුනං සමමුති (නියෙසස්ස) භික්ඛුනො කුට්චත්ථුං මලොකෙතුං. සො තුණහස්සා යස්ස නකඛමති, සො භාසෙස්සා.

සමමතා සධෙසන (බුද්ධරකඛිතො ච ධම්ම-
රකඛිතො ච) භික්ඛු (නිසසසස) භික්ඛුනො කුට්ටස්තු
ඔලොකෙනුං, බමති සධසසස, තසමා තුණහී.
එවමෙනං ධාරයාමි.

සම්මුතිය ලැබූ භික්ෂුන් විසින් කුටිය කරන ඉඩමට ගොස්,
එය උපද්‍රව සහිත තැනක් ද, කුටිය වටා ගොනුන් දෙදෙනකු යෙදූ
කරත්තයකට යාමට තරමට ඉඩ ඇති තැනක් ද යන බව විමසා,
උපද්‍රව ඇති තැනක් හෝ උපචාරය නැති තැනක් හෝ වේ නම්,
එහි කුටිය නො කළ යුතු බව කුටිකාරක භික්ෂුවට කිය යුතු ය.
ඉදින් තැන යහපත් වේ නම්, කුටිය තැනීමට යෝග්‍ය වේ නම්, ඒ
බව සවිසයාට දැන්විය යුතු ය. ඉන්පසු කුටිකාරක භික්ෂුව විසින්
සවිසයා වෙත එළඹ, වැඩිමහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව
හිඳ ඇදීලී බැඳ කුට්ටස්තු දේශනය කිරීමට අයැදිය යුතු ය.

කුට්ටස්තු දේශනය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං
අත්තුද්දෙසං. සොහං හන්තෙ! සධසං කුට්ටස්තුදෙසනං යාවති.
දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ- යාවාමි."

කුට්ටස්තු දේශනය කිරීමේ
කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං
අත්තුදෙදසං, සො සධසං කුට්ටස්තුදෙසනං යාවති.
යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (නිසසසස)
භික්ඛුනො කුට්ටස්තු දෙසෙය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං
අත්තුදෙදසං, සො සධසං කුට්ටස්තු දෙසනං යාවති.

සධෙසා (නිසසසස) භික්ඛුනො කුට්චන්ද්‍රං දෙසෙති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො කුට්චන්ද්‍ර දෙසනා, සො තුණ්හසස, යසස නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දෙසිතං සධෙසන (නිසසසස) භික්ඛුනො කුට්චන්ද්‍ර. ඛමති සධසසස. තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

කුට්චස්තු දේශනය කරවා ගැනීමේ තේරුම, කුටියක් හෙවත් ආවාසයක් තනා ගැනීමට සඩ්ඝයාගේ අනුමතිය ලබා ගැනීම ය. එසේ නො කොට තමාගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස දයකයන්ගෙන් ඉල්ලා ගත් දෙයින් කුටියක් තැනූ භික්ෂුවට සහවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

මහල්ලක විහාර වස්තු දේශනය.

දයකයකු ඇතිව මහා ආවාසයක් කරන-කරවන භික්ෂුව විසින් ද සඩ්ඝයා ලවා වස්තුදේශනය කරවා ගෙන ම එය කළ යුතු ය. එසේ නො කොට කුටිය කළ හොත් සහවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

ඉධම බැලීමට ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො'හං හන්තෙ! සඩ්ඝං විහාරවත්ථු ඔලොකනං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-"

විහාර වස්තු ඕලෝකන සම්මුතිය
දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භන්තෙ! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) භික්ඛු මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සසසාමිකං අත්තුදෙදසං. සො සධසං විහාරවන්දු ඔලොකනං

යාවතී. යදි සධ්‍යසස පනතකලලං. සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ච ධම්මරකඛිතඤ්ච) භිකඛු සමම-
නෙතය්‍ය (තිස්සසස) භිකඛුනො විහාරවත්ථුං
ඔලොකෙතුං. එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (තිස්සො) භිකඛු මහලලකං විහාරං කතතුකාමො සසාමිකං අතතුදෙසං. සො සධ්‍යං විහාරවත්ථු විලොකනං යාවතී. සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ච ධම්මරකඛිතඤ්ච) භිකඛු සමමනති (තිස්සසස) භිකඛුනො විහාරවත්ථුං. ඔලොකෙතුං යසායසමනො ඛමති (බුද්ධරකඛිතසස ච ධම්මරකඛිතසස ච) භිකඛුනං සමමුති (තිස්සසස) භිකඛුනො විහාරවත්ථුං. ඔලොකෙතුං සො තුණසස. යසස නකඛමති. සො භාපෙය්‍ය.

සමමනා සධෙසන (බුද්ධරකඛිතො ච ධම්ම-
රකඛිතො ච) භිකඛු (තිස්සසස) භිකඛුනො විහාර-
වත්ථුං ඔලොකෙතුං. ඛමති සධ්‍යසස, තසමා තුණභි.
එවමෙනං ධාරයාමි.

විහාරවත්ථු දේශනස ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භත්තෙ! මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අතතුද්දෙසං. සොහං භත්තෙ! සධ්‍යං විහාරවත්ථු දෙසනං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-.

විහාරවත්ථු දේශන කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භත්තෙ! සධෙසා, අයං(තිස්සො) භිකඛු මහලලකං විහාරං කතතුකාමො සසාමිකං

අතතුදෙදසං. සො සධ්‍යං විහාරවත්ථු දෙසනං යාවති. යදි සධ්‍යස්ස පත්තකලලං. සධෙසා (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං දෙසෙස්ස. එසා ඤාතති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු මහලලකං විහාරං කතතුකාමො සස්සාමිකං අතතුදෙදසං. සො සධ්‍යං විහාරවත්ථු දෙසනං යාවති. සධෙසා (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං දෙසෙති. යස්සායසමනො ඛමති (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථු දෙසනා. සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති සො භාසෙස්ස.

දෙසිතං සධෙසන (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථු. ඛමති සධ්‍යස්ස තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සමනුභාෂණ කර්මය.

යමිකිසි භික්ඛුවක් සධ්‍යයා හේද කිරීමට තැත් කෙරේ නම්, හේදයට හේතු වන කරුණක් ඉදිරිපත් කර ගෙන ක්‍රියා කෙරේ නම්, සධ්‍යහේදයට තැත් කරන ඒ භික්ඛුව හමුවන භික්ඛුන් විසින් "ඇවැත්ති! සමගි සධ්‍යයා හේද කිරීමට උත්සාහ නො කරව, යි ඒ භික්ඛුවට අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුවත් තුන්වෙනුවත් අවවාද කළ යුතු ය. එබඳු භික්ඛුවක් ගැන ආරංචිය ඇසූ භික්ඛුන් විසින් ද සධ්‍යහේදයට තැත් කරන භික්ඛුව සොයා ගොස් අවවාද කළ යුතුය. අවවාදය අසාද එය නො හරනා භික්ඛුවට, දුකුළා ඇවැත් වේ. සධ්‍යහේදයට තැත් කරන භික්ඛුව ගැන අසා, අවවාද නො කරන්නා වූ භික්ඛුන්ට ද දුකුළා ඇවැත් වේ. සධ්‍යහේදයට තැත් කරන භික්ඛුව අවවාදය අසාත් එය අත් නො හරිනම්, අන්‍ය භික්ඛුන් විසින් ඒ භික්ඛුව බලහත්කාරයෙන් වුව ද සහ මැදට ගෙන සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) හිකඛු සමගගස්ස සධස්ස හෙදය පරකකමති. සො තං චරුචං න පටිනිස්සඡති. යදි සධස්ස පතතකලලං, සධෙසා (නිසෙසං) හිකඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තස්ස චරුචස්ස පටිනිස්සගගාය. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) හිකඛු සමගගස්ස සධස්ස හෙදය පරකකමති. සො තං චරුචං න පටිනිස්සඡති. සධෙසා (නිසෙසං) හිකඛුං සමනුභාසති තස්ස චරුචස්ස පටිනිස්සගගාය. යස්සායසමතො ඛමති (නිසෙසස්ස) හිකඛුනො සමනුභාසනා තස්ස චරුචස්ස පටිනිස්සගගාය, සො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) හිකඛු සමගගස්ස සධස්ස හෙදය පරකකමති. සො තං චරුචං න පටිනිස්සඡති. සධෙසා (නිසෙසං) හිකඛුං සමනුභාසති තස්ස චරුචස්ස පටිනිස්සගගාය. යස්සායසමතො ඛමති (නිසෙසස්ස) හිකඛුනො සමනුභාසනා තස්ස චරුචස්ස පටිනිස්සගගාය. සො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභාටෙයා සධෙසන (තිසො) භිකඛු තසා වත්ථස්ස පටිනිස්සගගාය. බමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ සමනුභාෂණ කර්මය කිරීමේදී සඩ්සහේදයට තැත් කරන භික්ෂුවට අදහස නො හළහොත් ඤාණිය අවසානයේදී දුකුලා ඇවැත් වේ. ප්‍රථම අනුශ්‍රාවණය අවසානයේදී ජුලසි ඇවැත් වේ. දෙවන අනුශ්‍රාවණය අවසානයේහි ද ජුලසි ඇවැත් වේ. කර්මවාක්‍යාවසානයේහි සහවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

සධසහේදකයන්ට පක්ෂවන භික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය.

සඩ්සහේදයට තැත් කරන භික්ෂුවට පක්ෂවන භික්ෂුන්ට ද, අන්‍ය භික්ෂුන් විසින් එසේ නො කරන ලෙස අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුවත්-තුන්වෙනුවත් අවවාද කළ යුතුය, නො පිළිගතහොත් දුකුලා ඇවැත් වේ. දැන ගෙන අවවාද නො කරන භික්ෂුවට ද දුකුලා ඇවැත් වේ. අවවාදය නො පිළිගතහොත් බලයෙන් ම වුව ද ඒ භික්ෂුන් සහ මැදට පමුණුවා අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගතහොත් සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, (බුද්ධරකඛිතො ව ධමමරකඛිතො ව) භිකඛු (තිස්සස්ස) භිකඛුතො සධසහෙදය පරකකමන්තස්ස අනුවන්තකා වගචාදකා තෙ තං වත්ථං ත පටිනිස්සඡ්ඡන්ති. යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (බුද්ධරකඛිතකද්ධ ධමමරකඛිතකද්ධ) භිකඛු සමනුභාසෙය්‍ය තසා වත්ථස්ස පටිනිස්සගගාය. එසා ඤන්ති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, (බුද්ධරකඛිතො ව ධමමරකඛිතො ව) භිකඛු (තිස්සස්ස) භිකඛුතො

සධ්‍යභෙදය පරකකමනාසා අනුවචනකා වගභ-
 වාදකා. තෙ තං වච්ඡං න පටිතිස්සජ්ජනති.
 සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ච ධම්මරකඛිතඤ්ච) භික්ඛු
 සමනුභාසනී තස්ස වච්ඡස්ස පටිතිස්සගගාය.
 යස්සායසමතො ඛමති (බුද්ධරකඛිතස්ස ච ධම්ම-
 රකඛිතස්ස ච) භික්ඛුනං සමනුභාසනා තස්ස
 වච්ඡස්ස පටිතිස්සගගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස
 නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය. තතියමිපි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු
 මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභට්ඨො සධෙසන (බුද්ධරකඛිතො ච
 ධම්මරකඛිතො ච) භික්ඛු තස්ස වච්ඡස්ස පටි-
 තිස්සගගාය. ඛමති සධ්‍යස්ස, තස්මා තුණ්හි.
 එවමෙනං ධාරයාමී.

දුර්වච භික්ඛුන්ච කරන
 සමනුභාෂණ කර්මය.

"ඇවුත්ති; මෙය කළ යුතු ය, මෙය නො කළ යුතුය, ඔබ
 වහන්සේ මෙනම් ඇවුතට පැමිණියාහුය" යනාදීන් භික්ඛුන් විසින්
 බුදුන් වහන්සේ විසින් පනවා වදාළ සික පද අනුව භික්ඛුවකට
 අවවාද කරන කල්හි, යම් භික්ඛුවක් එයට ඉඩ නො දේ නම්,
 "ඇවුත්ති! මාගේ හොඳ නරකින් ඔබ වහන්සේලාට කාරියක් නැත,
 ඔබවහන්සේලා ඔබ වහන්සේලාට ඇති වැඩක් බලා ගන්නහුය. මම
 ද ඔබ වහන්සේලාට හොඳක් නරකක් නො කියමි. ඔබ වහන්සේලා
 ද මට කියවක් නො කියන්නහුය, ශි කියා නම්, භික්ඛුන් විසින් ඒ
 භික්ඛුවට එසේ නො කරන ලෙස අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුව

ද, තුන්වනුව ද එසේම අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගනින-
හොත් ඒ හික්ෂුවට දුකුලා ඇවැත් වේ.

දැනගෙන අවවාද නො කළ හොත් ඒ හික්ෂුන්ට ද දුකුලා
ඇවැත් වේ. ඉදින් ඒ හික්ෂුව අවවාදය නො පිළිගත්තේ නම්,
සහමැදට පමුණුවා ද අවවාද කළ යුතුය. දෙවනුවත් තුන්වනුවත්
අවවාද කළ යුතුය. නො පිළිගතහොත් සමනුභාෂණ කර්මය
කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ භනෙන! අයං (නිසෙසා) භික්ඛු
භික්ඛුහි සහධමමිකං වුවවමානො අත්තානං අවචනීයං
කරොති. සො තං වත්ථං න පටිනිසුප්පති. යදි
සධසසු පත්තකලුං, සධෙසා (නිසුසං) භික්ඛුං
සමනුභාසෙය්‍ය තසු පටිනිසුගගාය. එසා ඤති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා. අයං
(නිසෙසා) භික්ඛු භික්ඛුහි සහධමමිකං
වුවවමානො අත්තානං අවචනීයං කරොති. සො
තං වත්ථං න පටිනිසුප්පති. සධෙසා (නිසුසං)
භික්ඛුං සමනුභාසති තසු පටිනිසුගගාය.
යසසායසමනො ඛමති (නිසුසසු) භික්ඛුනො
සමනුභාසනා තසු වත්ථසු පටිනිසුගගාය. සො
තුණහසු - යසු නකබමති. සො භාසෙය්‍ය.
දුතියමපි එතමඝං වදමි. -පෙ- තතියමපි එතමඝං
වදමි -පෙ-

සමනුභවෙයා සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු තසු
වත්ථසු පටිනිසුගගාය. ඛමති සධසසු, තසමා
තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමි.

මේ කර්මවාක්‍යයාගේ අවසානයෙහි දුර්වල හික්මුටු සහ-
වෙසෙස් ඇවැත් වේ.

පබ්ලිකේෂන් කමිටු.

"පබ්ලිකේෂන්" කමිටු යනු වාසය කරන විභාගයෙන් හා
ගමෙන් බැහැර කිරීම ය. එය කළ යුත්තේ කුල දූෂණය කරන
හික්මුටු ය. ඒ කමිටු පළමුවට කර තිබෙන්නේ කීටාගිරියෙහි
විසූ අස්සේ පුනබ්ලසුක යන හික්මුටු ය 'අස්සේ පුනබ්ලසුක' යන
දෙදෙනා මට වර්ගික හික්මුටු අයත් දෙනමකි. එය කරන කල්හි
කුලදූෂණය කරන හික්මුටු සහ මැදට පමුණුවා, වෝදනා කොට,
වරද සිහි කරවා ඇවැත් දක්වා කළ යුතු ය.

පබ්ලිකේෂන් කමිටු වාක්‍යය.

සුභාතූ මෙ හතෙත! සධෙසා, ඉමෙ (අස්සේ
පුනබ්ලසුකා) හික්මු කුලදූෂකා පාපසමාවාරා.
ඉමෙසං පාපකා සමාවාරා දිස්සන්ති වෙව
සුය්‍යන්ති ව. කුලාති ව ඉමෙහි දුට්ඨාති දිස්සන්ති වෙව
සුය්‍යන්ති ව. යදි සධෙසා පනතකලලං, සධෙසා
(අස්සේ පුනබ්ලසුකානං) හික්මුතං (කීටාගිරියමා)
පබ්ලිකේෂන් කමිටු. ත (අස්සේ පුනබ්ල-
සුකෙහි) (කීටාගිරියමි) වච්චන්ති. එසා ඛදන්ති.

සුභාතූ මෙ හතෙත! සධෙසා, ඉමෙ (අස්සේ
පුනබ්ලසුකා) හික්මු කුලදූෂකා පාපසමාවාරා.
ඉමෙසං පාපකා සමාවාරා දිස්සන්ති වෙව සුය්‍යන්ති
ව. කුලාති ව ඉමෙහි දුට්ඨාති දිස්සන්ති වෙව
සුය්‍යන්ති ව. සධෙසා (අස්සේ පුනබ්ලසුකානං)
හික්මුතං (කීටාගිරියමා) පබ්ලිකේෂන් කමිටු. ත
ත (අස්සේ පුනබ්ලසුකෙහි) හික්මුහි. (කීටාගිරියමි)

ව්‍යවස්ථාපිතව. යසායාසමනො ඛමති (අසාප් පුත්තඛමසුකානං) භික්ඛුනං (කීටාගිරියමා) පඛා-
 ජනීයකමසොකරණං, න (අසාප් පුත්තඛම සුකෙහි) භික්ඛුහි (කීටාගිරියමී) ව්‍යවස්ථාපිතව. යො තුණහසා.
 යසා නකමති, යො භාසෙය්‍ය. දුතියමපි එතමත්ථං වදමී, -පෙ- තතියමපි එතමත්ථං වදමී.
 -පෙ-

කතං සධෙසන (අසාප් පුත්තඛමසුකානං) භික්ඛුනං (කීටාගිරියමා) පඛාජනීය කමමං, න (අසාප් පුත්තඛමසුකෙහි) භික්ඛු (කීටාගිරියමී) ව්‍යවස්ථාපිතව. ඛමති සධසසා තසමා තුණහි එවමෙනං ධාරයාමී.

පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව විසින් පිරිය යුතු වත් අටළොසෙකි. සධසයාට කීකරුව ඒ වත් අටළොස පුරා භික්ෂී පබ්බාජනීය කර්මය අවලංගු කරන ලෙස සධසයාගෙන් ඉල්ලා සිටි කල්හි සධසයා විසින් එය අවලංගු කරනු ලැබේ. අස්සප් පුත්තඛමසුකයෝ පබ්බාජනීය කර්මයෙන් නො භික්ෂී එය කළා වූ භික්ෂූන්ට ගර්භා කරන්තට පටන් ගත්හ.

කුලදුෂණය කිරීමෙන් පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද යම් කිසි භික්ෂුවක් විහාරයෙන් බැහැර නො වී "මේ භික්ෂුහු ඡන්දදියෙන් අගතියට යන්නෝ ය. මෙබඳු ඇවැත් නිසා ඇතැමෙකුට පබ්බාජනීය කර්මය කරන්නාහ. ඇතැමෙකුට නො කරන්නාහ" යි කර්මය කළ භික්ෂූන්ට ගර්භා කෙරේ නම්, දක්නා වූ-අසන්නා වූ අන්‍ය භික්ෂූන් විසින් ඒ භික්ෂුවට විහාරයෙන් බැහැර වන ලෙසත්, සධසයාට ගර්භා නො කරන ලෙසත් තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතුය. නොපිළිගනී නම්, සහ මැදට ගෙන ඒ භික්ෂුවට අවවාද කළ යුතුය. සහ මැදදී ද නො පිළිගනී නම්, ඒ භික්ෂුවට සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතුය.

සමානුභාවය කරම වාක්‍යය.

සුභාත මෙ හනෙත! සධෙසා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සධෙසන පබ්බාජනීය කමමකතො, භික්ඛු ජන්දගාමීනා දෙසගාමීනා මොහගාමීනා හයගාමීනා පාපෙති. සො තං වජ්ජං න පටිනිසසජ්ජති. යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තසස වජ්ජසස පටිනිසසගගාය. එසා ඤාතී.

සුභාත මෙ හනෙත! සධෙසා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සධෙසන පබ්බාජනීය කමමකතො. භික්ඛු ජන්දගාමීනා දෙසගාමීනා මොහගාමීනා හයගාමීනා පාපෙති. සො වජ්ජං න පටිනිසසජ්ජති. සධෙසා (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසනී තසස පටිනිසසගගාය. යසසායසමතො ඛමති (තිස්සසස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තසස වජ්ජසස පටිනිසසගගාය. සො තුණහසස. යසස නකම්මති, සො භාසෙය්‍ය. දුතියමිපි එතමඝං වදමි - පෙ - තතියමිපි එතමඝං වදමි -පෙ-.

සමනුභාවො සධෙසන (තිස්සො) භික්ඛු තසස වජ්ජසස පටිනිසසගගාය. ඛමති සධසසස තසමා තුණහී. එවමෙතං ධාරයාමී.

මේ කර්මවාක්‍යය කියා අවසාන කරනු සමග ම පබ්ලිකේෂන්ස් කමිටිය කළ භික්ෂුන්හට ගර්භා කරන භික්ෂුහු සහවෙසෙස් ඇවතට පැමිණෙති.

පබ්බාජනීය කර්මය සංසිද්ධිම.

පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුව යම් විහාරයක වෙසෙමින් යම් ගමක කුලදුෂණය කෙළේ නම්, ඒ විහාරයෙහි වෙසෙමින් කුලදුෂණය කළ ගමෙහි පිටු පිණිස නො හැසිරිය යුතුය. ඒ විහාරයෙහි වෙසෙමින් අන් ගමක පිටු පිණිස නොහැසිරිය යුතු ය. අනික් විහාරයක වෙසෙමින් හෝ ඒ ගමෙහි පිටු පිණිස නො හැසිරිය යුතුය. පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුවට නියමිත අටොළොස් වන පිරිය යුතුය. වත් පිරිම පිළිබඳ කාල නියමයක් නැත. පස්දිනක් වුවද ප්‍රමාණය. වත් පුරා පබ්බාජනීය කර්මය සන්සිද්ධන ලෙස ඒ හික්ෂුව විසින් සච්ඡයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ ඇදිලි බැඳ යාඥා කළ යුතුය.

සන්සිද්ධිම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භත්තෙ! සධ්දෙත පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. තෙතථාරං චත්තාමි. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- යාවාමි. තතියම්පි -පෙ- යාවාමි.

කර්මය සන්සිද්ධිමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භතෙන! සධ්දෙසා, අයං (තියෙසා) භික්ඛු සධ්දෙසන පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මාචතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවති. යදි සධ්දෙසස්ස පතතකලලං, සධ්දෙසා (තියස්සස්ස) භික්ඛුනො පබ්බාජනීය කම්මං පටිපපස්සමෙහය්‍ය. එසා ඤදතති.

සුඤ්ඤානු මෙ භතෙන! සධ්දෙසා, අයං (තියෙසා) භික්ඛු පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. පබ්බාජනීය

කමමය පටිපසයදැයි යාවති. සධෙසා (නියසයස) හිකඛුනො පබ්ලාපනීයකමම. පටිපසයමෙහති. යසයායසමනො බමති (නියසයස) හිකඛුනො පබ්ලාපනීය කමමය පටිපසයදැයි. යො තුණහයස. යසය නකබමති, යො භාසෙයස. දුතියමිපි එතමතථං වදමි. -පෙ- තතියමිපි එතමතථං වදමි.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියසො) හිකඛු සධෙසන පබ්ලාපනීය කමමකනො. සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. පබ්ලාපනීය කමමය පටිපසයදැයි යාවති. සධෙසා (නියසයස) හිකඛුනො පබ්ලාපනීය කමම. පටිපසයමෙහති. යසයායසමනො බමති. (නියසයස) හිකඛුනො පබ්ලාපනීය කමමය පටිපසයදැයි. යො තුණහයස. යසය නකබමති, යො භාසෙයස.

පටිපසයදැයි සධෙසන (නියසයස) හිකඛුනො පබ්ලාපනීයකමම. බමති සධසයස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පබ්ලිකාපනීය කර්මය සන්සිද්ධිමෙන් පසු ඒ හික්ෂුච ඒ විහාරයේ වාසය කිරීමට ලැබේ. එහෙත් ඒ හික්ෂුච විසින් දූෂණය කළ කුලවලින් සිවුපසය නො පිළිගත යුතු ය. ඒ හික්ෂුච පසු කාලයේදී රහත් වුවද රහත් වීමෙන් පසු ද කුලවලින් ප්‍රත්‍යය නො පිළිගත යුතු ය. දිවි හිමියෙන් ඒ හික්ෂුච ඒ කුලවලින් ගන්නා ප්‍රත්‍යය ඇකප ය. ඒ කුලවල මිනිසුන් "නුඹ වහන්සේ අප දෙන ප්‍රත්‍යය නො පිළි ගන්නේ කුමක් හෙයින් දැයි අසා, "පෙර මා විසින් කුල දූෂණය කර ඇති නිසා ය'යි කී කල්හි, ඒ මනුෂ්‍යයෝ 'අපි නුඹ වහන්සේට ඒ නිසා නො දෙමුය, දැන් නුඹ වහන්සේ ගේ

සිල්වත් බව සලකා ම දෙන්නෙමුයයි කියන්නාහු නම්, ඉන් පසු ඔවුන්ගේ ප්‍රත්‍යය පිළිගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

අත්‍යවාදකාරෝපන කර්මය.

අත්‍යවාදකාරෝපන කර්මය නො මනා ක්‍රියා කොට ඇවැත් වලට පැමිණ ඒවා ගැන සඩ්ධි මධ්‍යයේදී විමසන කල්හි, අනිකක් කියා වරද වසා ගන්නට තැත් කරන හික්මුත් සඳහා නියමිත කර්මයෙකි.

කර්මවාකෂය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (ජනො) භිකඛු සධසමපේකධ ආපනතියා අනුසුකද්දේයමානො අකද්දනකද්දං පට්ටරති. යදි සධසසු පනතකලලං, සධෙසා (ජනතසු) භිකඛුනො අකද්දවාදකං රොපෙය්. එසා කද්දති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (ජනො) භිකඛු සධසමපේකධ ආපනතියා අනුසුකද්දේයමානො අකද්දනකද්දං පට්ටරති. සධෙසා (ජනතසු) භිකඛුනො අකද්දවාදකං රොපෙති. යසුයසමනො බමති (ජනතසු) භිකඛුනො අකද්දවාදක සු රොපනා. සො තුණහසු. යසු තකබමති. සො භාසෙය්.

රොපිතං සධෙසන (ජනතසු) භිකඛුනො අකද්දවාදකං. බමති සධසසු, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

මේ කර්මය කරන්නට පෙර සහ මැද විචාරන කල අනිකක් කීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ. අක්කවාදකාරෝපනයෙන් පසු අනිකක් කීමෙන් පවිති ඇවැත් වේ.

විභේදකාරෝපන කර්මය.

විභේදකාරෝපන කර්මය, වරද කොට සහ මැද විචාරන කල්හි තුන්කම්හුව හිද, සධිසයා වෙහෙසන හික්ෂුන්ට කරන කර්මයෙකි.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හික්ඛු සධිසමජේකධ ආපනතියා අනුසුකද්දේයමානො තුණහිභුතො සධිසං. විහෙසෙති. යදි සධිසසු පනතකලලං. සධෙසා (ජනතසු) හික්ඛුතො විහෙසකං රොපෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හික්ඛු සධිසමජේකධ ආපනතියා අනුසුකද්දේයමානො තුණහිභුතො සධිසං. විහෙසෙති. සධෙසා (ජනතසු) හික්ඛුතො විහෙසකං රොපෙති. යසුසායසමතො ඛමති, (ජනතසු) හික්ඛුතො විහෙසකසු රොපතා, සො තුණහසු. යසු නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

රොපිතං සධෙසන (ජනතසු) හික්ඛුතො විහෙසකං. ඛමති සධිසසු, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මය කිරීමෙන් පසු සහ මැද ඇවිත් විචාරන කල්හි කලා නො කොට සධිසයා වෙහෙසන හික්ෂුන්ට පවිති ඇවුත් වේ.

පාපදාෂ්ටි ගෙන සිටින හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය.

බුද්ධ කාලයේ අරිෂ්ඨ නැමැති හික්ෂුවක් "පස්කම් සැප විදින්නා වූ මේ හිහියෝ සෝවාන් වෙති, සකාදගාමී වෙති. අනාගාමී වෙති.

හික්ෂුහු ද මනාප රූප දර්ශනය කෙරෙමින්, ශබ්දයන් අසමින්, ගන්ධයන් ආසාදනය කරමින්, රසයන් ආස්වාදනය කරමින්, මාද්‍ර වස්ත්‍රාදියේ පහස විදිමින් රහත් වෙති. එසේ තිබියදී ස්ත්‍රී ස්පර්ශය වූ එක් දෙයක් පමණක් අත්කරාගිත වන්නට කරුණක් නැතය" යන දෘෂ්ටිය ගත්තේ ය. ඒ කාරණය නිමිත්ත කොට එබඳු දෘෂ්ටි ගෙන එය නො හැර තදින් අල්ලා ගෙන ඉන්නා හික්ෂුන්ට සමනුභාෂණ කර්මයක් බුදුන් වහන්සේ නියම කළ සේක.

එය කරන්නේ මෙසේ ය. එබඳු පාප දෘෂ්ටියක් ගෙන සිටින්නා වූ හික්ෂුවට දක්නා වූ ද ඇසුවා වූ ද හික්ෂුන් විසින් ඒ දෘෂ්ටිය අත හරිනු පිණිස තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතු ය. අවවාදය පිළිගෙන දෘෂ්ටිය නො හළේ නම්, දුකුළා ඇවැත් වේ. දැක ද අසා ද අවවාද නො කරන්නා වූ හික්ෂුන්ට ද දුකුළා ඇවැත් වේ. අවවාදය පිළිගෙන දෘෂ්ටිය නො හරිනහොත් ඒ හික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා ද, තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගෙනහොත් දුකුළා ඇවැත් නැවත ද වේ. එසේ ද නො පිළිගනී නම්, ඒ හික්ෂුවට සමනුභාෂණ කමීය කළ යුතු ය.

කමී වාක්‍යය

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, (නියසාසා)
 භිකඛුනො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පනතං,
 තථා.හං හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී, යථා
 යෙ මෙ අත්තරාගිකා ධම්මා චූත්තා හගචතා, තෙ
 පටිසෙවනො නාලං අත්තරායායාති. යො තං දිට්ඨිං
 න පටිතිසාජ්ජති. යදි සධසසා පත්තකල්ලං සධෙසා
 (නියසං) භිකඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තසා දිට්ඨියා
 පටිතිසාගගාය. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, (නියසාසා)
 භිකඛුනො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පනතං,
 "තථාහං හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා

යෙ මෙ අනතරායිකා ධම්මා චූත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අනතරායායාති." සො නං දිට්ඨිං න පටිනිසසජ්ජති. සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං සමනුභාසති තසසා දිට්ඨියා පටිනිසසගගාය. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තසසා දිට්ඨියා පටිනිසසගගාය. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමි. -පෙ- තතියමිපි එතමත්ථං වදමි.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, (නිසසසස) භික්ඛුනො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං, තථාභං භගවතො ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙ මෙ අනතරායිකා ධම්මා චූත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අනතරායායාති. සො නං දිට්ඨිං න පටිනිසසජ්ජති. සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං සමනුභාසති තසසා දිට්ඨියා පටිනිසසගගාය. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තසසා දිට්ඨියා පටිනිසසගගාය. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභගධෙයා සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු තසසා දිට්ඨියා පටිනිසසගගාය. ඛමති සධසසස තසමා තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමි

මේ කමිය අවසන් වනු සමග ම දෘෂ්ඨිය ගෙන සිටින හික්ෂුචට පවිති ඇවූත් වේ.

මිසදිටු ගත් සාමණේරයන්ට කරන නිස්සාරණ කමය

සාමණේරයෙක් බුදුන්ගේ හෝ දහමිහි හෝ සභුන්ගේ හෝ අගුණ කියා නම්, අකප්පියය කැප යයි කියා නම්, මිසදිටු ගන්නේ නම්, ඔහුට තුන්වර දක්වා ඒ වරද හරනා පිණිස අවවාද කළ යුතු ය. ඉදින් සාමණේරයා ඒ ලබ්ධිය නො හරින්නේ නම් සඬ්ඝයා රැස් කොට සහ මැදදී ඒ ලබ්ධිය හැර දමන ලෙස කිය යුතු ය. ඉදින් සාමණේරයා ලබ්ධිය හළේ නම් යහපති. නො හරණේ නම්, ඔහුට නිස්සාරණ කර්මය කළ යුතු ය, එය වතුර්විධ කමියන් අතුරෙන් අපලෝකන කමියෙකි. එය කරන කල්හි ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් විසින් මතු දැක්වෙන වාක්‍යයෙන් සාමණේරයා බැහැර කරන බව දැන්විය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සධ්‍යං භතො! පුච්ඡාමි, අයං (කණ්ඨකො) සාමණේරො බුද්ධස්‍ය ධම්මස්‍ය සධ්‍යස්‍ය අවණණවාදි මිච්ඡාදිට්ඨිකො, යං අකෙඤ්ඤ සාමණේරො ලභනති හිකබුහි සද්ධිං ද්වීරතතතිරතතං සහසෙය්‍ය, තස්‍යා අලාභාය නිස්සාරණා රුච්චති සධ්‍යස්‍ය.

දුතියම්පි සධ්‍යං භතො පුච්ඡාමි. -පෙ- නිස්සාරණා රුච්චති සධ්‍යස්‍ය.

තතියම්පි සධ්‍යං භතො පුච්ඡාමි. -පෙ- නිස්සාරණා රුච්චති සධ්‍යස්‍ය.

මෙසේ සඬ්ඝයාට දන්වා "නො හික්ෂුණු සාමණේරය! යව විනාශ වෙව" යි සාමණේරයාට කිය යුතු ය. මෙසේ නිස්සාරණය කළ සාමණේරයා සියලුම හික්ෂුන් විසින් වර්ජනය කළ යුතු ය. එසේ බැහැර කළ සාමණේරයාට සංග්‍රහ කරන්නා වූ ද, ඒ සාමණේරයාගේ උපස්ථානය පිළිගන්නා වූ ද, ඔහු හා ධර්මාමිෂ

සම්භෝගය කරන්නා වූ ද, එක් ආවාසයක සයනය කරන්නා වූ ද හික්ෂුවට පවිති ඇවුත් වේ.

ඕසාරණය.

නිස්සාරණය කරනු ලැබූ සාමණේරයා හික් මී දුර්ලබ්ධි හැර සඩ්ධියාගෙන් ක්ෂමාව ඇයද සිටිය හොත්, ඔහු නිස්සාරණ කර්මය ඉවත් කරන ලෙස තුන්වරක් යාඥා කරවා අපලෝකන කර්මයෙන් ම නිස්සාරණය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සධ්‍යං භතො! ආපුට්ඨාමි. අයං (කණ්ඩකො) සාමණේරො බුද්ධස්ස ධම්මස්ස සධ්‍යස්ස අවණණවාදී මිට්ඨාදිට්ඨිකො, යං අනෙකෙද සාමණේරා ලභනති දවීරනන තීරනනං හිකබුහි සද්ධිං සහසෙය්‍යං, තස්සා අලාභාය නිසාරිතො. සොයං ඉදති ඔරතො වීරතො ලජ්ජධම්මං ඔකකතො, හිරොනභස්ස පතිට්ඨිතො, කතදණ්ඩ කමෙමා, අවටයං දෙසෙති. ඉමස්ස සාමණේරස්ස යථා පුරෙ කායසමෙහාග සාමග්ගිදනං. රුවති සධ්‍යස්ස.

දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

බ්‍රහ්ම දණ්ඩය.

සබ්‍රහ්මචාරීන්ගේ අවවාදනුශාසනා නො පිළිගනිමින් හික්ෂුන්ට ආක්‍රෝශ කරමින් හැසුරුණු ඡන්ත නම් වූ හික්ෂුවට තථාගතයන් වහන්සේ බ්‍රහ්ම දණ්ඩය නියම කළ සේක. "යො අකද්දෙදාපි හික්ඛු මුඛරො හොති හික්ඛුං ගුරුත්තවටතෙහි සට්ඨෙත්තො බුංසෙත්තො වම්භෙත්තො වීහරති තස්සාපි දතබ්බො" යනුවෙන් හික්ෂුන්ට නො මනා වචනයෙන් බෙණෙමින් කරදර කරන අන්‍ය පරුෂ හික්ෂුන්ට ද ඒ දඬුවම දියයුතු බව විනය අටුවාවෙහි දක්වා ඇත්තේ ය. ඒ දඬුවම දියයුත්තේ ද අපලෝකන කර්මයෙනි.

කර්ම වාක්‍යය.

හතෙත (ඉත්ථං නාමො) භික්ඛු මුඛරො, භික්ඛු දුරුත්තචචනෙහි සට්ඨෙතො වීහරති. සො භික්ඛු යං ඉවෙජ්ජය්‍ය තං චදෙය්‍ය. භික්ඛුහි (ඉත්ථං නාමො) භික්ඛු තෙච චත්තබ්බො, න ඔචදිත්තබ්බො, න අනුසාසිත්තබ්බො. සධ්‍යං හතෙත පුච්ඡාමී (ඉත්ථන්තාමස්ස) භික්ඛුතො බුහමදණ්ඩස්ස දතං. රුච්චති සධ්‍යස්ස.

දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

මේ කර්මය කළ පසු ඒ භික්ෂුව කුමක් කීවත් අන්‍ය භික්ෂුන් ඔහුට කීසිවත් නො කියනු ලැබේ. අවවාදනුශාසනා නො කරනු ලැබේ. ඒ භික්ෂුව පසුව භික්ෂු නපුරු ගති හැර සධ්‍යයාගෙන් සමාව ඉල්ලුව හොත් එය සධ්‍යයා විසින් නැවත ඉවත් කරනු ලැබේ.

ඉචත් තිරිමේ කර්ම වාක්‍යය.

හතෙත! භික්ඛුසධ්‍යො (අසුකස්ස) භික්ඛුතො බුහමදණ්ඩං අදසී. සො භික්ඛු යොරතො නිචාතචුත්ති ලජ්ජධම්මං ඔකකතො, හිරොත්තපෙප පතිට්ඨිතො, පටිසඬා ආයතීං සංචරෙ තිට්ඨති. සධ්‍යං හතෙත! පුච්ඡාමී තස්ස භික්ඛුතො බුහමදණ්ඩස්ස පටිපසස්සදධිං. රුච්චති සධ්‍යස්ස.

දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

මෝහාරෝපන කර්මය.

ඇතැම් භික්ෂුහු පාමොක් උදෙසන කල්හි සැලකිල්ලෙන් නො අසා, පසුව වරද කොට, "මෙය වරදක් බව-මෙයට ඇවතක් ඇති බව-අපි කලින් දැන නො සිටියෙමුය, මෙබඳු සිකපදයක්

ඇති බව අප දැන ගත්තේ දැන්යයි කියමින් කළ වරද නො දැනීමෙන් කළ එකක් බව සවිසයාට ඇඟවීමට උත්සාහ කරති. මෝහාරෝපන කර්මය එසේ කරන හික්ෂුන් හික්මවීම සඳහා නියමිත කර්මයෙකි.

සිකපද, නො දැනීම ඇවතින් මිදීමට කරුණක් නො වේ. එබැවින් කලින් දැන නො සිටීමෙන් වරද කළ බව කියන හික්ෂුව ලො සිදු වූ ඇවැන දෙසවා, ඒ හික්ෂුව කලින් දෙතුන් වරක්වත් පාමොක් ඇසීමට පැමිණි බව හික්ෂුහු දනිත් නම්, වරද කළ හික්ෂුවට මෝහාරෝපන කර්මය කළ යුතුය.

එය කරන කර්ම වාක්‍යය මෙසේ ය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා. අයං (නියෙසා) හික්ඛු පාතිමොකෙබ උද්දිසසමානෙ න සාධුකං අට්ඨකත්වා මනසිකරොති. යදි සධසසස පත්තකලලං. සධෙසා (නියසසස) හික්ඛුනො මොහං ආරොපෙය්‍ය. එසා ඤාති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා. අයං (නියෙසා) හික්ඛු පාතිමොකෙබ උද්දිසසමානෙ න සාධුකං අට්ඨකත්වා මනසිකරොති. සධෙසා (නියසසස) හික්ඛුනො මොහං ආරොපෙති. යසසායසමනො ඛමති. (නියසසස) හික්ඛුනො මොහසස ආරොපනා. සො තුණහසස. යසස නකඛමති සො හාසෙය්‍ය.

ආරොපිතො සධෙසන (නියසසස) හික්ඛුනො මොහො. ඛමති සධසසස. නසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

මේ කර්මය කළ පසුත් සිකපදය නො දත් බව කියන හික්ෂුවට පවිති ඇවැත් වේ.

තප්පතිය කර්මය.

බුද්ධකාලයේදී හික්ෂුන් හා නිකර ධබර කර ගත්තාවූ, කෝලාහල කරගත්තාවූ, වාද ඇති කර ගත්තාවූ, සඛිසයාට නිකර නඩු පැමිණිලි කළාවූ, එබඳු අන්‍ය හික්ෂුන්ටත් එසේ කිරීමට අනුශාසනය කළා වූ පණ්ඩුක ලෝහිතක යන හික්ෂුන් දෙදෙන නිමිත්ත කොට, එබඳු හික්ෂුන් හික්මවනු පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ මේ තප්පතිය කර්මය වදළසේක. එය කරන කල්හි කෝලාහල කරන හික්ෂුන් සහ මැදට පමුණුවා, ඕවුනට චෝදනා කොට කළ වරද මතක් කරදී, සිදු වූ ඇවැත දක්වා කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලෝහිතකා) භිකඛු අත්තනා හණ්ඩනකාරකා කලහකාරකා විවාදකාරකා හ සසකාරකා සධෙස අධිකරණකාරකා, යෙපි චකෙඤ්ඤ භිකඛු හණ්ඩනකාරකා කලහකාරකා විවාදකාරකා හසසකාරකා සධෙස අධිකරණකාරකා, තෙ උපසඬකම්භවා එවං වදන්ති "මා බො තුමෙහ ආයසමතෙනා එසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමතොඵ, තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ච බ්‍යත්තතරා ච බහුසුත්තරා ච අලමත්තතරා ච, මා වසස භාසිතඵ, මයමපි තුමහාකං පකබා හවිසසමා" ති. තෙන අනුප්පන්නාති වෙච හණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති උප්පන්නාති ච හණ්ඩනාති භිසො-භාවාය වෙසුලලාය සංවත්තන්ති. යදි සධසස පත්තකලලං, සධෙසා (පණ්ඩුක ලෝහිතකානං) භිකඛුනං තප්පතියකමමං කරෙය්‍ය. එසා තදන්ති.

සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) හිකඛු අත්තනා හණ්ඩන කාරකා -පෙ- සධෙසා අධිකරණ කාරකා, යෙපි වකෙඤ්ඤ හිකඛු හණ්ඩනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණ-කාරකා, තෙ උපසධකමීත්වා එවං වදන්ති "මා බො තුමෙහ ආයසමනෙතා එසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමනෙතථ තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ව බ්‍යත්තතරා ව බහුස්සුතතරා ව අලමත්තතරා ව මා වස්ස භාසිත්ථ, මයමපි තුමහාකං පකඛා හවීසාමා" ති තෙන අනුපපන්නාති ව හණ්ඩනාති උපපජ්ජන්ති. උපපන්නාති ව හණ්ඩනාති භියොහාවාය වෙසුලොස සංවත්තන්ති. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පතිය කමමං කරොති. යස්සායසමනො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පතිය කමමස්ස කරණං. යො තුණ්හස්ස. යස්ස නකබමති. යො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) හිකඛු අත්තනා හණ්ඩනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණකාරකා, යෙ'පි වකෙඤ්ඤ හිකඛු හණ්ඩනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණකාරකා, තෙ උපසධකමීත්වා එවං වදන්ති බලවා බලවං පටිමනෙතථ, තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ව බ්‍යත්තතරා ව බහුස්සුතතරා ව අලමත්තතරා ව, මා වස්ස භාසිත්ථ, මයමපි තුමහාකං පකඛා හවීසාමා"ති. තෙන අනුපපන්නාති වෙව හණ්ඩනාති උපපජ්ජන්ති. උපපන්නාති ව

හණධනානි භීයොභාවාය වෙදුලාය සංච-
 තතනි. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං
 තජ්ජනීයකමමං. කරොති යසායසමනො ඛමති
 (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනීය කමම-
 යස කරණං. යො තුණහසා, යසා නකඛමති,
 යො භාසෙය්‍ය.

තතියමපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ හතො!
 සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු අත්තනා
 හණධනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණකාරකා,
 යෙ'පි වකෙඤ්ඤ භික්ඛු හණධනකාරකා -පෙ- සධෙස
 අධිකරණකාරකා තෙ උපසධකමීත්වා එවං වදන්ති
 "මා ඛො තුමෙහ ආයසමනො එයො අපේසී, ඛලවා
 ඛලවං පටිමනෙත්ථ තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ව
 ඛ්‍යත්තතරා ව ඛහුසුත්තරා ව අලමත්තතරා ව,
 මා වසා භායීත්ථ, මයමපි තුමහාකං පකඛා
 හවීසාමා" ති තෙන අනුප්පනනානි වෙච හණධනානි
 උප්පජ්ජන්ති. උප්පනනානි ච හණධනානි භීයො-
 භාවාය වෙදුලාය සංචතතනි. සධෙසා (පණ්ඩුක
 ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනීය කමමං කරොති.
 යසා- යසමනො ඛමති. (පණ්ඩුක ලොහිතකානං)
 භික්ඛුං තජ්ජනීයකමමයස කරණං, යො තුණහසා,
 යසා නකඛමති. යො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (පණ්ඩුක ලොහිතකානං)
 භික්ඛුනං තජ්ජනීය කමමං. ඛමති සධසසා, තසමා
 තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

**තප්පතිය කර්මය කරන ලද හික්ෂුන් විසින්
පිළිපැදිය යුතු අටොළොස් වන**

තප්පතිය කර්මය කරනු ලැබූ හික්ෂුව විසින් -

1. උපාධ්‍යාය වී හෝ කර්මාචාර්ය වී හෝ උපසම්පද නො කළ යුතු ය.
2. උපාධ්‍යාය වී කුල දරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු ය.
3. හික්ෂුන්ට නිස නො දිය යුතු ය.
4. හික්ෂුන්ට වාද සම්මුතිය නො පිළිගත යුතු ය.
5. කලින් සම්මුතිය ලබා ඇත්තේ ද හික්ෂුන්ට අවවාද නො කළ යුතු ය.
6. යම් ඇවතක් නිසා තප්පතිය කර්මය කරන ලද්දේ නම්, ඒ ඇවතට නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එවැනි අන් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට පවිටු ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
9. තප්පතිය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
10. ඒ කර්මය කළ හික්ෂුන්ට ද ගර්භා නො කළ යුතු ය.
11. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකගේ උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
12. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකගේ පචාරණය නො තැබිය යුතු ය.
13. ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් ඇසිය යුත්තකු නො කළ යුතු ය.
14. විහාරයෙහි දෙටුබව නො කළ යුතු ය.
15. වරදක් කීමට ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් ලවා අවකාශ නො කරවා ගත යුතු ය.
16. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට වෝදනා නො කළ යුතු ය.
17. අනුන් ලවා ඔවුන් ගේ ඇවැත් සිහි නො කර විය යුතු ය.
18. හික්ෂුන් කෝලාහල කිරීමෙහි නො යෙදවිය යුතු ය.

තප්පතිය කර්මය ඉවත් කිරීම.

තප්පතිය කමිය කරනු ලැබූ භික්ෂුන් විසින් ඉහත කී අවොළොස් වන පුරා භික්ෂී, සඛ්ඝයාගෙන් කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියහොත්, සඛ්ඝයා විසින් තප්පතිය කර්මය ඉවත් කළ යුතු ය. ඒ භික්ෂුන් විසින් සඛ්ඝයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා, වැඩි මහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ ඇදීලී බැඳ, මතු දැක්වෙන වාක්‍යය තුන්වරක් කියා තප්පතිය කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතු ය.

මයං හත්තෙ සඛ්ඝෙන තප්පතියකම්මකතා. සම්මා චත්තාම. ලොමං පාතෙම. තෙත්ථාරං චත්තාම. තප්පතියකම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවාම. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

ඉවත් කිරීමේ කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු සධෙසන තප්පතියකම්මකතා. සම්මා චත්තනති. ලොමං පාතෙනති. තෙත්ථාරං චත්තනති. තප්පතියකම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවනති. යදි සධ්ඝස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තප්පතියකම්මං පටිපපස්සමෙහයා. එසා කදනති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු සධෙසන තප්පතියකම්මකතා. සම්මා චත්තනති. ලොමං පාතෙනති. තෙත්ථාරං චත්තනති. තප්පතියකම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවනති. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තප්පතිය කම්මං පටිපපස්සමෙහති. යස්සායසමතො බමති. (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තප්ප-

නීය කමමසස පටිපසසසදධි, සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) -පෙ- සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පනීයකමමං. පටිපසසස මෙහති. යසසායසමතො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පනීය කමමසස පටිපසසස මෙහති, යසසායසමතො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පනීයකමමසස පටිපසසසදධි. සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

තතියමපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) හි කඛු -පෙ- තප්පනීයකමමසස පටිපසසසදධිං යාවනති. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හි කඛුනං තප්පනීයකමමං. පටිපසසස මෙහති. යසසායසමතො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හි කඛුනං තප්පනීයකමමසස පටිපසසසදධි, සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිපසසසදධං සධෙසන (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පනීයකමමං බමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී.

තියස්ස කමිය

නුසුදුසු පරිදි ගිහියන් හා ආශ්‍රය කළාවු, බාලවු අව්‍යක්කවු, එහෙයින් ම නිතර ඇවැත්වලට පැමිණියා වු, බොහෝ ඇවැත්වලට පැමිණියාවු, පිරිවෙස් ගැනීමි-මානක් ගැනීමි-අබ්භාන කරවා ගැනීමි ආදියෙන් නිතර සඩ්ඝයාට කරදර ඇති කළාවු සෙය්‍යසක

භික්ෂුව නිමිත්ත කොට තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නියස්ස කමීය වදරන ලද්දේ ය. නියස්ස කමීයෙහි අදහස භික්ෂුවකට නිස සමාදන් වී ආවායභීවරයකු යටතේ විසීමට නියම කිරීම ය. එය කරන කල්හි ආපත්ති බහුල අඤාන භික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා, වෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවැත් දක්වා කළ යුතු ය.

කම්චාකෂය මෙසේ ය.:-

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) භිකඛු බාලො අව්‍යතො ආපනති බහුලො අනපදතො ගිහි සංසට්ඨා විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහි සංසගෙහි. අපිසුසු භිකඛු පකතා පර්වාසං දෙනතා මූලාය පටිකස්සනතා මානතං දෙනතා අබෙහනතා. යදි සධස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) භිකඛුතො නියස්ස කමමං කරෙය්‍ය නිස්සාය තෙ වච්චබන්ති. එසා ඤන්ති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) භිකඛු බාලො අව්‍යතො ආපනති බහුලො අනපදතො ගිහි සංසට්ඨා විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහි සංසගෙහි. අපිසුසු භිකඛු පකතා පර්වාසං දෙනතා මූලාය පටිකස්සනතා මානතං දෙනතා අබෙහනතා. සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) භිකඛුතො නියස්ස කමමං කරොති නිස්සාය තෙ වච්චබන්ති. යස්සායසමතො බමති (සෙය්‍යසකස්ස) භිකඛුතො නියස්ස කමම කරණං, යො තුණහස්ස. යස්ස තකබමති යො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමච්චං වදමි. සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) භිකඛු බාලො අව්‍යතො

ආපනතිබහුලො අනපදනො ගිහිසංසට්ඨා විහරති
 අනනුලෝමිකෙහි ගිහිසංසගෙහි. අපිය්සු භික්ඛු
 පකතා පරිවාසං දෙනතා මූලාය පටිකස්සනතා
 මානතතං දෙනතා අබෙහනතා. සධෙසා (සෙය්‍යස-
 කස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමං කරොති
 නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති. යස්සායසමනො ඛමති
 (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමස්ස කරණං.
 නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස
 නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

තනියම්පි එතමඡථං වදමී. සුණාතු මෙ භනො
 සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු බාලො අව්‍යනො
 ආපනති බහුලො අනපදනො ගිහි සංසට්ඨා විහරති,
 අනනුලෝමිකෙහි ගිහි සංසගෙහි. අපිය්සු භික්ඛු
 පකතා පරිවාසං දෙනතා මූලාය පටිකස්සනතා
 මානතතං දෙනතා අබෙහනතා. සධෙසා (සෙය්‍ය-
 සකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමං කරොති
 නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති. යස්සායසමනො ඛමති
 (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමස්ස කරණං,
 සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො
 නියස්ස කමමං නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති. ඛමති
 සධස්සස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමී.

නියස්ස කමිය ඉවත් කිරීම

නියස්ස කමිය කරනු ලැබූ භික්ෂුව විසින් පිළිපැදිය යුත්තේ
 ද තජ්ජනිය කමිය කරන ලද භික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු

පරිදිම ය. ගුරුවරයකු ඇසුරු කර වෙසෙමින් අවලොස් වන පුරා හික්මී, නියස්ස කමීය ඉවත් කරන ලෙස සධ්‍යයාට යාඤා කළ යුතු ය. එකල්හි සධ්‍යයා විසින් නියස්ස කමීය ඉවත් කරනු ලැබේ.

ඉවත් කිරීම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය

අහං භන්තෙ සධ්‍යෙන නියස්ස කමිම කතො සම්මා චන්තාමි, ලොමං පානෙමි, නෙත්ථාරං චන්තාමි, නියස්ස කමිමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීමේ

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භන්තෙ! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) භිකඛු සධෙසන නියස්ස කමම කතො සම්මා චන්තති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං චන්තති. නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සධ්‍යස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) භිකඛුනො නියස්ස කමමං පටිප්පස්සමෙහය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භන්තෙ! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) භිකඛු සධෙසන නියස්ස කමම කතො සම්මා චන්තති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං චන්තති. නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) භිකඛුනො නියස්ස කමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සායසමතො ඛමති (සෙය්‍ය-සකස්ස) භිකඛුනො නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස, යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) භිකඛු සධෙසන නියස්ස

කමමකතො. සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. නියසස කමමසස පටිපපසසදධිං යාවති. සධෙසා (සෙය්‍යසකසස) භිකඛුතො නියසස කමමං පටිපපසසමෙහති. යසසායසමතො ඛමති (සෙය්‍යසකසස) භිකඛුතො නියසස කමමසස පටිපපසසදධි. සො තුණහසස. යසස තකඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

තනියමපි එතමතථං චදමි. සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) භිකඛු සධෙසන නියසස කමමකතො. සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. නියසස කමමසස පටිපපසසදධිං යාවති. සධෙසා (සෙය්‍යසකසස) භිකඛුතො නියසස කමමං පටිපපසසමෙහති. යසසායසමතො ඛමති (සෙය්‍යසකසස) භිකඛුතො නියසස කමමසස පටිපපසසදධි. සො තුණහසස. යසස තකඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

පටිපපසසදධං සධෙසන (සෙය්‍යසකසස) භිකඛුතො නියසස කමමං. ඛමති සධසසස තසමා තුණහි. එචමෙතං ධාරයාමි.

පටිසාරණීය කමිය

බුදු සස්තෙහි පැහැදී සිටින සච්ඡයාහච උචචැන් කරන 'චිත්ත' නම් ගහපනියාච බැණ, ඔහුගේ ආචාසයද හැර ගිය, 'සුධමම' නම් හික්ඛුච නිමිත්ත කොච, තථාගතයන් චතත්සේ පටිසාරණීය කමිය වදළ-සේක. එය කරනුයේ සච්ඡයාච උපසථාන කරන, බුදු සස්තෙහි පැහැදී සිටින, ශාසනාලය ඇති හිහියන්ච අපහාස කොච ඔවුන්ගේ සිත් රිදවන, ඔවුන් බුදු

සස්තෙහි කලකිරවන හික්ෂුන්ට ය. එසේ කරන හික්ෂුව සහ මැදට ගෙන වෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවැන දක්වා ඒ කමිය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (සුධමමො) හිකඛු (විතනං ගහපතීං) සද්ධං පසන්නං දයකං කාරකං සධ්දුපට්ඨාකං හීනෙන ඛුංසෙසී. හීනෙන චමෙහසී. යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (සුධමමස්ස) හිකඛුනො පටිසාරණීය කමමං කරෙය්‍ය. (වීතොතා තෙ ගහපතී) ඛමාපෙනඛෙඛාතී. එසා ඤාතතී.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා අයං (සුධමමො) හිකඛු (විතනං ගහපතීං) සද්ධං පසන්නං දයකං කාරකං සධ්දුපට්ඨාකං හීනෙන ඛුංසෙසී. හීනෙන චමෙහසී. සධෙසා (සුධමමස්ස) හිකඛුනො පටිසාරණීය කමමං කරොතී (වීතොතා තෙ ගහපතී) ඛමාපෙනඛෙඛාතී. යස්සායසමතො ඛමතී (සුධමමස්ස) හිකඛුනො පටිසාරණීයස්ස කමමස්සකරණං. යො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමතී, යො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ථං චදමී. සුණාතු -පෙ-

තතියමිපි එතමඤ්ථං චදමී. සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (සුධමමො) හිකඛු (විතනං ගහපතීං) සද්ධං පසන්නං දයකං කාරකං සධ්දුපට්ඨාකං හීනෙන ඛුංසෙසී. හීනෙන චමෙහසී. සධෙසා (සුධමමස්ස) හිකඛුනො පටිසාරණීය කමමං කරොතී (වීතොතා තෙ ගහපතී) ඛමාපෙනඛෙඛාතී. යස්සායසමතො ඛමතී

(සුධම්මසා) භික්ෂුනෝ පටිසාරණීය කමමසා කරණං (විනෝ නෙ ගහපති) බමාපෙනබ්බාති. සො තුණහසා. යසා නකබමති, සො භාසෙයා.

කතං සධෙසන (සුධම්මසා) භික්ෂුනෝ පටිසාරණීය කමමං (විනෝ නෙ ගහපති) බමාපෙනබ්බාති. බමති සධසසා, තයමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

පටිසාරණීය කමිය කරනු ලැබූ හික්ෂුව විසින් ද සඩ්ඝයා විසින් එය ඉවත් කරන තුරු තප්පතීය කමිය කරනු ලැබූ හික්ෂුන් විසින් පිරිය යුතු අටලොස් වන අනුව පිළිපැදිය යුතු ය. සඩ්ඝයා විසින් කමිය ඉවත් කරනු ලබන්නේ අපහාස කිරීමෙන් කලකිරවන ලද තැනැත්තා ක්ෂමා කරවා නැවත පැහැද වීමෙන් පසු ය. විත්ත ගෘහපතියා කලකිරවූ සුධම්ම හික්ෂු තෙමේ පටිසාරණීය කමිය කරනු ලැබීමෙන් පසු ක්ෂමා කරවා විත්ත ගෘහපතියා නැවත පැහැදවීමට 'මච්ඡකා සණ්ඩයට' ගියේ ය. එහෙත් දෙමිතසට පැමිණ සිටි සුධම්ම හික්ෂුව විත්ත ගෘහපති වෙත ගොස් කථාකිරීමට අසමත්ව සැවැත් නුවරට පෙරළා පැමිණියේ ය.

විත්ත ගෘහපතියා ක්ෂමා කරවන ලද්දේදැ. යි හික්ෂුන් විසින් විවාළ කල්හි නො හැකි වූ බව සුධම්ම හික්ෂුව කීය. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැලකළ කල්හි තථාගතයන් වහන්සේ සුධම්ම හික්ෂුවට විත්ත ගෘහපතියා ක්ෂමා කරවන්නට හික්ෂුවක් දූතයකු කොට දීමට අනු දැන වදළසේක. දූතයකු දීමේදී දූත ක්‍රියාව කරන ලෙස හික්ෂුවකගෙන් ඉල්ලා කැමති කරවා-ගෙන සම්මත කොට දිය යුතු ය.

දුතයකු දීමේ කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භගනෝ! සධෙසා. යදී සධසසා පත්තකලො, සධෙසා (තියසං) භික්ෂුං (සුධම්මසා)

භික්ඛුනෝ අනුදුතං දදෙය්‍ය (විතතං ගහපතීං) බමාපෙනුං, එසා ඛදන්ති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිස්සං) භික්ඛුං (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනෝ අනුදුතං දෙති (විතතං ගහපතීං) බමාපෙනුං. යස්සායස්මතො බමති (නිස්සස්ස) භික්ඛුනෝ (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනෝ අනුදුතස්ස දතං (විතතං ගහපතීං) බමාපෙනුං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස තකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනෝ අනුදුතො (විතතං ගහපතීං) බමාපෙනුං. බමති සධස්සස්ස, තස්මා තුණ්හි. එටමෙනං ධාරයාමි.

පටිසාරණීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුච විසින් අනුදුතයකු වශයෙන් සඬිසයා විසින් දුන් හික්ෂුච සමග වරද කළ ගෘහපතියා වෙත ගොස්, ක්ෂමාව ඇයැදිය යුතු ය. ඉදින් එයින් ගිහියා ක්ෂමා වී සිත පහද නො ගත්තේ නම්, අනුදුත හික්ෂුච විසින් "ගෘහපතිය! මේ හික්ෂුචට සමාවුව මැනව, මේ හික්ෂු කෙමේ ඔබගේ හොඳහිත බලාපොරොත්තු වන්නේය, යි කිය යුතු ය.

එයින් ද ගෘහපතියා සමා නො වන්නේ නම්, "ගෘහපතිය මේ හික්ෂුචට සමා වන ලෙස මම ඔබෙන් ඉල්ලමි" යි කිය යුතුය. එයින්ද ගෘහපතියා සමා නුවුයේ නම්, "ගෘහපතිය සඬිසයාගේ ඉල්ලීම පරිදි මේ හික්ෂුචට සමාවන්නය" යි කිය යුතුය. එයින්ද සමා නුවුයේ නම් ගෘහපතියාට පෙනෙන ඇසෙන ලෙස වරද කළ හික්ෂුච ලවා සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවවා, උක්කුටිකයෙන් හිඳවා, ඇදිලි බඳවා, ඇවැත දෙපවිය යුතුය.

පටිසාරණීය කම්ය ඉවත් කිරීම.

පටිසාරණීය කර්මය කරනු ලැබූ හික්ෂුච තමා විසින් අවමන් කොට කලකිරවන ලද දයකයාගෙන් ක්ෂමාව ගෙන සිත

පහදවා හික්ෂුන්ගේද සිත පහදවා සවිසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩිමහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ ඇදීලි බැඳ, මතු දැක්වෙන වාක්‍යය කියා පටිසාරණීය කමියාගේ සන්සිදුවීම ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ! සධසෙන පටිසාරණීය කමමකතො. සමමා වත්තාමී. ලොමං පාතෙමී. නෙත්ථාරං වත්තාමී. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමී. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ- පටිසාරණීය කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (සුධමෙමා) භික්ඛු සධෙසන පටිසාරණීය කමමකතො සමමා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කමමං පටිප්පස්සමෙහාය්. එසා ඤදත්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (සුධමෙමා) භික්ඛු සධෙසන පටිසාරණීය කමමකතො සමමා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධෙසා (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සායසමතො ඛමති (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. යො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, යො භාසෙය්.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමී. -පෙ-

තතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (සුධමෙමා) භික්ඛු සධෙසන පටිසාරණීය

කමමකතො සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙනථාරං චතතති. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධෙසා (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සා-යසමතො ඛමති. (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණී-යස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. යො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති. යො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධං සධෙසන (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කමමං. ඛමති සධස්ස, තස්මා තුණ්හී. එචමෙනං ධාරයාමි.

පත්තනික්කුප්පන කමය

පත්තනික්කුප්පන කමය යනු භික්ෂුන්ට වරද කළ ගිහියන්ට දඬුවම් පිණිස කරන කර්මයෙකි. එහි අදහස වරද කළ ගිහියා සංඝයා විසින් වර්ජනය කිරීම ය. පත්තනික්කුප්පනය කළ ගිහියා භික්ෂුන් විසින් හළ යුතුය. කිසිම භික්ෂුවක් විසින් ඔහු දෙන කිසිවක් නො පිළිගත යුතුය. පිඬු සිභා යාමේදී ද ඔහුගේ ගෙය හැර යා යුතු ය. ඒ කමීය දබ්බමල්ලපුත්ත තෙරුන් වහන්සේට බොරු චෝදනාවක් ඇති කළ 'වඩ්ඪ' නම් ලිච්ඡවි පුත්‍රයා නිමිත්ත කොට පතවන ලද්දකි.

අට්ඨහි භික්ඛවෙ! අධගෙහි සමන්තාගතස්ස උපාසකස්ස පත්තො තික්කුප්පනඛබ්බො. භික්ඛුනං අලාභාය පරිසක්කති. භික්ඛුනං අනත්ථාය පරිසක්කති. භික්ඛුනං අවාසාය පරිසක්කති. භික්ඛුනං අක්කොසති පරිභාසති භික්ඛු භික්ඛුහි හෙදෙති. බුද්ධස්ස අචණ්ණං භාසති. ධමමස්ස අචණ්ණං භාසති. සධස්ස අචණ්ණං භාසති. අනුජානාමි භික්ඛවෙ! ඉමෙහි අට්ඨහධගෙහි සමන්තාගතස්ස උපාසකස්ස පත්තං තික්කුප්පතං.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදළ පරිදි භික්ෂුන්ට අලාභ කරන්නා වූ ද, අනර්ථ කරන්නාවූ ද භික්ෂුන්ට වාසස්ථාන

තැනි කරන්නාවූ ද, ආක්‍රෝශ පරිභව කරන්නාවූ ද, හික්ෂුන් ඔවුනොවුන් බිඳවන්නාවූ ද, බුදුනට දෙස් කියන්නාවූ ද, දහමට දෙස් කියන්නාවූ ද, සහනට දෙස් කියන්නාවූ ද, උපාසකයනට පත්තනික්කුප්පන කමිය කළ යුතු ය.

පත්තනික්කුප්පන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, (වධ්දසා ලිවජචී) ආයසමනනං (දබබං මලලපුතනං) අමුලිකාය සීල-චීපනතියා අනුදධංසෙති. යදි සධ්දසසු පනතකලලං, සධෙසා (වධ්දසසු ලිවජචීසු) පනතං නිකකුජ්ජය් අසමොහාගං සධෙසන කරෙය්. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, (වධ්දසා ලිවජචී) ආයසමනනං (දබබං මලලපුතනං) අමුලිකාය සීලචීපනතියා අනුදධංසෙති. සධෙසා (වධ්දසසු ලිවජචීසු) පනතං නිකකුජ්ජති, සමොහාගං සධෙසන කරෙති. යසුයසමනො බමති (වධ්දසසු ලිවජචීසු) පනතසු නිකකුජ්ජනා අසමොහාගං සධෙසන කරණං, සො තුණහසු. යසු නකබමති, සො භාසෙය්.

නිකකුජ්ජතො සධෙසන (වධ්දසසු ලිවජචීසු) පනො අසමොහාගො සධෙසන, බමති සධ්දසසු, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

පත්ත නික්කුප්පනය ඉවත් කිරීම.

පත්තනික්කුප්පන කර්මය කරනු ලැබූ තැනැත්තා එය ඉවත් කරවා ගනු කැමති වේ නම්, වරද පිළිගෙන සධ්දසයාගෙන් සමාව ලබාගෙන, සධ්දසයා වෙත එළඹ, උතුරුසඵඵ ඒකාංස කොට පෙරවා, හික්ෂුන්ගේ පා වැඳ උක්කට්කව හිඳ වැඳ ගෙන, මේ වාක්‍යය කියා පත්තනික්කුප්පන කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඇයැදිය යුතු ය.

සංකීර්ණ මෙ භනෙන! පතො නිකකුජ්ජනො, අසම් -
භොගොච්චි සංකීර්ණ, සො'හං භනෙන සමමා වතනාමී. ලොමං
පාතෙමී. නෙතථාරං වතනාමී, සංකීර්ණං පතකුකකුජ්ජනං යාවාමී.
දුතියමපි -පෙ- තතියමපි -පෙ-

පත්තනික්කුජ්ජනස ඉවත් කිරීමේ
කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ භනෙන! සංකීර්ණා. සංකීර්ණන (වධිඨස්ස
ලිච්චවිස්ස) පතො නිකකුජ්ජනො අසමෙහාගො
සංකීර්ණන, සො සමමා වතනති. ලොමං පාතෙති.
නෙතථාරං වතනති. සංකීර්ණං පතකුකකුජ්ජනං යාවති.
යදි සංකීර්ණස්ස පතතකලලං, සංකීර්ණා (වධිඨස්ස
ලිච්චවිස්ස) පතනං උකකුජ්ජය්‍ය, සමෙහාගං සංකීර්ණන
කරෙය්‍ය. එසා ඤෙතති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භනෙන! සංකීර්ණා. සංකීර්ණන (වධිඨස්ස
ලිච්චවිස්ස) පතො නිකකුජ්ජනො අසමෙහාගො
සංකීර්ණන, සො සමමා වතනති. ලොමං පාතෙති.
නෙතථාරං වතනති. සංකීර්ණං පතකුකකුජ්ජනං යාවති.
සංකීර්ණා (වධිඨස්ස ලිච්චවිස්ස) පතනං උකකුජ්ජති,
සමෙහාගං සංකීර්ණන කරොති. යස්සායසමතො ඛමති
(වධිඨස්ස ලිච්චවිස්ස) පතතස්ස උකකුජ්ජනා
සමෙහාගං සංකීර්ණන කරණං, සො තුඤ්ඤස්ස. යස්ස
නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

උකකුජ්ජනො සංකීර්ණන (වධිඨස්ස ලිච්චවිස්ස)
පතො, සමෙහාගො සංකීර්ණන, ඛමති සංකීර්ණස්ස,
නස්මා තුඤ්ඤි. එවමෙනං ධාරයාමී.

ඇවැත් නො පිළිගන්නා හික්ෂුන්ට කරන
උක්බේපනීය කමිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසඹූ නුවර සෝසිතාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙන කල්හි, ඡන්ත ස්ථවිරයෝ වරද කොට ඇවැත්ට පැමිණ, හික්ෂුන් විසින් ඇවැත්ට පැමිණි බව කී කල්හි, ඇවැත්ට පැමිණි බව පිළිගැනීමට නො කැමැති වූහ. හික්ෂුන් විසින් ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි ඡන්ත ස්ථවිරයන්ට 'උක්බේපනීය කමිය' නියම කළ-සේක. උක්බේපනීය කමියේ අදහස වරද කරන හික්ෂුව සඩ්ඝයා විසින් සම්භෝගයට නො ගන්නාකු කොට බැහැර කිරීම ය. එය කරන කල්හි ඇවැත් නො පිළිගන්නා හික්ෂුවට චෝදනා කොට කළ වරද සිහි කරවා ඇවැත් දක්වා කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉට්ඡති ආපනතිං පසයිතුං. යදි සධ්ඝස්ස ප්‍රත්තකලලං. සධෙසා (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපපතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමං කරොය්‍ය අසමෙහාගං සධෙසන, එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉට්ඡති ආපනතිං පසයිතුං. සධෙසා (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමං කරොති අසමෙහාගං සධෙසන. යස්සායසමනො බමති (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයස්ස කමමස්ස කරණං. අසමෙහාගං සධෙසන, සො තුණහස්ස. යස්ස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමභවං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
 තතියමිපි එතමභවං වදමී. සුණාතු මෙ
 භනෙන! සධෙසා. අයං (ජනෙනා) භික්ඛු ආපතතිං
 ආපජ්ජිතවා න ඉවජති ආපතතිං පසයිතුං. සධෙසා
 (ජනනස්ස) භික්ඛුනො ආපතතියා අදස්සනෙ
 උකෙඛපතියකමමං කරොති අසමෙහාගං සධෙසන.
 යස්සායසමනො ඛමති (ජනනස්ස) භික්ඛුනො
 ආපතතියා අදස්සනෙ උකෙඛපතියස්ස කමස්ස
 කරණං. අසමෙහාගං සධෙසන සො තුණහස්ස.
 යස්ස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (ජනනස්ස) භික්ඛුනො ආපතතියා
 අදස්සනෙ උකෙඛපතියකමමං අසමෙහාගං සධෙසන.
 ඛමති සධස්සා, තස්මා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

උක්ඛෙපතිය කමය කරන ලද හික්ඛු වසින්
 පිළිපැදිය යුතු තිනි.

1. උපාධ්‍යාවායභී හෝ කම්මාවායභී වී උපසම්පද නො
 කළ යුතු ය
2. නිස නො දිය යුතු ය.
3. උපාධ්‍යාය වී අලුත් සාමණේරයන් නො ගත යුතු ය.
4. හික්ඛුනෝවාද සම්මුතිය නො පිළිගත යුතු ය.
5. සම්මුතිය ලබා සිටියේ ද හික්ඛුණින්ට අවවාද නො
 කළ යුතු ය.
6. යම් ඇවතක් නො පිළිගැනීමෙන් උක්ඛෙපතිය කමීය කරන
 ලද ද, ඒ ඇවතට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එබඳු අතික් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට පවිටු ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.

- 9. විනය කමිසට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- 10. ඒ කමිස කළ හික්ෂුන්ට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- 11-21 ප්‍රකෘති හික්ෂුවකගේ වැදීම, දුටුවිට ආසනයෙන් නැගී සිටීම, ඇදිලි බැඳ වැදීම, පවත් සැලීම් ආදී සුදුසු වැඩ කිරීම, අසුන් පැනවීම, යහන් පැනවීම, පා-දෝනා පැන් තැබීම, පා පුටු තැබීම, සේදීමේදී පය උලන දේ තැබීම, පාසිටුරු පිළිගැනීම, නෑමෙහිදී පිට ඇතිල්ලීම යන මේවා නො පිළිගත යුතු ය.
- 22. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට ශීල විපත්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 23. ආචාර විපත්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 24. දිට්ඨි විපත්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 25. ආඪීව විපත්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 26. හික්ෂුවක් හික්ෂුන් හා නො බිඳ විය යුතු ය.
- 27. ශ්වේත වස්ත්‍රාදිය නො දැරිය යුතු ය.
- 28. කුසවීරාදි තීර්ථක වීචර නො දැරිය යුතු ය.
- 29. හික්ෂුන් සේවනය කළ යුතු ය.
- 30. හික්ෂු ශික්ෂාවෙහි හික්මිය යුතු ය.
- 31. ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් හා එක් වහලක් ඇති ආවාසයක නො විසිය යුතු ය.
- 32. එක් වහලක් ඇති අනාවාසයකද නො විසිය යුතු ය.
- 33. එක් වහලක් ඇති ආවාසයක හෝ අනාවාසයක නො විසිය යුතු ය.
- 34. ප්‍රකෘති හික්ෂුව දැක අස්නෙන් නැගී සිටිය යුතු ය.
- 35. විහාරයෙහි දී හෝ පිටතදී හෝ ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට අප්‍රසාදය නො දැක්විය යුතු ය.
- 36. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
- 37. පචාරණය නො තැබිය යුතු ය.
- 38. ප්‍රකෘති හික්ෂුව සවචනීයකු නො කළ යුතු ය.

- 39. විහාරයෙහි ප්‍රධානත්වය නො කළ යුතු ය.
- 40. චෝදනාවට අවසර නො ගත යුතු ය.
- 41. චෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 42. ඇවෑම සිහි නො කරවිය යුතු ය.
- 43. හික්ෂුන් හික්ෂුන් හා කලහයට නො යෙදවිය යුතු ය.

ඇවෑම නො පිළිගැනීමේ උක්ඛේපනීය කමීය ඉවත් කිරීම.

උක්ඛේපනීය කමීය කරන ලද හික්ෂුව වත් පුරා සඩ්ඝයා සතුටු කොට සඩ්ඝයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා, මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්ඛටිකව හිද, කමීය ඉවත් කරන ලෙස මතු දැක්වෙන වාක්‍යය කියා ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ! සධ්ඝෙන ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛේපනීය කමමකතො සමමා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. තෙඨාරං චත්තාමි. ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛේපනීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සදධිං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භනෙන! සධ්ඝො, අයං (ජනෙනා) භික්ඛු සධ්ඝෙන ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛේපනීයකමමකතො සමමා චත්තති. ලොමං පාතෙති. තෙඨාරං චත්තති. ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛේපනීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සදධිං යාවති. යදි සධ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සධ්ඝො (ජනස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛේපනීයකමමං පටිප්පස්සමෙහය්‍ය. එසා ඤදත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භනෙන! සධ්ඝො, අයං (ජනෙනා) භික්ඛු සධ්ඝෙන ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛේපනීයකමමකතො සමමා චත්තති. ලොමං පාතෙති.

තෙථාරං චතතනී. ආපතනියා අදස්සනෙ
 උකෙඛපතිය කමමස්ස පටිපපස්සදධිං යාවතී.
 සධෙසා (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අදස්සනෙ
 උකෙඛපතියකමමං පටිපපස්සමෙහතී. යස්සාය-
 සමතො ඛමතී. (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා
 අදස්සනෙ උකෙඛපතිය කමමස්ස පටිපපස්සදධිං. සො
 තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමතී, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු -පෙ-

තතියමිපි එතමඤ්චං වදමී. සුණාතු මෙ භතෙන!
 සධෙසා. අයං (ජනෙනා) භිකඛු ආපතනියා අදස්සනෙ
 උකෙඛපතියකමමකතො සමමා චතතනී. ලොමං
 පාතෙතී. තෙථාරං චතතනී. ආපතනියා අදස්සනෙ
 උකෙඛපතියකමමස්ස පටිපපස්සදධිං යාවතී. සධෙසා
 (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අදස්සනෙ උකෙඛප-
 තියකමමං පටිපපස්සමෙහතී. යස්සායසමතො ඛමතී
 (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අදස්සනෙ උකෙඛප-
 තියස්සකමමස්ස පටිපපස්සදධිං. සො තුණ්හස්ස.
 යස්ස නකඛමතී, සො භාසෙය්‍ය.

පටිපපස්සදධං සධෙසන (ජනනස්ස) භිකඛුනො
 ආපතනියා අදස්සනෙ උකෙඛපතියකමමං. ඛමතී
 සධස්සස්ස. නසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමී.

ඈවතට පිලියමි තො කරනු කැමති
 හික්ඛුචට කරන උක්බේපතිය කමය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසඹෑ තුවර සෝපිකාරාමයෙහි
 වැඩ වෙසෙන සමයෙහි, ඡන්ත සථවිරයෝ ඇවැතට පැමිණ එයට

ප්‍රතිකාර කරන්නට නො කැමැති වූහ. එය නිමික්ත කොට තථාගත-
 යන් වහන්සේ ඇවතට පිළියම් නො කරනු කැමැත්ත නිසා ද,
 ඡන්ත සඵචිරයන්හට සඩ්ඝයාගේ සම්භෝගයෙන් බැහැර කිරීම
 ඇති උක්ඛේපනීය කර්මය කරන ලෙස නියම කළ සේක. එය ද
 ඇවතට පිළියම් නො කරන හික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා වෝදනා
 කොට වරද සිහි කරවා ඇවුත දක්වා කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (ජනොතා)
 හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජ්ථවා න ඉට්ඨති ආපනතිං
 පටිකාතුං. යදි සධසසස පනතකලලං. සධෙසා
 (ජනතසස) හිකඛුනො ආපනතියා අප්පටිකමෙම
 උකෙඛපතීය කමමං කරොය් අසමෙහාගං සධෙසන.
 එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (ජනොතා)
 හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජ්ථවා න ඉට්ඨති ආපනතිං
 පටිකාතුං. සධෙසා (ජනතසස) හිකඛුනො ආපනතියා
 අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීය කමමං කරොති
 අසමෙහාගං සධෙසන. යසායසමනො ඛමති,
 (ජනතසස) හිකඛුනො ආපනතියා අප්පටිකමෙම
 උකෙඛපතීයසස කමමසස කරණං අසමෙහාගං
 සධෙසන. සො තුණහසස. යසස නකඛමති,
 සො හාසෙය්.

දුතියම්පි එතමඤ්ථං වදම්. සුණාතු -පෙ-

තතියම්පි එතමඤ්ථං වදම්. සුණාතු මෙ හතොත!
 සධෙසා, අයං (ජනොතා) හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජ්ථවා

න ඉවජනි ආපනතීං පටිකාතුං. සධෙසා (ජනනස්ස) භික්ඛුනො ආපනතියා අප්පට්ඨිකමෙම උක්බේපනීයකමම. කරොති. අසමොගාගං සධෙසන. සස්සායසමනො ඛමති (ජනනස්ස) භික්ඛුනො ආපනතියා අප්පට්ඨිකමෙම උක්බේපනීයස්ස කමමස්ස කරණං අසමොගාගං සධෙසන. යො තුණහස්ස. සස්ස නකඛමති. යො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (ජනනස්ස) භික්ඛුනො ආපනතියා අප්පට්ඨිකමෙම උක්බේපනීයකමම. අසමොගාගං සධෙසන. ඛමති සධස්ස. තස්මා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

උක්බේපනීය කමිය ඉවත් කිරීම.

ඇවතට පිළියම් නො කිරීමේ වරදින් උක්බේපනීය කර්මය කරන ලද කල්හි ද භික්ෂුව විසින් තිති තෙසාලීප අනුව පිළිපැද සඨිසයා සතුටු කරවා සඨිසයා වෙත එළඹ, වැඩි මහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුට්ඨව හිඳ, ඇදිලි බැඳ මතු දක්වන වාක්‍යයෙන් කමිය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතු ය. එසේ කළ කල්හි සඨිසයා විසින් කර්මය ඉවත් කරනු ඇත.

අහං හත්තෙ! සධස්සෙ ආපනතියා අප්පට්ඨිකමෙම උක්බේපනීයකමමකතො සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාඤ්ඤාමි. තෙත්ථාරං චත්තාමි. ආපනතියා අප්පට්ඨිකමෙම උක්බේපනීයස්ස කමමස්ස පට්ඨපස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (ජනො) භික්ඛු සධෙසන ආපනතියා අප්පට්ඨිකමෙම උක්බේපනීයකමමකතො සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාඤ්ඤාමි.

තෙතුවාරං වතතති. ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදී සධ්දස්ස පතතකලලං. සධෙඝා (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීය කමමං පටිප්පස්සමෙහය්. එසා ඛදතති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙඝා, අයං (ජනෙනා) භිකඛු සධෙඝන ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයකමමකතො සමමා වතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතුවාරං වතතති. ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධෙඝා (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයකමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සායසමතො ඛමති (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. යො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති. යො භාසෙය්.

දුතියමිපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙඝා, අයං (ජනෙනා) භිකඛු සධෙඝන ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයකමමකතො සමමා වතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතුවාරං වතතති. ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධෙඝා (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතනියා අප්පටිකමෙම උකෙඛපතීය කමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සායසමතො ඛමති

(ජනනය) හිකබුනො ආපනතියා අප්පටිකමෙම උකෙබපතියසස කමමසස පටිපපසසදධි. සො තුණහසස. යසස නකබමති. සො හාසෙසස.

පටිපපසසදධං සධෙසන (ජනනය) හිකබුනො ආපනතියා අප්පටිකමෙම උකෙබපතියකමම. බමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පාපදාෂටිය නො හරනා හික්ෂුවට කරන උක්බෙපතිය කමය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සමයෙහි, 'අරිට්ඨ' නම් හික්ෂුවක් "මෘදු වූ කොට්ට-මෙට්ට-ඇතිරිලි ආදියේ ස්පර්ශය කැප නම්, ස්ත්‍රී ස්පර්ශයක් කැප විය යුතු ය. එය අන්තරායික නො වේය" යන දෘෂ්ටිය ඇති කර ගත්තේ ය. ඒ බව ඇසූ හික්ෂු ඒ දෘෂ්ටිය දුරු කරනු පිණිස අරිට්ඨ නමැති හික්ෂුවට නොයෙක් ආකාරයෙන් අනුශාසනා කළහ. එහෙත් අරිට්ඨ හික්ෂුව නො පිළිගත්තේ ය. හික්ෂු ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළේ ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ද අවවාද කොට, නො පිළි ගත්තා වූ ඒ හික්ෂුවට උක්බෙපතිය කර්මය කර, සම්භෝගයෙන් බැහැර කරන ලෙස තථාගතයන් වහන්සේ වදළ සේක. දෘෂ්ටිය නො හරනා හික්ෂුවට උක්බෙපතිය කමය කරන කල්හි, ඒ හික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා වෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවත දක්වා කර්මය කළ යුතු ය.

කම් වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, (අර්ට්ඨසස හිකබුනො ගදධබාධිපුබබසස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පනතං. "තථා'හං භගවතා ධමමං දෙසිතං ආජානාමි. යථා යෙ මෙ අනන්තරායිකා ධමමා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං

අනතරායායාති." සො නං දිට්ඨිං තප්පට්ඨිස්සඡජ්ඡති. යදි සධ්දස්ස පත්තකලලං, සධ්දෙසා (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙබ්පනීය කමමං කරෙය්‍ය අසමෙහාගං සධ්දෙසන. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධ්දෙසා, (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං "තථා'හං හගවතා ධමමං දෙසිතං ආජානාමී යථා යෙ මෙ අනතරායිකා ධමමා චුත්තා හගවතා තෙ පට්ඨෙවතො නාලං අනතරායායාති." සො නං දිට්ඨිං තප්පට්ඨිස්සඡජ්ඡති. සධ්දෙසා (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙබ්පනීයකමමං කරොති අසමෙහාගං සධ්දෙසන. යස්සායසමතො බමති (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙබ්පනීයස්ස කමමස්ස කරණං අසමෙහාගං සධ්දෙසන. සො තුණ්හස්ස. යසස නකබමති, සො හාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ- තතියමිපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ හනෙන! සධ්දෙසා (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං "තථා'හං හගවතා ධමමං දෙසිතං ආජානාමී යථා යෙ මෙ අනතරායිකා ධමමා චුත්තා හගවතා තෙ පට්ඨෙවතො

නාලං අනන්‍යායායාති. සො නං දිට්ඨිං නප්පට්ඨි-
 ස්සජ්ජති. සධෙසා (අර්ධස්ස භික්ඛුනො
 ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්ප-
 ට්ඨිස්සගෙග උක්ඛේපනීයකමමං කරොති අස-
 මොහාගං සධෙසන. යස්සායසමනො බමති (අර්ධස්ස
 භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා
 අප්පට්ඨිස්සගෙග උක්ඛේපනීයස්ස කමමස්ස කරණං
 අසමොහාගං සධෙසන. සො තුණහස්ස. යස්ස
 නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධි-
 පුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග
 උක්ඛේපනීයකමමං අසමොහාගං සධෙසන. බමති
 සධස්ස, නස්මා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

පාප දෘෂ්ටිය නො හැරීම නිසා උක්ඛේපනීය කමිය කරන ලද
 හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු වත් හෙවත් නීති අටොළොසෙකි.
 ඒ මෙසේ ය.

- (1) උපසම්පද නො කළ යුතු ය.
- (2) නිස නො දිය යුතු ය.
- (3) සාමණේරයන් නො ගත යුතු ය.
- (4) හික්ඛුනෝවාදක සම්මුතිය නො පිළිගත යුතුය.
- (5) කලින් සම්මුතිය ලබා ඇත්තේ ද හික්ෂුණිත්ථ අවවාද
 නො කළ යුතු ය.
- (6) උක්ඛේපනීය කමියට හේතු වූ ඇවතට නැවත නො
 පැමිණිය යුතු ය.
- (7) එවැනි අනික් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
- (8) එයට ලාමක ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.

- (9) උක්ඛේපනීය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- (10) කමීය කළ හික්ෂුන්ට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- (11) ප්‍රකෘති හික්ෂුවගේ උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
- (12) පචාරණය නො තැබිය යුතු ය.
- (13) කිය යුක්තකු නො කළ යුතු ය.
- (14) විහාරයේ ප්‍රධානත්වය නො කළ යුතු ය.
- (15) චෝදනාවට අවසර නො ඉල්ලිය යුතු ය.
- (16) චෝදනා නො කළ යුතු ය.
- (17) වරද සිහි කරවීම නො කළ යුතු ය.
- (18) හික්ෂුන් හික්ෂුන් සමග කලහයට නො යෙදවිය යුතු ය.

උක්ඛේපනීය කර්මය ඉවත් කිරීම
ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ! සධ්දෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මකතො සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං චත්තාමි. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයස්ස කම්මස්ස පට්ඨපස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) භික්ඛු සධෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මකතො සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං චත්තාමි. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයස්ස කම්මස්ස පට්ඨපස්සද්ධිං යාවාමි. යදි සධ්දෙසස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා (නිසෙසස්ස) භික්ඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මං පට්ඨපස්ස- මෙහාය්‍ය. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භිකඛු සධෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිසුගෙග උකෙඛපනියකමමකතො සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨි සසගෙග උපෙඛපනියසස කමමසස පටිප්පසුද්ධිං යාවති. සධෙසා (නියෙසස) භිකඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිසුගෙග උකෙඛපනිය කමමං පටිප්පසුමෙහති. යසුසායසමතො ඛමති (නියෙසස) භිකඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිසුගෙග උකෙඛපනියසු කමමසු පටිප්පසුද්ධිං, යො තුණහසු. යසු තකඛමති, යො හාසෙය්.

දුතියමිපි ඵතමතථං චදුමි. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි ඵතමතථං චදුමි. සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භිකඛු සධෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිසුගෙග උකෙඛපනියකමමකතො සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිසුගෙග උකෙඛපනියසු කමමසු පටිප්පසුද්ධිං යාවති. සධෙසා (නියෙසස) භිකඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා උකෙඛපනියකමමං පටිප්පසුමෙහති. යසුසා-යසමතො ඛමති (නියෙසස) භිකඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිසුගෙග උකෙඛපනියසු කමමසු

පටිපසයාදා, යො තුණහසා, යසා නකබමති,
යො භාසෙයා.

පටිපසයාදාං සධෙසන (නියසාසා) හිකඛුනො
පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියසගෙ උකෙබප-
තියකමමං. බමති සධසසා. නසමා තුණහි.
එවමෙනං ධාරයාමි.

සම්මුති

කපපිය භූමි සම්මුතිය

න හික්බවෙ! අත්තො චුඤ්ඤං අත්තො පක්කං සාමං පක්කං පරිභුඤ්ඤං. යො පරිභුඤ්ඤො ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස. මේ මහාවග්ගපාළියේ හේසථ්ථකඛන්ධකයේ එන විනය නීතියෙකි. එහි "අත්තො චුඤ්ඤං" යනු හික්ෂුන්ට අයත් වූ සාධිසික වූ හෝ පෞද්ගලික වූ හෝ සහසෙය්‍යාපත්තිය සිදුවීමට ප්‍රමාණ වන, ගෙයක් තුළ රාත්‍රියක් තැබූ හික්ෂුන්ට ම අයත් වන, සහල් ආදී ආහාරෝපකරණයෝ ය. ඒවා වැළඳීමෙන් හික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ. "අත්තොපක්කං" යනු හික්ෂුන් අයත් ගෙයක පිසන ලද ආහාරය ය. එය වැළඳීමෙන්ද හික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ. ඒ විනය නීතිය ඇත ද විහාරයෙහි සහල් ආදිය තබා ගැනීමෙන් වැළකීමෙන් හා විහාරයෙහි ආහාර පිසවා ගැනීමෙන් වැළකීමෙන් ද, හික්ෂුන් වහන්සේට කරදර ඇති වන අවස්ථා ද ඇත්තේ ය. එබඳු අවස්ථාවක් පැමිණියහොත් ඇවැත් මිදී, විහාරයෙහි ආහාර ද්‍රව්‍ය තබා ගැනීමත්, පිස ගැනීමත්, කරගත හැකිවනු පිණිස තවාගතයන් වහන්සේ විසින් කපපිය භූමි සම්මුතිය අනුදැන වදාරන ලදී.

කපපිය භූමිය සම්මත කරන

කර්ම වාක්‍යය.

සුණානු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (ඉඤ්ඤාමං) විහාරං කපපිය-භූමිං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤ්ඤාති.

සුභාතූ මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (ඉඤ්ඤාමං) විහාරං කප්පියභූමිං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (ඉඤ්ඤාමසස) විහාරසස කප්පිය භූමියා සමමුති. සො තුඤ්ඤසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙසා.

සමමනො සධෙසන (ඉඤ්ඤාමො) විහාරො කප්පියභූමි. ඛමති සධසසස, තසමා තුඤ්ඤි. එවමෙතං ධාරයාමි.

සධසාරාමයක ඇති ආවාසවලින් කවරක් වුව ද මෙසේ කප්පිය කුටිය සැටියට සම්මත කර ගත හැකිය. ඉන් පසු එහි තබාගන්නා ලද ආහාරද්‍රව්‍ය වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එහි පිසූ ආහාර වැළඳීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ.

"අනුජාතාමි හික්ඛවෙ වතස්සො කප්පියභූමියො උස්සා-වනන්තිකං. ගොතිසාදිකං. ගහපතිං. සම්මුතිං." යනුවෙන් උස්සා-වනන්තික කුටියය, ගෝතිසාදික කුටියය, ගහපති කුටියය, සම්මුති කුටියය යි කප්පිය කුටි සතරක් තථාගනයන් වහන්සේ අනුදැන වදාරා තිබේ.

එයින් 'උස්සාවනන්තික කප්පිය කුටිය' ගෙය තැනීමේදී ම හික්ඝුන් එකතුව කප්පිය කුටියක් වශයෙන් කරන ලද ගෙය ය. 'උස්සාවනන්තික කුටිය' කිරීම ද එක්තරා විනය කමියෙකි. එය කරන්නේ මෙසේ ය:- කුටිය කණුව සිටුවා කරන්නක් නම්, පළමුවන කණුව සිට වීමේදී හික්ඝුන් එකතුව "කප්පියකුටිං කරොම. කප්පිය කුටිං කරොම" යි කියමින් කණුව සිටවිය යුතු ය. මිනිසුන් ලවා ඔසවා කණුව සිට වන්නේ නම් හික්ඝුන් ද එයට අත ගසා "කප්පිය කුටිං කරොම, කප්පිය කුටිං කරොම" යි කිය යුතු ය. කණුව සිටුවා ඉවර වීමක් "කප්පිය කුටිං කරොම" යනු කියා ඉවර වීමක් එකවර සිදුවිය යුතු ය. පෙර පසු වුව හොත් කුටිය කප්පිය කුටියක් නොවේ. හික්ඝුන් බොහෝ දෙනකුන් එක්ව එය කළ යුත්තේ කවරකුගේ හෝ කීම කණුව සිටුවා අවසන්වීම හා එකවර අවසන් වීමෙන් කප්පිය කුටි කරණය සිදුවීම පිණිස ය. ගලින් හෝ

මැටියෙන් හෝ බිත්ති තනා කරන කුටියක් නම්, පොළොවෙන් මතු වී සිටින පළමුවන ගල හෝ පළමු වන මැටි පිඩ "කප්පිය කුටිං කරොම, කප්පිය කුටිං කරොම" යි කියමින් තැබිය යුතු ය.

"ගෝතිසාදිකා කප්පිය භූමිය" යනු ගවයන්ට ඇතුළු විය නොහෙන පරිදි වැට ආදියක් නැති ආරාම භූමිය ය. එවැනි භූමියක පිහිටි පරික්ෂේපයක් ඇත්තා වූ ගෙවල් ද ගෝතිසාදික කප්පිය කුටිහු ම වෙති.

'ගහපති කප්පිය කුටිය' යනු අනුපසම්පන්නයන් විසින් කප්පිය කුටියක් වශයෙන් දෙන ලද්ද වූ හෝ අනුපසම්පන්නයන් අයක් වූ හෝ ගෙය ය.

'සම්මුති කප්පිය කුටිය' යනු ඉහති කී පරිදි ඤාතිඤ්ඤිය කම්මවාචාවෙන් සඬ්ඝයා විසින් සම්මත කරන ලද ගෙය ය. මේ කුටි සතරෙන් කවරක වුව ද තබන ලද්ද වූ ද, පිසින ලද්ද වූ ද, දෙය වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

සේඛ සම්මුතිය.

සැවැත් නුවර එක් ගෙයක අඹු සැමි දෙදෙන ම හික්ෂුන් වහන්සේ කෙරෙහි ඉතා ප්‍රසන්න වූහ. ඔවුහු ක්‍රමයෙන් ධනයෙන් පිරිහෙන්නට වූහ. එහෙත් ඔවුහු දීම අඩු නො කළෝ ය. ඇතැම් දිනවල ඒ පවුලෙහි පෙරබත් කල ඔවුන්ගේ නිවෙසෙහි පිළියෙල වන සියල්ලම හික්ෂුන්ට දී, තුමු නිරාහාරව ද වෙසෙති. එය දක් මනුෂ්‍යයෝ, "මේ හික්ෂුහු පමණ නො සලකා අනුන්ගේ දේ පිළිගනිති" යි හික්ෂුන්ට නින්දා කළහ. හික්ෂුන්ට එය ඇසී ඔවුහු තථාගතයන් වහන්සේට ඒ බව දැන්වූහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩෙන, ධනයෙන් පිරිහෙන, පවුල්වලට 'සේඛ සම්මුතිය' දීමට අනු-දැන වදළ සේක.

සේඛ සම්මුති කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා. (ඉත්ථනාමං) කුලං සදාය වධස්ති. භොගෙන භායති. යදි

සධ්‍යස්ස පනතකලලං, සධෙසා (ඉත්ථනනාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්තිං දදෙය්‍ය. එසා ඤානති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, (ඉත්ථනනාමං) කුලං සද්ධාය වඩ්ඨති. ගොගෙන භායති. සධෙසා (ඉත්ථනනාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්තිං දෙති. යස්සායසමනො ඛමති (ඉත්ථනනාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්තියා දනං, සො තුඤ්ඤස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (ඉත්ථනනාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්ති. ඛමති සධ්‍යස්ස, තසමා තුඤ්ඤී. එවමෙනං ධාරයාමී.

නො ගිලන් හික්ඝුවක් විසින් සේබ සම්මුතිය ලත් කුලයට ආරාධනාවක් නැතුව ගොස්, ඔවුන් දෙන ආහාරයක් සියතින් පිළිගෙන වැළඳුයේ නම්, පාට්ඨෙසනීය නම් ඇවතක් වේ. ඔවුන් විසින් ගෙයින් පිටතට ගෙනැවිත් දෙන දෙයක් පිටතදී පිළිගෙන වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

විවර පටිග්ගාහක සම්මුතිය.

බුද්ධ කාලයේදී මිනිස්සු සඛ්ඝයා හට පිදීම පිණිස සිවුරු ගෙන විහාරයට එති. ඒවා දෙන්නට කෙනකු සොයා ගත නො හැකිව, මනුෂ්‍යයෝ ගෙන ආ සිවුරු ආපසු ගෙන යති. එයින් සඛ්ඝයාට සිවුරු ලැබීම අඩු විය. හික්ඝුහු ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ අගතියට නො යන, යහපත් වචනයෙන් අනුමෝදනාව කොට මිනිසුන් පැහැදවීමට සමත් හික්ඝුවක් විවර ප්‍රතිග්‍රාහකයකු වශයෙන් සම්මත කිරීමට අනු-දැන වදළ සේක.

විවර ප්‍රතිගාහක සම්මුති

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (තිසසං) හිකඛුං විවර-පටිගගාහකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, සධෙසා (තිසසං) හිකඛුං විවරපටිගගාහකං සමමනති. යසසායසමනො ඛමති (තිසසසස) හිකඛුනො විවරපටිගගාහකසස සමමුති. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො හාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (තිසෙසා) හිකඛු විවර-පටිගගාහකො. ඛමති සධසසස. තසමා තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමි.

විවර නිදහක සම්මුතිය.

එකලිහි සිවුරු පිළිගැනීමේ සම්මුතිය ලත් හික්ෂුහු සිවුරු පිළිගෙන, ඒවා ඒ ඒ තැන්වල ම තිබෙන්නට හැර යති. එයින් සධසයාට ලැබෙන සිවුරු නැති වන්නට විය. ඒ බව හික්ෂුන් බුදුන් වහන්සේට සැල කළ කලිහි, පඤ්චාඩගයකින් යුක්ත හික්ෂුවක් සිවුරු පරෙස්සමි කරන්නකු වශයෙන් සම්මත කරන්නට අනුදැන වදළ-සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (තිසසං) හිකඛුං විවරනිදහකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) ගිකඛුං විවරනිදහකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසා) ගිකඛුනො විවරනිදහකසස සමමුති: සො තුණහසස. යසස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) ගිකඛු විවර- නිදහකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවෙමෙතං ධාරයාමි.

හණ්ඩාගාර සම්මුතිය.

එකල්හි සිවුරු පරෙස්සම් කරන්නා වූ හික්ෂුන්ට ඒවා කැබීමට සුදුසු නියමිත කැනක් නො තිබුණේන් නොයෙක් කැන්වල සිවුරු තැබූහ. ඒ සිවුරු මියෝ ද කෑහ. වේයෝද කෑහ. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි හාණ්ඩාගාරයක් සම්මත කිරීමට අනුදැන වදළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (ඉත්ථනනාමං) විහාරං හණ්ඩාගාරං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, සධෙසා (ඉත්ථනනාමං) විහාරං හණ්ඩාගාරං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති, (ඉත්ථනනාමසස) විහාරසස හණ්ඩාගාරසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (ඉත්ථනනාමො) විහාරො හණ්ඩාගාරං, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමි.

භාණ්ඩාගාරික සම්මුතිය.

එකල්හි පරෙස්සම් කරන්නකු තුටුයෙන් සඩ්සයාගේ භාණ්ඩාගාරයේ ද සිටුරු පරෙස්සම් නො වී ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි පඤ්චාධගයකින් යුක්ත භික්ෂුවක් භාණ්ඩාගාරිකයකු කොට සම්මත කරන්නට අනුදැන වදළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා, යදි සධ්සය්‍ය පනතකලලං, සධෙසා (නිය්‍යං) භිකඛුං භණ්ඩාගාරිකං සම්මනෙතය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා, සධෙසා (නිය්‍යං) භිකඛුං භණ්ඩාගාරිකං සම්මනති. යස්‍යායසමනො බමති (නිය්‍යය්‍ය) භිකඛුනො භණ්ඩාගාරික ස්‍ය සම්මුති, සො තුණහස්‍ය. යස්‍ය තකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිය්‍යො) භිකඛු භණ්ඩාගාරිකො; බමති සධ්සය්‍ය. තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමි.

චිවර භාජක සම්මුතිය.

සඩ්සයාට ලැබෙන සිටුරු භාණ්ඩාගාරයෙහි එකකු කර තබන්නේ, බෙද දීමට සෑහෙන තරමට රැස්වූ කල්හි, සඩ්සයාට බෙද දීමට ය. භාණ්ඩාගාරයෙහි සිටුරු බොහෝ වූ බව භික්ෂුහු තථාගතයන් වහන්සේට සැලකළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ "අනුජාතාමි භික්ඛවෙ! සම්මුඛිගුතෙන සධ්සෙන භාජෙතුං" යනුවෙන් උපචාරසීමාවට රැස්වූ සඩ්සයා විසින් බෙද ගන්නට අනුදැන වදළ සේක. ඒවා බෙදීමේදී අපගේ උපාධ්‍යායයන්ට දෙන්නය, ආචාර්‍ය්‍යීයන්ට දෙන්නය, යනාදීන් බොහෝ ශබ්ද තගන්නට වූහ. ඒ බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි, සිටුරු බෙදන්නට

පඤ්චාඩිගයෙන් යුක්ත හික්ෂුවක් සම්මත කර ගන්නට අනුදැන වදළ සේක. විවර භාජකයාගේ පඤ්චාඩිගය නම්:- ඡන්දයෙන් අගතියට නො යන බවය, ද්වේෂයෙන් අගතියට නො යන බවය, මෝහයෙන් අගතියට නොයන බවය, භයින් අගතියට නො යන බවය, බෙදු නො බෙදු දැ දැන ගැනීමෙහි සමත් බවය යන මේ කරුණු පස ය.

සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසස්ස පතතකලලං, සධෙසා (තිස්සං) හිකඛුං විවරභාජකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (තිස්සං) හිකඛුං විවරභාජකං සමමනතී. යස්සායසමතො ඛමති (තිස්සස්ස) හිකඛුනො විවරභාජකස්ස සමමුතී. සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතො සධෙසන (තිස්සො) හිකඛු විවරභාජකො. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

විවරභාජක හික්ෂුන්ට "සිවුරු බෙදිය යුත්තේ කෙසේ ද" යන අදහස ඇති විය. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි, "අනුජාතාමී හික්ඛවෙ! පඨමං උච්චිත්තවා තුලයිත්තවා චණණාචණණං කත්වා හිකඛු ගණේත්තවා වග්ගං ඛන්ධිත්තවා විවරපට්ඨිංසං යථෙතුං" යනුවෙන් "මහණෙනි! පළමු කොට සිවුරු තෝරා වටිනාකම බලා, වටිනාකම අඩු ඒවාට තවත් දේ එක් කිරීමෙන් වටිනාකම සම කොට, හික්ෂුන් ගැන, වර්ග කොට, සිවුරු කොටස් තබන්නට අනු දනිමී" යි වදළසේක. බොහෝ දෙනා විසින් වෙන වෙන ම ගෙනැවිත් පිදු සිවුරු අතර හොඳ-නරක වටිනාකම අඩු-වැඩි ඒවා ඇත්තේ ය. එබැවින් සිවුරු පරීක්ෂා කර, වටිනාකම අඩු සිවුරුවලට තවත් සිවුරු එක් කොට සිවුරු කොටස් වෙන් කළ යුතු ය. සිවුරු බෙදීමට හික්ෂුන් වර්ග කළ යුත්තේ, වෙන වෙන ම බෙද දීමට අපහසු වන තරමට හික්ෂුන් වැඩි වුව හොත් ය. හික්ෂුන්

බොහෝ වෙන් නම්, දස නම බැගින් හෝ සතර නම පස් නම බැගින් හෝ හික්ෂුන් වර්ග කොට වර්ග ගණනට සිවුරු කොටස් වෙන් කොට කුසපාතනය කොට ඒවා බෙද දිය යුතු ය. ඒ ඒ වර්ගවල හික්ෂුන් විසින් නැවත ඒවා කුඩා කොටස් වලට බෙද කුසපාතනය කොට බෙද ගත යුතු ය. මේ සිවුරු බෙදගන්නා ක්‍රමය ය.

මතකවිවරදන කර්මය.

හික්ෂුවක් කලුරිය කළහොත් ඒ හික්ෂුව අයත් සියල්ල සහසතු වෙයි. "කලුරිය කළ හික්ෂුන් අයත් වස්තු ගෝලයන්ට අයිති ය" යනු මෙකල ගිහියන්ගේ දේපල අයිති වීමේ ක්‍රමය අනුව සාදගෙන තිබෙන විනය විරෝධී නීතියකි.

"ගික්ඛුස්ස ගික්ඛවෙ! කාලකතෙ සධිසො සාමී පත්තව්වරෙ. අපි ච ගිලානුපට්ඨාකා ඛත්තාරා. අනුජානාමී ගික්ඛවෙ! සධිසෙන තිව්වරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දතුං. යං තත්ථ ලුහුගණ්ඨං ලුහුපරික්ඛාරං තං සම්මුඛිගුතෙන සධිසෙන භාජෙතුං. යං තත්ථ ගරුභණ්ඨං ගරුපරික්ඛාරං තං ආගතානාගතස්ස වාතුද්දිසස්ස සධිසස්ස අච්ඡස්ථිකං අවෙගධිගිකං" මේ මනාවග්ගපාළියේ විවරක්ඛන්ධකයේ දැක්වෙන මෘත හික්ෂුන්ගේ පරිෂ්කාර පිළිබඳ විනය නීතිය ය.

උපස්ථායක හික්ෂුව විසින් කාලක්‍රියා කළ හික්ෂුවගේ පා-සිවුරු සඨිසයා වෙත ගෙන ගොස්, "ඉත්ථත්තාමො භත්තෙ! ගික්ඛු කාලකතො. ඉදං තස්ස තිව්වරඤ්ච පත්තො ච" යි සඨිසයාට සැල කළ යුතු ය. ඒවා සඨිසයාට අයත් වුව ද ගිලානෝපස්ථායක හික්ෂුවට සඨිසයා විසින් දිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා. (ඉත්ථ-නනාමො) ගික්ඛු කාලකතො. ඉදං තස්ස තිව්වරඤ්ච පත්තො ච. යදි සධිසස්ස පත්තකලලං. සධෙසා ඉමං තිව්වරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දදෙය්‍ය. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, (ඉත්ථනනාමො) ගිකඛු කාලකතො, ඉදං තස්ස තිච්චරකදව පතොතො ව, සධෙසා ඉමං තිච්චරකදව පතතකදව ගිලානුපට්ඨාකානං දෙති. යස්සායසමතො ඛමති ඉමස්ස තිච්චරස්ස ව පතතස්ස ව ගිලානුපට්ඨාකානං දනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනනං සධෙසන තිච්චරකදව පතොතො ව ගිලානුපට්ඨාකානං. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමී.

මෘත සාමණේර විචර දන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, (ඉත්ථනනාමො) සාමණේරො කාලකතො, ඉදං තස්ස විචරකදව පතොතො ව. යදි සධසස්ස පතතකලලං, සධෙසා ඉමං විචරකදව පතතකදව ගිලානුපට්ඨාකානං දදෙය්‍ය. එසා කදතති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, (ඉත්ථනනාමො) සාමණේරො කාලකතො, ඉදං තස්ස විචරකදව පතොතො ව, සධෙසා ඉමං විචරකදව පතතකදව ගිලානුපට්ඨාකානං දෙති. යස්සායසමතො ඛමති ඉමස්ස විචරස්ස ව පතතස්ස ව ගිලානුපට්ඨාකානං දනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනනං ඉදං සධෙසන විචරකදව පතොතො ව ගිලානුපට්ඨාකානං. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමී.

නිව්වරාවිජ්ජවාස සම්මුතිය.

කඨිනානිසංසය කෙළවර වීමෙන් පසු එක් රැයකදී තුන් සිවුරෙන් වෙන් ව විසුවහොත් නිසඟි පවිති වේ. ඒ නිසා හික්ෂුව විසින් අධිෂ්ඨාන කර ගත් තුන් සිවුරු ඇත්තේ නම්, ඒවා යන යන තැනට ගෙන යා යුතු ය. යම් කිසි දුබල බවක් නිසා තුන් සිවුරු නො ගෙන යා හැකි හික්ෂුව විසින් 'නිව්වරෙන අවිජ්ජවාස සම්මුතිය' ලබා ගත යුතු යි. එය ලැබූ හික්ෂුවට තුන් සිවුරෙන් වෙන් ව විසීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

ශිලන් හික්ෂුව විසින් සඨිසයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ සඨිසයාට වැද-ගෙන මේ වාක්‍යය කිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ! ගිලානො, න සක්කොමි නිව්වරං ආදය පක්කමීතුං.
සො'හං හත්තෙ සධ්දං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං යාවාමි.
දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති නිව්වරං ආදය පක්කමීතුං. සො සධ්දං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං යාවති. යදි සධ්දසස පත්තකලලං, සධෙසා (නිසසසස) හිකඛුනො නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා කදත්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති නිව්වරං ආදය පක්කමීතුං. සො සධ්දං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාස-සම්මුතිං යාවති. සධෙසා (නිසසසස) හිකඛුනො නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං දෙති. යසසායසමනො බමති (නිසසසස) හිකඛුනො නිව්වරෙන අවිජ්ජවා-

සසම්මුතියා දනං, සො තුණහස්ස. යස්ස තකබමති,
සො භාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (නිය්‍යස්ස) හිකඛුනො තිච්චරෙන
අවිප්පවාසසම්මුති. බමති සධ්‍යස්ස, තස්මා තුණහි,
එච්චමෙනං ධාරයාමී.

තච්චමම සම්මුතිය.

යම්කිසි සැදැහැවතකු විසින් විහාරයක් හෙවත් ආවාසයක් කරන-කරවන කල්හි දයකයාට පහසුවීම සඳහා හික්ෂුන් විසින් එයට උපදෙස් දිය යුතු ය. එයට උපදෙස් දීම සැමට ම නො කළ හැකි බැවින් සඬ්ඝයා විසින් ඒ ක්‍රියාවට සුදුසු හික්ෂුවක් තෝරා ඒ හික්ෂුවට 'තච්චමම සම්මුතිය' දිය යුතු ය. සම්මුතිය ලත් හික්ෂුව විසින් විහාර කර්මාන්තය ඉක්මනින් අවසන් වන සැටියටත්, සුදුසු පරිදි එහි වැඩ කෙරෙන සැටියටත්, දයකයාටත්, කම්කරුවන්ටත් උපදෙස් දිය යුතු ය.

විශාඛා මහා උපාසිකාවන් පුච්චාරාම මහා විහාරය කරවීමේදී මුගලන් මහතෙරුන් වහන්සේ තච්ච කර්ම සංවිධානය කළ සේක. එයින් අවුරුදු ගණනකින් මිස තිම කළ නොහෙන පූර්වාරාම විහාර කර්මාන්තය තච්ච මසකින් නිමාවට පැමිණියේ ය. (මෙකල විනය නො දත් ඇතැම් අතිපණ්ඩිතයෝ විහාර සෑදීම් පත්සල් සෑදීම් හික්ෂුන්ට අයත් වැඩ නො වේ යයි බොරු බණ කියමින් මහජනයා මුලා කෙරෙහි.)

තච්ච කර්ම සම්මුතිය දෙන
කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, යදි සධ්‍යස්ස
පනතකලලං සධෙසා (ඉත්ථනනාමස්ස) ගහපතීනො
විහාරං. (ඉත්ථනනාමස්ස) හිකඛුනො තච්චමමං
දදෙය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුභ්‍යාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, (ඉත්‍යනනාමස්ස) ගහපතීනො විහාරං (ඉත්‍යනනාමස්ස) භික්ඛුනො නවකමමං දෙනි. යස්සායසමනො ඛමති (ඉත්‍යනනාමස්ස) ගහපතීනො විහාරං (ඉත්‍යනනාමස්ස) භික්ඛුනො නවකමමස්ස දනං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනෙනා සධෙසන (ඉත්‍යනනාමස්ස) ගහපතීනො විහාරො (ඉත්‍යනනාමස්ස) භික්ඛුනො නවකමමං. ඛමති සධස්ස, නස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි. සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය.

බොහෝ හික්ෂුන් පැමිණෙන, බොහෝ හික්ෂුන් වෙසෙන සහසතු විහාරවලට පැමිණෙන හික්ෂුන්ට සෙනසුන් ගැන්වීම හෙවත් සෙනසුන් නියම කර දීමට හික්ෂුවක් සවිසයා විසින් පත්කළ යුතු ය. ඒ හික්ෂුව විසින් හික්ෂුන් ගණන් කොට සෙනසුන් ගණන් කොට සුදුසු පරිදි ඒ ඒ සෙනසුන් වලට හික්ෂුන් පත් කළ යුතු ය.

සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය
දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුභ්‍යාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධස්ස පත්තකලලං. සධෙසා (නිස්සං) භික්ඛුං සෙනාසන-ගාභාපකං සමමනෙනය්‍ය, එසා ඤනති.

සුභ්‍යාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිස්සං) භික්ඛුං සෙනාසනගාභාපකං සමමනනති, යස්සායසමනො, ඛමති (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො සෙනාසනගාභාපකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය. සමමනො සධෙසන

(නියෝග) භික්ෂු සේනාසනගාභාපකො. ඛමති සධ්දසස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය.

නිතර බෙහෝ භික්ෂුන් පැමිණෙන සභිසාරාමවලට සෙනසුන් පැනවීම කරන භික්ෂුවක් ද සධ්දසයා විසින් පත් කළ යුතු ය. සම්මුතිය ලැබූ භික්ෂුව විසින් විහාරයට පැමිණෙන භික්ෂුන්ට සුදුසු පරිදි සෙනසුන් පනවා දිය යුතු ය.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධ්දසස්ස පනතකලලං, සධෙසා (නියෝග) භික්ෂුං සේනාසන-පඤ්ඤාපකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤානති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නියෝග) භික්ෂුං සේනාසනපඤ්ඤාපකං සමමනනති. යස්සායසමනො ඛමති (නියෝගස්ස) භික්ෂුනො සේනාසනපඤ්ඤාපකස්ස සම්මුති, යො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, යො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නියෝග) භික්ෂු සේනා-සනපඤ්ඤාපකො, ඛමති සධ්දසස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

මල්ලරාජ පුත්‍ර වූ දඹ්බ රහතන් වහන්සේ සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය හා භන්තූද්දේසක සම්මුතිය ද ලැබ විසූහ. භන්තූද්දේසක සම්මුතිය.

බොහෝ භික්ෂුන් වෙසෙන සභිසාරාමවලට පැමිණ, දන් දෙනු කැමැත්තෝ පස්තම-දසතම යනාදී වශයෙන් භික්ෂුන්ට

තම තමන්ගේ නිවෙස්වලට ආරාධනා කෙරෙහි. සඩ්සයාහට කරන ආරාධනා පිළිගෙන ඒවාට හික්ෂුන් නියම කර යැවීමට හික්ෂුවක් සඩ්සයා විසින් සම්මත කර ගත යුතු ය. සම්මුතිය ලත් හික්ෂුව විසින් ආරාධනා පිළිගෙන, ඉරටුවල හෝ පතුරුවල පත්වල හෝ දනයට යා යුතු තැන් සටහන් කොට, ඒ සියල්ල කලවම් කොට, ධීනිකාවේ පටන් හෝ ධීනිකාවක් නැති කල්හි මහ තෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙළින් සලාක දිය යුතු ය. සලාක ලැබූ හික්ෂුන් විසින් තම තමන් ලැබූ සලාකවල සඳහන් වී ඇති තැන්වලට යා යුතු ය. මේ බන් උදෙසීමේ ක්‍රමය ය.

සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසසස පතතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං භතතු-දෙදසකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤදනති.

සුඤ්ඤානං මෙ භතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං භතතුදෙදසකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භිකඛුනො භතතුදෙදසකසස සමමුති. සො තුඤ්ඤසස. යසස තකඛමති, සො භාසෙසය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භිකඛු භතතු-දෙදසකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුඤ්ඤි. එවමෙනං ධාරසාමි.

යාගු භාජක සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසසස පතතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං යාගුභාජකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං යාගුභාජකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො යාගුභාජකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු යාගු-භාජකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහී. එව මෙනං ධාරයාමී.

එල භාජක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං එලභාජකං සමමනෙතය්‍ය. එසා කදනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං එලභාජකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො එලභාජකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු එල-භාජකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

ඛජ්ජභාජක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං ඛජ්ජභාජකං සමමනෙතය්‍ය. එසා කදනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) හිකඛුං ඛජ්ජභාජකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසා) හිකඛුනො ඛජ්ජභාජකසා සමමුති, සො තුණහසා. යසා නකඛමති, සො භාසෙයා.

සමමනො සධෙසන (නිසසො) හිකඛු ඛජ්ජභාජකො, ඛමති සධසසා, නසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

සියලු හික්ෂුන්ට බෙදා දිය හැකි තරමට සඩ්ඝයාගේ භාණ්ඩාගාරයට ප්‍රත්‍යය නො ලැබෙන කාලවලදී, ඒ ඒ හික්ෂුන්ට වුවමනා සුළු සුළු දේවල් දීමට හික්ෂුවක්හට 'අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය' දීමට තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදළ සේක. සම්මුතිය ලත් හික්ෂුවට සඩ්ඝයාගෙන් නො විමසා භාණ්ඩාගාරයෙන් සුළු සුළු දේවල් දීමට බලය තිබේ. ඒ හික්ෂුව විසින් සිවුරු මසා ගැනීමට ඉදිකටු ඉල්ලන හික්ෂුවකට ඉදිකටුවක් දිය යුතු ය. පිහියක් ඉල්ලන්නකට කුඩා පිහියක් දිය යුතු ය. දුර ගමනක් යන හික්ෂුවකට සෙරෙප්පු පෝචුවක් දිය යුතු ය. ඉණ බඳනා පටියක් ඉල්ලන හික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. අංසයෙහි එල්ලන පටියක් වුවමනා වූ හික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. පෙරහන වුවමනා හික්ෂුවකට එය දිය යුතුය. ඩබරාවක් වුවමනා හික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. දික් ගැබ පිණිස ද, සරස් ගැබ පිණිස ද, මඩුලු අඩමඩුලු පිණිස ද, නුවාව පිණිස ද රෙදි ඉල්ලන්නා වූ හික්ෂුන්ට එය දිය යුතු ය. හිතෙල්-මී පැණි ආදිය එක් වරකට වැළඳීමට සැහෙන පමණ දිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසා පත්තකලලං, සධෙසා (නිසසං) හිකඛුං අප්පමනනකවිසසජ්ජකං සමමනෙනයා. එසා කදනති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) හිකඛුං අප්පමත්තකච්ඡිසාජ්ජකං සමමන්තති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) හිකඛුනො අප්පමත්තකච්ඡිසාජ්ජකසා සමමුති. සො තුණහසා, යසස නකඛමති, සො භාසෙයා.

සමමනො සධෙසන (නිසසො) හිකඛු අප්පමත්තකච්ඡිසාජ්ජකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පත්තගාභාපක සම්මුතිය.

පත්තගාභාපක සම්මුති දෙකකි. ඉන් එකක් සච්ඡයාට ලැබී ඇති පාත්‍ර බෙද දීම සඳහා කරන සම්මුතියකි. එය චූලවග්ගපාළියේ සේනාසතක්ඛන්ධකයෙහි දැක්වේ. අනික "යො පන හික්ඛු උනපඤ්ච ඛන්ධනෙන පත්තෙන අඤ්ඤං නවං පත්තං වෙතාපෙයා නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං' යන සිකපදයේ හැටියට පස් තැනක් පිළියම් නො කළ පාත්‍රයක් ඇතිව සිට අනුන්ගෙන් අලුත් පාත්‍රයක් ඉල්ලා ගැනීමෙන් ඇවැතට පැමිණි හික්ඛුව විසින් සච්ඡයා හට නිසදන ලද පාත්‍රය හික්ඛුන්ට ගැන්වීමට හෙවත් දීමට කරන සම්මුතියකි. එය පාරාජිකා පාළියේ වදුරා තිබේ. දෙක්හිම කර්ම වාක්‍යාවල වෙනසක් නැත්තේ ය.

කම්චාකාස මෙසේ ය:-

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යදි සධසසස පත්තකලුං, සධෙසා (නිසසං) හිකඛුං පත්තගාභාපකං සමමනෙතයා. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) හිකඛුං පත්තගාභාපකං සමමන්තති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) හිකඛුනො පත්තගාභාපකසා

සමමුති. සො තුණහසා. යසා නකබමති. සො හාසෙයා.

සමමතො සධෙසන (නියොසා) හිකබු පතන-
ගාහාපකො, බමති සධසසා. තසමා තුණහි,
එවමෙනං ධාරයාමි.

පස් තැනක් පිළියම් නො කළ පාත්‍රයක් ඇතිව සිට අලුත් පාත්‍රය ඉල්ලා ගත් හික්ෂුව විසින් සධසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ, ඇදිලි බැඳ:

"අයං මෙ හත්තෙ! පත්තො උාන පඤ්චබන්ධනෙන පත්තෙන වෙතාපිතො නිස්සග්ගියො. ඉමා'හං සධසස්ස නිස්සජාමි" යි පාත්‍රය සධසයාට නිස්සර්ජනය කොට ඇවැත දෙසා ගත යුතු ය. මේ කමියට සධසයා රැස්විය යුත්තේ පාත්‍රය ද ඇතිව ය. නිස්සර්ජනය කළ පාත්‍රය හික්ෂුන්ට ගැන්වීමට ඉහත කී කර්ම වාක්‍යයෙන් හික්ෂුවක් සම්මත කළ යුතු ය. සම්මුතිය ලැබූ හික්ෂුව ඒ පාත්‍රය ගෙන එහි ඇති ගුණ කියා සධසස්ථවිරයන් වහන්සේට එය පිළිගැන්විය යුතු ය. ඒ පාත්‍රය තමන්ගේ පාත්‍රයට වඩා හොඳ නම්, සධසස්ථවිරයන් වහන්සේ ඒ පාත්‍රය පිළිගෙන උන්වහන්සේගේ පාත්‍රය සම්මුතිය ලත් හික්ෂුවට දිය යුතු ය. පාත්‍රයේ පළමු අයිතිකාර හික්ෂුව කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් එය නො පිළිගතහොත් සධසස්ථවිරයන්ට දුකුළා ඇවැත් වේ. පාත්‍රය නරක නිසා නො පිළිගත්කාට ඇවැත් නො වේ. සධසස්ථවිරයන් ඒ පාත්‍රය පිළිගතහොත් සධසස්ථවිරයන්ගේ ඒ පාත්‍රය දෙවන තෙරුන් වහන්සේට පිළිගැන්විය යුතු ය. මෙසේ සියලු ම හික්ෂුන්ට පාත්‍රය දී අන්තිමට ඉතිරිවන සියල්ලටම ලාමක පාත්‍රය, පාත්‍ර විඥාපනය කළ හික්ෂුවට දියයුතු ය.

රූපියජඩ්ඪක සම්මුතිය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, යදි සධසසා පතනකලං, සධෙසා (නියොසං) හිකබුං රූපියජඩ්ඪකං සමමනෙතයා. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං රුපියජඩ්ඪකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භිකඛුනො රුපියජඩ්ඪකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙසය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භිකඛු රුපියජඩ්ඪකො. ඛමති සධසසස, නසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය.

සච්ඡයාට ලැබෙන වැසි සඵ සුදුසු පරිදි බෙද දීම ද කළ යුතු බැවින් තථාගතයන් වහන්සේ සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය අනුදැන වදළ-සේක.

කමී වාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, යදී සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං සාටියගාභාපකං සමමනෙතය. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං සාටියගාභාපකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භිකඛුනො සාටියගාභාපකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙසය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භිකඛු සාටියගාභාපකො. ඛමති සධසසස, නසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

ආරාමික ජේසක සම්මුතිය.

ආරාමිකයෝ නම් හික්ෂුන්ට උපකාරය පිණිස සඩ්ඝාරාමයේ වෙසෙන ගිහියෝ ය. ඔවුන් ඒ ඒ කටයුතුවල යොදවන්නකු නැති කල්හි ඔවුහු කටයුතු නො කරති. කරන්නාහු සුදුසු පරිදි නො කරති. එබැවින් ආරාමික ජේසකයකු සම්මත කිරීමට තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදළ-සේක. ආරාමික ජේසකයා යනු ආරාමිකයන් ඒ ඒ වැඩවලට යොදවන තැනැත්තා ය. ආරාමික ජේසක සම්මුතිය ලත් හික්ෂුව විසින් ආරාමිකයන් ඒ ඒ වැඩවල යෙදවිය යුතු ය.

කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා (නිය්සං) හිකඛුං ආරාමිකපෙසකං සමමනොය්‍ය. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිය්සං) හිකඛුං ආරාමිකපෙසකං සමමනති. යසසායසමනො ඛමති (නිය්සස්ස) හිකඛුනො ආරාමිකපෙසකස්ස සමමුති. සො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිය්සො) හිකඛු ආරාමික-පෙසකො. ඛමති සධසස්ස. තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සාමණේර ජේසක සම්මුතිය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා (නිය්සං) හිකඛුං සාමණේර-පෙසකං සමමනොය්‍ය. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං සාමණේරපෙසකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භිකඛුනො සාමණේරපෙසකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භිකඛු සාම-ණේරපෙසකො. ඛමති සධසසස, නසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

දණ්ඩ සම්මුතිය.

සැරයටියක් නො මැතිව ඇවිදින්නට නුපුළුවන් හික්ෂුන් විසින් සැරයටිය පාවිච්චි කිරීමට දණ්ඩ සම්මුතිය ලබා ගත යුතු ය. එය ලබනු කැමති හික්ෂුව විසින් සධසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, ඇදිලි බැඳ:

අහං භත්තෙ! ගිලානො, න සක්කොමී චිනා දණ්ඩෙන ආහිණ්ඩිතුං. සොහං භත්තෙ සධසං දණ්ඩසම්මුතිං යාවාමී. දුතියමිපි -පෙ-තතිසමිපි -පෙ-

යන වාක්‍යය කියා සධසයාගෙන් දණ්ඩ සම්මුතිය අයැදිය යුතු ය.

දණ්ඩ සම්මුතිය දෙන කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) භිකඛු ගිලානො න සකෙකාති චිනා දණ්ඩෙන ආහිණ්ඩිතුං, සො සධසං දණ්ඩසම්මුතිං යාවති. යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසසස) භිකඛුනො දණ්ඩසම්මුතිං දදෙය්. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති වීනා දණෙධන ආහිණවීතුං, සො සධසං දණධසමමුතිං යාවති. සධෙසා (නියසසස) හිකඛුනො දණධසමමුතිං දෙනි. යසසායසමතො ඛමති (නියසසස) හිකඛුනො දණධසමමුතියා දනං. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො හාසෙය්‍ය.

දිනතා සධෙසන (නියසසස) හිකඛුනො දණධසමමුති. ඛමති සධසසස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමි.

සික්කා සම්මුතිය.

සහල්ලක ලා එල්ලා ගෙන මීස පාත්‍රය ගෙන යාම අපහසු දුබල ගිලන් මහණුන්ට සික්කා සම්මුතිය දෙනු ලැබේ. එය ලබනු කැමති හික්ෂුව සධසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩිමහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ මේ වාක්‍යයෙන් සික්කා සම්මුතිය සධසයාගෙන් ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ ගිලානො, න සක්කොමී වීනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො'හං හත්තෙ සධසං සික්කා සම්මුතිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති වීනා සිකකාය පත්තං පරිහරිතුං, සො සධසං සිකකාසමමුතිං යාවති. යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (නියසසස) හිකඛුනො සිකකාසමමුතිං දදෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති විනා සිකකාය පතතං පරිහරිතුං, සො සධසං සිකකාසමමුතිං යාවති. සධෙසා (නියසසස) හිකඛුනො සිකකාසමමුතිං දෙති. යසසායසමතො ඛමති (නියසසස) හිකඛුනො සිකකාසමමුතියා දතං. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙයස.

දිනනා සධෙසන (නියසසස) හිකඛුනො සිකකාසමමුති. ඛමති සධසසස. තසමා තුණහි. එව-මෙනං ධාරයාමි.

දණ්ඩසික්කා සම්මුතිය
ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ ගිලානො, න සක්කොමි විනා දණ්ඩෙන ආහිණ්ඩිතුං, න සක්කොමි විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො'හං හත්තෙ සධසං දණ්ඩසික්කාසමමුතිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- නතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති විනා දණ්ඩෙන ආහිණ්ඩිතුං, න සකෙකාති විනා සිකකාය පතතං පරිහරිතුං, සො සධසං දණ්ඩසික්කා සමමුතිං යාවති. යදි සධසසස පතතකල්ලං, සධෙසා (නියසසස) හිකඛුනො දණ්ඩසික්කාසමමුතිං දදෙයස. එසා තදතති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) හිකඛු ගිලානො, න සකෙකාති විනා දණ්ඩෙන

ආභිණ්ඩිතුං, න සකෙකාති විනා සිකකාය පතනං පරිභරිතුං. සො සධසං දණ්ඩසිකකාසමමුතිං යාචති. සධෙසා (තිසසසස) හිකඛුනො දණ්ඩසිකකාසමමුතිං දෙති. යසසායසමතො ඛමති (තිසසසස) හිකඛුනො දණ්ඩසිකකාසමමුතිං යා දනං. සො තුණහසස. යසස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (තිසසසස) හිකඛුනො දණ්ඩසිකකාසමමුති. ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

උම්මත්තක සම්මුතිය.

සඨස කර්මයක් කළ හැකි වීමට සීමාව තුළ වෙසෙන සියලු හික්ෂුන් එතැනට පැමිණිය යුතු ය. නො පැමිණිය හැකි හික්ෂුන්ගේ ඡන්දය ගත යුතු ය. බුද්ධකාලයෙහි උමතුච විසු ගන්ග නම් හික්ෂුව සඨස කර්මයට පැමිණෙන්නට සිතූනහොත් පැමිණෙයි. නො සිතූනහොත් නො පැමිණෙයි. එය සඨසයාට කරදරයක් විය. උමතු හික්ෂුන් නිසා සඨසයාට වන කරදරය නැති වීම පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ උමතු හික්ෂුන්ට "උම්මත්තක සම්මුතිදනය" අනුදැන වදළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, (ගගෙගා) හිකඛු උම්මත්තකො, සරති' පි උපොසථං න'පි සරති, සරති'පි සධසකමමං න'පි සරති ආගච්ඡති'පි උපොසථං න'පි ආගච්ඡති, ආගච්ඡති'පි සධසකමමං න'පි ආගච්ඡති. යදි සධසසස පතනකලලං. සධෙසා (ගගගසස) හිකඛුනො උම්මත්තකසස උම්මත්තකසමමුතිං දදෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා (ගගෙගා)

භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා සරෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සධ්‍යෙසා සහ වා (ගගෙගන) චීනා වා (ගගෙගන) උපොසථං කරෙය්‍ය. සධ්‍යකමමං කරෙය්‍ය, එසා ඤජන්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භනෙත! සධ්‍යෙසා, (ගගෙගා) භික්ඛු උමමනතකො සරති'පි උපොසථං න' පි සරති සරති'පි සධ්‍යකමමං න'පි සරති, ආගච්ඡති'පි උපොසථං න'පි ආගච්ඡති. ආගච්ඡති 'පි සධ්‍යකමමං න'පි ආගච්ඡති, සධ්‍යෙසා (ගගෙසස) භික්ඛුනො උමමනතකසස උමමනතක සමමුත්තිං දෙති. සරෙය්‍ය වා (ගගෙගා) භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා සරෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සධ්‍යෙසා සහ වා (ගගෙගන) චීනා වා (ගගෙගන) උපොසථං කරීසසති, සධ්‍යකමමං කරීසසති, යසසායසමනො ඛමති (ගගෙසස) භික්ඛුනො උමමනතකසස උමමනතකසමමුත්තියා දනං. සරෙය්‍ය වා (ගගෙගා) භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා සරෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සධ්‍යෙසා සහ වා (ගගෙගන) චීනා වා (ගගෙගන) උපොසථං කරීසසති, සධ්‍යකමමං කරීසසති, යො තුණ්හසස. යසස තකඛමති, යො භාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (ගඟගසස) හිකබුනො උමන්තකසස උමන්තක සමුච්චි, සරෙය්‍ය වා (ගඟො) හිකබු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සධසකමමං න වා සරෙය්‍ය, ආගචෙජය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගචෙජය්‍ය, ආගචෙජය්‍ය වා සධසකමමං න වා ආගචෙජය්‍ය, සධෙසා සහ වා (ගඟෙන) විනා වා (ගඟෙන) උපොසථං කර්‍ය්‍යති, සධසකමමං කර්‍ය්‍යති, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධරයාමී.

මෙසේ උමන්තක හිකබුට උමන්තක සම්මුතිය දුන් පසු ඒ හිකබුට සහ මුද සිටියත් සධසයාගෙන් බැහැර සීමාවේ සිටියත් එයින් කරන විනය කර්මයට හානියක් නො වේ.

සීමා බන්ධන විනය කමිස

සීමා බන්ධනය විනයානුකූලව නො කරුණහොත් එහි කරුණ විනයකර්ම එකකුට නො හරියන බැවින් සීමා බන්ධනය ඉතා පරෙස්සමෙන්, ඉතා සැලකිල්ලෙන්, ඉතා පිරිසිදු ලෙස කළ යුතු විනය කර්මයෙකි. එය පිරිසිදු ලෙස කළ හැකි වීම පිණිස සීමා විපක්ති එකොළොස හා ත්‍රිවිධ සීමා සම්පත්තිය ද දත යුතු ය.

"අති බුද්දතා, අති මහති, බණ්ඩනිමිත්තා, ජායානිමිත්තා, අතිමිත්තා, බහි සිමෙ ධිතසම්මතා, නදියා සම්මතා, සමුද්දෙ සම්මතා, ජාතස්සරෙ සම්මතා, සීමාය සිමං සම්භිත්තන්තෙත සම්මතා, සීමාය සිමං අප්ඤ්ඤාත්ථරන්තෙත සම්මතානි ඉමෙහි එකාදසහි ආකාරෙති සිමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති"

මෙසේ වදාරා ඇති බැවින් ඉතා කුඩා සීමාවය, ඉතා මහත් සීමාවය, කඩවූ නිමිති ඇති සීමාවය, ජායානිමිත්තෙන් සම්මත සීමාවය, නිමිති නො කියා සම්මත සීමාව ය, සීමාවෙන් පිටත සිට සම්මත කළ සීමාවය, නදියෙහි සම්මත සීමාවය, සමුද්දයෙහි සම්මත සීමාව ය, විලෙහි සම්මත සීමාවය, පුරාණ සීමාවක් හා මිශ්‍රකොට සම්මත සීමාවය, පුරාණ සීමාවක් යට කොට සම්මත සීමාවය, යන සීමා එකොළොස විපක්ති සීමාවෝය. ඒ සීමාවන්හි කරන විනය කර්මයෝ සිද්ධියට නො පැමිණෙති.

(1) ඉතා කුඩා සීමාව නම්, හික්ෂුන් විසිඑක් නමකට හිඳ විනයකර්මයක් කිරීමට ඉඩ නැත්තා වූ සීමාව ය.

(2) ඉතා මහත් සීමාව නම්, දිගින් පුළුලින් තුන් යොදුනකට වඩා මදකුදු මහත් වන සීමාව ය.

(3) බණ්ඩනිමිත්ත සීමාව නම්, නිමිත්තෙන් නිමිත්ත ගටා නිමිත්ත කීර්තනය නො කොට සම්මත කළ සීමාවය. නිමිති නම් සීමාවක මායිම් සලකුණු ය. සීමාවක් සම්මත කරන කල්හි විනයධරයා විසින් එක් කැනකින් පටන් ගෙන "පුරත්ථිමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?" යනාදීන් නිමිති විචාරමින් එයට පිළිතුරු ලද කල්හි "එසො පාසාණො නිමිත්තං" යනාදීන් පිළිවෙළින් නිමිති කිය යුතු ය. එසේ කීමේදී අවසාන නිමිත්ත කියා නැවත එය පළමු කී නිමිත්ත හා සම්බන්ධ වනු පිණිස පළමු කීර්තනය කළ නිමිත්ත නැවත ද කීර්තනය කළ යුතු ය. එසේ නො කොට අවසාන නිමිත්ත කීර්තනයෙන් නවත්වා සම්මත කළ සීමාව, කඩවු නිමිති ඇති සීමාවක් වේ. එය අසීමාවෙකි. තවද නිමිත්තට නුසුදුසු දෙයක් නිමිත්ත වශයෙන් ගෙන සම්මත කළ සීමාව ද බණ්ඩ නිමිත්ත සීමා නම් වේ.

(4) ඡායානිමිත්ත සීමාවය යනු වෘක්ෂ පඵතාදී යම් කිසිවක ඡායා නිමිති වශයෙන් ගෙන සම්මත කළ සීමාව ය.

(5) අනිමිත්ත සීමාවය යනු නිමිති තබන ලද්දේ වී නමුත් නිමිත්ත කීර්තනය නො කොට සම්මත කළ සීමාව ය.

(6) සීමාවෙන් පිටත සිට සම්මත කළ සීමාවය යනු නිමිත්ත කීර්තනය කොට නිමිතිවලින් පිට සිට ගෙන සම්මත කළ සීමාව ය.

(7.8.9) "සබ්බා භික්ඛවෙ තදි අසීමා, සබ්බො සමුද්දෙ අසීමො, සබ්බො ජාතස්සරො අසීමො' යි වදරා ඇති බැවින් ගඬිගාවෙහි හෝ මුහුදෙහි හෝ විලෙහි හෝ සම්මත කරන සීමාවෝ සීමා නො වෙති.

(10) කලින් සම්මත කළ සීමාවකින් සුළු කොටසක් හසුකොට සම්මත කළ සීමාව ද අසීමාවෙකි.

(11) කලින් සම්මත කළ සීමාවක් සම්පූර්ණයෙන් හෝ සීමාවකින් සතර නමකට වාච්චිය හැකි තරමේ කොටසක් හෝ

අසුකොට සම්මත කළ සීමාව පුරාණ සීමාවක් යට කොට සම්මත කළ සීමාව ය. එද අසීමාවෙකි.

ත්‍රිවිධ සම්පත්තිය යනු, 'නිමිත්ත සම්පත්තියය. පරිස සම්පත්තියය, තම්මවාචා සම්පත්තියය' යන මේ තුන ය.

නිමිත්ත යනු සම්මත කරන භූමියේ මායිම් සලකුණු ය. "පයමං නිමිත්තා කිත්තෙතඛඛා. පඛඛතනිමිත්තං. පාසාණනිමිත්තං වතනිමිත්තං රුක්ඛනිමිත්තං මග්ග නිමිත්තං වම්මිකනිමිත්තං තදිනිමිත්තං උදකනිමිත්තං" යි වදළ බැවින් සීමාවකට නිමිති වශයෙන් ගතයුතු වස්තු අටෙකි. එනම් පච්ඡයය, ගලය, වනයය, වෘක්ෂයය, මාර්ගයය, තුඹසය, ගඟය, ජලයය යන මේ අටය.

පඛඛත නිමිත්ත

පස් කන්දය, ගල් කන්දය, පස් ගල් කලවම් කන්දය යි පච්ඡ තුන් වර්ගයෙකි. උස්ව පිහිටියේ ඇතකුගේ ප්‍රමාණයට කුඩා නම්, එය පච්ඡ සඬ්ඛ්‍යාවට නො ගැනේ. වැලි කඳු ද පච්ඡ සඬ්ඛ්‍යාවට නො ගැනේ. එබැවින් ඇතකු පමණට උස් නො වන කඳු හා වැලි කඳු සීමා නිමිති වශයෙන් නො ගනු ලැබේ. සතර පැත්තේ පච්ඡ සතරක් ඇති තැන ඒවා නිමිත්ත වශයෙන් කියා සීමා සම්මුතිය කළ හැකි ය. පච්ඡ තුනක් ඇති කල්හි නිමිති තුනෙන් ද සීමා බන්ධනය කළ හැකි ය. නිමිති එකකින් හෝ දෙකකින් සීමා බන්ධනය නො කළ හැකි ය. පච්ඡයේ කොටසක් සීමා භූමියට ඇතුළු කොට බන්ධනය කරනහොත් පච්ඡය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නොකොට එහි පිහිටි ගසක් හෝ ගලක් හෝ තුඹසක් හෝ සීමා නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. නිමිත්ත සෑම කල්හි ම සීමා භූමියෙන් පිටත තිබිය යුතු ය. ඒකාබද්ධ පච්ඡ දෙකක් එක් නිමිත්තක් වශයෙන් මිස නිමිති දෙකක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. වක්‍රපච්ඡයක් සීමා භූමියෙන් දෙතුන් පැත්තක පිහිටියේ ද එය එක් දිසාවකට පමණක් නිමිත්ත වශයෙන් ගත යුතු ය. පච්ඡය ඇතත් අනික් පැතිවලට අනික් දෙයක් නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. සම්පූර්ණ පච්ඡය සීමා භූමියට ඇතුළු කොට සීමා බන්ධනය කරනහොත් ඉන් පිටත පිහිටි ගස් ගල් ආදිය නිමිති කර ගත යුතු ය.

පාෂාණ නිමිත්ත.

කවර ජාතියකට වුවද අයත් ගලක් සීමා නිමිත්තට යෝග්‍යය. යබොර ද පාෂාණ සම්බන්ධයට යේ. එබැවින් එය සීමා නිමිත්තට යෝග්‍යය. ඇතකු පමණකට හෝ එයට වඩා හෝ මහත් ගල පවතින නිමිත්ත වශයෙන් මිස පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නොකළ යුතු ය. පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කළ යුත්තේ ඇතකුට කුඩා ගල් ය. කුඩා ගල් කැට රාශියක් හෝ ගඩොල් කැටයක් හෝ පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් නොගත යුතු ය. "බන්තිය පල ගුලපිණ්ඩ පරිමාණෝ වට්ටනි. න තනෝ බුද්දකතරෝ" යනුවෙන් දෙතිස් පලමක් බර සකුරු පිඩක් පමණ ඇති ගලට කුඩා ගලක් සීමා නිමිත්ත වශයෙන් නොගත යුතු බව විනය අටුවාවේ දක්වා තිබේ.

මේ රටේ වෛද්‍යව්‍යවහාරයේ සැටියට මදටිය විස්සක් කලදෙකි. කලං දෙළොසක් පලමෙකි. ඒ මිමිමේ සැටියට පලම දෙතිස් රාත්තල් පසකුත් තුන් කාලක් පමණ වේ. මගධ දේශයේ භාවිත කරන මිමිම ලෝකව්‍යවහාර මිමිමෙන් දෙගුණයක් ඇති බව ද දෙතිස් පලම මගධ මිමිමෙන් ගත යුතු බව ද කියති. නා නා මිනුම් ක්‍රම ඇති බැවින් අටුවාවෙහි දැක්වෙන පලම අවිනිශ්චිතය. එහෙත් එතරම් විශාල සකුරු පිඩු ඇතිවිය නොහෙන බැවින් අඩි දෙකකුත් පමණ ඇති දැනට සීමා නිමිති වශයෙන් ගන්නා ගල් කණු සීමා නිමිත්තට ප්‍රමාණ නොවෙතැයි නොකිය හැකි ය.

බුරුමයේ විනය ගරුක තෙරුන් වහන්සේලා නිමිති වශයෙන් ගල් කණු සිටවා සීමා බන්ධනය නොකෙරෙහි. වළවල් සාරා ජලය පුරවා උදක නිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කෙරෙහි. තැන් දැන ගැනීම සඳහා ගල් කණු පසුව ඒ තැන්වල පිහිටවති. ගල්තලාව කොපමණ මහත් වුව ද පාෂාණ නිමිත්ත ලෙස ගත හැකි ය. ඉදින් මහ ගල්තලාවකින් කොටසක් සීමා භූමියට ඇතුළු කරනු කැමැත්තේ නම් ගල්තලාව සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් නොගෙන එය මතුයෙහි ඇති අනිකක් සීමා නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. එකම ගල්තලාවක් සීමා භූමියෙන් දෙතුන් පැත්තක පිහිටියේ නම් එය එක් පැත්තක නිමිත්ත වශයෙන් පමණක් ගත යුතු ය. එකම ගල්තලාව නිමිති

දෙක තුනක් වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. අනික් පැති වලට නිමිති වශයෙන් අනික් දෙයක් ගත යුතු ය.

වන නිමිත්ත.

ඇතුළත හරය නැති තල් පොල් කිතුල් ආදී ගස් වලින් සැදුණු වනය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගත යුත්තේ ඇතුළත හරය ඇති ගස් වලින්ම සැදුණා වූ හෝ ඇතුළත හරය ඇති ගසින් මිශ්‍ර වූ හෝ වනය ය. වනයක් වීමට යටත් පිරිසෙයින් ගස් සතරක් පහක්වත් තිබිය යුතු ය. ගස් දෙක තුනක්, වන නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. නිමිත්ත වශයෙන් ගන්නා වනය කොතෙක් මහත් වුව ද මහත් වීමෙන් දෝෂයක් නැත්තේ ය. වන මැද සීමා බන්ධනයක් කරන හොත් වනය නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. වනයෙන් කොටසක් ඇතුළු කොට සීමා බන්ධනය කිරීමේදී ද වනය නිමිත්තක් වශයෙන් නො සැලකිය යුතු ය. සීමා භූමිය තුළ වනයක් නැතිව ඒ භූමිය වටා වනය පිහිටා ඇති තැනක සීමා බන්ධනය කිරීමේදී වටා පිහිටි වනය එක් දිශාවකට නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කළ හැකි ය.

රුක්ඛ නිමිත්ත.

වෘක්ෂ නිමිත්ත වශයෙන් ගන්නා ගස ද ඇතුළත හරය ඇති ගස් වර්ගයකට අයත් ගසක් විය යුතු ය. හුණු-බට-පොල්-පුවක් ආදී හරය පිට පිහිටි ගස් සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නො වේ. ඇතුළත හරය ඇති ගස් වර්ගයකට අයත් නම්, උසින් අටගුලක් පමණ වූ ද, මහතින් පන්හිඳක් පමණ වූ ද, ජීවමාන ගස සීමා නිමිත්තට සුදුසු ය. මහත් වූයේ ද මළ ගස නුසුදුසු ය. බිම පිහිටි ගස මිස භාජනයක පිහිටි ගස සීමා නිමිත්තට නුසුදුසු ය. භාජනයක රෝපිත ගසක් සීමා නිමිත්ත කරනු කැමැත්තේ නම්, එය බිම පිහිටවා ගත යුතු ය. එකෙණෙහි ම රෝපනය කළ ජීවත්වීම ගැන විශ්වාසය නොතැබිය හැකි ගස ද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතු ය. අකුවලින් මුල් බැස විශාල ප්‍රදේශයක පැතිර පවත්නා නුග ගස් ඇත්තේ ය. එබඳු ගස එක් තැනකට මිස දෙතුන්

පලකට නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. නොයෙක් තැන් වලට මුල් බැස ඇතත් ගස එකක් ම වන බැවිනි.

මග්ග නිමිත්ත.

වතු කුඹුරු වැව් පොකුණු ආදියට යන කෙටි පාරවල් සීමා නිමිත්තට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිති වශයෙන් ගත යුත්තේ යටත් පිරිසෙයින් ගම් දෙක තුනක්වත් විනිවිද යන දීර්ඝ මාර්ගය ය. යම් කිසි පිය මහක් රිය මගින් පටන් ගෙන නැවත ඒ රිය මහට ම වැටී කෙළවර වේ නම්, ඒ මහ ද සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. දීර්ඝ මාර්ගයක් වුව ද මගීන් විසින් හැර දමන ලද්දක් වේ නම්, එද සීමා නිමිත්තකට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනයට සුදුසු වන්නේ මගීන්ගේ ගමන් කිරීම ද ඇති යටත් පිරිසෙයින් ගම් දෙක තුනක්වත් විනිවිද යන මාර්ගය ය. වෙන් වශයෙන් පටන් ගැනීම ඇති දෙමහක් යම් කිසි තැනක දී එක් වී ඇති නම්, ඉන් එකක් මිස දෙක ම සීමා නිමිති නො කළ යුතු ය. සීමා නිමිති එකිනෙක වෙන්ව තිබිය යුතු ය.

වම්මික නිමිත්ත.

එදින ම බදිනා ලද අටභුලක් උස ඇති ගව අහක් පමණ මහත් වූ තුඹස ද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීම සුදුසු ය. එයට ද කුඩා තුඹසක් සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නො වේ. කන්දක් පමණ මහත් වූයේ ද තුඹස සීමා නිමිත්තට සුදුසු වේ. සීමා භූමිය වටා ඒකාබද්ධව පිහිටි තුඹසක් වේ නම්, එය එක් දිශාවකට නිමිත්ත වශයෙන් ම කීර්තනය කළ යුතු ය.

තදි නිමිත්ත.

වස්සාන සෘතුවෙහි දස දිනකට පසළොස් දිනකට වර බැගින් වම්භාව පවත්නා කල්හි, යමක වම්භාව නැවතුණු කෙණෙහි ම වතුර ගලා යාමද නවතින්නේ නම්, එය තදී සඬ්ඛ්‍යාවට නො පැමිණේ. යමක කියන ලද පරිදි වම්භාව පවත්නා කාලයේ වස්සාන සෘතුවෙහි නො නැවති ජලය ගලා යාම සිදු වේ නම්, විනයෙහි නියමිත පරිදි තුන් මඩුලු වසා හැදි හික්ෂුණිය කොටින් හෝ නො කොටින් හෝ ගහට බැස එතර වන කල්හි ඇගේ අඳනය කෙමෙන පමණට ජලය

ඇත්තේ නම්, ඒ නදිය සීමා නිමිත්තට හා අනිකුත් විනය කර්මවලට ද සුදුසු නදිය වේ. නියං කාලවලදී වතුර ගලා යාම නැවතී ඇත්තේ ද නදිය අනදියක් නො වේ. එකල්හි ද එය නදී නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු ය.

මිනිසුන් විසින් අමුණු බැඳීමෙන් කුඩා නදියක වතුර ගලායාම නැවතී ගියේ නම්, ඉන් පසු එය නදී නිමිත්ත වශයෙන් ගැනුමට සුදුසු නො වේ. ආවරණය ඉක්මවා වතුර ගලා යේ නම් නදී නිමිත්තට සුදුසු ය. නදී නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනයට සුදුසු වන්නේ ගලා යන ජලය ය. නැවතී ඇති ජලය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කරනහොත් කළ යුත්තේ උදක නිමිත්ත වශයෙනි. සීමාභූමිය වටා ගලායන ගඟ එක් දිශාවකට මිස දිශා දෙක තුනකට නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතුය. සීමා භූමිය වටා පිහිටි එකිනෙකට සම්බන්ධයක් නැති ගඟ්නා ඇත්තේ නම් ඒවා ඒ ඒ දිශාවේ නිමිති වශයෙන් ගත හැකි ය. මහා ගඟ්නාවකින් වතුර ගැනීම පිණිස කැපු ඇල නිතර වතුර ගලා යන්නක් වුව ද සීමා නිමිත්තට සුදුසු නො වේ. මිනිසුන් කැණූ ඒ ජලමගෙහි පසුව බොහෝ ගඟදිය ගලා යාමෙන් මහත් වී ඔරුපාරු යන කිඹුලුන් වෙසෙන ගඟක් වී නම්, එකල්හි එය ද නදීනිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු වේ. නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නදියේ දිග පුළුල් ප්‍රමාණයක් දක්වා නැත.

උදක නිමිත්ත.

පොළොවෙහි කොකුනක හෝ රැස්ව ඇති ගලා නො යන ජලය උදක නිමිත්තට සුදුසු ය. එහි ප්‍රමාණ නියමයක් නැත. උෟරන් බල්ලන් කැණූ වළක හෝ ක්‍රීඩා පිණිස ළමයින් කැණූ වලක හෝ රැස්වී ඇති ජලය උදක නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු වේ. එකෙණෙහි ම වළ කැණ පුරවන ලද ජලය වුවද කම් වාක්‍යය කියා අවසන් වන තුරු පවත්නේ නම් එයද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනුමට සුදුසු ය. එබඳු සුළු ජලයක් නිමිත්ත කොට සීමා බන්ධනය කළ කල්හි පසු කාලයේදී සීමා භූමිය හැඳින ගත හැකිවීමට නිමිත්ත කරගත් ජලය පිහිටි තැන්වල ගල්-ටැම් පිහිටවිය යුතු ය. අන්‍ය ස්ථිර සලකුණක් හෝ පිහිට විය යුතු ය.

සීමා සම්මුතිය සඳහා කර්ම කිරීම සඳහා ය. ඉඩම්වල අයිතිය පිළිබඳ කරුණක් නො වන බැවින් ඒ තැන්වල ගල් කණු පිහිටවීමෙන් හික්ෂුන්ට ද වරදක් නො වේ. සීමා සම්මුතියේදී ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නැත. කවුරුත් අයත් බිමක වුව ද සීමා බන්ධනය කළ හැකි ය. සීමා බන්ධනය නිසා ඒ භූමිය සහසතු වන්නේ නොවේ.

සීමාබන්ධන විනයකර්මය කළ හැකි වීමට සතර තමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් එක්රැස් විය යුතු ය. සීමා බන්ධනය කරන්නේ ද ග්‍රාම සීමාව තුළය. එබැවින් සීමා බන්ධනයක් කරන කල්හි ඒ ගම තුළ බද්ධසීමාවලට නො පිවිස ඉන්නා සියලු හික්ෂුන් ඒ ස්ථානයට පමුණුවා ගත යුතු ය. පමුණුවා ගත නොහෙන හික්ෂුන්ගේ ඡන්දය ගත යුතු ය. එසේ කිරීමෙන් සීමාබන්ධනය පරිස සම්පත්තියෙන් යුක්ත වේ. සීමා බන්ධනය කරන ගම තුළ ඡන්දය නො දී, එතැනට නො පැමිණ, එක හික්ෂුවකුදු වූයේ නම්, පරිසවිපත්තිය නිසා සීමාබන්ධනය සිදු නො වේ.

සමහර ගම්වල විනයෙහි අවිසාරදයන් විසින් නුසුදුසු පරිදි බන්ධනය කළ විපත්ති සීමා ද තිබිය හැකි ය. එබඳු සීමා අසීමා බැවින් සීමා බන්ධනය කරන ගම තුළ එබඳු අසීමාවක ඡන්දය නුදුන් හික්ෂුවක් වී නම් එයින් නව සීමාව ද අසීමාවක් වේ. කලින් තිබෙන සීමා වල තත්ත්වය නො දත හැකි බැවින් යම් කිසි ගමක සීමාවක් බඳින කල්හි එගම වෙසෙන සියලුම හික්ෂුන් එතැනට පමුණුවාගෙන සැක සහිත හික්ෂුන් ගමින් බැහැර කර, සීමා බන්ධනය කිරීම වඩා හොඳ නිසැක ක්‍රමය ය. බුදුන් වහන්සේ විසින් සීමා බන්ධනය සඳහා වදළ කර්මවාක්‍යය නො වරදවා කියා බන්ධනය කිරීමෙන් සීමා බන්ධන කර්මය, කර්මවාක්‍ය සම්පත්තියෙන් යුක්ත වේ.

නව සීමා බන්ධනය

සීමා බන්ධනය විනාඩි ගණනකදී සිදු කළ හැකි කර්මයකි. එයට ඇති දුෂ්කර දෙය සීමා භූමිය ශුද්ධ කර ගැනීම ය. සඳිසයා විසින් ත්‍රිවිධ සම්පත්තියෙන් යුක්ත කොට සීමාවක් සම්මත කළ කල්හි, එහි මායිම් සලකුණු සියල්ල නැති වී ගියේ ද, සීමාව

දන්නා හික්ෂුන් නැති වී ගියේ ද, සඨසයා විසින් කර්මවාක්‍යයෙන් සමුහනනය නො කරන ලද්දේ නම්, සියලු විනය කර්ම කිරීමට සුදුසු සීමාවක් වශයෙන් එය ශාසනාන්තරධානය දක්වා ම පවත්නේ ය. පොළොවේ පස ඉවත් කර සීමා භූමියක් ජලාසයක් කෙළේ ද ඒ බිම සීමාව ම ය. වරක් සම්මත කළ සීමාවක් නැවත අසීමාවක් වීමට සඨසයා විසින් කර්ම වාක්‍යයෙන් සමුහනනය කළ යුතු ය. සමුහනනයෙන් පසු ගල් කණු ආදී නිමිති ඇත ද ඒ බිම අසීමාවෙකි.

මේ දිවයිනෙහි බුදුසස්න පිහිටා දැනට වර්ෂ දෙදහසකට අධික කාලයක් ඉක්ම ඇත්තේ ය. ඒ දීර්ඝකාලය තුළ රටේ තැනින් තැන ඇති වී ලකුණකුදු ඉතිරි නොවී අභාවයට ගිය විහාරස්ථාන බොහෝ ය. ඒවායේ විනය කර්ම කිරීමට සීමා බැඳ තුබුණු බවට ද සැකයක් නැත. ඒවායේ සලකුණු ද අද දක්නට නැත. සලකුණු නැත ද අදත් ඒ බිම් විනය කර්ම කිරීමට සුදුසු සීමා ය. මේ රටේ ඒ නො දත හැකි පුරාණ සීමා අසවල් තැන නැතය කියා නො කිය හැකි ය. සීමා බන්ධනයකට බිමක් මේ රටෙන් තෝරා ගත් කල්හි එය සමහර විට එයට වඩා මහත් වූ පුරාණ සීමාවක් ඇතුළේ ම විය හැකි ය. සමහර විට පුරාණ කුඩා සීමාවක් සම්පූර්ණයෙන්ම එයට අසු වී තිබිය හැකි ය. සමහර විට පුරාණ සීමාවකින් කොටසක් එයට අසු වී තිබිය හැකි ය. සමහර විට ඒ බිම පුරාණ සීමාවක් හා ගැටී තිබිය හැකි ය.

ඉදින් සීමා සම්මුතියට තෝරාගත් බිම පුරාණ සීමාවක් ඇතුළේ ම වූවක් නම්, සීමාවක් තුළ තවත් සීමාවක් සම්මත කළ නො හෙන බැවින් එය පුරාණ සීමාව ම මිස නව සීමාවක් නො වේ. එසේ සම්මත කර ගත් සීමාව තුළ කර්ම කරන අවස්ථාවේ දී පුරාණ සීමාවට අයත් ප්‍රදේශයෙහි අන් හික්ෂුවක් වී නම් ඒ කම්, වර්ග කම් වීමෙන් සිද්ධියට නො පැමිණේ. ඉදින් එහි විනය කමියක් කරන අවස්ථාවෙහි පුරාණ සීමා භූමිය තුළ අන් හික්ෂුවක් නො වී නම්, ඒ කමිය සිද්ධියට පැමිණේ.

“න භික්ඛවෙ! සීමාය සීමා අජ්ඣෙධාත්ථරිතබ්බා. යො අජ්ඣෙධාත්ථරෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යි විනයෙහි වදරා ඇති

බැවින් සම්පූර්ණ පුරාණ සීමාවක් හෝ පුරාණ සීමාවකින් කොටසක් හෝ හසු කොට නව සීමාවක් සම්මත නො කළ යුතු ය. එසේ කළහොත් "යෙසං ගික්ඛවෙ! සීමා පච්ඡා සම්මතා, තෙසං තං කම්මං අධම්මිකං කුප්පං අට්ඨානාරහං" යන බුද්ධාඥාව පරිදි ඒ සීමාව සීමාවක් නො වේ.

"න ගික්ඛවෙ! සීමාය සීමා සම්භිත්ඤ්ඤාබ්බො, යො සම්භිත්ඤ්ඤා ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස" යනු වදාල බැවින් පුරාණ සීමා භූමියක් හා මිශ්‍ර කොට පුරාණ සීමා භූමියක් හා ගටා නව සීමාවක් සම්මත නො කළ යුතු ය. එසේ සම්මත කළහොත් එයද අසීමාවෙකි.

පුරාණ සීමා භූමි අසුච්චෙත් අලුතෙන් බඳනා සීමා අසීමා විය හැකි බැවින් නව සීමා බන්ධනය කිරීමේදී විනයධරයෝ පළමු කොට භූමිය ශුද්ධ කෙරෙති. භූමි ශුද්ධිය කළ යුත්තේ කම් වාක්‍යයෙන් සීමා සමූහනය කිරීමෙනි. මායිම් සලකුණු ඇති, මායිම් දන්නා සීමාවක් සමූහනය කිරීම අපහසු කායභීයක් නො වේ. සතර නමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් ඒ සීමා භූමියට පිවිස සමූහනය කම් වාක්‍යය කී කල්හි සීමා සමූහනය සිදු වේ. මේ කාලයේ නව - සීමාවක් බන්ධනය කිරීමේදී කරන්නට සිදුවන්නේ මායිම් ලකුණු නැති, නො දන්නා සීමාවක් සමූහනය කිරීමකි. එය පහසු කායභීයක් නොවේ. එබැවින් නව සීමා බන්ධනයක් සඳහා නිසැක ලෙස බීමක් සුද්ධ කර ගැනීමට කාලය බොහෝ ගත වේ.

දිග පුළුල්ව තුන් යොදුන දක්වා මහත් වූ සීමා ද ඇත්තේ ය. කුඩා සීමා ද ඇත්තේ ය. ගම් බොහෝ ගණනක් අසු වී ඇති මායිම් නො දන්නා මහා සීමාවක් සමූහනය අති දුෂ්කරය. එක් තැනක හික්ෂුන් රැස්ව සීමා සමූහනය කරන කල්හි ඒ මහා සීමාව තුළ අන් තැන්වල හික්ෂුන් සිටිය හැකි බැවිනි. සීමාවක් සමූහනය කරන කල්හි අත් පසට නො පැමිණ ඒ සීමාව තුළ කොතැනක හෝ හික්ෂුවක් වුවහොත් ඒ සමූහනය කම්ය වර්ගී කම්යක් වීමෙන් සීමා සමූහනය සිදු නො වේ. එබැවින් දැනට සීමා බන්ධනය කරන තැන්වලට පුරාණ මහා සීමා අසුච්චහොත් ඒ සීමා

සියල්ලම අසීමා වේ. මෙයට සැනසිල්ලට ඇත්තාවූ එකම කාරණය නම්, මහා සීමා සුලභ නො වීම ය. බොහෝ සෙයින් රටේ දක්නා ලැබෙන සීමා දිග පුළුලින් රියන් සියයටක් අඩු ඒවා ය.

අනුරාධපුරයේ මහා සීමාව හැර මේ රටේ අන් තැනක මහා සීමාවක් බඳනා ලද බව අසන්නට ද නැත. හික්ෂුන් විසින් බොහෝ සෙයින් අතීතයේ බැඳ තිබෙන්නේ ද මෙකල බඳින්නේ ද කුඩා සීමා ය. ඒ නිසා රටේ ඒ ඒ තැන්වල තිබිය යුත්තේ ද කුඩා කුඩා සීමා හුමී ය. බඹ විස්සක තිහක මානයේ ඉන්නා හික්ෂුන් එක් වී සමුහනනය කළ කල්හි ඒ සීමා සමුහනනය සිදු විය හැකි ය. මේ පොළොවෙහි පුරාණ සීමා හුමීවලට අසුවන තැන්වලට වඩා ඇත්තේ සීමාවලට නො හසු වන තැන් ය. එබැවින් නව සීමාවක් බන්ධනය කරන හුමීයක් පුරාණ සීමා හුමීයකට හසුවීම සිදුවන්නේ ද කලාතුරකිනි. එබැවින් විශාල ප්‍රදේශයක් හික්ෂුන්ගෙන් සිස් නො කොට සමුහනන කමීය කොට, බිම ශුද්ධ කරගෙන දැනට බන්ධනය කරන සීමා ගැන, සැක කළ යුත්තක් ද නැත.

සීමා හුමී ශුද්ධිය.

නව සීමාවක් බන්ධනය කරන කල්හි හුමීය ශුද්ධ කරන්නේ මෙසේ ය:- සීමා බන්ධනයට ගන්නා හුමී භාගය හා එයට පිටින් සතර දිශාවෙන් ම බඹ දෙකක් පමණ හුමීයක් සම කොට පිරිසිදු කොට මඤ්චප්‍රමාණ කොටුවලට වෙන් කළ යුතු ය. එය කරන කල්හි කුඤ්ඤ ගසා ලණු ඇද ඉරි ඇදීමෙන් හෝ සුණු ආදී ද්‍රව්‍යයකින් ඉරි ගැසීමෙන් හෝ සියලුම කොටුවල සතර කොණට කුඤ්ඤ ගසා තැබීමෙන් හෝ පිරිසිදු ලෙස කළ යුතු ය. ඉක්බිති සතර නමක් වූ හෝ පස් නමක් ස-නමක් වූ හෝ හික්ෂු පිරිසක් විසින් සියලුම කොටුවල සිට පිළිවෙලින් සීමා සමුහනන කමීය කළ යුතු ය. එය කරන කල්හි ඒ කමීයට සහභාගී නො වන සියලුම හික්ෂුන් ගමෙන් ම බැහැර කොට ග්‍රාම ශුද්ධියක් කර ගෙන ම කරතහොත් වඩා හොඳ ය. ගම ශුද්ධ කළ නො හෙනහොත් ඒ සමීපයෙහි බඹ විස්සක් විසිපහක් තරම ප්‍රමාණයෙන් අන්‍ය හික්ෂුන් බැහැර කර සමුහනන කමීය කළ යුතු ය.

කමිසට සහභාගි වන හික්ෂුන්ගේ කර්මයට යෝග්‍යායෝග්‍ය භාවය තේරුම් ගැනීම ද දුෂ්කර බැවින් වෙනස් වෙනස් වූ හික්ෂු සමූහ ලවා සමූහනන කමිස දෙතුන් වරක් කරවීම ශුද්ධිය පිණිසත් සීමාව පිළිබඳ සැක දුරුවීමටත් හොඳ ය. මේ කමිස කරන කල්හි විනය නො දත් ඇතැම් හික්ෂුන්ට කමිස කරනු බලා සිටින්නට ඒ සමීපයට එන්නට සිත් වනු ඇත. හික්ෂුන් සමීපයට එතොත් වැළැක්විය යුතු ය. මඤ්චප්‍රමාණය යනු දිගින් පස් රියනක් හා පුළුලින් දෙරියන් හමාරක්වූ ප්‍රමාණය ය. යම් කිසි භූමියක එසේ වෙන් කළ ගැබ් සියල්ලෙහිම සඩ්ඝයා සිට සමූහනන කමිස කළ කල්හි පුරාණ සීමාවකින් කෙබඳු කොටසක් හෝ ඒ භූමියට හසු වී තිබුණා නම්, ඒ සීමා සමූහනනය වී භූමිය ශුද්ධ වන්නේ ය.

නව සීමා භූමියක් ශුද්ධ කර ගැනීමට මෙසේ සමූහනනය කරන්නේ කොතැනක ඇත ද යන බව නො දන්නා සීමාවෙකි. සීමා සමූහනනයක් සිදු වන්නේ ද ඒ කමිස කරන හික්ෂුන් සමූහනනය කරන සීමාව තුළ ම සිට සමූහනනය කළහොත් ය. සමූහනන කමිස කරන හික්ෂුන් සතර නමගෙන් එක නමක්වත් සීමා භූමියෙන් පිටත සිටියේ නම් සමූහනනය සිදු නො වේ. ගැබ් වෙන් කොට සැම තැනම සිට සීමා සමූහනනය කළ යුත්තේ කොතැනක සීමාවක් තුබුණත් සමූහනනය වීම පිණිස ය.

නව සීමාව බන්ධනය කරන භූමි භාගයට සමහර විට හික්ෂුන් සතර නමකට ඉන්නට ප්‍රමාණ නො වන තරමේ කුඩා කොටසක් පුරාණ සීමාවකින් හසු වී තිබිය හැකි ය. නව සීමාව බන්ධනය කරන භූමි භාගයෙහි පමණක් සමූහනන කමිස කිරීමෙන් ඒ කුඩා කොටස හසු වී ඇති සීමාව සමූහනනය නො වේ. එය තුළ සඩ්ඝයා සිට සමූහනනය නො කරුණ බැවිනි. යටත් පිරිසෙයින් බඹ දෙකක මානසේවත් නව සීමාවෙන් පිටත භූමියෙහි සමූහනන කමිස කළ යුත්තේ එහෙයිනි. සමූහනන කමිස කරන සමීපයට තවත් හික්ෂුන්ට පැමිණෙන්නට නො දිය යුත්තේ සමූහනනය කරන පුරාණ සීමාවට, ඒ කමිස කරද්දී තවත් හික්ෂුන් ඇතුළු වී සිටියහොත් සමූහනනය සිදු නො වන බැවිනි.

"සීමා ගික්බවෙ! සමූහනන්තෙන පයමං තිච්චරෙන අච්ඡපවාසො සමූහන්තබ්බො. පවජා සමාන සංවාසා සීමා සමූහන් තබ්බා" යන විනය නීතිය පරිදි සීමා සමූහනනය කරන කල්හි පළමු කොට අච්ඡවාස සීමා සමූහනන කම් වාක්‍යයෙන් අච්ඡවාස සීමා සමූහනනය කළ යුතු ය. ඉක්බිති සමාන සංවාස සීමා සමූහනන කම් වාක්‍යයෙන් සමානසංවාස සීමා සමූහනනය කළ යුතු ය. සමානසංවාස සීමා හා අච්ඡවාස සීමා එකම භූමියෙහි ම ඇති බැවින් දෙයාකාරයෙන්ම සමූහනනය නො කළහොත් භූමි ශුද්ධිය නො වේ.

කියන ලද පරිදි ක්‍රමානුකූලව සමූහනන කමීය කළ පසු ඒ භූමි භාගයට හසු වූ පුරාණ සීමා වී නම්, ඒ සියල්ල ම නැති වී ඒ බිම ශුද්ධ ග්‍රාම සීමාව වන්නේ ය. ග්‍රාම සීමාවෙහි ද සියලු විනය කම් කළ හැකි ය. සීමා බන්ධනය කරන්නේ ද ග්‍රාම සීමාව තුළම ය. ගම ම සියලු විනය කම්වලට සුදුසු සීමාව වී තිබියදී එහි තවත් සීමා බන්ධනය කරන්නේ විනය කම් කිරීම පහසු වීමටය. ග්‍රාම සීමාවෙහි විනය කමීයක් කරනහොත් ගම තුළ ඉන්නා සියලු හික්ෂුන් එතැනට රැස් කර ගත යුතු ය. නො පැමිණිය හැකි හික්ෂුන්ගේ ඡන්දය ගෙන්වා ගත යුතු ය. එසේ කොට විනය කමීයක් කරන කල්හි හදිසියෙන් ඒ ගමේ කොතැනකට හෝ හික්ෂුවක් පැමිණියේ නම්, එයින් කම් විපත්තිය වේ. කරුණු මෙසේ හෙයින් ග්‍රාම සීමාවල නිතර විනය කම් කිරීම පහසු නැත. කුඩා සීමාවක් බැඳ ගත් කල්හි විනය කමීයකට එක් රැස් කර ගත යුත්තේ ඒ සීමාව තුළ ඉන්නා හික්ෂුන් පමණ ය. සීමාවෙන් පිටත පෙනී පෙනී වුවද කොතෙක් හික්ෂුන් සිටියේ ද එයින් සීමාව තුළ කරන කම්වලට භාතියක් නැත. කුඩා සීමා බන්ධනය කරන්නේ ඒ ප්‍රයෝජනය සඳහා ය.

ක්‍රමානුකූලව සීමා සමූහනනය කොට භූමිය ශුඛකර ගත් පසු පාෂාණනිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කරන්නේ නම්, සතර දිශාවෙහි හෝ අට දිශාවෙහි හෝ ප්‍රමාණවත් ගල්ටැම් පිහිටවිය යුතු ය. උදක නිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කරන්නේ නම් සතර දිශාවෙහි හෝ අට දිශාවෙහි ම හෝ වළවල් සාරවා ඡලය පිරවිය යුතු ය. භූමි ශුද්ධිය කරන්නට කලින්

ගල්කණු සිටවා තැබීම ද වරද නැත. පිළියෙල කළ නිමිති ඇතුළත සීමා බන්ධනය කරන කාලයෙහි ඒ ඒ ගමෙහි වෙසෙන සභාග භික්ෂූන් සැමදෙනා ම ඒ සීමා භූමියට පමුණුවා ගත යුතු ය. එතැනට නො පැමිණ ඒ ගම තුළ වෙසෙන තවත් භික්ෂූහු වෙත් නම්, ඒ භික්ෂූන්ගෙන් ඡන්දය ගෙන්වා ගත යුතු ය. කමිස කරන වෙලාවට එතනට නො පැමිණෙන භික්ෂූන්ට ඒ ගමෙන් පිටතට. වී ඉන්නට හෝ සැලැස්සිය යුතු ය.

හදිස්සියෙන් ගමට ඇතුළුවන ආගන්තුක භික්ෂූන් නැවැත්වීම පිණිස මාර්ගවල ආරක්ෂකයන් තැබිය යුතු ය. සීමා බන්ධන කමිස කරන අතර ගමින් වැටී ඇති මාර්ගයක රථයක වුව ද භික්ෂුවක් ගමන් කළේ නම්, සීමා බන්ධනය ව්‍යර්ථ වේ. ගම ආරක්ෂා කොට සීමා බන්ධන ස්ථානයට සඩ්දසයා රැස්වූ පසු ප්‍රථමයෙන් බන්ධනය කරන සීමාවේ නිමිති සඩ්දසයාට ඇසෙන සේ කිය යුතු ය. එය කළ යුත්තේ කම් වාක්‍යය කියන භික්ෂූන් වහන්සේ විසිනි. කම් වාක්‍යය කියන භික්ෂුව නැගිට සීමා භූමියේ නැගෙනහිර දිග සිට "පුරන්ඵමාය දියාය කිං නිමිත්තං?" යි නැගෙනහිර දිගාවේ නිමිත්ත කුමක් දැයි විචාළ යුතු ය. නිමිත්ත ගල්කණුවක් නම්, අනිකකු විසින් "පාසාණො ගත්තෙ" යි එයට පිළිතුරු දිය යුතු ය. පිළිතුරු දී ම අනුපසම්පන්නයකු විසින් කළ ද වරද නැත. ඉක්බිති විනයධරයා විසින් සඩ්දසයාට ඇසෙන සේ "ඵසො පාසාණො නිමිත්තං" යි නිමිත්ත කිය යුතු ය.

ඉක්බිති ගිනිකොණට ගොස් "පුරන්ඵමාය අනුදියාය කිං නිමිත්තං?" යි විචාළ යුතු ය. එහි නිමිත්ත ගල්ටැඹක් නම් "පාසාණො ගත්තෙ" යි පිළිතුරු දිය යුතු ය. ඉක්බිති විනයධරයා විසින් "ඵසො පාසාණො නිමිත්තං" යි නිමිත්ත කිය යුතු ය. මෙසේ පිළිවෙළින් අට දිගම නිමිති විචාරා කියා අවසන් කළ පසු නිමිත්තයෙන් නිමිත්ත සම්බන්ධවනු පිණිස නැවත ද නැගෙනහිරට ගොස් පළමු කී පරිදි ම නිමිත්ත විචාරා කිය යුතු ය. මෙසේ එක් වරක් නිමිත්ත කීර්තනය ද ප්‍රමාණ වේ. එහෙත් තුන් වරක් ම එසේ

කළහොත් වඩා හොඳ ය.

නිමිත්ත කීර්තනය කරන කල්හි එක් දිශාවක නිමිති බොහෝ ගණනක් ඇති නම්, "පුරත්ථමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?" යි පළමුවන නිමිත්ත විචාරා එතැන් පටන් ඇති නිමිති "පුරත්ථමාය දිසාය අපරං කිං නිමිත්තං" යි නිමිති ඇතිතාක් විචාරමින් කීර්තනය කළ යුතු ය. ඉතිරි දිශාවලදී ද එසේ ම පිළිපැදිය යුතු ය. නිමිත්ත කීර්තනයෙන් පසු "සීමං හික්ඛවෙ සම්මන්තන්තෙන පඨමං සමානසංවාසා සීමා සම්මන්තිතඛබ්බා පච්ඡා තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසො සම්මන්තිතඛබ්බො" යි වදළ පරිදි සීමා සම්මුතිය කිරීමේදී ප්‍රථමයෙන් සමානසංවාස සීමා සම්මුතිය කළ යුතු ය. පසුව සුදුසු පරිදි ඒ බිම ම තිච්චරෙන අවිජ්ජවාස සම්මුතිය කළ යුතු ය. බුද්ධාඥාව පරිදි නො වරදවා "සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ සඛිසො" යනාදි සීමා බන්ධන කම් වාක්‍යය කියා අවසන් කරනු සමග ම කීර්තනය කළ නිමිති ඇතුළත වූ භූමි භාගය, පෘථිවි සන්ධාරක ජලය තෙක් ම සඛිසයාගේ විනය කමයන්ට සුදුසු සීමා භූමිය වන්නේ ය.

මෙසේ වරක් සීමා බන්ධනය කළ භූමි භාගය සඛිසයා විසින් නැවත සමුහනය නො කළහොත් සඵඤ්ඤාසනය පවත්නාතාක් සීමාවක් වශයෙන් ම පවත්නේය. නැවත ඒ බිම අසීමාවක් කළ හැක්කේ සඛිසයා විසින් පමණෙකි. පසු කලෙක පස් පුරවා සීමා භූමිය උස් කළේ ද ඒ බිම සීමාවම ය. සීමා භූමිය යට කොට ගහක් ගලා ගියේ ද එහි කණු සිටවා මැසි බැඳ විනය කමය කළ හැකි ය.

මහා සීමා බණ්ඩ සීමා වශයෙන් සීමා දෙකක් බන්ධනය කරනහොත් ඒ සීමා දෙකට අතර හිස් භූමියක් ඉතිරි කළ යුතු ය. බණ්ඩ සීමාවේ නිමිතිවලට පිටින් සීමාන්තරිකය වෙන්ව පෙනෙන පරිදි ගල් කණු ද පිහිට විය යුතු ය. මෙකල මහා සීමා බන්ධනයක් නො කෙරෙන බැවින් බණ්ඩසීමා මහාසීමා වශයෙන් සීමා බන්ධනය කිරීමේ ක්‍රමය මේ පොතට ඇතුළු නො කරන ලදී.

සීමා සමූහනන සීමා සමූහි පිලිබඳු කමි වාක්‍යය.

නිව්වරෙන අවිජ්ජවාස සීමා සමූහනනය.

සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන! සංකො, යො සො සංකොන නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො සමමනො, යදි සංකොස පනතකලං සංකො තං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසං සමූහනෙය්‍ය. එසා ඤ්ඤානි.

සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන! සංකො, යො සො සංකොන නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො සමමනො. සංකො තං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසං සමූහනි. යසො-යසමනො ඛමති එතස්ස නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසස්ස සමූහනානො, සො තුඤ්ඤානස්ස. යසස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමූහනො සො සංකොන නිව්වරෙන අවි-ජ්ජවාසො, ඛමති සංකොස, තස්මා තුඤ්ඤානි. එවමෙතං ධාරියාමි.

සමාන සංවාස සීමා සමුහතනය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන සීමා සමමතා සමානසංවා එකුපොසථා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා තං සීමං සමුහනෙය් සමානසංවාසං එකුපොසථං. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන සීමා සමමතා සමාන සංවාසා එකුපොසථා, සධෙසා තං සීමං සමුහනති සමානසංවාසං එකුපොසථං. යසසායසමතො ඛමති, එතිසසා සීමාය සමානසංවාසාය එකුපොසථාය සමුග්ගාතො. යො තුණහසස. යසස නකඛමති. යො භාසෙය්.

සමුහතා සා සීමා සධෙසන සමාන සංවාසා එකුපොසථා, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමි.

සීමා සම්මුතියේදි නිමිත්ත කිරිතනය

පුරුප්ඵමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පුරුප්ඵමාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

දකඛිණාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

දකබ්ණාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පච්ඡමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පච්ඡමාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

උත්තරාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

උත්තරාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

සුරභ්ඵමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

සමාන සංවාස සීමා සම්මුතිය

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා යාවතා සමන්තා නිමිත්තා කිත්තිතා, යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා එතෙහි නිමිත්තෙහි සීමං සමමනෙත්තය්, සමානසංවාසං එකුපොසථං. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යාවතා සමන්තා නිමිත්තා කිත්තිතා, සධෙසා එතෙහි නිමිත්තෙහි

සීමං සමමනනි සමානසංවාසං එකුපොසථං. යසායසමතො ඛමති එතෙහි නිමිතෙනහි සීමාය සමමුති සමානසංවාසාය එකුපොසථාය. සො තුණහසා. යසා නකඛමති, සො භාසෙයා.

සමමතා සා සීමා සධෙසන එතෙහි නිමිතෙනහි සමානසංවාසා එකුපොසථා, ඛමති සධසසා, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

අවිජ්ජවාස සීමා සමමුතිය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන සීමා සමමතා සමානසංවාසා එකුපොසථා, යදි සධසසා පනතකලලං, සධෙසා නං සීමං නිව්චරෙන අවිජ්ජවාසං සමමනෙනා යපෙනවා ගාමකඳව ගාමුපචාරකඳව. එසා කඳනති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන සීමා සමමතා සමානසංවාසා එකුපොසථා, සධෙසා නං සීමං නිව්චරෙන අවිජ්ජවාසං සමමනනි යපෙනවා ගාමකඳව ගාමුපචාරකඳව. යසායසමතො ඛමති එතිසා සීමාය නිව්චරෙන අවිජ්ජවාසාය සමමුති යපෙනවා ගාමකඳව ගාමුපචාරකඳව. සො තුණහසා. යසා නකඛමති, සො භාසෙයා.

සමමතා සා සීමා සධෙසන නිව්චරෙන අවිජ්ජ- වාසා යපෙනවා ගාමකඳව ගාමුපචාරකඳව. ඛමති සධසසා, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

කම් කාරක සභිකයෝ

චතුර්වග්ගො පඤ්චවග්ගො - දස වීසති වග්ගිකො
අතිරෙක වීසති වග්ගො - පඤ්ච සභිකා විභාවිතා.

යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි චතුර්වර්ග සභිකයා ය, පඤ්ච වර්ග සභිකයාය, දඟවර්ග සභිකයාය, විංශති වර්ග සභිකයාය, අතිරේක විංශතිවර්ග සභිකයායයි සහනු පස්වැදෑරුම් වෙති.

අබ්භාන කර්මයය, උපසම්පද කර්මයය, සභික පචාරණ කර්මයය යන මේ කර්ම හැර ඉතිරි කර්ම සියල්ල චතුර්වර්ග සභිකයා විසින් කළ හැකි ය. අබ්භාන කර්මයත් මධ්‍ය දේශයේ උපසම්පද කර්මයත් හැර ඉතිරි කම් සියල්ල පඤ්චවර්ග සභිකයාට කළ හැකි ය. අබ්භාන කර්මය හැර සියලු විනය කර්ම දඟවර්ග සභිකයාට කළ හැකි ය. විංශති වර්ග සභිකයාට හා අතිරේක විංශතිවර්ග සභිකයාට සියලු ම විනය කර්ම කළ හැකි ය.

කර්ම සතර.

අපලෝකන කර්මයය, ඥප්ති කර්මයය, ඥප්ති ද්විතීය කර්මයය, ඥප්ති චතුර්ථ කර්මයය යි විනය කර්ම සතර වර්ගයෙකි.

සීමසථ සභිකයා රැස් කොට, නො පැමිණිය හැකියවුන්ගේ ඡන්දය ගෙන කාරණය සභිකයාට තුන්වරක් දැන්වීම් වශයෙන් සිදු කරන කර්මය 'අපලෝකන කර්ම' නම් වේ. කියන ලද පරිදි සභිකයාගේ අනුමතියෙන් "සුඤ්ඤාමෙ භන්තෙ සභිකො අප්ඤ්ඤාසභො පණ්ණරසො යදි සභිකස්ස පත්තකල්ලං සභිකො උපොසථං"

කරෙයා" යනාදීන් දෙප්තියෙන් පමණක් සිදු කරන කර්මය 'දෙප්තිකර්ම' නම් වේ. සඨස්සයාගේ අනුමතියෙන් දෙප්තිය සහිත එක් අනුශ්‍රාවණයකින් සිදු කරන කර්මය 'දෙප්තිද්විතීය කර්ම' නම්. එක් දෙප්තියකින් හා අනුශ්‍රාවණ තුනකින් සිදු කරන කර්මය 'දෙප්ති චතුර්ථ කර්ම' නම් වේ.

කම් වාක්‍යවල 'සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ සඨස්සො' යන්නෙහි පටන් 'එසා ඤාත්ති' යන්න දක්වා ඇති පූර්ව කොට්ඨාසය දෙප්තිය ය. ඉන් මතුයෙහි ඇති "සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ සඨස්සො" යනාදි වගන්ති කොටස් අනුශ්‍රාවණය ය.

මේ කර්මයන් අතුරෙන් අපලෝකන කම් වශයෙන් කළ යුත්ත අපලෝකනයෙන් ම මිස දෙප්ති කර්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය. දෙප්ති කම්ය ද ඤාත්තිය තබා ම කළ යුතු ය. අපලෝකන කම්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය. දෙප්තිද්විතීය කම්මයන් කෙරෙහි අපලෝකනයෙන් කළ යුතු ඒවා ද නො කළ යුතු ඒවා ද ඇත්තේ ය. සීමා සම්මුති-සීමා සමුභතන-කඨින දන-කඨිනුදධාර- කුටි වත්ථු දේශනා-විභාර වත්ථු දේශනා යන කර්ම සය ගරුකර්ම බැවින් දෙප්ති ද්විතීය කම් වාක්‍යය කියාම කළ යුතු ය. අපලෝකනයෙන් නො කළ යුතු ය. ඉතිරි තෙළෙස් සම්මුතිය හා සේනාසන ගාහක-මතක විචර දන සම්මුතිය ද යන මේවා ලඝු කර්ම බැවින් අපලෝකනයෙන් කිරීමෙන් ද වරද නැත. දෙප්ති කර්මය දෙප්ති චතුර්ථ කම් වශයෙන් නො කළ යුතුම ය. කම් වාක්‍ය කීමේදී අක්ෂර පද දෝෂයක් වී නම් ශුද්ධිය පිණිස නැවත නැවත කීම වටනේ ය. එසේ කිරීම අසිද්ධ කම්යේ සිද්ධිය පිණිස ද, සිද්ධ කම්යේ දළ්භිකම්ය පිණිස ද වේ. දෙප්ති චතුර්ථ කම්ය දෙප්ති තබා තුන්වර අනුශ්‍රාවණය කොට ම කළ යුතු ය. අපලෝකන කම්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය.

කම් විපත්ති.

කම් විපත්තිය යනු කම්යේ වරද ය. වරදවා කළ කම්ය කෙළේ ද කම්යක් නො වේ. එබැවින් විනය කර්ම කරන කල්හි කොතැනක-වත් වරදක් ඇති නො වන පරිදි ඉතා ශුද්ධ ලෙස කළ යුතු ය.

"ඉමානි චන්තාරි කම්මානි කතීහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති? පඤ්චභාකාරෙහි විපජ්ජන්ති. චන්ද්‍රතො වා ඤන්තීතො වා අනුසාවතතො වා සීමතො වා පරිසතො වා" යි.

පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි ඉහත කී සතර වැදෑරුම් කම්මයෝ වස්තුවය, ඥප්තියය, අනුශ්‍රාවණයය, සීමාව ය, පිරිසය යන මොවුන්ගේ වශයෙන් විපත්ති කම්මයෝ වෙති. අධම් කම්මයෝ වෙති.

"සම්මුඛා කරණීයං කම්මං අසම්මුඛා කරොති. චන්ද්‍රවිපත්තං අධම්මකම්මං" යනාදීන් පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි සම්මුඛයෙහි කළ යුතු කම්මයක් අසම්මුඛයෙහි කෙරේ නම්, පිළිවිස කළ යුතු කම්මයක් නො විචාරා කෙරේ නම්, ප්‍රතිඥාවෙන් කළ යුතු කර්මයක් ප්‍රතිඥාවක් නැතිව කෙරේ නම්, සති විනය දිය යුත්තහුට අමුල්භ විනය දේ නම්, අමුල්භ විනය දිය යුත්තහුට තස්සපාපියාසිකා කම්මය කෙරේ නම්, තස්සපාපියාසිකා කම්මය කළ යුත්තහුට තර්ජනීය කම්මය කෙරේ නම්, තර්ජනීය කර්මය කළ යුත්තහුට නියස්ස කම්මය කෙරේ නම්, නියස්ස කම්මය කළ යුත්තහුට පබ්බාජනීය කම්මය කෙරේ නම්, පබ්බාජනීය කම්මය කළ යුත්තහුට පටිසාරණීය කම්මය කෙරේ නම්, පටිසාරණීය කර්මය කළ යුත්තහුට උක්ෂේපනීය කම්මය කෙරේ නම්, උක්ෂේපනීය කම්මය කළ යුත්තහුට පිරිවෙස දේ නම්, පිරිවෙස දිය යුත්තාට මූලාය පටිකස්සනය කෙරේ නම්, මූලාය පටිකස්සනය කළ යුත්තහුට මානත දේ නම්, මානත දිය යුත්තහුට අබ්භාන කම්මය කෙරේ නම්, අබ්භානය කළ යුත්තහුට උපසම්පද කම්මය කෙරේ නම්, නො පෝයෙහි පොහෝ කෙරේ නම්, අපවාරණයෙහි පවාරණය කෙරේ නම්, පණ්ඩකයකු, උපසම්පද කෙරේ නම්, තිත්ථීය පක්කන්තකයකු, තිරිසනකු, මාතෘඝාතකයකු, ජීතෘඝාතකයකු, අරහන්ත ඝාතකයකු, හික්ෂුණ්දුෂකයකු, සඨසහේදකයකු, ලෝහිතූප්පාදකයකු, උභතෝඛාඤ්ජනයකු, විසි වසට අඩු වයස් ඇතියකු උපසම්පද කෙරේ නම්, වස්තු විපත්ත අධම් කම්මයෝ ය.

අන්තරායයන් ඇති කල්හි දුකිකාවක මගින් කරන හික්ෂුණ් උපසම්පදවය, පත්තනික්කුජ්ජනයය උම්මත්තක සම්මුතියය, සේඛසම්මුතියය, බ්‍රහ්මදණ්ඩයය, ප්‍රකාශනීය කම්මයය, අචන්දිය කම්මයය යන කම් අට අසම්මුඛයෙහි ද කිරීමට සුදුසු කම්මයෝ ය.

ඉතිරි කම් සියල්ල ම කළ යුත්තේ කම්මාරහ පුද්ගලයාගේ සම්මුඛයෙහි ය. පුද්ගලයාගේ අසම්මුඛයෙහි කරන ලද්දහු ඒ කම්යෝ වස්තු විපත්ත අධම් කර්මයෝ වෙති. අවිනය කර්මයෝ වෙති. පිළිවිස කළ යුතු කර්මයෙහි පුද්ගලයාගෙන් පිළිවිසීම ම වස්තුව ය. නො පිළිවිස කළ කල්හි ඒ කර්මය වස්තුවිපත්තකාවෙන් අධර්ම කර්මයක් වේ. උපසම්පදදි කර්මයන්ට නුසුදුසු පුද්ගලයන්ට උපසම්පදදි කර්ම කිරීමේදී ඒ පුද්ගලයන්ගේ නුසුදුසු බව ම වස්තු විපත්ත භාවය ය.

"පඤ්චභාකාරෙහි ඤත්තීනො කම්මානි විපජ්ජන්ති. චන්ද්‍රං න පරාමසති. සධ්දං න පරාමසති. පුග්ගලා න පරාසමති. ඤත්තිං න පරාමසති පච්ඡා වා ඤත්තිං යපෙති. ඉමෙහි පඤ්චභාකාරෙහි ඤත්තීනො කම්මානි විපජ්ජන්ති" යි පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි වස්තුව පරාමභීතය නො කිරීමය, සධ්දසයා පරාමභීතය නො කිරීමය, පුද්ගලයා පරාමභීතය නො කිරීමය, ඤත්තිය පරාමභීතය නො කිරීමය, පසුව හෝ ඤත්තිය තැබීමය යන කරුණු පසින් ඤත්තියෙන් කර්මයෝ විපත්තියට පැමිණෙති.

එහි "වස්තුව පරාමභීතය නො කිරීම ය" යනු උපසම්පදදි කර්ම කරන කල්හි කර්මාරහයාගේ නාමය නො යොදා ඤජ්තිය කීම ය. "සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ සධ්දසො අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කියයුතු තැන උපසම්පද-පේක්ෂකයාගේ නම හැර "සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ සධ්දසො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කර්ම වාක්‍යය කීම වස්තු පරාමභීතය නො කිරීමය.

"සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ සධ්දසො අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කියයුතු තැන "සධ්දසො" යනු නො කියා "සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කීම සධ්දසයා පරාමභීතය නො කිරීම ය.

පුද්ගලයා පරාමභීතය නො කිරීමය යනු උපසම්පද-පේක්ෂකයාගේ උපාධ්‍යායයාගේ නම නො කියා හැරීම ය. "සුඤ්ඤාතු

මෙ හත්තෙ සධ්ඝො අයං නාගො ආයස්මකො තිස්සස්ස උප-
සම්පදපෙක්ඛො' යි කිය යුතු තැන 'සුඤ්ඤා මෙ හත්තෙ' සධ්ඝො
අයං නාගො උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කීම පුද්ගලයා පරාමඝීනය
නො කිරීම ය.

ඤාතිය පරාමඝීනය නො කිරීම ය යනු සම්පූර්ණයෙන්
ඤාතිය නො කියා අනුශ්‍රාවණය පමණක් කීම ය. පසුව
ඤාතිය තැබීමය යනු පළමුව අනුශ්‍රාවණය කියා පසුව"එසා
ඤාති" යි කියා 'බමති සධ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හී එවමෙතං
ධාරයාමි" යි කීම ය.

"පඤ්චභාකාරෙහි අනුසාවණතො කම්මාති විපජ්ජන්ති,
වත්ථුං න පරාමසති, සධ්ඝං න පරාමසති, පුග්ගලං න පරාමසති,
සාවණං භාපෙති, අකාලෙ සාවෙති ඉමෙහි පඤ්චභාකාරෙහි
අනුසාවණතො කම්මාති විපජ්ජන්ති" යි පරිවාරයෙහි දැක්වෙන
පරිදි වස්තුව පරාමඝීනය නො කිරීමය, සධ්ඝයා පරාමඝීනය නො
කිරීමය, පුද්ගලයා පරාමඝීනය නො කිරීමය, අනුශ්‍රාවණය
පිරිහෙවීමය, අකාලයෙහි අනුශ්‍රාවණය කිරීමය යන කරුණු පසින්
අනුශ්‍රාවණයෙන් කර්මයෝ විපතට පැමිණෙති.

මෙහි ද වස්තු පරාමඝීනය නො කිරීම් ආදිය ඤාතිය
ගැන කී පරිදි දත යුතු ය. අනුශ්‍රාවණය පිරිහෙවීම යනු ඤාතිය
පමණක් කියා අනුශ්‍රාවණය නො කියා හැරීම ය, අකුරු හා වචන
වරදවා කීමය යන කරුණු දෙක ය. අනුශ්‍රාවණය පමණක්
නොව ඤාතිය ද නො වරදවා කිය යුතු ය. කර්ම වාක්‍යය කියන
හික්ෂුන් විසින්-

**"සිථිලං දතීතඤ්ච දිඤරස්සං
ගරුකං ලහුකඤ්ච තිග්ගහිතං,
සම්බන්ධං වචන්ටිතං විමුත්තං
දසධා වාඤ්ජනචුද්ධියාප්පගෙදෙ."**

යන ගයෙන් දැක්වෙන කරුණු දශය සලකා ගෙන එය කළ
යුතු ය. සිථිලය යනු අල්පප්‍රාණ අක්ෂරය ය. ධනිතය යනු
මහාප්‍රාණ අක්ෂරය ය. තිග්ගහිතය යනු කරණය තද කරගෙන

විවෘත ද නො වූ සඵාකාරයෙන් ද නො වැසූ මුඛයෙන් නාසයෙන් සුළං යවමින් උච්චාරණය කළ යුතු වූ බිත්දුව ය. විමුක්තය යනු කරණයන් තද කර නොගෙන මුඛය විවෘත කොට හුස්ම මුඛයෙන් පිට කරමින් කිය යුතු අක්ෂරය ය. මේ කරුණු සතර කර්ම වාක්‍යය කීමේදී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. සිඵිලය ධනිතය කොට ද, ධනිතය සිඵිලය කොට ද, නිශ්ගභීතය විමුක්තය කොට ද, විමුක්තය නිශ්ගභීතය කොට ද කර්ම වාක්‍යය කීමෙන් කර්ම කෝපය වන බවත්, ඉතිරි කරුණු සය වැරද වීමෙන් කර්ම කෝපය නො වන බවත්, විනය අටුවාවෙහි දක්වා තිබේ. එහෙත් විනය කර්ම කිරීමේදී කියන ලද කරුණු දශය ම පිළිබඳව ශුද්ධිය ඇති වන පරිදි කර්ම වාක්‍යය කිය යුතු ය. අකාලයෙහි අනුශ්‍රාවණය කිරීමය යනු ඤාත්වයට පළමුවෙන් අනුශ්‍රාවණය කිරීම ය.

එකොළොස් වැදෑරුම් විපත්ති සීමාවන්හි කරන කර්මයේ සීමා විපත්තියෙන් විපතට පැමිණෙති. විපත්ති සීමා එකොළොස් ඉහත සීමා බන්ධන විනය කර්ම විස්තරයේ කියා ඇත.

"ද්වාදසහි ආකාරයෙහි පරිසතො කම්මානි විපජ්ජත්ති" යනාදීන් දෙළොස් ආකාරයකින් පිරිස නිසා කර්ම විපත්තිය වන බව පරිචාරයෙහි වදාරා තිබේ. කරන විනය කර්මයට සැහෙන පමණට සුදුසු හික්ෂුන් සීමාවට නො පැමිණීම ය, ඡන්දය ගත යුතු හික්ෂුන්ගෙන් ඡන්දය නො ගැනීම ය, පැමිණි ඇතැම් හික්ෂුන් විසින් විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් කර්මය වැළැක්වීම ය යන කරුණු තුනෙන් පිරිස නිසා කර්ම විපත්තිය වේ. මේ තුන් ආකාරය වතුරවරග කරණියාදි කර්ම කොට්ඨාස සතර හා යෙදීමෙන් පිරිස නිසා වන කර්ම විපත්තිය දෙළොස් ආකාර වේ.

අධර්ම කර්ම ගැන පිළිපැදිය යුතු අයුරු

මේ වර්ගික හික්ෂුන් සහ මැද අධර්ම කර්ම කරන්නට වූහ. ඒ බව හික්ෂුහු බුදුන් වහන්සේට සැල කළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ "ත හික්ඛවෙ අධම්මකම්මං. කාතඛබං. යො කරෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යි අධර්ම කර්ම කරන හික්ෂුන්ට දුකුලා ඇවැතක් පණවා වදළ-සේක. එයින් ද නො නැවතී ඒ හික්ෂුහු

අධරම කරම කරනන්ට වුහ. හික්ෂුහු බුදුරජාණන් වහන්සේට ඒ බව සැල කළෝ ය. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ "අනුජානාමී හික්ඛවෙ අධම්මකම්මෙ කයිරමානෙ පටික්කොසිතුං" යනුවෙන් අධරම කරමය කරන කල්හි එතැනට රැස්වූ හික්ෂුන් විසින් විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කොට වළක්වන්නට අනු දැන වදළ-සේක. එසේ කරන කල්හි ඡට්චර්ගික හික්ෂුහු කෝපව ඒ හික්ෂුන්ට තර්ජනය කළෝ ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි "අනුජානාමී හික්ඛවෙ දිට්ඨිමිපි ආචිකාතුං" යනුවෙන් 'මෙය අධරම කරමයෙක, මෙය අපට නුරුස්නේය' යි තමන්ගේ ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කරන්නට අනුදැන වදළ-සේක.

ඡට්චර්ගික හික්ෂුන් අධරම කරම කරන කල්හි හික්ෂුහු එය තමන්ට නුරුස්නා බව ඡට්චර්ගික හික්ෂුන්ට ම කීවෝ ය. එයින් ද කෝප වී ඡට්චර්ගික හික්ෂුහු ඒ හික්ෂුන්ට තර්ජනය කළෝ ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි අනුජානාමී හික්ඛවෙ චතුහි පඤ්චහි පටික්කොසිතුං, ද්විහි තීහි දිට්ඨිං ආචිකාතුං, එකෙන අධිට්ඨාතුං යනුවෙන් හික්ෂුන් සතර පස් දෙනකුත් විසින් වැළැක්වීම කරන්නටත්, දෙකුත් දෙනකුත් විසින් ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කරන්නටත්, එක් හික්ෂුවක් විසින් අධිෂ්ඨානය කරන්නටත් අනුදැන වදළ - සේක.

කරම වාක්‍යය කියන හික්ෂුව විසින් "යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය" යි කී කල්හි එය අධරම කරමයක් නම්, "අධම්මකම්මං එතං, න මෙ තං බමති" යි එය නුරුස්නා හික්ෂුන් විසින් තමන්ගේ ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කළ යුතු ය. සැම ම ඇසෙන සේ ප්‍රකාශ කිරීමට බිය නම්, තමා සමීපයේ වෙසෙන හික්ෂුවකට එය ප්‍රකාශ කළ යුතු ය. එසේ ද නො හැකි කල්හි "න මෙ තං බමති" යි ඉටාගත යුතු ය.

කම්යට සහභාගි වීම පිණිස සීමාවට පැමිණ සිටින හික්ෂුවක් විසින් පටික්කෝසනය කළ යටත් පිරිසෙයින් තමා සමීපයේ සිටින හික්ෂුවකට වුව ද තමාගේ අරුචිය ප්‍රකාශ කළ කම්ය, කම්යක් නො වේ. සීමාවෙහිදී ම මිස පසුව අන්

තැනකදී විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් කම් විපත්තියක් නො වේ. අනුපසම්පන්නයන්ගේ හා නා නා සංවාසකයන්ගේ ද, උපසම්පන්න උම්මත්තකයන්ගේ ද, සිහිසන් නැතිවන තරමේ බලවත් වේදනාවෙන් පෙළෙන හික්ෂුවගේ ද, සීමාවෙන් බැහැර සිටින හික්ෂුවගේ ද පටික්කෝසනයෙන් කමීය අකමීයක් නො වේ.

අචාය්‍ය්

රේරුකානේ චන්දවිමල

මහාඝර්චිර පාදශන් වගන්ශේ

විසින් සම්පාදිත

විනය කර්ම පොත

නිමි.